

Militat quidem præsumptio scientiæ à die iudicialis productionis inacturæ contra ipsam. Commisissim in hoc iudicio deolutionis, neque Comitissæ excusati valet sub prætextu litis pendentis, quia Emphiteuta cadit à iure suo etiam ob non solutorem Canonis decursu post licet motam super deolutione Corb. de caus. priuatis ob non solut. Can. ampliat. 16. in fin. *Manr. de tacit. d. tit. 2. num. 12. Ciriac. cons. 2. 66. num. 2. 4. Sord. decis. 221. num. 18. Seraph. decis. 958. num. 1. Rota*

diuers. decis. 806. num. 2. par. 4. & propterea cum à die dictæ productionis effluxerit plus quam biennium videtur quod sit locus deuolutionis cap. potius §. Emphiteuta de locat. & cond. Rot. diuers. decis. 572. num. 1. par. 1. dec. 803. num. 1. par. 4. decis. 719. num. 1. par. 4. tom. 3. recent.

Sequendo nihilominus æquitatem, quam solet Rota semper amplecti visum est Dominis Comitissam posse admitti ad purgationem mortis, quæ furens etiam si ius actoris fuerit effectum deterius, dummodo ut in casu nostro morosus offerat damnum etiam rescire, ut aliis allegatis tradunt add. ad Greg. XV. decis. 559. num. 10. vers. limitatur autem primo add. ad Buratt. decis. 582. num. 13. Rota in Cernien. Bonorum 23. Martij 1648. §. fin. coram Reuerendiss. Terraceniensi, in Romana Domus 4. Maij eiusdem anni, §. circa tertium coram Reuerendiss. D. meo Decano, in eadem Cernien. Bonorum 18. Iunij 1649. coram R. P. D. meo Otthobono, facilius stante oblatione facta per Comitissam statim ac fuit à Rectore conuenta de faciendo omne id, quod de iure facere tenetur, quæ regulariter non releuaret ex alleg. per Moder. Fulgin. d. 17. auct. sit. de solut. Canon. quæst. 2. sub num. 8. fol. 720. Mant. de iacis. d. sit. 27. num. 62. infra med. vers. idemque excludit saltem contemptum, & propter incertitudinem euentus litis, si actore præsertim recusante recipere non parui faciendi videtur, ut fuit ponderatum in d. Romana Domus 5. in præsentis coram Reuerendiss. D. meo Decano.

Ex capite igitur purgationis mortis decilum fuit utraque parte informante non esse locum deuolutionis, & per consequens mandatum de associando non esse relaxandum.

CRACOVIE. IVRIS RESPONDENDI

Luna 11. Decembris 1651.

ARGVMENTVM.

Quasi possessio manutenibilis in incorporalibus ex vnico actu acquiritur, & quando concurret vna cum actu multiplicitate scientia, & patientia Adversarij eo magis ad effectum manutentionis suffragatur:

SVMMARIVM.

1. Quasi possessio admittendi ad respondendum in aliqua Academia, siue vniuersitate probatur ex admissionibus spatio longissimi temporis.
2. Ius admittendi ad respondendum inter Incorporalia commutatur.
3. Quasi possessio manutenibilis in Incorporalibus ex vnico actu acquiritur.
4. Quasi possessio ad effectum manutentionis probari debet continuata vsque ad tempus mortis litis.
5. Quasi possessionis continuatio præsumitur dum ab alio interuersa non appareat.
6. Quasi possessio iurisdictionis non acquiritur sine scientia, & patientia possidentis, vel habentis iuris assensum.
7. Scientia, & patientia probanda non est in summarijs sine possessorio, dum de quasi possessione, vel dominio adversarij non constat, quantum bonum ius habere pretendat, nec minus de titulo, & num. 8.
9. Quasi possessio probata remanet ex actu multiplicitate, ac temporis diuturnitate.
10. Manutentio eo magis concedenda est, quando constat de titulo possidentis.

Ventum fuit hodierna die ad manutentionem insignis Academiæ ac professorum Cracoviensium in quasi possessione priuatiue ad Episcopum admittendi ad respondendum questionibus propositis pro obtinendo loco inter Sacra Theologiæ, & aliarum scientiarum, & artium Doctores

1. Eadem enim quasi possessio probatur ex admissionibus huiusmodi secutis per bis centum fere annos, & nuperrime de anno 1646. & 1649. cum tamen in incorporalibus quæle est hoc ius l. quidam §. quidam ff. rer. diuis. §. 1. l. sit. de reb. corporal. & incorpor. vltimus actus si iurceret ad acquirendum quasi possessionem manutenibilem Rip. in cap. cum Eccles. Sutrina num. 92. de caus. poss. & propr. Roman. conf. 31. n. 7. Oldr. conf. 31. n. 2. Dec. conf. 117. sub nu. 2. Garz. de Benef. par. 5. cap. 4. §. 1. Rot. decis. 129. nu. 1. par. 3. recent.
2. Quæ dubitari non potest quin continuata fuerit vsque ad tempus mortis litis, ut ad hunc effectum oportet Neuiz. conf. 81. num. 16. & 17. Seraph. decis. 123. num. 5. Cavalier. decis. 579. num. 1. & 2. Quia vt dicebam exhibitæ fuerunt admissiones factæ etiam de anno 1649. & vltius præsumitur continuata, quæ antiquæ possessionis, dum ab alio postea interuerteret non apparet l. siue possidentis, & sigliff. & Doctores Cod. probat. Abb. in cap. cum ad sedem n. 15. de rest. Spoliat. Menoch. de reuoc. rem. 3. num. 357. Rot. decis. 378. n. 1. par. 1. decis. 4. decis. 129. num. 4. par. 3. recent.
3. Scientia verò, & patientia, quæ Episcoporum pro tempore necessaria ut in eorum præiudicium quasi possessio quereretur si ipsi hoc idem ius possitue quasi possedissent vel desuper haberent iuris assensum l. quæmuis ff. acq. poss. Loeber. de re benef. lib. 1. quæst. 24. n. 211. & 221. Buratt. decis. 912. num. 6. Rot. decis. 148. sub num. 6. par. 2. recent. & decis. 667. num. 14. inter ipsos apud Moder. Perusin. de manut. probanda non videtur
4. in hoc Summariissimo possessorio, quod dum de Episcoporum quasi possessione vel dominio non constat quamuis alias bonum ius habere pretendat Gomez. per reg. 8. Cancell. glo. 45. §. 2. num. 32. Garz. de benef. par. 5. cap. 5. num. 121. & seq. add. ad Greg. XV. decis. 149. n. 8. Rot. decis. 533. nu. 5. par. 1. recent. & in alijs pluribus relictis à d. Moder. Perusin. obser. 40. num. 21. Eo minus tunc
5. loquitur iuxta deducta in vltima decisione huius causæ edita die 28. Iunij proximè preteriti tribuit Academiæ statuta, & longissima præscriptio concorrente Rebuff. in Const. Gallie tom. 2. tit. de matr. poss. in præfat. nu. 145. & seq. & num. 153. Balb. de præscr. par. 2. par. 5. princip. quæst. 7. nu. 4. Grat. disp. 870. n. 33. Rot. decis. 333. nu. 3. par. 1. recent.

Sed ex abundanti probata remanet ex actu multiplicitate, & ipso quandoque Episcopo deprecante expediri dicta vltima decisio, ac temporis diuturnitas Innoc. in cap. bonè il. 2. num. 1. vers. queritur de poss. Pralat. Abb. in cap. cum Eccles. Sutrina num. 2. de caus. poss. & propr. Seraph. decis. 306. num. 5. & 7. Rot. in reuoc. decis. 125. num. 4. par. 5.

Vnde etiam resultat quasi possessio Academiæ priuatiue ad Episcopum, quia ipsa Academia est in quasi possessione admittendi: attentata præsertim longissima præscriptio ac statutus priuatiuum huius potestatem importantibus ut firmatum fuit in quibus præcedentibus decisionibus ex inueterato stylo huius Sacri Tribunalis in præsentis disputatione supponit, quæ licet respiciant titulum, præstant vti eo libenter concedenda sic manutentio possessorij Malas. conf. 122. nu. 13. Narr. conf. 419. nu. 9. Menoch. de reuoc. rem. 3. num. 357.

3. n. 733. Grat. disp. 402. n. 1. & 3. 2. add. ad Greg. XV. dec.
323. n. 5. & fait dictum in Leodien. Personatus 16. Maij
1650. coram R. P. D. meo Cerro.
Ec ita decisum informante solum Academia, &c.

ROMANA FRUCTVVM DOTIS.

Veneris 15. January 1652.

ARGVMENTVM.

Fructus dotales post mortem Vxoris amplius non
current non obstante superexistencia filiorum, & pri-
mo de illis soluendis indefinite concepto in capitulis
matrimonialibus, & redditur ratio in decisione.

SUMMARY.

- 1 *Infructus sententia resolvuntur ex decisionibus in causa editis.*
 - 2 *Fructus post mortem uxoris exigi nequeunt à marito non obstituto superexistencia filiorum, & pacte de fructu solvendo indestituta concepte, quia mortua uxor, cessant onera propter quæ licita est excoctio conjunctæ matrimoni.*
 - 3 *Fructus dotales an debeantur soluto matrimonio siante conventionē de inestimenda dote in bonis stabilibus multum interest, an omni inestimendi sui impossium debitori an vero creditor?*
 - 4 *Debitur dotis si suscepit in se omni illam inestimendi, tunc fructus debentur, qui ex inestimendo faciendo verisimiliter percipere fuisse etiam absque aliqua interpellatione ratione mandati de inestimendo quod adimplere debuit.*
 - 5 *Debitur si suscepit mandatum de inestimendo, nisi illi ex causa causa renunciauerit vel doceat fecisse diligētiā de inestimato reperiendo teneatur ad damna, & interesse.*
 - 6 *Fructus quo casu debeantur ratione lucri cessantis, & damni emergentis?*
 - 7 *Debitur nisi furis per interpellationem personalem censuitur in mora solvendi, non teneatur ad fructus ratione damnorum, & interesse, minusque ratione lucri cessantis, & damni emergentis.*
 - 8 *Interpellatio debitoris necessaria non est quando adepti pactum de solvendo fructus soluto matrimonio.*
 - 9 *Conclusio non procedit quando pactum est illicitum, prout est pactum de solvendo fructus dotales soluto matrimonio.*
 - 10 *Item non procedit in pacto de solvendo fructus pendente dilatore ad solvendum.*
 - 11 *Pactum illicitum, & usurarium habetur pro non apposto, & ipso iure certius ob resistentiā Iuris divini, Canonici, naturalis, & Civilis.*
 - 12 *Interesse certum taxari potest ab initio si illud iustum, ac verisimile sit, & deinde insufficere.*
 - 13 *Declaratio conclusiva in procedere quando ab initio putatur pacti de fructibus solvendis, & usura sint permixta.*
- Decis. 33. & 372. impressæ apud Farinac. & in Romana pecuniaria 9. Maij 1616. coram bon. mem. Remboldo, quo casu sequuntur? *ibid.* num. 12.
- 14 *Interesse certum potest ab initio taxari, si contrahentes non habuerunt respectum ad lucrum quod ex inestimato percipere fuisse, sed onera matrimoni à viro ferendum.*

Decil. 31. & 372. impress. apud Farinac. & in Roma-
na pecuniaria 9. Maji 1616. coram bon. mem. Rembol-
do, quo casu loquatur? ibid. num. 12.

14. Interesse certum potest ab initio taxari, si contrahentes
non habuerint respectum ad lucrum quod ex in-
vestmente perceptum fuisset, sed onera matrimonij
a viro ferendum.

15 Contrahentes habuisse respectum ad onera matrimony
confiat si taxatio interesse excedit quantitatem ex
stabilibus percipi solitum, qua bene congruit oneri-
bus matrimony.

Pars Secunda.

- 16 *Pactum quando dicatur correpellendum potius ad onera matrimonii ferenda per virum quam ad lucrum futuri inuestimenti? & num. 17.*
- 18 *Pactum de soluendis fructibus dotalibus quando facit correpellendum ad onera matrimonii illi cessantibus pro obitu Vxoris ipsi Lure expirat, & illicitum redditur.*
- 19 *Prout illicitum redditur taxatio fructuum nec tollit interpellationis debitum necessitatem probando lucro cessante requisita, quoniam probetur superuenisse occasiones lucrandi.*
- 20 *Pactum de soluendis fructibus sibi iniustum tunc cessat dilatio ad soluendum eius contemplatione concessa, & statim mortua Vxore agi potest ad sortem principalem.*
- 21 *Et propterea dies ipsa mortui Vxoris vim habet interpellationis, declaratur num. 22. & 23.*
- 24 *Interpellatio non est necessaria quando quis certa die solvere promissit, tunc enim debitor certo scit die adueniente posse conveniri.*
- 25 *Secus vero quando certo non scit, vel cogitare potest dilationem ad soluendum concessa adhuc durare, vel nescit in qua re sit faciendum inuestimentum promissum, quo casu necessaria est creditoris interpellatio.*
- Interpellatio requiritur adhuc et debitor in mora constituitur ibid.*
- 26 *Interpellatio presumitur sante solutione fructuum, post solum matrimonium.*
- 27 *Conclusio procedit solum ad favorem mulieris vidua que vigore statuti exigere potest fructus dotales ex eo solum quod debitor sine interpellatione, vel pro interpellato si habuit aliusque alio requisito lucri cessantis, vel damni emergentis.*
- 28 *Decis. 155. part. 4. tom. 2. recent. quo casu loquatur?*
- 29 *Statutum Urbis lib. i. cap. 137. permittens solutionem fructuum favore mulieris vidua procedente interpellatione locum non habet in viro uxore praemortua.*
- 30 *Mortui mortua uxore non potest fructus dotales percipere cum hoc non sit permixtum a statuto nec a Lure communis, nisi concurrentibus mora debitoris aliusque requisitis Castrens.*
- 31 *Interpellatio personalis quando requiritur, tunc probanda est aliunde quam ex presumptione desumpta ex fructuum solutione, & confessione partium, ne alias aperiatur via testaturarum praunitarum.*
- 32 *Interpellatio quod procedit possibilibus redditur ex solutionibus fructuum quod satis est, nec illius negatione in Iudicio repetitionis indubius ab allore probanda plene et debet probata diciatur.*
- 33 *Decis. 8. num. 3. part. 5. recent. & decis. 153. numer. 26. & 27. part. 4. tom. 2. in quibus terminis loquatur?*
- 34 *Interpellatio Iudicialis vbi requiritur tunc alioris intentio ad effectum rependi debitum probata dicitur ex quo in processu de interpellatione non apparet.*
- 35 *Creditor ad effectum lucris cessantis non sufficit quod habeat occasione promptae emendae ulterius requiritur mora debitoris.*
- 36 *Fructus dotis si fuerunt exacti per maritum mortua uxore non ratione lucris cessantis, sed uti dotales, tunc illorum exactio subtrahitur negoti.*

EO quod sententia Rotalis condemnans Dominum Marcellum Crescentium ad restituendum Dominis Fulniz, & Mario de Maximis scilicet 842. & 50. ex causa fructuum dotis solummodo per mortem Hortensii vxoris decursum exacta, valida, & iusta est, eam confirmandam esse in gradu appellationis ad me interpositae Domini censuerunt.

Quod enim sit valida ipse appellans non negat. Iusta vero apparet et ex optimè deductis in decisione ad iur. 21. Aprilis 1691. coram R. P. D. meo Cerro, in qua amplectendo opinionem communem Doctorum in cap. salubriter de iur. latissime comprobatur in dec. 91. apud Fenson. ad Stat. Urb. & passim à Rota receptam demonstratur fructus dotales post mortem vxoris exigi non posse, non obstante super existentia filiorum, & pacto de soluendis fructibus indefinite in Capiculis matrimonialibus appposito, quia vxore defuncta cessant onera matrimonij in eius alimoniis secundum dignitatem, & quantitatem dotis consentientia, propter quae constante matrimonio licita erat fructuum dotium promissio, & exactio quod præter allegatos in d. dec. tradit Peregr. conf. 83. sub nu. 14. lib. 3.

Neque promissionem ac exactiorem huiusmodi licitam reddit conuentio de inuestiendi dote in bonis stabilibus, et censibus, vel locis montium, quia ubi solutio dotis non est faciendi in ipsis inuestimentis seu re fructifera, sed in pecunia numerata postea inuestiendi, multum interest an onus inuestiendi sit impositum debitori, an vero creditori: primò enim casu fructus qui ex inuestimento faciendo percepti verisimiliter fuissent, deberent à debitore absque aliqua interpellatione ratione mandati de inuestiundo per eum suscepti quod adimplere debuit, & alioquin nisi illi ex iusta causa renunciauerit vel doceat fecisse diligentius pro inuestimento repeliendo tenetur ad damna, & interesse vsque decisis in Romana Multiplici 25. Februarij 1619. coram bo. nr. Vbaldo Seniore que est dec. 479. n. 9. & 10. inter impress. apud Cinc. de Censib. & in Romana seu Iauuen. Pecun. 1. Iulij 1644. §. nec releuat. & segg. coram me.

Quæ ratio quia cessat in secundo casu, fructus debitori non possunt nisi ex capite lucu cessantis vel damni emergentis Socce. Sen. conf. 88. per tot. lib. 4. Rimin. Iun. conf. 218. num. 90. & segg. Hond. conf. 30. n. 29. conf. 44. nu. 31. lib. 1. Grat. discept. 911. n. 4. & §. neutrum autem permittitur nisi debitor per interpellationem personalem et fuerit constitutus in mora soluendi ut in puncto Card. Maur. decisi. 171. n. 3. & utrumque casum distinguendo respondit Rot. in Romana crediti dotis 13. Martij 1645. coram R. P. D. meo Verosio impress. apud Moder. Forolunien. de Pignor. dec. 49. nu. 1. & in ead. 16. Martij 1646. §. cum enim coram eod. Rouit. in prox. term. decisi. 90. n. 6. facit Grat. discept. 987. n. 11. Rot. decisi. 7. nu. 6. apud Zabach. de Societ. offic. & in Senogallien. Prady 27. Iunij. 1644. §. iniustitia in fin. coram R. P. D. meo Melio.

Non obstat quod interpellatio non requiritur et quando adest pactum ut per Dec. conf. 111. n. 13. vers. mora enim post Castr. Abb. & Alex. ibi allegatos Scacc. de Camb. §. qu. 7. par. 2. ampliat. 8. nu. 18. relatus à Moder. Neapol. in trait. de cred. cap. 2. tit. 7. quest. 2. nu. 1742. & seg. ubi allegat concord. Rot. apud Farinac. decisi. 331. num. 9. Hoc enim quicquid sit in aliis casibus non procedit et quando ipsum pactum est illicitum, quale est iudicium de soluendo fructus dotales solummodo matrimonio Alex. conf. 121. sub nu. 7. vers. nec predictis lib. 2.

Anguiss. conf. 16. nu. 2. & 5. lib. 3. Molin. de rie. nupt. lib. 3. quest. 39. num. 14. & segg. Rot. decisi. 164. num. 8. apud Me. 10. der. de pignor. ac pendente dilatione et Alex. conf. 11. n. 14. vers. videlicet lib. 6. Socce. Hond. & alij supra allegati. 11. pactum namque illicitum, & vlurarium et habetur pro non appposito, & ipso iure corruit ob resistentiam legis diuini, Canonici, naturalis, & Civilis nouissimum vel late comprobatur Rota decisi. 301. num. 32. & segg. par. 5. recent.

Idemque respondetur ad aliud obiectum quod scilicet permilla sit taxatio certi interesse et ab initio illud iustum, & verisimile sit, & deinde iustificetur et allegatis per Rot. inter impress. apud Farinac. d. decisi. 9. & 372. per tot. & in Romana pecuniaria 9. May 1666. coram bon. mem. Remboldo omnes enim loquuntur in casu quo ab initio pacisci potuerit et de fructibus soluendis, & vluræ sint permilla Rot. decisi. 12. num. 14. par. 5. recent. qui non est casus noster, animaduertenda præsertim, quod contrahentes ad paciscendum ab initio de certo interesse et non mouit contemplatio loci quod ex inuestimento perceptum fuisset, sed onerum matrimonij à viro ferendorum vt constat cum denter, et tum quia taxatio excedit quantitatem ex stabilibus vel locis montium, in quibus pecunie inuestiti debent percipi solitam; bene tamen congruit oneribus matrimonij, vt in simili Aym. conf. 149. nu. 1. Menoch. pref. 136. num. 18. lib. 3. Rot. decisi. 301. num. 2. vers. præsertim. recent. tum quia de soluendis fructibus dotibus non fuit conuentum et post promissionem inuestiendi, fed antequam eadem conciperetur, et pactum loquitur de fructibus decurrentibus pendente dilatione concessa ad soluendum, & sic ante quam veniret dies inuestimenti facienda ferente interim viro onera matrimonij adque propterea potius quam ad lucrum futuri inuestimenti pactum corresponsum censetur l. 3. cum ex pluribus la. 2. ff. solut. Paris. conf. 122. nu. 8. & nu. 11. lib. 4. Menoch. conf. 121. nu. 48. Grat. discept. 224. n. 9. Rot. decisi. 55. num. 5. apud Zabach. de Societ. offic. Eo magis quia obligatio inuestiendi et nec est iniuncta debitori, nec adiecta ad commodum creditoris fed promissoris in cuius alias odium retorqueretur, quod ferendum non est vt bene aduertit decisio coram R. P. D. meo Cerro §. quoniam in fin. Vnde cum cessantibus dictis oneribus per obitum vxoris et pactum quoque expirauerit vel illicitum redditum fuerit, illicita patet est certa taxatio fructuum, et nec tollit interpellationis debitoris necessitatem pro habendo lucro cessante requiritur, quamuis probaretur superuenisse occasiones lucrandi vel aliis allegatis, et dic ad propositum Grat. discept. 911. num. 2. neque dici potest pecuniam fuisse destinatam inuestimento, quia hæc destinatio non adest durante dilatione, sed solum postea fauore debitoris.

Quatenus vero replicatur quod supposita nullitate vel iniustitia pacti et cessat dilatio ad soluendum eius contemplatione concessa, & statim mortis vxore agi ad fortem principalem potuit Bald. conf. 121. lib. 4. Alex. conf. 34. n. 6. lib. 2. Tiraguell. in trait. cessante causa par. 1. n. 78. Hering. de fidei. cap. 19. n. 66. vt propter ea 21. dies ipsi mortis vxoris et vim habeat interpellationis ad text. in l. magna Cod. contrab. empr. Respondetur 22. quod licet agi poterit ad fortem, et non ideo dote promissori constitutis suis in mora pro vt si solvere promississet vxore mortua, quia dum de cætero tempore dilationis durat quod ea per superuenientem causam mortis vxoris resoluta fuerit, certo non incit debitor ante quam creditor id declararet vt per Rot. conf. 23. lib. 1. Tiraguell. in l. si magna verb. recuperatur. Cod. renoc. donat. Baratt. decisi. 54. num. 15. Rot. in rec. d. 470.

num. 6. par. 2. Imò quia creditor nusquam petiit for-
tem ¶ credere potuit nolle habere dilationem pro re-
soluta ex allegatis in Cefanaten. Cefan. 9. Iunij 1645.
§. non prater quod. coram R. P. D. meo Corrado. Igitur
quoniam non requiritur interpellatio ¶ quando quis
promittit solvere certa die, cum tunc adueniente die
debitor certo sciat se posse conveniri Pacian. consil.
57. num. 22. Rot. decis. 275. num. 17. apud Zaccb. de oblig.
Camer. vti que requirebatur in casu nostro quo debi-
tor id certo non sciebat ¶ & vt supra cogitare poterat
dilationem durare, & coque minus sciebat in qua re
creditor vellet pecunias inuestire cum promissio in-
uestiendi esset alternatiua, & creditor in qua re vellet
fieri inuestimentum non declarauit mediante inter-
pellatione vt oportebat ad constituendum debito-
rem in mora Alex. consil. 45. num. 5. in fin. & seq. lib. 5.
Natt. consil. 670. n. 14. lib. 4. Card. Mant. decis. 171. n. 5.
Præsumptio tandem interpellationis facta ¶ adu-
ca ex solutionibus fructuum securis post solum
matrimonium, recipitur solum ad fauorem mulieris
videtur, ¶ quæ vigore statuti exigere potest fructus do-
tales ex eo solum quod debitor interpellatus fuerit
vel pro interpellato se habuerit absque alio requisito
lucris cessantis vel damni emergentis iuxta Statutum
Bonaie de quo loquitur ¶ ex aduerso allegata decis. 133.
vbi præterea ad eam diuturna solutio fructuum per de-
cem annos par. 4. tom. 2. recent. vel iuxta Stat. Verbis lib.
1. cap. 157. ¶ quod ad virum non extendi dixit Rot. dec.
607. num. 24. & seq. par. 4. tom. 3. recent. & de quo lo-
quuntur alij ex aduerso allegati, non autem admittitur
fauore mariti vxore præmorta, ¶ quia cum illi non
suffragetur statutum, & de iure communi sit penitus
illicitum, & interdictum huiusmodi fructus percipere
nisi concurrentibus mora debitoris aliisque requisi-
tis per Caph. in l. 1. §. fin. eo quod cer. loc. personalis res
quiritur interpellatio ¶ probanda aliunde, quam ex
præsumptione resultant ab aliquorum fructuum so-
lutione, com nec sufficeret, quod partes confessæ ex-
pressè fuissent quod interpellatio præcessisset, ne
alias aperiretur via viciuitati prauitati, vt bene com-
probat decisio coram R. P. D. meo Cerra §. quia hæc
presumptio, & ultra ibi allegata suis dictum in supra-
citata Senogallien. Prædij §. nec releuat coram R. P. D.
meo Melio, & magis in puncto in Romana Cæditi dota-
lis 16 Martij 1646. §. nec debiti, & §. seq. coram R. P. D.
meo Verespio.

Non obstat quod saltem dictæ solutiones possibi-
le reddant quod interpellatio præcessisset, ¶ idque fa-
ctis sit ne illius negatiua in hoc iudicio repetitionis in-
debiti ab actoribus probanda, plenè vt debet probata
dicatur Rot. dec. 38. nu. 3. & seq. par. 5. rec. dec. 133. nu. 26. &
27. par. 4. tom. 2. Quia hæc posterior loquitur ¶ vt dice-
bam fauore videtur in terminis statuti, alia vero in ter-
minis laudi laci ab arbitrio, qui extrajudicialiter po-
teret informare, & informari præsumitur; in aliis
autem casibus cum requiratur interpellatio iudicialis,
¶ actoris intentio etiam ad effectum repetendi indebi-
tum probata dicitur, ex quo in processu de interpel-
latione non apparet vt in puncto respondit Rot. in di-
cta Romana Crediti dotalis 16. Martij 1646. §. nec debiti,
& §. sequenti coram R. P. D. meo Verespio.

Tandem nil facit quod creditor post mortem vxor-
is ¶ haberet occasiones proximis emendi loca mou-
entia, quia hoc non sufficit ad effectum lucris cessantis,
nisi simul debitor consensit fuerit in mora: præter
quod cum solutiones fructuum factæ non fuerint ex
causa lucris cessantis, sed nominatim ¶ ex causa fru-
ctuum dotis ex alio capite sublimiti non possunt, vt
præter allegatos in decisione R. P. D. mei Cetti notat

Par. Secunda.

ferè in puncto Cridat. Contr. 540. sub nu. 43. vers. verum
& facit Grat. discept. 911. num. 2.
Et ita decimam vna tantum parte informante.

ROMANA RESCISSIONIS
CONCORDIA.

Luna 26. Februarij 1652.

ARGVMENTVM.

Testator prohibens, ne eius hæres possit hæredem
aliquem instituire, aut aliquam donationem facere
ad fauorem persone illegitimæ, & naturalis, & pro-
creare ex Parte, aut matre illegitimis non censetur
sub dicta prohibitione comprehendere voluit legiti-
matos per rescriptum Principis, qui vere legiti-
mi dicuntur. Testamentum redditur suspectum ex plu-
ribus in decisione ponderatis. Transactio amplissima
comprehendit nedum causas in lite deductas, sed
etiam alias cogitatas & non cogitatas, quando ex con-
textu transactionis deprehenduntur transigentes de illis
quoque sensisse.

SVMMARIVM.

- 1 Annus ad contrahendam causam appellationis com-
putandus est a die appellationis interpositæ in senten-
tia iudicis a quo.
- 2 Res iudicatas dicitur inuicta eo ipso quod causa ap-
pellationis non fuit commissæ in primo anno, nec
deuentum ad aliquos actus saltem citando ad di-
cendum contra, quo casu non datur in Curia bien-
nium.
- 3 Legitimus per rescriptum Principis dicitur legiti-
mus.
- 4 Et hæc est magis communis sententia.
- 5 Fili nati ex matre legitima de iure communis succef-
sibiles sunt, idcirco verba prohibitiua ad contrahen-
dam non sunt extendenda, & num. 6.
- 7 Legitimus secundum communem usum loquendi
non venit appellatione legitimi, licet contrarium
sentiant Dec. & alij allegati.
- 8 Intellige usum loquendi non attendi, quando verba
vulgari sermone à Testatore prolata relata sunt La-
tino sermone, tunc enim verba sunt intelligenda se-
cundum iuris interpretationem, non autem se-
cundum vulgarem usum loquendi.
- 9 Fides extrajudicialis, informis, & erronea non venit
attendenda.
- 10 Fides non releuat si fundatur in proprio iudicio, &
in simplici auditu.
- 11 Annus non continetur sub dispositione loquente de Pa-
tre, aut matre.
- 12 Legitimitas probatur ex testamento in quo quis, vti si-
lium legitimum, & naturalis hæres instituitur.
- 13 Emancipatiua contenta in aliquo testamento non effi-
ciatur nullum est moment.
- 14 Testamentum redditur suspectum stante diuersitate
characteris ab aliis Instrumentis ab eodem Nota-
rio rogatis, & ad suspicionem tollendam probandum
esset, quod eius manu fuerit scriptum, & subscrip-
tum.
- 15 Item suspectum redditur si non reperitur cum aliis
Instrumentis rogatis ab eodem Notario in protocol-
lo, sed in quadam liberulo continente tria, vel qua-
tuor Instrumenta.
- 16 Item si non constet quo tempore liberulus fuerit re-
positus in Archiepiscopo.

- 17 Item si concurrat contraria assertio Testatoris emissam in alio testamento postea condicio.
- 18 Item augetur suspicio si testamentum continet enumerationem, quae redditur inuicem similis.
- 19 Illegitimus stante prole legitima heres instituitur a Patre nequius.
- 20 Prohibitio personalis non egreditur personam cui facta est prohibitio.
- 21 Nouum fideicommissum in transactione inita inter vocatos constitutum dicitur stantibus illius verbis, & quatenus opus sit de nouo constituerunt, quae nouam dispositionem important.
- 22 Praesertim quando verba sunt ampliativae, & praesumuntur nouum fideicommissum.
- 23 Clausula ex nunc efficit, ut actus ob inhabilitatem agentis retro nullus incipiat esse validus ex habilitate noui agentis.
- 24 Transactio quando continet clausulas pregnantissimas, & geminatas comprehendit, necum causam in lite deducit, & expressas, sed etiam alias ultra expressas, & ex quibuscumque comprehensione resultat, & non. 25.
- 26 Transigentes si renunciarunt dispositioni l. de his, ff. de transact. censentur comprehendere voluisse quodlibet ius in transactione non expressum, & non. 28. & 29.
- 27 Transactio respectu alicuius fideicommissi sufficit illius inspectio per oculos intellectus ex tenore Testamenti in probatio transactionis resultat.
- 30 Transactio super re, in qua lis non cadebat afficit transigentes saltem in vim pacis, & conventionis.

DECISIO CCCCLXXXVIII.

Lapsus anni ad committendam causam appellationis praefixi, & ad die 12. Iunij 1650. qua Dominus Iacobus Alberinus a sententia Rotali per Eminentiss. D. Card. Corradum lata appellauit computandi, *etiam sicut de appellat.* effecit ut constaret de re indicata Domini consuerint, & nam ex datis in Summ. DD. Marcelli, & Horatij de Alberinis apparet, quod commissio appellationis peruenit ad bancum Cursum die 2. Augusti 1651. & citatio ad dicendum contra executam fuit de mense Nouembris subsequens, nec in Curia datur biennium, nisi quando fuit causa appellationis commissa in primo anno, & deuentum ad aliquos actus saltem citando ad dicendum contra, ut tradit *Vest. in prox. lib. 7. cap. vltim. numer. 9. vers. nec sufficeret Cusad. dec. 6. n. 8. de appellat. Crescen. dec. 8. n. 8. eod. tit. Put. dec. 311. lib. 2. Rot. inter recent. dec. 156. n. 1. par. 2. & in Bononiens. Pecuniaria seu dotis 26. Martij 1645. coram Reuerendiss. D. meo Decano.*

Quae verò aduersus eiusdem sententiae iustitiam, vel ad excludendum illius transitum in iudicatum, vel ad obrinendam restitutionem in integrum adduxerunt informantes pro Domino Iacobo inhaerentes prohibitioni testamentariae Rutilij, ne Celsus eius filius & haeres instituire posset, aut aliquam donationem facere ad fauorem personae illegitimae, & naturalis, & procreatae ex Patre illegitimo, & naturali, aut ex matre illegitima, & naturali viua sunt euacuari ex optimè ponderatis in duabus decisionibus sub die 15. Iunij 1648. & 14. Martij 1650. editis coram D. Cardinali Corrado, in quibus comprobatur, quod prohibitio huiusmodi applicabilis non est Marcello, & Horatio, quod non egreditur personam Celsi, ac tertio, quod etiam haec exceptio sublata fuit per transactionem initam inter has partes de anno 1631.

Primum fundamentum subsistit, quia Marcellus, &

Horatius procreati sunt ex legitimo matrimonio, quod sufficit ne dicta prohibitio afficiatur, quatenus Cinthia eorum mater legitime nata fuerit, nam ipsa quoque antequam filios gigneret, imò & subterfuerat instante Patre a Collegio Archiepiscopi plenè legitimata, & ad omnia iura legitimorum, ac fidei legitimo thoro genita efficitur restituta, vnde verum est dicere, quod filij ori sunt ex matre de tempore conceptionis, quin & conceptionis legitima qualis & dicitur etiam legitimata per scriptum Principis, *Soci. in l. Gallus, §. si ejus num. 5. ff. lib. & postb. Rolan. conf. 67. n. 16. lib. 3. Menoch. conf. 227. num. 31. & praesumpt. 79. n. 2. & 3. vbi testatur de communis sententia lib. 4. Barba. consil. 12. numer. 30. Decian. consil. 42. numer. 15. lib. 1. & conf. 9. num. 52. lib. 4. Hond. conf. 64. num. 1. lib. 1. Peregr. de fideicommiss. art. 23. m. 39. Bardell. conf. 195. n. 28. & segg. lib. 2. Mant. de consil. vlt. vol. lib. 11. tit. 10. sub num. 5. vers. contrarium, & vers. haec autem, vbi quod haec est magis communis f. sententia, & num. segg. vbi respondet contrariis Ciriae. controu. 207. num. 48. & num. 52. & segg. Seraph. decif. 800. num. 5. Rot. inter recent. decif. 72. num. 4. par. 4. decif. 100. num. 6. par. 5. decif. 437. monita. apud Peniam. Maxime in casu nostro quo non agitur de excludenda matre legitima, sed filijs ex legitime procreatis, quos propterea cum de iure communi successibiles sint odiosum esset excludere. *Nog. vol. allegat. 23. num. 43. & amplius quia versamur in verbis prohibitiuis non extendendis ad exclusionem personarum legitimarum successuonis capacium Beren. conf. 48. n. 11. Alex. conf. 56. col. fin. num. 6. vol. 1. Peregr. de fideicommiss. art. 14. n. 25. Surd. dec. 124. n. 8. vers. id maxime, & dec. 244. n. 8. & 9.**

Nec obstat, quod iuxta communem usum loquendi f. legitimatus non veniat appellatione legitimus, praeter quod usum huiusmodi negat *Dec. conf. 316. in fa. Tiber. Decian. conf. 9. num. 53. lib. 4. Menoch. conf. 266. n. 63. ille non attenditur f. quando verba vulgari sermone a Testatore prolata relata sunt Latino sermone, tunc enim verba sunt intelligenda secundum Iuris interpretationem, non autem secundum vulgarem usum loquendi, ut in his terminis respondit *Alex. conf. 2. sub num. 17. & segg. lib. 1. Menoch. d. conf. 266. num. 64. alique plures relati in secunda decisione D. Cardinalis Corradi, §. secundo quia quibus additur Decian. d. consil. 9. n. 54. lib. 4.**

Minus obstat testimonium Francisci de Alexandris asserentis audiuisse a Rutilio, quod nolebat succedere posse filios natos ex praefata Cinthia non legitime nata, quia extrajudiciali, & informis est, & etiam non detegitur ex deductis in secunda decisione D. Card. Corradi, §. praeterea, & §. seg. Idem respondetur ad factum extrajudicalem Monialis annorum 76. relatum in nouo Summ. Iacobi num. 2. Fides vero pariter extrajudicialis Domini Petri à Valle non exprimit, nisi proprium eius iudicium fundatum in auditu à personis non deponentibus de verbis Rutilij, sed ita iudicantibus per rationabiles coniecturas, ideoque momentaneum non est *Alex. in rub. ff. sic et. p. 1. n. 21. Felix. in cap. quies n. 7. & segg. de Testib. Hond. conf. 79. n. 37. & 38. lib. 1. Rot. dec. 245. n. 5. par. 1. recent.*

His positis superflua sunt, quae dicuntur de non legitimitate Marcelli Senioris aut paterni Marcelli inferioris, & Horatij actoris, tum quia in testamento Rutilij nulla fit mentio legitimacis aui, sed solum Patris, aut matris, & repugnat propriae significationi, quod eorum nomine aui continetur, quando dispositio loquitur simul de filio ex Patre procreato, *Rosin. in l. iuste interpretat. 31. col. 4. in princ. ff. verb. sign. Alex. conf. 198. sub num. 12. vers. denique, & num. 13. lib. 6.*

Tum

Tum etiam quia Marcellum quoque Seniore legiti-
tium natum fuisse constat ex testamento Io. Baptiste
12 Senioris eius Paris, & qui illum ut filium legiti-
mum, & naturalem heredem instituit, vnde probati
legitimitatem tradit Mandell. conf. 180. num. 7. Mohed.
dec. 2. num. 4. in fin. qui fil. sint legit. Rot. dec. 16. sub nu. 19.
dec. 2. num. 4. in fin. qui fil. sint legit. Rot. dec. 16. sub nu. 19.
vers. & praesertim par. 5. recent. & in Bononiens. fideicom.
22. Iunij 1639. coram me.

Neque viget aliud praecedens testamentum eius-
dem Io. Baptiste conditum, ut asseritur de anno 1621.
ubi eundem Marcellum Seniore instituit enun-
ciando illum filium legitimatum, & de legitimatione
constat in actis Sabae, seu alterius Notarij de anno

1518. Quia enuntiatio haec nullus est tunc momenti cum
idem testamentum in quo continetur, effectum non
habeat, nec necesse esse dixit, Rot. in Florentina. seu Bo-
13 noniensi. de Barbadoris 25. Iunij 1640. §. quantum vero co-
ram recel. me. Cocchino Sacrae Rotae Decano. Et praeterea

Instrumentum testamenti suspectum reddit tunc di-
14 uersitas characteris ab aliis Instrumentis ab eodem
Notario rogatis, & probandum esset quod eius manu
fuerit scriptum, vel subscriptum, Paris. conf. 12. num. 125. &
seg. lib. 2. kimir. Iun. conf. 197. num. 7. & 8. Sura. conf. 187. num.
15 15. num. 23. & seg. Menoch. de arbit. cas. 187. num. 18. Par.
dec. 430. sub nu. 2. lib. 2. in corr. Tum locus in quo re-
peritur, nempe parvulus quidam liberulus tria, aut

15 quatuor Instrumenta continens, tunc tam omnia
Instrumenta, tam ante quam post ab eodem Notario
rogata spatio 25. annorum reperitur in protocolis,
eaeque non exstant in Archiuo Vibano, ut hic liber-
culus, sed in Capicolino, quod ponderavit Rot. penes

Baratt. dec. 666. num. 8. & in Assisen. Doris 22. Iunij 1640.
coram R. P. D. meo Rotas. Tum quod non probatur de
16 quo tempore ille liberulus repositus fuerit tunc in Ar-
chiuio Vibano, ut necesse est ex allegatis in dec. 34.
num. 3. Card. Millini, & in dicta Florentina, seu Bononiensi
de Barbadoris, §. nec ad supplendos, & in secundo etiam, &
in Marfien. Iurisdictionis §. Martij 1646. §. quo vero

coram me, in Tiburtina Casiri Sancti Angeli 18. Iunij
eiusdem anni, §. ratio autem coram R. P. D. meo Melio.
Tum quarto contraria assertio eiusdem Testatoris

17 tunc in subsequenti testamento anni 1527. quod
effectum fuit, ac debet attendi, Rot. in Fulginaten.
Salutari 1. Iulij 1643. §. non obstat coram me, & gratis di-
citur medio tempore inter vnum, & alterum testa-
mentum sequi potuisse legitimationem, quia cum sit

facti probanda esset ab allegante, & contrarium
comincitur ex ipso testamento anni 1527. cum ibi as-
seratur legitimationem praecessisse anno 1518. de qua
si vera esset assertio facile doceri posset perqui-
rendo in Archiuo Vrbis protocollo Notarij Sabae in

cuius actis ibi asseritur adesse, & quatenus replicatur
testamentum loqui alternativè de actis Sabae, seu alteri-
18 us Notarij ex hoc magis augetur suspicio tunc cum in-
venibile sit, quod Pater tam modico tempore oblitus
fuerit Notarij rogati de facto ad eam notabili legiti-
mationis se instanti factae, ut per Cagnol. in auth. ex

causa sub nu. 149. vers. quae restrictio Cod. lib. prater Mo-
nach. presump. 32. num. 16. in fin. lib. 4. & de arbit. indic.
cas. 126. num. 1. prout etiam augetur suspicio, quia in
alio testamento condito de anno 1620. & sic per an-
num ante Pater instituit filios nulla facta mentione le-
gitimationis, ut in nouo Sum. Iacobi num. 1. & instituit

est tantum filios factis denotavit patros esse ex legiti-
mo matrimonio, licet id non expresse quia alias in-
stituit non potuisset existeret legitima prole, §. nos
19 igitur auth. quib. mod. naturales eff. sub Rot. conf. 67. nu.
36. lib. 3. Sura. conf. 177. num. 15. & 16. Gratian. discip. 958.
num. 10.

19 igitur auth. quib. mod. naturales eff. sub Rot. conf. 67. nu.
36. lib. 3. Sura. conf. 177. num. 15. & 16. Gratian. discip. 958.
num. 10.

19 igitur auth. quib. mod. naturales eff. sub Rot. conf. 67. nu.
36. lib. 3. Sura. conf. 177. num. 15. & 16. Gratian. discip. 958.
num. 10.

Paris Secunda.

Substitut pariter aliud fundamentum positum in
personalitate prohibitionis Rutilij, non egredientis
20 personam ipsius Caesaris heredis instituti ex allegatis
in prima decisione huius causae, §. praeterea, & in secunda,
§. tum quia, ut propterea Tiberius, & Iacobus potue-
runt in transactione super bonis de quibus agitur à
Rutilio proventibus nouum fideicommissum con-
21 stituere tunc ad fauorem Marcelli, & Horatij iuniorum
ipsorumque descendendum, ut fecisse demonstrant
apertissima verba transactionis, ibi, & quatenus opus fuit
ex nunc constituunt, &c. quae nouam dispositionem
important Cassad. dec. 1. de confirm. vtil. vel inutil. Rot.
dec. 210. num. 6. par. 1. recent. vnde gratis dicitur huiusmodi
nouum fideicommissum factum fuisse restrictiue ad
voluntatem Caesaris, quia dicta verba stant ampliati-
22 ue, tunc ad denotandum casum quo alterum praecedens fidei-
commissum ab eodem Caesare constitutum locum
non haberet, quo tantum casu opus erat nouo fidei-
commissum, & cetero quod obliqui voluissent voluntati
Caesaris, & ex eius persona obstante dicta prohibitio-
23 nis vigore clausulae ex nunc efficientes ut actus ob in-
habilitatem agentis retro nullus, incipiat esse validus
ex habilitate noui agentis, iuxta theor. Bart. in l. obser-
uare nu. 8. ff. offic. proconsul. quam sequitur Ruin. conf. 72.
num. 10. & seg. lib. 3. Paris. conf. 39. num. 20. & 61. lib. 1. Nat.
conf. 262. num. 10. & seg. Sura. dec. 69. num. 16. & 17. dec. 1.
24 245. num. 9.

Solidissima tandem est exceptio transactionis
complexiue ob clausulas vniuersales praegnantissi-
24 mas, & geminatas omnium iurum transactionibus
competentium, & competitorum ex quacumque cau-
sa, nec restrictibilis ad licitem tunc praexistentem, & in
proemio narratae in vigore clausulae, ibi, praedicta occa-
sione, & infra, ibi, causa, & occasione supra narrata, tum
quia supra pro causa transigendi nedum narrata fuerat

lis, sed ampliatiue etiam ratio conservandi agnatio-
nem aequè se habens ad omne ius ex testamento siue
Caesaris siue Rutilij obstatum conseruationi bono-
rum in agnatione Horatij, & Marcelli Senioris à
ransigentibus contemplata, tum quia transactio non

25 restringitur adites, tunc nasci possent causa supra nar-
rata tantum, sed etiam infra dicenda, ibi, causa, & occa-
sione supra narrata, & infra dicenda, at infra dicitur, & ex-
pressè fuerunt tam causae cogitatae, & sic supra narra-
tae, quam non cogitatae, ibi, cogitatae, & non cogitatae,
atque ita quaecumque causae ultra expresse Hond.

conf. 49. num. 30. & seg. lib. 1. Ludovic. Morat. conf. 43.
num. 19. & seg. Sura. conf. 167. num. 12. & 13. Ciriac. contr.
128. num. 50. & seg. praeter alios allegatos in prima dec.
§. quia comprehenduntur & in secunda, §. quoniam est ad-
uerendum.

128. num. 50. & seg. praeter alios allegatos in prima dec.
§. quia comprehenduntur & in secunda, §. quoniam est ad-
uerendum.

128. num. 50. & seg. praeter alios allegatos in prima dec.
§. quia comprehenduntur & in secunda, §. quoniam est ad-
uerendum.

128. num. 50. & seg. praeter alios allegatos in prima dec.
§. quia comprehenduntur & in secunda, §. quoniam est ad-
uerendum.

128. num. 50. & seg. praeter alios allegatos in prima dec.
§. quia comprehenduntur & in secunda, §. quoniam est ad-
uerendum.

128. num. 50. & seg. praeter alios allegatos in prima dec.
§. quia comprehenduntur & in secunda, §. quoniam est ad-
uerendum.

128. num. 50. & seg. praeter alios allegatos in prima dec.
§. quia comprehenduntur & in secunda, §. quoniam est ad-
uerendum.

128. num. 50. & seg. praeter alios allegatos in prima dec.
§. quia comprehenduntur & in secunda, §. quoniam est ad-
uerendum.

neque enim addidissent ea verba, vel alias quomodolibet si sensissent de fideicommissio Cæsaris duntaxat, 28 & sicuti sua iura præferantur dicto casu, ita præferantur iura testamenti Rutilij, nisi comprehensa voluissent, ut ad propositum ratiocinatur Rot. decis. 669. nu. 1. in fin. par. 1. recent.

Tum tertio quia in fine transactionis partes promiserunt cum amplissimis clausulis omnium iurium 29 comprehensivis, & transactionem observare eamque sub quovis prætextu etiam novorum iurium, & ex qua visalia causa, &c. non impugnare siue agendo, siue excipiendo, & quomodolibet opponendo præterquam in casu supra reservato. Qua propter semper obstat vniuersalis hæc promissio nullam habens restrictionem, seu relationem ad licitem præexistentem, & fideicommissum Cæsaris in prohemio narratum, & ex voluntate transigentium etiam super eo quod in 30 lite narrato non cadebat, & vel expressum non fuerat, transactio afficit aduersarios saltem in vim pacti. Salte. in l. si de certa num. 2. Cod. transact. Alex. cons. 11. num. 8. & 14. lib. 2. Honded. cons. 49. nu. 34. vers. in super dico lib. 1. Rot. coram san. mem. Greg. X V. decis. 286. num. 7. add. ad eund. decis. 158. num. 7. & fuit diluam in Romana Fideicommissi de Censu 14. Ianuarij 1641. §. & quoniam coram Reuerendissimo Episcopo Salamantino; præsertim postquam transactio fuit longo tempore observata, ut latius expendunt decisiones coram Eminentiss. Corrado.

Ex quibus dubium per me hodie propositum an consistat de re iudicata, seu potius de causis restitutionis integrum affirmatiue, quoad primam partem, negatiue quoad secundam resolutum fuit utraque parte informante.

CALAGVRITANA BENEFICII.

Lune 15. Ianuarij 1652.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac decisione de prælatione debita digniori ex pluribus oppositoribus approbatis ad curam animarum iuxta dispositionem Constitutionis san. mem. Clementis VII. super prouisione Beneficiorum Diocesis Calaguritan. editæ, & quis nam ad hunc effectum dignior reputetur?

SVMMARIVM.

- 1 Prælatio in concursu ad beneficia debita est ex pluribus oppositoribus etate ac Sacerdotio antiquiori, vel Baccalauore, vel curam animarum exercenti.
- 2 Reprobatus in primo examine habito in paribus, & iterum in secundo examine in Curia, si in tertio fuit approbatus talis approbatio non præiudicat aliis cooperatoribus non citatis.
- 3 Dignior reputandus est approbatus in examine, ei qui bis fuit reprobatus.
- 4 Institutio Ordinarij tunc habet præsumptionem dignioritatis instituti, quando illa pendet a proprio iudicio, secus quando cadit super præsentatione Beneficiorum, quam ordinarius sequi debet.
- 5 Beneficiorum præsentantium Indicium erroneum detegitur si constet ex meritis aliorum cooperatorum ipsos digniores non præsentasse.
- 6 Præsentatio, & institutio subsistentia si fuerint attentata, illis deferendum non est.
- 7 Præsentatio attentata habetur ac si non emanasset.
- 8 Dignior ex pluribus approbatus ad curam animarum

à Beneficiatis præsentandus est, nam eorum arbitrium liberum conseruitur à Constitutione Clementis VII. concessam, ubi de alterius ex approbatus prebentia non constat.

- 9 Decis. 572. num. 8. par. recent. in quibus terminis loquitur?
- 10 Constitutio Clementis VII. disponit digniorem esse præferendum in casu plurium approbatorum ad simplicia.
- 11 Decisio Rotalis supponenda est, nec iuxta in metatatum solum Tribunalis potest incidenter in dubium reuocari.
- 12 Prouisio Apostolica si emanauit pro confirmatione concordie ad eius limites restringitur.
- 13 Nec nocet in ipsa concordia non nominatis.
- 14 Clausula dummodo tempore date præsentium non sit alteri ius quæsum non præferat ius quæsum ex sola oppositione, etiam iuncta examinationum approbatione.
- 15 Ius quæsum ex sola oppositione non est considerabile nec validum, præsertim quando merita cooperatorum sunt equalia, secus vero quando alter ex illis est dignior, tunc enim ius ex dicta clausula præferendum censetur, & num. 16.
- 17 Dignior qui iuxta aliquam constitutionem præsentari debet assimilatur præsentato.
- 18 Papa in concessione gratia non censetur voluisse prædicare iuri alterius in iudicium dedulto non facta de eo mentione in litteris.
- 19 Appellatio à die habita notitia admittitur, quando citatio ad sententiam non fuit personaliter executata.
- 20 Appellatio interposita ab uno ex oppositoribus suffragatur aliis tamen illam persequi valeant.
- 21 Baccalaureatus gradus pro affectione beneficii in concursu prælationem tribuit.
- 22 Prælatio in concursu debita est æqui originem habet in loco beneficii.
- 23 Item qui curam animarum in eadem Ecclesia exercuit.
- 24 Prælatio debita est non habenti beneficium, illud habenti, & possidenti.
- 25 Intellige conclusionem procedere si possidenti beneficium congruus ex eo valeat se sustentare, alia secus.
- 26 Regula Cancellarie 17. de concurrentibus in dato non præfert, non beneficium possidenti beneficium non sufficiens.
- 27 Beneficiatus maioribus qualitatibus præditus præferendus est non beneficiato.

DECISIO CCCCLXXXIX.

Oppositores inter admissos per sententiam Ordinarij laram de mense Maij 1647. ad integrum beneficium morte Petri la Questra vacans in Ecclesijs Parochialibus Sanctorum Iacobi, & Andre Civitatis Calaguritanæ idonei etiam ad curam animarum ab examineribus synodalibus renunciati fuerunt plures vt in Summario Antonij num. 1. sed Antonius Gualite non obstante quod alij à dicta relatione appellassent fuit à Beneficiatis præsentatus, & ab ordinario institutus. Nunc in gradu appellationis de prælatione contendunt idem Antonius Gualite Michael Guerra, Stephanus Palacios, & Ioan. Gonzales quorum meritis, & qualitatibus hodie discussis præcellere Antonio, & Michaeli visum fuit Stephanum, & Ioan., quia tunc erat ac Sacerdotio antiquiores alter ex illis vt infra dicetur est Baccalaureus, & ambo coram animarum alias exercuerunt quod in his terminis ponderantur.

ponderauit Rota in pluribus decifionibus relatis in Calagurritana Beneficij della Casa della Reina 27. Martij 1648. §. quod autem coram Reuerendissimo Terracinenfi, & in Calagurritana Beneficij de Logrono 11. Febr. 1650. sub §. 1. coram R. P. D. meo Verofio, facilius contra Michaelen qui in examine habito in partibus, & iterum priorem qui in Curia fuit reprobatus, quamvis in tertio approbationem reportauerit; nam vt responsum fuit approbationem reportauerit 26. Iunij 1648. §. quod magis in Calagurritana Beneficij de Logrono 27. Aprilis 1646. §. quod vero verfo cum ratione coram R. P. D. meo Roia.

Neque Antonium iuxta fupremamotatam Inftitutionem Ordinarij, fiue proouifo Apoftolica ex caufa concordie cum Michaeli initia obtentam in Inftitutum Ordinarij tunc demum prefumptionem dignioritatis facit cum ab Ordinarij Iudicio prelectionem videlicet habentis pendet, fecus in cafu noftro quo cadit fuper prefentatione beneficiatorum, eamque fequi Ordinarij debuit, & fic ipforum beneficiatorum duxerat iudicium prelatum quod ex praxi aliorum coopofitorum meritis, & erroneum dignofcitur vt in puncto refpondit Rota in Calagurritana Beneficij 27. Nouembrii 1648. §. fin. coram me. Eoque minus eadem prefentationi, & Inftitutioni deferri debet cum fuerit declarata attentata vt fuit ponderatum in dicto §. fin. & in dec. 572. num. 9. par. 1. recent. Calagurritana Beneficij del Ziego 3. Februarij 1651. coram R. P. D. meo Verofio in Calagurritana Beneficij de Nieuca 28. Aprilis eufdem anni coram R. P. D. meo Oribobono.

Vnde nil refert, quod ex Conftitutione Clementis VIII. quia plures oppositores declarati fuerunt fufficientes ad Curata, beneficiarij prefentare poterint quem maluerint, & fic Antonium, non attento an alij fint digniores, quia prefentatio attentata eft ac fi non emanaffet, Rot. coram Buratto dec. 642. n. 6. & dec. 16. n. 3. apud Modern. Perij. de Mauneti. & verius eft quod etiam ex pluribus approbatis ad Curata prefentandus eft dignior ita vt arbitrium beneficiis concessum liberum quidem fit, vbi alteri ex approbatis prefententia non conftat in quibus terminis loquitur decif. 572. num. 8. par. 1. recent. ac et conuerfo digniori fit debitum pro vt eadem Conftitutio difponit, in cafu plurium approbatorum ad fimplicia, & bonum virum deceat vt declarauit Rot. in d. Calagurritana Beneficij 27. Aprilis 1646. §. penult. coram R. P. D. meo Oribobono.

Proouifo autem Apoftolica cum emanauerit pro confirmacione concordie ideoque ita ad eius limites reftituitur l. Aurelius 29. §. teftamento ff. liberat. leg. c. 1. & 2. de confirmat. vel. vel inuit. Surd. conf. 349. num. 7. Rot. decif. 301. num. 1. par. 1. recent. non nocet ita Iohanni, & Stephano in ipsa concordia non nominatis Bald. in l. 3. nu. 3. verfo quid fuffit Cod. si aduerfus rem Iudic. Coram conf. 9. nu. 5. verfo quia confirmatio lib. 3. Gabr. conf. 129. num. 18. & 19. lib. 1. Mohed. decif. 7. nu. 4. de reff. ffoliat. Buratto decif. 170. num. 5. Prefertim fante clauula ibidem appofita dummodo tempore date prefentium non fit alteri ius quifitum, & quia & fi non prefertu ius quifitum ex fola opposicione iuncta etiam examinatorum approbacione dixerit Rot. d. decifione 572. n. 6. & 7.

Parti Secunda.

7. para. recent. quione quia tale ius non eft confidabile, & valiana cum poffent beneficiarij prefentare quem maluiffent, quod vt fupra dicebatur intelligendum eft data in coopofitoribus ita qualitate meritum vt etiam decifum fuit in Calagurritana Beneficij Sancti Martini 10. Maij 1649. §. & quidem coram R. P. D. meo Corrado, prefertu fane quando alter ex illis eft dignior, & refuit in Iudicium deducta, vt refpondit Rot. coram Puto decif. 252. n. 2. lib. 3. in corr. dec. 97. num. 2. par. 3. recent. & in dilla Calagurritana Beneficij de Logrono 11. Febr. 1650. §. fin. in fin. coram R. P. D. meo Verofio, & prius in alia Calagurritana Beneficij 7. Maij 1638. §. 1. & §. seg. coram Reuerendissimo Salamantino.

Nimirum dignior quippe qui iuxta Conftitutionem Clementinam prefentari debuit ita affimilatur prefentato Lottber. de re benef. lib. 2. queft. 38. num. 26. & segg. Put. decif. 321. sub num. 1. & 3. lib. 3. in corr. Rot. d. decif. 97. nu. 3. par. 3. recent. in Terracenen Beneficij 10. Ianuarij 1639. coram Reuerendissimo Salamantino, & in Gerunden Beneficij 27. Iunij 1644. coram me, & ipfa licet introductio addit ius, ita cui Papa nifi illius mentionem faciat non cenfetur voluiffe preiudicare cap. fin. vt lit. pend. & in c. fin. de Conf. notat Card. queft. 6. l. mol. sub n. 10. verfo & fic ex pradictis Acstin. nu. 7. verfo per textum Caffad. dec. 18. num. 6. de preben. Buratto decif. 779. nu. 10. Et gratis dicitur licet quo ad Stephanum, & Iohannem tunc temporis fuiffent extrinsecum quo quod a fententia Inftitutionis non appellauerant, dum enim non probatur illos fuiffe perfonaliter citatos, & appellare poterunt a die fcientie Aug. in l. 1. verfo & ideo C. tempor. appell. Capie. dec. 139. num. 3. in fin. Rot. decif. 16. num. 2. de dol. & contum. in nou. dec. 16. num. 1. de appellat. in auig. dec. 55. num. 2. par. 1. diuerfo, & in Volaterrana Prioratus 5. Maij 1645. §. neque res Iudicata coram me, & appellacionem ne dum a Michaeli, fed etiam ab aliis coopofitoribus ita interpoftam profequi Scacc. de appellat. qu. 12. n. 74. & segg. poff. Salys. & alios ibi allegatos, & in his terminis fuit dictum in Calagurritana Beneficij de Logrono 20. Nouemb. proxime preteriti coram R. P. D. meo Verofio.

Inter ipfos vero Stephanum, & Iohannem, hic dignior, & prefertendus vilus eft, tum ob gradum Baccalaureatus ita quo caret Stephanus, quemque Rota in his terminis femper magni fecit vt dictum fuit in fupracitata Calagurritana Beneficij della Nieuca coram R. P. D. meo Oribobono, & in Calagurritana Beneficij de Logrono 20. Nouemb. proxime preteriti coram R. P. D. meo Verofio in Calagurritana Beneficij de Ziego 6. Februarij 1651. coram eodem.

Tum quia nec dum eft filius naturalis fed originarius Ciuitatis Calagurritane atque descendens ab auis, & matre parochianus Ecclefie Sancti Andreæ, in qua fuit beneficium controuerfum vt probant teftes dati in eius Summario nu. 1. quæ qualitas originis ita in loco beneficij ponderatur ad effectum prefentationis in Calagurritana Beneficij de Logrono 27. Aprilis 1646. §. quod vero coram R. P. D. meo Roia. Tum tertio quia curam animarum in eadem Ecclefia, de qua agitur exercuit ita quod ponderauit Rota in Sepifcitana Calagurritana Beneficij de Logrono 11. Februarij 1650. §. 1. verfo, in eadem coram R. P. D. meo Verofio facit dec. 337. n. 1. & 2. par. 4. tom. 2. recent. ad tex. in c. nullus c. ebitum 64. diffinit. c. cum inter Canonicos ibique gloss. verb. altam de elect.

Non obftat quod Iohannes poffideat aliud ingregum beneficium, ac propterea prefertendus fit Stephanus ita nullum aliud beneficium habens iuxta tex. in c. 12. cui de preb. in 6. Garz. de benef. par. 7. c. 9. n. 12. & 13. Seraph. dec. 767. n. 1. Penia in his terminis dec. 288. n. 3. & 4. Quia hoc non probatur nifi ex fribus extrajudicialib. datis

in Summario Stephani n. 6. & 7. cum tamen tanquam fundamentum intentionis plenè, & concludenter probati debuisset tum paupertas Stephani qui quin imò ad titulum alterius beneficii Sacris Ordinibus insignitus asseritur, tum pacifica possessio Ioannis asseriti beneficii, quodque illud sufficiat ad eius honestam sustentationem; nam extra terminos regulæ *Can- cellaria* 17. de *concurrentibus in data* quæ beneficium etiam minus sufficiens satis esse ut non beneficiatus præferatur tradit *ibid.* Mandos. & 10. *Chokier relati in Lucana Cappellania* 7. Iunij proxime præteriti §. *posita* verò coram me, certum est de lure Communi quod nisi beneficia alias sint incomparabilia affectioni secundæ etiam in concursu non habentis beneficium, non obest primum honestæ sustentationi non idoneum ad tradita per *1. inno. in c. fin. n. 1. de Cler. non residen. & in cap. cum iam dudum n. 2. & 4. de preben. Garz. de benef. par. 11. c. 5. n. 264. & 307.* & in puncto *Rota in d. Calagurritana Beneficij della Casa della Reina §. minus facit coram Reuerendissimo Terracinenfi*, ubi vltius ponderatur quod beneficiatus maioribus qualitatibus prædictus præferendus est non beneficiato ut etiam dixit *Rota decis. 61. nu. 4. par. 3. recent. & in dicta Lucana Cappellania §. non obstat coram me; & nuper in Calagurritana Beneficij de Ruma ref. 11. Decembr. proxime præteriti coram R. P. D. meo Ottobono.*

Et ita decisiū vtrique parte informante.

BONONIEN. ACCOLLATIONIS DEBITORVM.

Veneris 19. Ianuarij 1651.

ARGVMENTVM.

Verbum *transactio* latam habet significationem, & comprehendit omne genus conventionis. Obligatio defuncti adimplenda est per heredem qui eius personam actiue, & passiuè representat. Qualitas hæredis ex quibus probata remaneat:

SVMMARIVM.

- 1 *Transactio requirit præexistentiam litis, vel quod ad se illius timor.*
- 2 *Contractus do ut des, vel do ut facias innominatus dicitur.*
- 3 *Verbum transactio secundum latam significationem comprehendit omne genus conventionis.*
- 4 *Obligatio efficax resultat ex libero contrahentium consensu aliquid faciendi, & adimplendi.*
- 5 *Obligatio adimplenda est nedum à promissore, sed etiam ab heredē.*
- 6 *Hæres representat in omnibus personam defuncti actiue, & passiuè.*
- 7 *In stipulationibus regulariter subintelligitur pactum etiam pro heredibus.*
- 8 *Obligatio Cameralis de sui natura transit ad heredēs.*
- 9 *Hæreditatis aditio probatur si quis in Iudicio comparuit, enunciando se talem, & quamvis enunciatiua sit Notarij scias est ad hunc effectum, si ipse principalis sit presens.*
- 10 *Aditio probatur eo ipso quod agitur super re siue contractu à celebrato a defuncto.*
- 11 *Aditio probatur in filio etiam si non constet de testamento defuncti, nam cum filio à lege deferatur hæreditas ab intestato non requiritur testamentum patris, sed sola immixtio illum facit heredem.*

12 *Ratio diversitatis inter filium, & extraneum ea est, nam extraneo hæreditas à lege non deferretur, sed, quæ testamentum requiritur.*

DECISIO CCCCXC.

PAulo post, hoc est post sex dies à die celebrati instrumenti dotalis, in quo Angelica de Arsenis Antonio Fornazario sponso dedit prædium prædictum Sanctæ Mariæ del Padule in fundum dotalem cum promissione partem dicti prædij grauam æte alienæ ascendente in totum ad summam librarum 3555. & 17. liberandi infra biennium cum aliis effectibus apud se remansit.

Hieronymus Antonij pater ad rem gratam facendam Angelicæ nuni, & ad seruandas promissiones verbo factas ante celebrationem dicti instrumenti dotalis promisit infra tempus suorum annorum de suis propriis pecuniis soluere, & liberare idem prædium à præfato grauamine, & ipsam Angelicam indemnem releuare. Vice versa autem Angelica dicto Hieronymo pro se, & eius hæredibus stipulanti fructus omnes anni tunc currentis quos sibi in Instrumentum dotalis seruauerat, siue pendentes, siue à solo separatos renuntiavit, & insuper consignauit tot mobilia, & suppellectilia domus pro supplemento summæ vt supra debita librarum 3555. & 17.

Obiit postmodum tam Hieronymus relicto hærede Antonio filio quam Angelica scriptis hæredibus vniuersalibus Laurentio, & Piro fratribus ex Angelo, Michaelē, Paulo, & Barbara nepotibus ex Alexandro alio fratre prædefuncto, qui motu iudicio inapud contra Antonium pro restitutione dotis Angelicæ reportantur sententiam concedentem Antonio retentionem medietatis prædij dotalis titulo lucriti à statuto Bononiæ, & pacto matrimoniali delatæ, sed simul illum condemnantem ad liberandam alteram medietatem hæredibus vxoris restituendam, à supra memorato grauamine per Hieronymum eius patrem, & authorem accollato, detractis tamen libris mille lib ab vxore legatis, & nisi infra tempus conuentum liberauerit ad deponendum apud eadem sacram libras 2500. in eam causam erogandas.

Qua sententia per appellationem Antonij ad me deuoluta, dubitatum hodie fuit an transactio inter Angelicam, & Hieronymum stipulata subinteneatur in actu, & ad effectum de quo agitur, effectus autem est vt ex ea conuenienti & condemnari possit Antonius, & affirmatiue responsum fuit licet non probetur inter contrahentes præexistens aliqua lis, vel eius timor pro validitate transactionis necessarius *l. 1. ubi notant omnes ff. transact. Antonius Faber in suo Cod. lib. 2. tit. 4. dist. 15. num. 3. cum aliis allegatis in Bononiæ. de Testibus ff. Decembris 1649. coram R. P. D. meo Ottobono.*

Nam contractus iste reuera non est transactio sed innominatus, & do ut des, vel do ut facias, & licet dubio proposito nominetur transactio, quia fit ab actore dominatus fuit quando iustitit pro subscriptione dubij, de quo tempore patre non opponente exhiberi non solent subscribenti Instrumenta, verum huiusmodi accipiendum non est secundum propriam, & strictam significationem sed latam, quæ comprehendit omne genus conventionis *l. cum §. vult. i. i. ff. transact. l. 1. §. fin. ff. ad Tertull. cap. suscitata d. i. integr. restit. & in fortioribus terminis Rota in Valsiliana Iuris nominandi 8. Iunij 1605. coram reol. non. Coccino Sacre Rote Decano impressi apud March. par. 1. fol. 531. sub n. 2. vers. & cessat.*

In genere verò cōventionis, & vt dicebā contractus

innominati nihil deest ad ejus subsistentiam requiritur cum ambo contrahentes majores essent et ac liberum praestiterint consensum solemni Notarii rogatu probatur, ex quo resultat efficax obligatio l. 1. ff. pact. §. fin. l. 1. §. obligat. Rot. dec. 358. num. 1. et 2. par. 4. tom. 3. recent. adimplenda ne dum et ad Hieronymo promissore, sed etque ab illius herede l. si pactum ff. probat. Beron. conf. 176. numer. 74. in fin. lib. 1. Regin. Sen. conf. 107. num. 6. Rot. coram sa. me. Greg. XV. dec. 354. num. 3. quia persona defuncti et in omnibus representat actus ac passus l. cum heredes ff. acq. hered. l. 1. et Rot. tit. Cod. ut alit. ab hered. et contr. hered. Rot. dec. 176. num. 1. par. 6. recent. et in stipulationibus subintelligitur; praeterea ubi et in casu nostro in parte favorabilis fuit expresse etiam pro heredibus stipularum, et adest obligatio Cameralis et quae de sui natura in heredem transit ut tradit Moder. Romanus de oblig. Cam. quaest. 4. num. 5. et 6. et dicitur Rota dec. 64. numer. 15. par. 2. divers. dec. 222. numer. 11. interimpres. apud d. Moder. et in Camerineq. Bonorum 22. Martij 1614. coram bon. mem. Merlino cum alius allegatis per add. ad Buratt. dec. 64. n. 5.

Quod vero Antonius hic haeres Hieronymi probatur ex iudiciali comparatione et coram Domino Audire Generali Bouonae data in Summ. num. 4. ubi ne dum enunciat haeres, quod ad hunc effectum satis esse solet quamvis enunciativa sit Notarii, si ipse principalis sit praesens Bal. d. conf. 163. numer. 1. et 2. lib. 1. Regin. conf. 113. numer. 7. post med. lib. 3. Matuch. presump. 100. num. 24. lib. 4. Grai. discept. 711. num. 68. Rot. coram sa. me. Greg. XV. dec. 460. num. 1. et 2. alique allegati ab add. ad Buratt. dec. 107. n. 19. in fin. sed vltro agitur de contractu celebrato a defuncto, et unde resultat evidens aditionis probatio l. geris l. pro herede ff. acq. heredit. Alex. in l. si quis mihi §. sed quid si mandaverit n. 7. ff. eod. Corn. conf. 299. num. 6. lib. 3. Vinc. de Frauch. dec. 11. num. 1. etiam si non constet de testamento defuncti, et quod in filio qualis est Antonius eo quod ei a lege deferatur hereditas ab intestato, non requiritur testamentum patris, sed sola immixtio in hereditate illum facit heredem Imol. in l. si cum dotem §. transgrediamur sub num. 26. ff. solut. matrim. Mant. de coniecl. lib. 12. tit. 10. num. 1. et 3. Savd. dec. 319. nu. 17. Rot. in Fesulana Beneficij, sed Oratorij. Decemb. 1646. §. secundo non suffragatur in fin. coram me, ubi redditur ratio diversitatis inter filium, et extraneum, quia scilicet extraneus hereditas a lege non deferatur l. si quis extraneus 21. num. 1. vers. sed ita demum ff. acq. hered.

Et ita decilum vna tantum parte informante altera tamen pluries per contradiclas citata.

LEODIEN. SVCCESIONIS, SEV ATTENTATORVM.

Veneris 19. Ianuarij 1652.

ARGVMENTVM.

Attentata sunt omnia gesta post praesentatam inhibitionem, non obstante quod inhibicio non fuerit personaliter praesentata principali, quia sufficit quod fuerit executata ad valuas Ecclesiae Cathedralis stante illius absentia, vel quod ad Procuratoris notitiam deveniret.

SVMMA RIVM.

1 Signatura Iustitiae simpliciter committens causam appellationis effectus, ut omnia medio tempore gesta sint nulla, et attentata.

- 2 Inhibicio Rotalis siue iusta, siue iniusta timenda est.
- 3 Inhibitionis executio ad aliam Ecclesiam Cathedralis, et contra Procuratorem probatur ex relatione Nuncij, siue Notarii cui de his partium tanquam de re praesente ad eius officium creditur.
- 4 Inhibicio licet non fuerit personaliter praesentata sufficit tamen, quod fuerit affixa in Valvis Ecclesiae Cathedralis, quando constat de absentia.
- 5 Inhibicio licet non fuerit praesentata principali, ad effectum ut attentata sit commissio sufficit, quod fuerit praesentata Procuratori, secum vero ad effectum incidendi in poenam attentantium.
- 6 Citationis notitia quod deventuri in citatum, ex quibus probatur.
- 7 Citationis sciencia supplet defectum personalis executionis, scienciaeque ut citatio vim habeat, ac si personaliter executata fuisset, cum citationis finis sit deducere ibi contenta ad notitiam citati.
- 8 Appellans si post appellationem rediit coram Iudice, a quo cum praesentatum appellationis interpositae, per d. comparationem non dicitur appellationi interpositae renunciare.
- 9 Item non dicitur appellationi renunciare, si comparatio non fuit voluntaria, sed coacta ad effectum evitandi imminuentem incarcerationem.
- 10 Attentata possunt etiam ex officio reuocari, ne sit in potestate partium eludere Maiestatem Iudicis.
- 11 Attentata reuocantur etiam per viam manifestationis.
- 12 Alia omnia in Iudicio reuocationis attentatorum non sunt transportanda, sed ea tantum, ex quibus attentata probantur.

DECISIO CCCCXCI.

Quicquid ad instantiam Ioannis Pererdorf contra Mariam Catharinam de Vuel, et litis consortes gestum fuit post diem 16. Februarij anni 1649. attentatum esse Rota censuit, quia praecesserat tum commissio Signaturae Iustitiae appellationem a decretis in hac causa per Iudices de partibus editis interpositam admittens simpliciter postquam et non licuit aliquid innovare citra vitium attentati, cap. non solum de appell. in 6. cap. si postquam de elect. eod. Lancell. de attent. par. 2. cap. 12. limit. 49. num. 2. et segg. et fuit dictum in Crumen. Praepositura 27. Iunij 1644. coram R. P. D. meo Corrado, in Calaguritana Beneficij de Lumbveras 20. Aprilis 1646. coram R. P. D. meo Otthobono, et in Alexandrina Canoniciatus 26. Maij 1651. coram Reverendissimo D. meo Decano, ubi subditur, quod post huiusmodi commissionem reuocari in dubium non potest, quod sententia a quo fuit appellatum appellabilis ad utrumque effectum sit.

- 2 Tum inhibicio Rotalis, et quae siue iusta, siue iniusta timeri debuit, et cautela attentata ex alleg. in Cesaraugustana Distributionum, seu Attentatorum 17. Februarij, et 26. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Cerro, et in Luccortem. Attentatorum 26. Iunij 1648. coram eodem, eamque executam fuisse contra Ioannem, per affixionem in Valvis Ecclesiae Cathedralis Leodiensis, et contra ejus Procuratorem constat ex relatione Nuncij, seu Notarii juxta stylum illarum partium adhiberi soliti, cui tanquam de re ad eius officium spectante fides praestatur gloss. in cap. cum parati verb. suis in fin. de appellat. Bart. in extrauag. ad reprimen. verb. per Nuncium num. 10. Roman. conf. 497. n. 5. Rota coram san. mem. Greg. XV. dec. 426. n. 6. et superius in Craconien. Iuris respondendi 22. Decembris proximi praeteriti §. fin. coram me.

Nec obstat, quod inhibitiō non fuerit principali
 4 præsentata personaliter, † quia stante illius absentia,
 ac mora in partibus longinquis fufficit affixio ad Val-
 uas Ecclesiæ elem. causam ubi notant omnes de elect.
 Barbof. de Canon. & Dignit. cap. 20. sub num. 18. vers. vel
 longe absit Rot. in supradicta Alexandrina Canonica-
 tus §. qua eo magis vers. nisi forte locum mora esset valde
 remotus coram Reuerendissimo Domino meo Decano:
 5 præfatum quia inhibitiō fuit etiam præsentata eius
 Procuratori, † quod satis est ad cauenda attentata, &
 pro illorum reuocatione, licet secus sit ad effectum
 incidendi in pœnas attentantium, dixit Rot. apud Cef.
 de Grass. dec. 6. n. 3. de caus. poss. & propr. & in Valentina
 Præceptoris 10. Maij 1627. coram bo. me. Cardinali Viri-
 li, in Persuina Bonorum 4. Iunij 1642. coram R. P. D. meo
 Cerro, & alius sæpe.

Animaduertendo, quod licet citatio cum inhibi-
 tione ex eua prima vice fuerit dimissa copia in domo
 Procuratoris ad eius tamen manus, & notitiam deuen-
 6 nisse apparet, tam ex † relatione executoris data in
 Summ. num. 5. in fin. quam ex commemoratione cita-
 tionum, & inhibitionum facta in actis iudicialibus
 coram Iudice de partibus ad instantiam Ioannis ad-
 uersarij post duos ferè menses à die exequæ citationis
 emanatis, ibi, non attenta partis aduersæ nulliter inter-
 positis promocationibus, aut appellationibus, vel etiam de-
 super incompetenter emanatis citationibus, & inhibiti-
 7 nibus d. Summ. num. 6. circa fin. que scientia citationis
 † supplet defectum personalis executionis, efficitque
 ut citatio vim habeat, ac si personaliter exequa fuisset,
 cum finis citationis non alijs sit, quam deducere ibi
 contenta ad notitiam citati, vt ex tex. in elem. causam
 in fin. de elect. tradit Felin. in cap. cum su Romana num. 15.
 de appellat. Lancellotti. de attent. par. 2. cap. 4. in presat.
 num. 124. Rot. dec. 11. in fin. de dol. & contum. in nou. decis.
 1094. rater. 4. penes Card. Seraph. & in alijs alleg. in
 Monopolitana Iurisdictionis 11. Febr. 1647. §. idem coram
 me.

Non obstat, quod actores post interpositam ap-
 pellationem, & executam inhibitionem reciderint cor-
 8 ram Iudice à quo; † vnica enim exhibetur comparitio
 cum expressa præsentata appellationis prius inter-
 posite quæ ideo cum non probetur fortia effectum
 non importat recessum ab appellatione, vt declaran-
 do doct. Innoc. in cap. eumana de elect. quem communiter
 sequuntur Doct. dixit Rota apud Puteum dec. 370. num. 3.
 lib. 1. in corr. Eo minus quia emanauit potius coacte
 9 † quam voluntarie ad euitandam scilicet imminentem
 carcerationem d. Summ. num. 100. Et in omnem euen-
 tum, quia Iurisdicctio Rotæ iam fuerat firmata per
 commissionem Signaturæ, & citationem eius vigore
 10 executam adhuc possent ex officio Rotæ † attentata
 post inhibitionem commissi reuocare ne sit in pote-
 state partium eludere Maiestatem huius Sacri Tribu-
 nalis, vt fuit decifum coram sa. me. Greg. XV. dec. 243. sub
 num. 4. ibique notat add. Litt. A. & coram bo. me. Baratto
 dec. 406. n. 1. ubi add. n. 3. & 4. allegat. concord. & in Vicen.
 Beneficij, seu Arematorum 7. Febr. 1648. coram Reueren-
 diff. D. meo Decano, in Romana Arematorum 14. Iania-
 rij 1650. coram me.

His consequens est, vt actricibus de quarum pos-
 sessione constat ex datis in Summ. n. 6. & segg. quæque
 se pro spoliatis non habuerunt debeatur manutentio
 in bonis hereditariis Methell de Sgroot, quo tempore
 mortæ litis possidebant loco reuocationis attentato-
 rum † iuxta stylum seruatum in decif. 1176. num. 6. apud
 11 Seraph. dec. 380. num. 3. & 4. coram bo. me. Coccino decif.
 507. n. 2. par. 4. recent. in diſſa Vicen. Beneficij coram Re-
 uerendiss. D. meo Decano, & in Auenionen. Hereditatis

10. Iunij 1648. coram R. P. D. meo Celfo.

Non obstant, quod non fuerint transportata in-
 12 gra acta prius instantia, † quia ad hunc effectum suffi-
 ciet transportasse acta, ex quibus probantur attenta-
 ta, & possessio attentatum passi. Rot. dec. 311. num. 7. q. 1.
 4. tom. recent. & in Maioricens. Beneficij 27. Novembris 1644.
 & 17. Martij 1642. coram Reuerendiss. D. meo Decano, &
 d. Vicen. Beneficij coram eodem, & in Pisana Sepultura
 1. Iunij 1650. coram me.

Et ita decifum vna tantum parte informante, & ad-
 uersario citato per contradicctas.

ROMANA DOTIS.

Mercurij 31. Iannarij 1652.

ARGUMENTVM.

Confessio dotis receptæ facta à decocto probatur
 præiudicium creditorum concurrentibus adminicu-
 lis, & coniecturis resultant. ex præcedenti dotis pro-
 missione, ex præstatione alimentorum, aliisque de-
 cisione adductis. Transactio inter grauatum, & fidei-
 commissarium inita occasione legitimæ competentis
 grauato non comprehendit. Iura dotalia fideicommissa-
 rio, ex propria persona vii heredi matris incompeten-
 tia, præsertim si de tempore transactionis non erant
 purificata, & ex quibus desumatur transactionem fa-
 ctam fuisse nomine fideicommissario tantum; Fidei-
 gium competentis mulieri agendi pro allocatione
 dotis vergente viro ad inopiam vii personalem ad filios
 non transit.

SVMMARIVM.

- 1 Confessio dotis receptæ facta per maritum post decoctionem non probatur in præiudicium creditorum, quævis dotis promissio præcesserat.
 Fallit vt n. 5. 6. & segg.
- 2 Fideicommissarius consentiens alienationi rei fideicommissaria, non potest amplius contra eandem rem agere, sed tantum ei competit actio super pretio.
- 3 Eius confessio, vt prætium solueretur creditoribus grauati, censetur etiam super eodem pretio hypothecam remississe fauore creditorum.
- 4 Hypotheca remissa operatur, vt creditor quamvis anterior, non tamen creditoribus hypothecarij est posterior.
- 5 Dotis confessio emanata post decoctionem mariti concurrentibus coniecturis probatur etiam in præiudicium creditorum.
- 6 Coniectura pro vera dotis numeratione resultant ex præcedenti dotis promissione.
- 7 Item ex diuturna alimentorum præstatione, ac inter-
 merio confessioni adiecto.
- 8 Item ex successibus soluitibus residui dotis, quæ prius
 illius vera numeratione multum conferunt.
- 9 Item ex sententia absolutoria lata ad fauorem promissoris dotis, qui transiit fecit in iudicatum claudis
 os creditoribus, vt amplius non valeant confessionem
 de recepto impugnare.
- 10 Vel saltem talis sententia præbet veritatis admini-
 culum.
- 12 Simulatio confessionis ex contrariis coniecturis elu-
 ditur.
- 12 Innegotium dotis conuentum non reſſicit fauorem
 viri, sed securitatem soluentis, ac spouſa eiusque
 filiorum.
- 13 Innegotium dotis non ſequitur facultas dandi de
 nullius.

nullo modo solutionis competis solventi, vel sponsa non autem creditoribus viri.

14 *Stipulatio pro omnibus quorum interest contenta in obligatione Camerali non suffragatur creditoribus viri ob non factum inuestimentum dotis, si non habent causam ab eis quorum commodo inuestimentum fuit promissum.*

15 *Ob inuestimentum dotis non secutum culpa viri, si vir ei quique filii repellerentur a repetitione dotis contra virum, qui recepit retorqueatur in eorum ordinem, & viro propria culpa in non inuestiendo suffragaretur.*

16 *Dos quando non fuit a muliere promissa, sed a patre, tunc negligentia viri in non inuestiendo dotem vel eam non exigendo mulieri preiudicare non potest, & Maritus sine non inuestiuerit, sine non exegerit tenetur dotem restituere.*

17 *Transactio si fuit inita ex causa necessaria inter grantum, & fideicommissarium, nomine tantum fideicommissario, tunc in dicto transacione iura fideicommissaria ex propria persona competentia inclusa non censentur.*

18 *Transactio, quod fuerit ex causa necessaria, & fideicommissario nomine tantum inita, ex quibus desumatur?*

19 *Transactio ab illius probatio regulatur.*

20 *Item a controversia, qua causam dedit transacioni.*

21 *Amplia etiam si in transacione adsint clausulae universales pro omni, & toto eo, & ex quacunque causa.*

22 *Clausulae universales transacionis restringuntur ad titulum fideicommissi, & legitime, si illarum contemplatione inita fuit.*

23 *Dictio, praedictis, est repetitiva.*

24 *Discretius loquendi modus attendi debet ad eliciendam voluntatem agentis.*

25 *Statutum Urbis de fidei commisso Viri mortui lucrum totius dotis, quam tamen liberis communis matrimonij reservare teneatur.*

26 *Consensus a creditore praestitus alienationi bonorum communis debitoris ad favorem aliorum creditorum operatur remissionem proprii iuris tempore praestiti consensu competenti, non autem tunc temporis non competentis, nec exercibilis.*

27 *Item nec operatur remissionem crediti, cuius dies nondum cesserat.*

28 *Privilegium mulieri competens viro ad inopiam vergente, et cum dos ponatur in tuto est personalissimum, nec ad filios transit.*

29 *Debitor si conditionem deterioraverit, licet cuiusque creditoribus competat agendi ante diem, illud ius non est exercibile ad effectum exigendi.*

30 *Solemnitates in contractu pupilli sunt necessariae ex Statuto Urbis lib. 1. cap. 151.*

31 *Filius si sibi competens favore patris remittit, contractus resolvitur in iuratum donationem de iure, prohibetur.*

32 *Donationes vigore Statuti Urbis debent subscribi.*

33 *Statutum Urbis lib. 1. cap. 149. locum habet etiam in remissionibus donationem importantibus, ac etiam inter patrem, & filium.*

34 *Conductor non sibi, sed locatori possidet.*

35 *Iura fideicommissi, ex quibus translata non dicantur?*

36 *Clausulae universales restringuntur ad causam in transacione expressam, nec comprehendunt ius de eo tempore non exercibile.*

37 *Præscriptio quando sum apposta in executione, & de*

sylo Notariorum, ideoque contractum non extendunt.

DECISIO CCCCXCII.

Creditores Gasparis Martelli, qui pecunias eis debitas receperunt ex prætio Casalis nuncupati Centocellæ data cautione de restituendo prioribus, & posterioribus, & contra quos Franciscus Gasparis filius tanquam creditor anterior occasione dotis Clericæ matris petiit in vim dictæ cautionis relaxari mandatum executionum bis mille, sinos 333. de quibus hodie agitur Gaspar, & eoque defuncto illius hereditas dotis debitoris non sit, cum non probetur a Gaspare receptum nisi ex confessionibus de recepto emissis postquam decoxerat, & quæ propterea in præiudicium creditorum fidem non faciunt, quamvis dotis promissio præcessisset *Mench. præsumpt. 13. num. 14. vers. est hic distinguendum lib. 5. Grav. discept. 489. num. 22. Rota decis. 239. num. 9. & num. 15. par. 4. tom. 2. recent. decis. 306. num. 42. par. 7. decis. 23. num. 5. & segg. inter impressi apud Moder. Forolunien. de pignor.*

Secundo quod Franciscus in concordia de anno 1611. inita cum Gaspare patre consentiendo, quod nedum præfatum Casale pater venderet quo casu saluta sibi actio foret super prætio ex traditis ad favorem fideicommissarii a *Laderch. conf. 73. sub nu. 11. Fufar. de subst. quest. 560. num. 3. Ciriac. contr. 15. num. 1. & per tot. contr. 495. num. 28. Rot. dec. 788. num. 11. par. 1. d. inter. Sed etiam quod prærium exinde redigendum creditoribus patris solveretur super eodem prætio remitteret hypothecam dotalem favore creditorum ad text. in l. sicut 5. sed si permiserit ff. quib. mod. pign. vel hypoth. solut. l. 2. c. remiss. pignor. *Causaler. dec. 528. num. 3. & propterea pecunias ipsis solutas vindicare non possit, quia etiam ad huc remaneat creditor anterior patris, & tamen ob prædictam remissionem hypothecæ conceditoribus hypothecatis potior non est, et ad hunc effectum requiritur *Causaler. dec. 492. n. 1.***

His non obstantibus contra illos relaxandum esse mandatum pro scutis 1300. Rota censuit, quia clara est obligatio Gasparis patris de restituendo dotem Clericæ uxoris, & respectu matris Francisci, quodque illam etiam pro hac rata receperit, supra memoratæ confessiones, et post decoctionem emanasset quod probante quoque in præiudicium creditorum concurrentibus coniecturis *Surd. conf. 483. nu. 4. Marefc. var. resol. lib. 1. cap. 8. nu. 9. & 10. Cocc. decis. 499. num. 3. Rot. inter recent. decis. 335. num. 4. par. 6. dec. 24. nu. 19. par. 7. rescriptantibus in casa nostro quod ex præcedenti promissione dotis *Seraph. dec. 795. nu. 1. Greg. XV. dec. 62. nu. 6. Rot. inter recent. dec. 533. nu. 1. par. 4. tom. 3. dec. 335. nu. 5. par. 6. & in Romana Dotis 14. Februarij 1642. coram Reverendiss. D. meo Decano, in Ariminen. Dotis 4. Maij, & 27. Iunij 1646. coram R. P. D. meo Veropio, in Romana Salutari 17. Martij 1649. coram R. P. D. meo Rotas.**

Tum ex dictum alimentorum præstatione, & ex iuramento confessionibus adiecto *Surd. diss. conf. 489. sub nu. 16. vers. quinto concurrat Ioseph. Ludovic. dec. Persyn. 66. nu. 11. Rot. d. dec. 24. num. 8. par. 7. recent. & in Anconitana Bonorum 2. Iulij 1643. coram me in Anconitana Dotis 17. Iunij 1647. coram me. Arguelles. tum ex successibus solutionibus residui dotis, quas pars ad usum non negat, & ad hunc effectum ponderavit *Rot. dec. 593. num. 7. & 8. par. 4. tom. 3. recent. dec. 62. num. 6. & eorum san. mem. Greg. XV. actio alii relatis in d. Anconitana Dotis 8. secunda coniectura coram bon. me. Arguelles. Tum tandem ex sententia absolutoria anno 1635. lata**

- 9 ab A. C. ad fauorem promifforis dotis ꝑ non obftante, quod Francifcus etiam tunc ad hoc allegaffet confeffiones de recepto ꝑ patre decocto factas fidem non mereri, vt in nouo Summ. Francifci num. 1. hac enim fententia in iudicatum lapfa, vel os claudat creditoribus partis, vt eafdem confeffiones hodie impugnare non valeant quatenus illorum Procurator in illo iudicio citatus fuerit, & comparuerit *I. fape ubi Caſtr. nu. 1. & feqq. Alex. num. 16. & 18. ff. re iudic. cap. quauis, & ibi glof. verb. res inter alios cod. tit. Rim. Sen. conf. 344. nu. 10. Rot. dec. 130. num. 4. par. 1. recent.* Vel faltem præbet
- 10 ꝑ veritatis adminiculum *Surd. decif. 325. nu. 11. Rota dec. 334. num. 6. par. 1. recent.*

Non obftat, quod Gaſpar pecunias dotales à Socero ſoluendas non inueſtuerit pro rata, de qua agitur in locis montium, vel ſtabilibus, vt ex forma inſtrumenti dotalis tenebatur, vique de reliqua dote fecit. Quia vel exinde educitur coniectura ſimulationis confeſſionum, ꝑ & ea eliditur ex tot contrariis ſupra ponderatis, vt reſpondit *Rota d. dec. 62. num. 11. coram Greg. XV. d. dec. 24. num. 20. par. 7. recent* vel exinde inferitur, quod dos fuerit malè ſoluta viro ob non factum inueſtimentum promiſſum, & hoc non liberat virum qui vetè recepte à reſtitutionis cumque inueſtimentum in capitulis matrimonialibus conuenitum non fuerit fauore ipſius viri, ſed ob ſecuritatẽ Soceri ſoluentis, ac poſſiſſe cuiusque filiorum *Rot. dec. 497. num. 6. par. 4. tom. 2. recent.* illis ſolùm competit facultas dandi de nullitate ſolutionis ꝑ ex capite non facti inueſtimenti, non autem creditoribus viri, quibus non ſuffragatur ſtipulatio pro omnibus quorum intereſt

14 ꝑ contenta in obligatione Camerali, cum non habeant cauſam ab illis, quorum commodò inueſtimentum promiſſum fuit, vt oportere declarauit *Rot. dec. 27. num. 13. coram bon. me. Vgellen. dec. 267. n. 13. apud Zacch. de oblig. & in Cinitatis plebis Saluiani 1. Iuly 1647. coram me.*

Alioquin ſi vxor, cuiusque filij repellentur ex hoc capite à repetitione dotis contra virum qui recepit, ꝑ ꝑ reſtorquetur in eorum odium, quod pro ipſis conuentum fuit, & viro propria culpa in non inueſtiedo ſuffragaretur, quod ferendum non eſſe dixit *Rota decif. 210. num. 15. dec. 312. num. 41. par. 6. recent.* & intermiſit in Romana Fruſtrum Dotis 21. Aprilis 1651. §. quoniam in fruſtu coram R.P.D. meo Cerro, quin poſſius quia dos non fuit promiſſa à muliere, ſed à patre, culpa, & negligentia viri, vel in non inueſtiedo, vel etiam in non exigendo dotem mulieri præiudicare non poteſt, & vir ſue non inueſtuerit, ſue etiam non exegerit, reſtituere dotem tenetur *I. ſi extraneus 33. cum ibi notatis ff. iur. dat. l. ob res ff. paſſ. dat. Fontanell. de paſſ. impr. clauſ. 6. glof. 1. par. 2. nu. 77. Giriac. contr. 110. nu. 5. Rot. dec. 203. num. 6. apud Zacch. de oblig. Camer. & in Cinitatis Vtula dotis 27. Febr. 1643. §. 1. verſ. vel in omnem coram R.P.D. meo Cerro.* Eo magis quia ex eius facto, hoc eſt confeſſione de recepto Franciſcus Cleria filius, & hæres per ſententiam A. C. reiectus, vt ſupra fuit ab exactione dotis contra Auum maternum illius promiſſorem.

Alterum obiectum ceſſat, quia Franciſcus duplicem perſonam repræſentabat, vnam debitoris tanquam fideicommiſſarius Scipionis Aui obligatus hoc nomine reſtituere Gaſpari hæredi grauato legitimam illi debitam in bonis fideicommiſſitens, alteram creditoris cuiusdem Gaſparis vri filius, & hæres ſuæ matris, cuius iura dotalia per tranſactionem fideicommiſſario tantum nomine, nec ex ꝑ voluntate, ſed ex materia neceſſitate, vt inſiã factam ſublata non cenſentur *Aug. Aret. conſil. 73. ſub numer. 10. Rimin. Sen.*

conſil. 71. num. 26. lib. 1. Barſatt. conſil. 32. num. 39. Surd. conſil. 361. num. 21. in fin. & num. ſeqq. Rot. dec. 235. nu. 6. & ſeqq. par. 6. recent. facit Tiraqueſ. de reſtrict. lignag. §. 1. glof. 9. num. 141. Gaſtr. de reſ. alienat. conſil. 1. num. 1. & ſeqq. idem *Surd. dec. 153. nu. 17.*

Factam verò fuiſſet tranſactionem ex neceſſitate, & 18 fideicommiſſario nomine tantum ꝑ conſtat ex toto tenore tranſactionis ponderando primò quod ſola ſiſ occasione legitimæ Gaſpari debitaꝑ ſuper bonis fideicommiſſi pendens inter illius creditores ex vna, & 19 Franciſcum fideicommiſſitentem ex altera cauſam deducit tranſactioni, vt narratur in eius proemio ꝑ à quo tota tranſactio regulatur, ac reſtringitur *Barſ. in l. fin. num. 2. ff. de red. inſtit. Decian. conſil. 72. nu. 49. lib. 2. Barſatt. decif. 343. nu. 11. Greg. XV. in ſuis terminis dec. 153. num. 2.*

20 necnon à controuerſia, ꝑ que cauſam dedit tranſactioni *l. ſi de certa Cod. tranſact. Menueh. conſil. 319. num. 20. Surd. conſil. 48. num. 14. Rota decif. 29. nu. 4. par. 1. recent.* & in Recanaten. Prædy 14. Aprilis 1614. coram Sacroſ. 21 D. Noſtro, vbi quod hoc procedit ꝑ etiam ſi in tranſactione adſint clauſulæ vniuerſales, pro omni, & totius, & ex quacunque cauſa *Mant. decif. 133. num. 13. add. ad ſen. mem. Gregor. XV. dicta dec. 158. num. 8.*

Secundò quod niſquam in tranſactione ſue verbum de dote materna Franciſci, niſi ad effectum calculandi integrum valorem fideicommiſſi, & per conſequens tertiam partem pro legitima filij, non obſtante prohibitione fideicommiſſitens detrahendam, & cumque præſentia narratiua, quod Gaſpar in vim commiſſionis Sanctiſſimi obtruncaret A. C. ſententiam ſuper deductione legitimæ, ac eius ſeparatione à bonis fideicommiſſi ad effectum aliqua corpora vendendi, & 22 præſtatio ſoluedi creditoribus ſuis, ac pariſter obtruncaret à Sanctiſſimo, quod facto de poſito ſecutorum 4. mil. & assignatis creditoribus ſuis aliis annuis ſumma 300. à creditoribus ampliùs non moleſtarentur, nec dictum de poſitem ꝑ facere poſſe niſi per venditionem alicuius membri fideicommiſſarij, ideoque cum Franciſco filio ad fideicommiſſum vocato intendere conuenire, cum inquam præſentia narratiua huiusmodi Franciſcum ad faciendum rem grauato patri, & 23 executionem præmiſſorum conſentiret venditori prædij nuncupari Centocelle, euident ex inde ſcruis voluntas reſtricta dumtaxat ad titulum fideicommiſſi, quod ſolùm narratum fuerat obſtare alienationi: & 24 ætatis præſentium tum verbis in executionem præmiſſi

22 tum, quæ ſubſequentes tranſactionis ꝑ clauſulas quantumvis alias vniuerſales coarctant ad præmiſſum titulum fideicommiſſi, & legitimæ *Rot. decif. 11. num. 4. par. 1. recent.* & in Romana legati de Marti. cottiis 22. Martij 1627. coram bon. mem. Merſino, & in terminis tranſactionis Franc. Aret. conſil. 161. num. 7. *Surd. conſil. 418. ſub numer. 14. Ciriac. contr. 215. num. 7. Rot. decif. 428. ſub numer. 6. par. 5. recent.* tum ſubſequentibus, ibi, hanc autem assignationem, & omnia alia in præſenti Inſtrumento contenta idem Franciſcum ſuam declarauit in fauorem Gaſparis eius Patris pro reſpoſa legitima dictum Gaſparem tangen. & pro omni, & tota eo quod quomodolibet præſendere poſſet &c. ſuper hereditate, & bonis, & iuribus prædictis, & ſic ſuper bonis fideicommiſſi ſuperius nominari, & per dictionem illam prædictis ꝑ repetiti *Aym. conſil. 929. num. 1. Barboſ. diſt. 276. numer. 2.* & hic aduertendum eſt, quod licet Franciſcus assignationem facere declarauit pro omni, & toto eo quod Gaſpar præſendere poſſet, non tamen dixit eam facere pro omni, & toto eo quod ipſemet Franciſcus poſſet præſendere, & 24 tis ꝑ diſcretiuius modus loquendi ex alleg. in Roma 1. ſi

fideicommissi seu Saluiani 28. Aprilis 1651. coram R. P. D. meo Celfo.

32 Tercio quod stante Statuto Verbis ÷ deferente marito uxore mortui locum totius dotis, quam tamen liberis communis matrimonij relictæ teneatur, non habeat Franciscus de tempore transactionis, quo viuere Gaspar actionem aliquam contra ipsam exercibilem pro restitutione dotis, consensus autem alienationi bonorum communis debitoris præstictum aliquidem aliorum creditorum operatur quidem remissionem proprij sari competentis tempore præsticti consensus, non autem iuris, quod tunc temporis non competebar, & exercibile non erat Gaspar. non competebar, & exercibile non erat Gaspar. non competebar, & exercibile non erat Gaspar. non competebar, & exercibile non erat Gaspar.

33 Et gratis dicitur actionem dotis fuisse tunc exercibilem propter decoctionem Patris, quia priuilegium mulieri competens viro ÷ vergente ad inopiam agendi, vt dos ponatur in tuto pro alimentis suis, & familie peronalissimum est, & nec ad filios transire Cur. sess. consil. 57. numer. 2. Anchor. Regien. part. 1. quest. familiar. quest. 22. numer. 4. & segg. Grat. discip. 427. numer. 15. & 16. aliique relati ad Modern. Panoim. var. resol. tom. 2. resol. 86. numer. 9. Rota decis. 607. numer. 53. & 54. par. 4. tom. 3. recent. & in Cuiusd. Castellana Rotarum 7. Iunij 1651. coram Reuerendissimo Dnmo meo Decano. Quod vero ius cuiusque creditori

34 competit agendi ante diem, si debitor conditionem detractionem exercibile non erat effectum exigendi In in leg. pecuniam numer. 10. ff. si cert. per. Sruac. de decet. par. 3. numer. 56. & 57. Ioseph. Ludov. conclus. unica de solut. limit. 3. Cavalier. decis. 652. numer. 5. & 6. Rota in Romana Spoly domus 16. Ianuarij 1619. coram bon. mem. Merlino. Quatio quod contrahentes aded enixe curant, vt contractus esset validus, vt ob id adhibeant solennitates ÷ ex parte Francisci tunc pupilli ÷ Statuto Verbo 15. lib. 1. requisitis nullatenus ergo verisimile est voluisse comprehendere iura dotalia, quorum comprehensione contractus esset proster nullus, eo quod cum nihil ex eo Franciscus lucraretur, sed ius suum remitteret ÷ resoluere contractus in meram donationem ad fauorem patris prohibitam, ex dispositione text. in leg. si cert. 8. an pacifici. quib. mod. pignori. vel hypoth. sol. vt in terminis remissionis hypothecæ notat Negus. de pignori. par. 6. memb. 3. numer. 29. relatum ad Modern. Foralutinae de pignori. lib. 4. tit. 3. quest. 109. numer. 91. nec non abique subscriptione donatoris

35 32 (que hic non adest) ÷ Stat. Verbo lib. 1. cap. 149. quod habere locum ÷ etiam in remissionibus donationem importantibus, ac inter patrem, & filium dixit Rot. in sequentibus allegatis ad Moderno Berghellen in annot. ad Statutum numer. 10. & segg. Suppositum namque partis aduersæ, quod Franciscus mediante hoc contractu acquisierit bona fideicommissi, quod illi ex tunc patet cessit, cum tamen cedere non teneretur nisi post mortem, erroneum deprehenditur, quia cessio huiusmodi operata solum fuit extinctionem iurum competentium Gaspari cedenti ad diminutionem fideicommissi puta occasione legitimæ dotis Hic enim vxoris fideicommissantis, meliorantorum ÷ Gaspare factorum, de quibus

supra facta fuerat mentio, & similium, non autem translationem bonorum fideicommissi ex tunc in Franciscum, vt ipsa obseruantia successiva demonstrat; nam etiam post hunc contractum creditores Gasparis remanserunt, vt prius in possessionem bonorum fideicommissi ad effectum sibi ex eius fructibus donec Gaspar viuere satisfaciendi, & desuper manutentionem obtinerent ab A. C. quin ÷ ea bona locant ipsi Francisco, qui sic non se ÷ sed creditores possidere agnouit Burt. in l. quidam mulier numer. 1. ff. rei vindic. Gabr. de locat. concl. 4. numer. 14. Cavalier. decis. 446. numer. 1. Et hæc locatio, ac manutentio refert non potest ad effectum exigendi annua scuta 300. quæ in eodem contractu Gaspar assignauerat creditoribus, quia manutentio respicit possessionem omnium bonorum, ac fructum inchoat ÷ creditoribus captam ante contractum, & ipsi locatio non est restricta ad ratam annuorum scutorum 300. sed facta fuit pro pensione scutor. 370. & quod plus est ex hac annua pensione fuerunt assignata ipsi Francisco annua scuta 200. pro eius alimentis, quæ sanè si aliorum bonorum fideicommissi cessione translationem ÷ parte reportaret, ÷ quæ vt ex aduerso asseruit ingentis essent redditus illi debita non fuissent leg. si quis ÷ liberis §. 1. per. sed et filius ff. lib. agros. Melin. de primogen. lib. 2. cap. 15. numer. 6. Peregr. de iure fisci lib. 1. tit. 8. numer. 7. aliique relati ad Moderno Foralutini de legit. lib. 2. tit. 1. quæ 30. numer. 15. Ioseph. Sesse decis. Aragon. 45. numer. 10. Rot. coram bon. mem. Vrgellen. dec. 6. numer. 37. dec. 114. in fin. par. 2. recent.

36 Quibus positis non obstat clausula vniuersales in fine contractus ÷ posita, ibi, quam dationem, & Franciscus promissu seruare, &c. contra eam non facere, &c. quousque prætextu titulo ingenio, vel causæ etiam enormis, vel enormis lesionis, &c. nec alio quouis prætextu hic non expresso, & de necessitate exprimendo, quia quicquid sit in aliis casibus, de quibus agunt ex aduerso allegati, & alij cumulari in Romana Rescripti contractus 15. Iunij 1648. coram R. P. D. meo Corraio, restringuntur ad causam in transactione expellam concurrentibus superius adductis; itaque ius dotis, quæ tunc exigi non poterat nullatenus comprehendant Surd. consil. 418. numer. 22. & sequentibus Cancr. var. resol. tom. 3. cap. 15. numer. 271. & sequentibus præsertim quia appositæ sunt ÷ in fine Instrumenti, & sic in executione, vt bene ad propositum Rota decis. 614. numer. 8. vbi vltro ponderatur, quod sunt clausule solite apponi de Stylo Notariorum, ideoque contractum non extendunt par. 2. recent.

37 Tandem non obstat, quod Franciscus præsumitur satisfactus de dote ex fructibus bonorum fideicommissi viuente Gaspare patre decussis, vel ex quo habuit ratam bonorum, quæ ad Gasparem occasione legitimæ spectasset, si in calculanda legitima fuisset in debitum fideicommissantis relata dos Clericæ solum in scutis 4000. non autem in scutis 6000. vt factum fuit. Quia iam fuit supra demonstratum non adfuisse fructus, quibus Franciscus possit satisfieri, & ad euitandum secundum obiectum non relaxatur mandatum pro tota summa scutorum 2000. quæ hæc dicitur Gasparis ex causa dotis Clericæ debet, sed solum pro scutis 1333.

Et ita decisum vtraque parte informante.

P

BONONIEN. FIDEICOMMISSI. DE
BARBERIIS.

Luna 19. Februarij 1631.

ARGVMENTVM.

Masculi ex feminis in primogenituris, & fideicommissis non veniunt quoties Testator vocauit lineam masculinam, vel masculum descendentem ex masculo, ratio est, quia linea masculina non incipit à femina, quæ finis est lineæ masculinæ. Linea masculina, quo casu accipitur pro sexu? Masculi descendentes ex feminis non veniunt appellatione lineæ masculinæ, quoties Testator rationem habuit conferuendi agnationem. In fideicommissis conditionalibus, & successiuis regulariter admittuntur, non solum nati, sed etiam nascituri, & quo casu conclusio non procedat?

SVMMARIVM.

- 1 In primogenituris appellatione masculi venit etiam masculus descendens ex femina, quando vocatus fuit primordialiter masculus ex aliqua femina.
- 2 Et idem etiam in terminis fideicommissi iuxta distinctionem traditam à Bellouo iuniori inter vocationem primordialiter directam ad masculum ex masculo, & masculum ex femina.
- 3 Ratio diuersitatis est, quia secundo casu cum vocatio incipiat à cognatis dici non potest habita ratio conferuendi agnationem, sed solum masculinitatis applicabilis æque masculo ex masculo, quam masculo ex femina.
- 4 Amplia quamuis Testator iniunxerit onus assumendi nomen, & arma ipsius cum hoc demonstret quidem voluntatem conferuendi agnationem civilis quodam & artificiali modo, quod æque conuenit masculo ex masculo, quam ex femina.
- 5 Appellatione masculi, quod etiam veniat masculus ex femina in primogenituris, & fideicommissis distinctio supra tradita num. 1. & 2. ideo adhibetur à DD. ad eliciendam voluntatem Testatoris conferuendi, necne agnationem mediante successione sanguinis agnatiui, & in terminis simplicis vocationis primogeniti masculi, vel descendenti masculorum.
- 6 Secus vero quando simul considerata fuit linea masculina, & ratio est, quia linea masculina non incipit à femina quia ipso est finis lineæ masculinæ, sed à masculo, & per consequens qui vult succedere debet esse masculinæ ortus ex masculo.
- 7 Et hæc opinio est verior, & magis approbata in iudicando, & consulemdo.
- 8 Non attento an contemplata fuerit linea masculina agnatorum, vel cognatorum, quia etiam in cognatis linea masculina incipit à primo masculo, eiusque descendentes dicuntur descendere per lineam masculinam id est per masculos, licet non sint agnati.
- 9 Et tunc verificatur linea masculina in femina in sensu naturali, quatenus videlicet masculos procreando lineam efficit, atque producit masculinam.
- 10 Decisio in Bononiens. Resolutionis Bonorum 14. Ianuarij 1601. coram bon. membr. iusto declaratur.
- 11 Filia descendens à masculo dicitur descendere per lineam masculinam.
- 12 Linea masculina tunc accipitur pro sexu masculino,

quoties Testator mentionem fecit lineæ masculinæ, & femininæ.

- 13 Vel quando ex alijs partibus testamenti apparet eandem semper accepisse lineam masculinam pro masculis.
- 14 Vel si ageretur de hereditate feminæ, & nunquam fuisset facta mentio de masculis.
- 15 Linea masculina ne pro sexu accipitur, neque masculis descendentes ex feminis linea masculina, aut masculorum appellatione continentur qualibet coniectura sufficit.
- 16 Masculi ex feminis non veniunt appellatione lineæ masculinæ, aut masculorum si Testator conferuendæ agnationis habuit rationem, et si aliunde necessitas resulet eam non excludit vocatio descendenti à filiabus, quia patuit Testator velle conferuendæ agnationem in agnatis filiarum.
- 17 Masculi descendentes à masculis feminarum dicuntur agnati.
- 18 Agnationis ratio quod fuerit à Testatore contemplata probatur ex coniecturis simul iunctis.
- 19 Testator si iniunxit onus primogeniti masculi assumendi nomen, & arma non potest tale onus ab eo adimpleri, quam à masculis descendenti masculis.
- 20 Primogenito alicuius vocato in dubio intelligitur de immutato.
- 21 Et tunc appellatione primogeniti venire non potest primogenitus medius, hoc est nepos natus ex filio, vel filia illius, cuius contemplatione est institutus vocatio.
- 22 Linea primogeniti incipit ab ipso primogenito, non à eius filijs.
- 23 Verbum alium est significatiuum similem, & repetituum earumdem qualitatum antea requisitarum.
- 24 Qualitas masculinitatis requisita à Testatore in primogenito antea vocato censetur repetita in secundo vocato per obitum primi.
- 25 Masculinitas regulariter requiritur in progressu, non autem in ingressu.
- 26 Declaratio non procedere quando à Testatore requisita in ipso ingressu hoc est in primogenito alicuius.
- 27 Masculi descendentes ex filia Testatoris possunt masculis descendenti ex sorore, vocatis in eadē deficientie lineæ primogeniti eiusdem filie quasi adeest clara Testatoris voluntas rationabiliter precludendi masculos sororis masculis ex filia.
- 28 Homines magis diligunt masculum ex vna familia atinentem quam per duas familias.
- 29 In fideicommissis conditionalibus, & successiuis admittuntur regulariter non solum nati, sed etiam nascituri.
- 30 Declaratio conclusionem non procedere quando fideicommissa resistent certis personæ, tunc extantes vel certam qualitatem habent, nam ex eo infertur operatur effectum, ita ut admissio tunc adfectionem retrahatur non valet ex superuenienti aliorum contrarietate, nisi ex verbis testamenti contraria Testatoris voluntas appareat.

DECISIO CCCCXCIII.

Varum præcedentium sententiarum sententiam Rotalem confirmatoriâ ab Eminentiſſ. D. Card. Corradolatam, & à qua mihi Signatura commissa causam appellationis cū clausula sine præiudicio ritum conformacionis, censuerunt Domini esse confirmandam et rationibus

rationibus egregie adductis à decisione edita in prior
i instantia sub die 5. Decembris 1610. coram eodem
D. Card. Corrado.

Quibus non obstat, quod etiam in primogenituris
appellatione masculini venit etiam masculus descen-
dens ex femina, quando ut in casu nostro vocatus
fuit primodialiter masculus ex aliqua femina, ut ter-
minis primogenituræ tradit Molin. de primog. lib. 3. c. 5.
num. 4. Menoch. conf. 302. num. 35. & 36. Mart. conf. 61.
num. 21. Lar. decif. 34. num. 47. & generaliter in termi-
nis fideicommissi † distinguendo inter vocationem
primodialiter directam ad masculum ex masculo, &
ad masculum ex femina tradit Bell. Iun. conf. 73. num. 5.
& num. 19. Sacc. in l. Gallus §. nunc de lege num. 3. ff. lib. &
posib. Corn. in l. 1. num. 19. vers. sed adverte Cod. consil. in-
fer. & conf. 146. num. 10. lib. 2. Ruben. Alex. conf. 22.
num. 11. & 12. Mart. de consil. lib. 8. rit. 18. sub num. 17.
alignantes rationem dicitur, quia † secundo casu
cum vocatione incipiat à cognati dicitur non potest habi-
ta ratio conferendi agnationem, sed solius masculini-
tatis applicabilis æque masculo ex masculo, vel ex
femina, quamvis Testator † masculis inunxisset opus
assumendi nomen, & arma ipsius, cum hoc demon-
stret quidem voluntatem conferendi agnationem
cuius quodam, & artificiali modo, sed æque sic præta-
bile à masculo, vel ex femina, Menoch. d. conf. 302. n.
35. & 36. Marth. d. conf. 61. num. 21. Rot. decif. 6. sub n. 1. vers.
confirmatur par. 1. d. infer.

Nam respondetur. Primo distinctionem hanc adhi-
beri à Doctores mox allegatis ad efficiendum † volun-
tatem Testatoris conferendi nec ne agnationem
mediante successione sanguinis agnati, & in termi-
nis simplicis vocationis primogeniti masculi, vel
descendentium masculorum. Secus † verò quando
simul considerata fuit linea masculina, & ratio est, quia
linea masculina non incipit à femina, quæ imò est
suis lineæ masculinæ, & principium femininæ, sed
à masculo, & per consequens oportet succedere
volentem esse masculum, & ortum ex masculo, ut
bene declarat Peregrin. de fideic. art. 26. sub num. 4. vers.
hanc rationem, Mart. de consil. lib. 8. rit. 12. n. 9. Crassin §.
fideicommissum quest. 15. n. 3. Fusar. de substit. q. 404. nu.
24. Menoch. in puncto primogenituræ confil. 1219. nu.
21. & segg. aliique relati à Modern. Neapol. de success.
legal. par. 1. quest. 1. art. 4. num. 8. & est originalis
opinio Cast. in l. si maritus C. procurat. quæ tanquam
vetiore, & magis approbatam, & iudicandam, &
consulendo recipiendam reprobatis contrariis ruerit
Grat. discept. 902. num. 21. & segg. & amplexa est Rota
decif. 205. sub num. 5. par. 2. recent. decif. 300. num. 5. &
segg. coram bon. mem. Vrgellen. non attento aut contem-
plata fuerit linea masculina † agnatorum, vel co-
gnatorum, quia etiam in cognatis linea masculina
incipit à Primo masculo, cuiusque descendentes dicuntur
descendere per lineam masculinam, idest per mas-
culos licet non sint agnati, verificatur linea masculina
in femina in sensu naturali, † quatenus videlicet mas-
culus procreando lineam efficit, atque producit
masculinam, ut bene explicat Cast. conf. 91. sub num. 4.
vers. sed nunc ego, vers. & sic, & in fin. vers. & ipse est ve-
rus sorsus lib. 2. Sacc. in l. Gallus §. nunc de lege sub num. 6.
vers. quibus etiam adde ff. lib. & posib. Menoch. conf. 205.
num. 19. & segg. & signauerit num. 26. & 27. ubi distinguit
an contemplata fuerit linea masculina ipsius Testato-
ris an vero hæredis.

Necque contrarium sensu Rota in Bononien. Deuola-
ti sui Louorum 14. Januarij 1602. coram bon. mem. Iust.
† quia ibi opinio Castrensis dicitur non tuta quate-
nus ex inde inferebatur, quod vocatis descendenti-
bus

Parti Secunda.

per lineam masculinam non veniret femina agnata
orta ex filio masculo Testatoris vel primi acquirentis
† cum verum sit quod talis filia descendit per lineam
masculinam, ut explicat decifio in eadem causa adia-
pente Mart. dec. 227. num. 10. & ante Soc. in l. Gallus
§. nunc de lege sub num. 4. vers. aliud est dicere lib. &
posib.

Exponere verò lineam masculinam pro sexu ma-
sculo † admitti fortiori posset, ubi Testator mentio-
nem fecisset lineæ masculinæ & lineæ femininæ, in
quibus terminis loquitur Rota conf. 149. nu. 11. lib. 2. vel
quando † ex aliis partibus testamenti apparet, & Tes-
tator semper accepisse lineam masculinam pro ip-
sius masculis, prout loquitur Menoch. conf. 205. num. 30.
quem sequitur Bell. Iun. confil. 73. num. 33. vers. secundo
respondeo, vel si ageretur de hereditate feminæ, † &
iniquam facta fuisset mentio de masculis, ut per
Soc. Sen. in d. §. nunc de lege sub num. 4. circa fin. vers.
quibus adde. Quæ omnia cessant in casu nostro,
cum imò ex tota serie testamenti apparet à Testatore
fuisse contemplatam ipsam descendentiæ masculis
mentionem sæpe sapienti faciendo, & de linea mas-
culina, & de primogenitis cum qualitate masculinitatis,
† & sufficit aliqua coniectura † ne linea accipiatur pro
sexu, ac ne masculis descendentes ex masculis lineæ mas-
culinæ, aut masculorum appellatione contineantur,
Gabr. conf. 116. sub num. 4. vers. vel aliqua lib. 2. quem se-
quitur Bellon. Iun. d. conf. 73. num. 3. in fin. vers. seu con-
iectura, Rota in Ariminen. Fideicommissi 15. Martij 1632.
§. quibus accedunt coram Reuerendiss. D. meo Decano, &
in Auenionen. fideicommissi 7. Maj 1638. §. præterea in
fin. coram bon. mem. Pivrouano.

Secundo responditur, quod omnes exaduerso alle-
gati, & qui ad idem allegari possent admittunt inditi-
† testatorem masculos ex feminis, non † comprehendit
si Testator conferendæ agnationis habuit rationem,
quam si aliunde necessario resuleret non excludit vo-
catione descendentiæ à filiabus, quia potuit Testator
velle conferre agnationem in agnatis filiarum qua-
rites sunt † masculis descendentes ab earum masculis
Paris. conf. 19. num. 35. lib. 2. Cephal. conf. 251. num. 1. Menoch.
conf. 1036. num. 15. Fusar. de substit. q. 404. n. 21. Seraph.
in punct. decif. 1329. n. 3. Rot. decif. 319. n. 3. & 4. par. 1.
recent. Habitam autem fuisse in casu nostro rationem
agnationis † demonstrant verba expressa Testatoris,
ac septem coniecturæ simul iunctæ adductæ in deci-
sione Domini Card. Corradi §. secundo quia, & §. seg. ut
propterea conditio à Testatore adiecta primogenitis
vocatis † assumendi ipsius nomen, & arma adimpleri
ab aliis non valeat, quam à masculis descendenti-
bus ex masculis Sacc. Iun. conf. 69. sub num. 22. vers. nec obstat
si Hercules lib. 3. Rauden. resolut. 22. num. 29. & 30. &
resol. 37. n. 15.

Tertio responditur, quod est fuisse à Testatore con-
templata sola qualitas masculinitatis, eam tamen re-
quiti in primogenito Iudith (de quo hodie est que-
stio) apparet ex verbis testamenti, ibi ad primogenitum
filiorum Domini Iudith filia diti magnifici D. Testatoris,
quo loci duo ponderanda sunt. Primo quod Testator
locutus fuit de primogenito immediate procreato à
Iudith, ac si dixisset de primogenito inter filios Iudith,
quia statim subdidit, & post illius mortem ad primogeni-
tum filij diti D. Iudith, & ita † etiam in dubio pre-
sumitur Capr. conf. 18. n. 10. Menoch. conf. 172. n. 22. &
conf. 878. n. 21. Cumque mentionem fecerit tam de
primogenito Iudith, quam de nepote ex eo hoc est de
filio diti primogeniti eo minus appellatione primo-
geniti filiorum † venire potest primogenitus medi-
atus hoc est nepos natus ex filio, vel filia Iudith

Fuin. conf. 164. num. 10. lib. 3. Decian. conf. 44. nu. 32. lib. 3. Peregr. conf. 65. num. 21. lib. 1. Fusar. de substit. quest. 404. nu. 26. & 27. iunctis præsertim subsequenibus verbis, ibi, donec aderit linea masculina, &c. dicti primogeniti, &c. quæ clariora esse non possunt, quia si vocatur linea primogeniti, ergo non linea nepotum, cum linea primogeniti incipit ab ipso primogenito, non ab eius filiis. Menoch. conf. 1205. num. 19. Celsus l'go conf. 120. sub n. 4. Buratt. conf. 228. sub n. 4. Secundo quod Testator sensu de primogenito masculino, tum quia semper ad masculinitatem respexit, tum etiam quia in vocatione secundo geniti eiusdem D. Iudith in casum extinctionis lineæ masculinæ primogeniti collata expressit, quod ille debeat esse masculus, ibi, quæ extincta voluit eius bona pervenire ad alium filium masculinum natum de legitimo matrimonio dictæ D. Iudith maiorem natæ, &c. ponderando verbum illud t alium, quod cum significativum similitudinis denotat eandem qualitatem masculinitatis mox expressam requisitam t à Testatore fuisse in primogenito antea vocato, vt in terminis Socc. l'un. conf. 168. nu. 52. lib. 2. Surd. conf. 221. nu. 15. Menoch. conf. 505. nu. 1. & seg. & presump. 84. num. 13. & 14. lib. 4. Fusar. de substit. qu. 311. n. 11. & 27. & qu. 366. n. 22. & 23. ubi allegatis concordantibus & in fortioribus terminis conf. 5. num. 8.

Quapropter distinctio inter ingressum, & progressum lineæ, quod scilicet masculinitas t requiritur in progressu, non autem in ingressu iuxta ea, quæ in similibus terminis ponderavit Rot. decif. 627. num. 8. vers. ex his patet responsio, & num. 9. vers. quia placuit par. 2. recent. & in Bonuini. Fideicommissi 18. Iunij 1678. quod si de paritate coram bon. mem. Pirouano, confirmata 30. Ianuarij 1640. §. minus facere coram R. P. D. meo Roias, nullatenus applicabilis est casui nostro, quo ex prædictis qualitas masculinitatis requisita t fuit in ipso primogenito immediato Iudith inchoatui lineæ masculinæ primogenialis successivæ vocatæ. Nihilque viget quod iuxta hunc sensum masculi descendentes ex feminis Iudith proprix filie Testatoris postponentur masculis t ex Lucretia sorore Testatoris vocatis post lineam descensionem Iudith, quia vt ponderat Maur. de consuet. lib. 8. tit. 18. num. 49. alique allegati in decif. D. Card. Corradi, §. tertio quia, nullius est momenti hæc coniectura, ubi ex aliis clara est voluntas Testatoris, qui rationabiliter prætulit filios masculos sororis masculis ex filia filie, quia illi minus distant ab agnatione sanguinis, & homines magis diligunt masculum t ex vna femina tantum atinentem, quam atinentem, Menoch. conf. 878. sub n. 19. & 20. & conf. 1229. num. 28.

Merito igitur denegata fuit immissio Comiti Mauritio Betoaldo ex Comitissa Valeria filia Iudith procreato cui præterea obstat, quod tempore purificationis primogenituræ ad fauorem Gandulfi descendentes ex Lucretia sorore Testatoris nec natus, nec conceptus erat, licet enim in fideicommissi conditionalibus, & successiois admittantur regulariter non solum nati, sed etiam nascituri per ea quæ in terminis primogenituræ dixit Rot. decif. 346. nu. 8. & seg. & decif. 394. num. 22. & seg. par. 5. recent. hoc tamen non procedit quando fideicommissa huiusmodi respiciunt certas personas, t tunc extraneas, vel certam qualitatem habentes siue ex vna eademque linea, siue ex diversis provenientes, nam ex eo instanti operantur effectum suum, ita ut admisso tunc extraneo ex superuenienti aliorum natiuitate retractari non valeat, nisi ex verbis testamenti, vel ex virgentibus coniecturis inde resultantibus appareat contraria Testatoris voluntas vt respondendo contrariis bene ponderat decisio D.

Card. Corradi, §. præterea & seg. & ibi allegati potest decif. 38. num. 1. decif. 381. num. 11. par. 1. diuersi, & Romana Fideicommissi de Ametis 16. Nouembrijs 1640. §. fin. coram me.

Et ita decisum vtrique parte informante.

MARIANEN. SEV ACCIEN.

Veneris 1. Martij 1652.

ARGUMENTVM.

Alternatiua acceptata per Episcopum duarum Ecclesiarum vitarum, licet pro vnatantum acceptata appareat suffragatur pro vtrique, eoque magis quod nulla ratio disparitatis concurrit, ob quam Episcopus voluerit acceptare alternatiuam potius pro vna, quam pro alia.

SVM MARIVM.

- 1 Immissio venit concedenda prout Apostolico, qui litteras suas prouisionis iustificauit.
- 2 Alternatiua acceptata per Episcopum duarum Ecclesiarum vitarum pro vtrique censetur acceptata, licet in libris Dataria vna tantum Discessi de nominetur, nam acceptatio referenda est ad ipsam Episcopum vtriusque Ecclesie pastorem.
- 3 Rubrica de nominatiue tantum concepta, non attenditur, sed nigrum indefinitè loquens.
- 4 Alternatiua acceptata ab Episcopo Ecclesiarum vitarum presumitur pro vtrique Ecclesie, quando nulla ratio disparitatis concurrit, ob quam Episcopus voluerit acceptare alternatiuam potius pro vna, quam pro alia.
- 5 Et voluit Episcopus pro vtrique Ecclesie alternatiuam acceptare declaratur ex obseruantia.
- 6 Exceptio alternatiue est contraria.
- 7 In contrariis inspicienda potius est mens contrarietatis, quam verba.

DECISIO CCCCXCIV.

ABunde decisiones æditæ in hac causa in secunda instantia 10. Iunij 1648. & 13. Maij 1650. coram R. P. D. Roias, ac in tertia instantia 23. Ianuarij 1652. coram Eminentiſſ. D. Card. Corrado, demonstrant iustitiam sententiæ Rotalis à dicto D. Card. Corrado hæc confirmatorie prioris latæ à R. P. D. meo Roias concedentis immiſſionem R. P. D. Carolo Antonio Ormno in possessionem beneficij Sancti Petri de Accis de quo tunc vacanti de mense Martij, qui viget alternatiue effectus erat Apostolicis prouisus fuit à fel. record. Urbano VIII.

Vnde hodie in quarta instantia proposito per me dubio, an sententia Rotalis sit confirmanda necno confirmandum esse responsum fuit, cum sententia valida appareat ex processu, & negari non possit immissio prout Apostolico, quando litteras tunc prouisionis iustificauit. Finalis in elem. 1. num. 68. de cons. post. & propr. Menoch. de adipsic. post. remed. 6. nu. 35. & coram san. mem. Greg. X. V. decif. 435. nu. 15. coram bo. me. Buratt. decif. 435. nu. 1.

Iustificauit autem R. P. D. Ormanus in omnibus narratis, & signauerit in narratiua alternatiue per Episcopum tunc Marianen. acceptatæ, nam de acceptatione constat ex libris Datarie, & licet ibi fiat solum mentio Ecclesie Marianensis hoc tunc beneficium sit

in Diocesi Accien. quia tamen hæc est unita Marianensi, & in dictis libris non dicitur acceptata alternantia pro Ecclesia Marianensi, sed à Iulio de Puteo, qui vtriusque Ecclesie Episcopus erat dubium non est, quin acceptatio eadem super utraque Ecclesia non obstat, quod initio pariter descriptum in libris Datarie intulerit solum Diocesis Marianensis, quia in iudicio huiusmodi desumpta à præminencia Ecclesie Marianensis non restringit ad illam Ecclesiam acceptationem indefinitè relata ad ipsum Episcopum vtriusque Ecclesie Pastorem iuxta beor. Bart. in leg. si seruum communis 16. sub nu. 4. versum illi vni, ff. stipul. seruo. quam secuta fuit Rota in Mantis Alti benesij 28. Iulij 1645. §. verum coram me.

Sic in simili dicimus, quod rubrica denominatè tantum concepta non attenditur, sed iuxta indefinitè loquens Gabr. conf. 12. nu. 6. lib. 1. Ayn. conf. 61. nu. 1. vers. & licet. Me-roch. conf. 76. nu. 18. Alderav. Mascard. de general. stat. inter. cont. 2. nu. 101. Eo magis quia nulla ratio disparitatis concurrens, quod quam Episcopus voluerit acceptare alternantiam, potius pro Ecclesia Marianensi, quam Accienti; imò successiva obferantia declarauit pro utraque acceptare voluisse, & in contractibus qualis est acceptatio alternantia, Gou. super reg. 8. gloss. 43. nu. 106. & seg. & gloss. 18. nu. 14. Mundo. conf. 18. nu. 8. & segg. Rot. dec. 289. sub nu. 7. par. 3. recet. inspicienda potius est mens contrahentium, quam verba l. si uero in princ. ff. inquit. Bald. in rub. Cod. iur. emphyt. n. 15. Iustin. l. si quis ante nu. 18. ff. acq. poss. Decian. conf. 23. nu. 6. & 13. lib. 2. Surd. conf. 2. 43. nu. 2. Mant. de iur. lib. 2. tit. 1. nu. 10. & 22. & lib. 8. tit. 35. n. 38. Rot. in Romana fidei commissi seu Saluiani 28. Apr. 1651. §. canone coram R. P. D. ræo Celsi.

Et ita decisum vna tantum parte Informante alia tamen sæpius citata.

PORTVEN. AFFECTVS.

Luna 4. Martij 1652.

ARGVMENTVM.

Fructus quando debentur in specie, si facto conductus fuerit consumpti, debetur locatori illorum estimatio. Quantitas frumenti quod fuerit percepta probatur ex testibus, quamuis sint singulares, & vniuersique deponat de quantitate à se apportata, si dicta Testium administrantur ex partibus librorum Gabelarum, & Annonæ.

SVMMARIVM.

- 1 Via executiua competit vigore obligationis Cameralis.
- 2 Rota procedit executiue quando in commissione appellatiua, ei fuerint communicata facultates A.C.
- 3 Fructus debiti in specie, si probentur à conductore consumpti debetur locatori illorum estimatio.
- 4 Frumenti quantitas quod fuerit in re conductu recollecta probatur ex testibus licet singulis, quando questio versatur circa solam quantitatem.
- 5 Liquidatio quantitatis cum sit difficilis probationis etiam leues probationes sufficiunt.
- 6 Testes deponentes super quantitate frumenti percepta ex aliquo prædio si corroborantur ex partibus extrahitis ex libris Gabelarum, tunc deferantur pro administrandis aliis probationibus.

Partes Secunda.

- 7 Quantitas frumenti adnotata in libris Gabelarum, non excludit maiorem quantitatem à Testibus relatum.
- 8 Liber annona probat valorem frumenti venditi.
- 9 Frumentum vetus prius vendi solet, quam nouum.
- 10 Frumentum spatio triennio non consumitur, sed præsumitur extare.

DECISIO CCCCXCV.

Completo examine pacti de non ferendo terras in vltimo anno affectus, quod non obstante contraria apoca priuata suffragari Eminentiſſimo Domino Cardinali Romæ firmam binæ decisiones editæ coram me 1. Iulij 1650. ac 27. Februarij 1651. ut propterea fegetes in terris contra formam pacti satis recollectæ ad eundem D. Cardinalem spectent oblique aliqua detractioe exceptis iis, quas ipsemet actor obtulit, & recenſet altera nouissima decisio sub die 19. Iulij 1651. Quoniam Shaccatus, & locij affectuarius predictas fegetes ab ipsis ne dum perceptas, sed vitro venditas tradere adhuc reculant. Dubitauit hodie, an contra illos sit relaxandum mandatum, & pro qua summa.

Prima pars dubij suppositis, ut iuxta stylum debet dictis decisionibus respicere solum viam executiuam, & competentem proculdubio vigore obligationis Cameralis pro adimplemento omnium in instrumeto affectus contentorum appoſite, Rot. dec. 741. nu. 2. par. 1. rec. Etiam si causa coram me pendeat in gradu appellatiua pro Dominum Cardinalem interiectæ à decreto A. C. admittere articulos exaduerso exhibitos, quia idem decretum habet in ventre præſentium via executiua; cumque sit merè interlocutoriū, & mihi per specialem commissionem fuerint communicata facultates A. C. & dubitari non potest quin ego possim executiue procedere, non secus ac posset ipse A. C. nisi fuisset appellatum Rot. coram clar. mem. Cocc. dec. 78. nu. 9. dec. 752. nu. 7. coram bon. mem. Baratt. dec. 415. num. 10. in fin. par. 1. recet. dec. 12. num. 4. & 5. inter impressi. apud Moder. Roman. de obligatione Camerali.

Altera pars respicit quantitatem frumenti in terris satis exaduerso recollecti de anno 1650. qui fuit vltimus affectus, nec non illius valorem pro ea quantitate, que ab affectuarius vendita fuit. Quia cum fructus de quibus agitur & debeantur in specie tanquam collecti ex prædiis locatis, illis facto conductorum consumptis debetur estimatio iuxta distinctionem quam tradit Bart. in l. ex diuerso nu. 1. in fin. ff. rei vindic. & in l. vinum col. penult. vers. condemnatio autem ff. si cert. pet. Aret. in §. si quis à non Domino nu. 4. ff. de rer. diuis. Nat. conf. 199. sub nu. 4. Negus. q. 129. n. 1. Card. Mau. in punct. dec. 281. num. 1.

Quantitatem fructuum Domini censuerunt probatam in rubris 178. 2. frumenti, & 11. bladarum, & quia totidem in tenuta, & area Castilis locari fuisse de mense Iulij anni 1650. mensurata, & ad Urbem asportata testantur illimeth rhedarij, & nauicularij, qui asportarunt, Summ. D. Cardinalis num. 3. & 4. segg. & is, qui asportari fecit Summ. nu. 7. iuncto sexto Teste deponente de facto proprio Summ. nu. 8. & quamuis vnusquisque deponat de quantitate à se asportata, vel transmissa, atque ita singulares videatur, quia tamen addit etiam ab aliis nauicularijs frumentum esse delatum, & questio versatur circa solam quantitatem plene probant esto, quod esset singulares Baratt. dec. 173. num. 7. & dec. 712. nu. 4. in fin. Rot. inter recet. dec. 727. sub nu. 1. in fin. dec. 767. nu. 1. par. 4. rec. dec. 305.

R 3

mus. & segg. coram bon. me. Vegellensis; cum enim liquidatio et quantitas difficultis probationis sit etiam leues probationes sufficiunt *Rainer. de Forolivio in l. certi conditio §. quoniam nu. 7. ff. si cert. pet. Dec. conf. 536. nu. 2. Menoch. conf. 81. nu. 19. Buratt. decis. 921. nu. 5.*

6 Et in casu nostro dicta testium corroborantur et partibus extractis et libris Gabellatum, quibus administrari alias probationes dixit *Rot. dec. 921. nu. 6. penes Buratt. dec. 477. sub n. 4. vers. Et demum apud Moder. Pers. de manut. affirmatiue tamen nemp pro quantitate ibi descripta et non excludendo maiorem a testibus relatum *Rot. dec. 263. nu. 15. par. 7. recent. nec dubium quin loquantur de frumento Cafalis Portuensis, quia concordant in tempore, quo Testes de dicto Cafali frumentum ad Urbem asportasse deponunt; prout nec dubium quin tam libet, quam testes intelligendi sint de frumento collecto de anno 1650. & in casali Portuensi; nam testes affirmant frumentum tempore missis dicti anni fuisse oneratum in ipsa area Cafalis, in qua sane ridiculum esset asserere quod refereretur frumentum anni antecedentis, vel quod ad eam delatum esset frumentum Cafalis Malleani ab eisdem Affiliariis, ut asseritur de tenet, cum sit valde distans a Portuensi, & proximus Vrb.**

Quod vero affluarum vendiderint rubra 1057. 2. dicti frumenti nemp rubra 40. ad rationem scutorum 5. & rubra 817. 4. ad rationem scutorum 7. rubra 130. ad rationem scutorum 7. 30. rubra 70. ad rationem scutorum 7. 50. apparet ex libro publico officialis annotationum ad id deputati, et cui plena fides de hoc adhibetur *Buratt. d. dec. 921. nu. 7. Seraph. dec. 1245. nu. 7. Penia decis. 1150. nu. 2. Rot. in recent. dec. 571. nu. 5. in fin. par. 3. decis. 272. nu. 18. par. 5. dicta decis. 477. nu. 8. & segg. apud Moder. de manut. & certum est ibi agi de frumento anni 1650. quia venditiones factae fuerunt post mensem dicti anni; cumque anno antecedenti frumentum venisset ad rationem scu. 15. & 18. pro quolibet rubro, inuicem simile proflus est quod tunc affluarum non vendiderint frumentum vetus quod habuissent quodque prius vendi solet et quam nouum *l. 1. Cod. condit. in publ. horr. lib. 10. Rot. in firmana pecuniaria 14. Iunij 1647. §. neque coram me.**

Ascendit itaque frumenti venditi valor ad scu. 7393. 75. eorumque 7. partes ex duodecim spectantes ad D. Cardinalem ascendunt ad scu. 4313. 2. et quibus detrahendo scuta 2125. 76. pro 7. partibus expensarum, & aliarum deductionum calculatarum concorditer a peritis hinc inde electis remanent scuta 1987. 26. His addenda sunt scu. 34. 13. quot important 7. partes scu. 58. 50. quibus aduersarii locarunt rubra 2. et circiter terrarum ad usum horri pro peponibus, nec non alia scu. 14. 58. et pro 7. partibus scu. 25. quibus vendiderunt aream ultimi anni hoc est frumenti ibi triturati mundiciem ascendentem ad rubra 14. et Adeo quod creditum D. Cardinalis in pecunia ascendit ad scuta 2035. 97. et

Remanent insuper ad eius creditum 7. partes residualium rubrorum 108. frumenti hoc est rubra 65. & rubrorum 31. bladatum videlicet rubra 18. quae vendita non probantur, & intra triennium et presumuntur extare *Aret. in §. si quis a non Domino numer. 4. post princ. l. de rer. diuis. Lupu in cap. naviganti Comen. 3. §. 6. nu. 144. de usur. Capra conf. 45. nu. 8. Alex. conf. 102. nu. 9. & 10. lib. 6. Rot. in Auximiana praedy 23. Martij 1648. coram me.*

Quare mandatum esse relaxandum pro scu. 2035. 97. et ac pro rubra 65. frumenti, & 18. bladatum Rotae censuit vna tantum parte informante citatis pluries aduersariis.

AVENIONEN. SALVIANI.

Veneris 8. Martij 1652.

ARGVMENTVM.

Heres solvens de proprio debita defuncti sine Inventarium confecerit siue non potest aduersus Creditores hereditarios de huiusmodi creditis excipere non reddita ratione bonorum hereditarium, quia vel praesumitur satisfactus vel tenetur de proprio, nec est attendenda distinctio an heres esset creditor ante vel post aditam hereditatem, cum dumtaxat suffragetur ad effectum praesumendi imaginariam solutionem. Praelegatum heredi factum in prima parte testamenti an cadat sub fideicommissio vniuersali per capitulum separatum, & per verba in omnibus aliis bonis constituto a Testatore. Melioramenta quando non sunt probata in specie tunc sufficit sola cautio de illis reficiendis postquam fuerint liquidata.

SVMMARIVM.

- 1 Possessor tenetur ad tales, & collectas pro tempore quo bona possedit.
- 2 Retentio bonorum hereditarium non competit heredi creditori defuncti si Inventarium non confecerit de bonis hereditariis rationem reddidit, quia vel praesumitur satisfactus, vel tenetur de proprio.
- 3 Heres qui de proprio soluit debita defuncti, siue Inventarium confecerit, siue non tamen si de bonis hereditariis rationem non reddidit, non potest de huiusmodi creditis excipere contra alios creditores hereditarios.
- 4 Nec etiam causam habens ab herede potest de huiusmodi creditis anterioribus excipere.
- 5 Heres an sit creditor defuncti ante vel post aditam hereditatem solum attenditur ad effectum praesumendi necne imaginariam solutionem.
- 6 Heredis bona an pro debitis defuncti sint hypothecata, vel ille actione solum personali conueniri debeat?
- 7 Heres Inventarium non conficiens tenetur ad debita hereditaria.
- 8 Debitor quod decesserit non soluendo, non probatur ex instantia uxoris pro assecuratione suae dotis nec ex asserione eiusdem debitoris in venditione facta cum narrativa quod non habet alium modum satisfaciendi, quae creditoribus non nocet.
- 9 Sententia lata ad instantiam uxoris super vergentia viri ad inopiam non nocet creditoribus.
- 10 Heres non gaudens beneficio Inventarii cum tenetur de proprio non potest contra Creditores hereditarios excipere de fideicommissio ad sui fauorem purificato.
- 11 Praelegatum in prima parte testamenti heredi factum an cadat sub fideicommissio vniuersali per capitulum separatum, & verba in omnibus aliis bonis constituto a Testatore?
- 12 Praelegatum cadit sub fideicommissio, si suis relictum titulo institutionis asseritur pro vniuersae parte contraria DD. sententia, difficultas augetur quando praelegatum non absorbet totum patrimonium, & factum fuit vna tantum ex duobus heredibus institutus aequis portionibus, & nu. 13.
- 14 Praelegatum factum alteri coheredi an cadat nec sub fideicommissio probanda est ab allegante fideicommissum vniuersae praelegati coequalitas.

- 13 In Iudicio Saluani exceptio fideicommissi rejicitur quævis ultimis status fiat pro libertate bonorum.
- 16 Creditor anterior si fuit iudicialiter immixtus præsumitur ex fructibus rei satisfactus, vel eius creditum illiquidum remanet.
- 17 Melioramentorum valor probatur de præteritis, & in alio Iudicio non suffragatur, sed probandum est de tempore præsentis hoc est nota litis cum sit in potestate Actoris illum soluere.
- 18 Melioramenta consistunt in plantationibus, qua cursu temporis senescunt acruviles reddantur pro ut ipsamens adificia, qua temporis dente mordentur vilius estimari solent.
- 19 De Melioramentis excipienti, si de illis in specie non constet nec de illorum valore tunc Rota admittit cautionem de illis rescindiis postquam fuerint liquidati.
- 20 Præferunt quando excipient de melioramentis nunquam petitis sibi perficij terminum ad ea liquidanda toto tempore litis pendens, sed tantum in alia expeditionis causa.

DECISIO CCCCXCVI.

Allegando competere sibi retentionem ob credita anteriora quæ Gabriel vel Alemannus soluit pro Francisco de Scellais debitoræ Francisci de Tertullis in hoc iudicio Auditoris, Hector Bellus reus conuentus obtinuit de nouo aduersus duas decisiones sub die 20. Martij 1650. & 10. Februarij 1651. editas favore Tertulij, sed hodie in earum reuisione recantatur iterum exceptiones fideicommissi, feudi, & melioramentorum.

Quibus non obstantibus Rota stetit in decisus; quod enim attinet ad credita anteriora parita scilicet 115. à Gabrielle Hectoris auctore soluta de anno 1596. Theaurario Cameræ Apostolicæ pro talea imposta à felic. record. Gregor. XIV. ex causa bellicæ necessitatis, referenda non est ad debitum Francisci Scellais qui obierat vsque de anno 1579. sed Alemanni, qui successit bone possedit, & idcirco tales tempore sui possessionis de curas soluit tenebatur Bart. in l. Muschis in princ. ff. Iur. Fife. Bald. in l. Creditor sub num. 1. ff. si cert. pet. Amad. à Ponte de Laudem. quest. 45. nu. 17. & 20. Rosent. de feud. cap. 8. conclus. 3. sub lit. B. Ners. de pignor. 5. membr. 7. part. sub num. 9.

Aliæ verò paritæ solutæ ab ipso Alemanno, quia ille fuit hæres Francisci debitoris, & quamvis beneficium se afferuerit nec Inuentarium confecisse nec de bonis hereditariis reddidisse rationem probatur, & sicuti non præberet retentionem Alemanno eo quod de bonis hereditariis præsumeretur satisfactus aut in omnem euentum ad debita hereditaria teneatur de proprio l. fin. s. fin. verò postquam adiuverint Cod. Iur. delib. s. hinc nobis vers. si verò non fecerint Auth. de hered. & falcid. l. asin l. more nu. 4. ff. acq. heredit. Negus. de pignor. 1. membr. 5. par. sub nu. 53. vers. quintus casus Rot. dec. 39. n. 1. & 6. par. 6. recent. & in Bononiens. fideicommissi de Rubia 11. Martij 1648. s. ratio resolutionis, & s. seg. coram Reuerendissimo D. meo Decano, ubi quod hoc procedit si hæres Inuentarium non fecerit, siue fecerit sed de bonis rationem non reddat, & magis in puncto quod hæres qui de proprio soluit debita de fructibus, & illius est hæres, non possit de creditis huiusmodi excipere contra alios Creditores hereditarios fuit decissum in Bituntina Censui 27. N.ouembrii 1645. s. quia præter quod & 24. Maij 1647. s. quia cum pariter & s. fin. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Corrado, & in Ciuitati Plebis Salutarij 13. Ianu. 1648. s. penult. coram me.

Pat. Secunda.

Ita nec Hectori aduersatio causam habente ab Alemanno, & ex eius personam & de creditis anterioribus ut supra solutis excipiente l. homo plus iuris ff. reg. Iur. Grat. disp. 356. n. 1. & segg. Rot. dec. 391. nu. 7. par. 5. recent. & in his terminis in dicta Ciuitatis plebis Salutarij s. penult. in fin. Neque hic intrat distinctio an hæres esset creditor ante aditam hereditatem, vel postea talis euasisset, quæ à Doctoribus affectur ad effectum dumtaxat præsumendi necne imaginarij solutionem, & in his terminis loquitur Rot. in exaduerso allegata Bononiens. de Significoribus coram Cardinali Canaler impress. apud Gionag. Respons. 73. n. 67. lib. 1. Prout nec alia quaestio an pro debitis defuncti & bona hereditas sint hypothecata vel ille actione solum personali conueniri debeat de qua Vinc. de Franc. dec. 53. n. 6. & seg. dec. 80. num. 21. Cancr. var. resol. tom. 1. cap. 2. num. 10. Neguerol. alleg. 1. mem. 42. & per tot. quia actor immixtionem non petit super bonis heredis, sed sui debitoris hypothecatis sibi ut fiant primæ decisiones huius causæ, & contra heredem siue eius successorem singularem excipientem de creditis anterioribus ab hærede solutis replicat illum soluere debuisse etiam de proprio ex supra allegatis.

Affertio autem quod Franciscus debitor decesserit non soluendo, nec probata releuaret quia ob non confessionem Inuentarij & hæres debitis hereditariis obstrictus remanet etiam ultra vires hereditarias Rot. dec. 696. nu. 2. par. 1. recent. cum aliis allegatis in prætata Bononiens. fideicommissi de Rubia s. quin ino coram Reuerendissimo D. meo Decano, nec probatur & cum in id adducatur solum instantia facta ab eius vxore pro assecuratione sue dotis, & venditio cuiusdam bastide pro ea satisfacienda facta à Francisco debitore, cum narratiua quod non habebat alium modum satisfaciendi, quæ sanè aliis creditoribus non nocet Cyn. in l. ubi adhuc n. 19. Cod. Iur. dor. Castri. in l. scita mancipia n. 5. ff. ad Velleian. Bald. conf. 432. nu. 1. lib. 1. Burrat. dec. 9. n. 1. & dec. 104. n. 1. & 2. & in fortioribus terminis, quod nec noceret & sententia lata ad instantiam vxoris super vergentia viti ad inopiam tradit Bart. in l. si constante n. 8. & 10. ff. sol. mar. Gratian. disp. 489. nu. 10.

Hæc eadem responsio tollit etiam exceptionem fideicommissi, quia hæres non gaudens beneficio Inuentarij cum teneatur etiam de proprio non potest excipere de fideicommissio ad sui fauorem purificato, ut ponderat vltima decisio in s. ex ipso. Præter quod negari saltem non potest quin ipsum fideicommissum requiratur altiorum indaginem vti pendens ab ardua illa questione an prælegatum in prima parte testamenti heredi factum & cadat sub fideicommissio vniuersali per capitulum separatum, & verba in omnibus autem aliis bonis constituto à Testatore, in quo articulo quando prælegatum relictum fuit titulo institutionis & allegatur pro affirmatiua dec. 646. par. 4. recent. & pro negatiua alia allegata in vltima decisione s. ex ipso; augeatur difficultas & in casu nostro, quia prælegatum Castri de quo agitur non absorbet ferè totum patrimonium, & factum fuit vni tantum ex duobus hereditibus deinde institutis æquis portionibus, quod pro negatiua ponderatur Rot. dec. 418. sub n. 5. vers. 1. fuit responsum par. 5. recent. aliquæ relati in dec. Bononiens. prima nu. 54. & segg. apud Modernum Salodiensem, & licet etiam amicti coheredi aliud prælegatum factum fuerit & non probatur vti utque prælegati coequalitas vti ab allegante fideicommissum probandum esse admonet Aldobran. conf. 6. nu. 16. lib. 2. Marcabr. conf. 4. nu. 16. & segg. unde fit quod exceptio huiusmodi, tanto magis quia vltimus status est pro libertate bonorum cum non obstante super exi-

sententia aliorum in casum eius obitus sine filiis substituentur Alemannus Cæstrum vti liberum, & hæreditarium vendiderit Gabricelli auctori Aduersarij ab hoc iudicio Saluiani ꝛ reicienda sit prout alias exceptio fideicommissi reiecta fuit in *Pernsina dñis 9. Iunij 1614. coram bon. mem. Vbaldo Seniore in decis. 387. n. 3. decis. 359. num. 7. par. 1. recent.*

Non obstant molestiis super hoc Castro iudicialiter illare ab Exbanardo creditore anteriore eiusdem communis debitoris, quia nihil in ea lite actum apparet ab anno 1629. citra; cumque idem Exbanardus ex fructibus iuris pascendi, ad quod pro eodem credito sententiam immisionis obtinuerat contra Comitatem Villadeque præsumi possit satisfactus ꝛ vel idco eius creditum illiquidum remaneat ex allegatis in decis. 122. n. 18. & segg. apud Modern. *Forol. de pignor.* non habet aduersarij de quo timeat litante præsertim cautione quam actor offert de illum liberando ab huiusmodi molestiis.

Exceptioni feudi satis occurrere visa sunt deducta in prioribus decisionibus, & signanter venditio facta auctori aduersarij tanquam de re allodiali ac hæreditaria.

Quo tandem ad melioramenta quorum liquidatio delinquitur ex probationibus factis in alio iudicio de anno 1606. responsum fuit ex inde non probati eorum valorem ꝛ de tempore huius litis longe post mortem ac de presenti vt debet, cum sit in potestate actoris soluere valorem ipsius meliorationis, vt fuit decisum in *Romana fideicommissi de Spiritibus 22. Maij 1643. §. & quamvis coram me vbi alleg. concord. præsertim cum plura ex melioramentis consistant in plantationibus, ꝛ quas experientia docet longissimo quadraginta, & amplius annorum cursu feneſcere ac inutiles reddi, ac ipsa ædificia temporis dente mordere, & propterea vilius æstimari* *Ruin. conf. 165. n. 6. lib. 4. Roland. conf. 18. sub n. 14. lib. 1. Rimm. lun. conf. 11. n. 38. & segg. Garz. de expens. & melior. cap. ult. n. 5. Peregr. de fideic. art. 50. n. 78. Menoch. de recup. poss. remed. 15. n. 610. Molina de primogen. lib. 1. cap. 16. n. 13. Vincen. de Franch. decis. 109. n. 2. Rot. decis. 306. n. 8. par. 4. tom. 2. recent.*

Hinc quia non docetur in specie de melioramentis, & eorum valore, Rota censuit satis esse consultum per cautionem de illis reficiendis ꝛ postquam fuerint liquidata: maxime quia toto tempore huius litis iam diu pendens ꝛ Hæctor sibi prægijs terminum ad ea liquidanda non petitis petiit autem hodie post quatuor decisiones, & in limine expeditionis causæ, quam moram ponderauit, Rota in *Bononiens. fideicommissi de Vizzanis 7. Iunij 1647. §. melioramentorum coram me*, vbi materia late explicatur, & decisiones concordantes adducuntur.

Et ita decisum vtraque parte informante.

AVENIENON. SALVIANI.

Luna 11. Martij 1652.

ARGVMENTVM.

Saluanum competit emptori contra possessores bonorum venditoris si imminet euictio rei venditæ, quamvis sequuta non fuerit stante amplissima promissione venditoris de euictione in quolibet iudicio, & re euicta vel non, & de reficiendo expensas & damna, quorum appellatio veniunt etiam expensæ processuales. Saluanum vt competat requiritur, quod creditum sit liquidum ad hoc vt reus per oblationem evitare possit sententiam.

1. Statutum Auenionen. disponit quod si contra emptorem feratur aliqua sententia super re emptæ, possit alia vnico contextu ferri fauore emptoris contra venditorem pro liberatione à mortis.
2. Et tale statutum seruandum est nedum in prima instantia sed etiam in gradu appellacionis, quia appellatio est de appendiciis prime instantie.
3. Appellatio licet diuersificet instantiam non tamen diuersificat causam, quæ semper subiacer statuti illius fori, in quo prima sententia lata a fuit.
4. Extrema Iudicij Saluiani quænam fuit?
5. Creditum probatur ex publico Instrumento.
6. Hypoteca oritur ex speciali obligatione bonorum.
7. Venditor si promisit de euictione in quolibet Iudicio siue res vendita euicta sit sine non, nec non etiam de reficiendo expensas, & damna passa per emptorem potest emptor pro expensis, & damnis agere contra possessores bonorum venditoris.
8. Empor vt agere possit contra venditorem de euictione sufficit quod imminet euictio, ac de facili reparari non possit, quænam actualiter sequuta non fuerit.
9. Possessio venditoris probatur ex Instrumento venditoris cum clausula constituti etiam in prauidicium habentis ab eo causam.
10. Possessio rei Conuerti in Iudicio Saluiani probatur ex substantiatione litis aliisque adminiculis.
11. Saluanum interuentum à creditore anteriori impediri nequit à creditore posteriori.
12. Appellatione dædanorum, & interesse veniunt etiam expensæ litis tam processuales, quàm alie in Aduersariis, procuratoribus, & similes &c.
13. Decisiones Rotaes sunt alius extraiudiciales.
14. Saluanum non competit nisi creditum actoris sit in aliqua quantitate liquidum ad effectum vt rem conueniens per oblationem dictæ quantitatæ sententiam evitare possit.

DECISIO CCCCXCVII.

Dominus Gabriel Bellus super Castro de Royati sibi per Alemannum alias vendito pulsatus vni Iudicio Saluiani interdicti à Domino Francisco de Terrullis vti creditore Francisci de Secllas petiti pro liberatione ab huiusmodi molestiis immitti simili iudicio Saluiani interdicti in possessionem bonorum possessorum à Dominis Thoma Tullia, Claudio de Passis, Spirito Amillon, Thoma Cheylus quibus Gabriel eius pater molestias vt supra motas intromiserat in partibus, & nuper etiam ipse Hæctor in gradu appellacionis à sententia absolutoria in partibus reportata ad me interpositæ, iterum intromisit, instando vt si quam sententiam contra se ferri contingeret ad instantiam dicti de Terrullis, ꝛ contra eodem vnico contextu ad sui fauorem pronunciaretur, iuxta dispositionem statuti Auenionen. dati in Summario num. 9. quod cum causæ fuerit capta, & terminata in prima instantia ꝛ in partibus seruandum hic quoque est in gradu appellacionis, quia appellatio est de appendiciis prime instantie, & licet diuersificet instantiam ꝛ non tamen diuersificat causam, quæ propterea semper subiacer statuti illius fori, in quo prima sententia lata fuit vt probat *Seace. de appell. quest. 18. per tot. & dixit Rot. decis. 330. n. 2. par. 2. decis. 154. sub n. 10. inter impress. apud Pacif. de Saluan. & in Eugubina Prædy 14. Iunij 1649. §. quia cum conueneris coram R.P.D. meo Certe.*

Extracta

Extrema autem huius Iudicii t̄ om̄p̄e creditum
 4 cum hypotheca, & possessionem Alemanni de tempo-
 re contractus, ac superfluum reorum conuentorum
 5 satis probauit. Creditum siquidem apparet t̄ ex publi-
 catione in quod Alemannus praefatum Ca-
 strum de Royas Gabrielli auctori Hectoris vendidit
 cum explicita promissione faciendi quod emptor gau-
 deat in perpetuum Castro vendito, & de illius euictio-
 ne inuicibili, & particulari, quolibet processu tam su-
 per petitorio quam possessorio cause euictae vel non
 euictae; addita insuper pro obsequantia omnium pro-
 missorum ac restitutione expensarum damnorum, &
 6 interesse speciali obligatione bonorum t̄ ipsius ven-
 ditoris, quae illorum hypothecam in verbis importat
 Borfat. conf. 39. num. 37. Cepb. conf. 41. nu. 19. Riman. Sen.
 conf. 199. nu. 10. & 12. lib. 2. & purificata sunt ob iudicium
 Saluiani et supra contra emptorem morum, quod li-
 cet euictionem non patiat, efficit tamen ne emptor
 gaudeat re empti in perpetuum vt fuit promissum, ita
 vt stante praeterito praegnantissima promissione ven-
 7 ditoris t̄ de euictione in quolibet processu, & re euic-
 ta vel non de rescindendo expensas, damna & interesse
 possit emptor pro hisce expensis, & damnis agere con-
 tra alios possessores bonorum venditoris Grat. disp. 2.
 950. num. 10. Rot. decisio 220. num. 1. & 2. & 5. inter im-
 press. apud Pasif. de Saluian. & magis in terminis decis.
 407. num. 8. vers. & demum, & nu. 9. par. 5. recent. vbi al-
 legantur concordantes, & in fortioribus terminis sus-
 8 ficere ad hunc effectum quod imminet etichio t̄ ac
 de facili reparari non possit, quamvis adhuc ipsa
 aqualiter secuta non fuerit respondit Rot. decis. 304. n.
 1. & 2. par. 4. diuers. & in Bononiens. Prad. 27. Iunij 1639.
 coram Reuerendissimo Terracinen. in Vrbeatana Bona-
 rum 4. Februarij 1643. coram R. P. D. meo Roias, & in sa-
 pracitata Eugubina Prad. 5. & Prad. diuers. quatinus
 coram R. P. D. meo Cerro.

9 Possessionem autem Alemanni venditoris t̄ quoad
 Thomam de Tullia ac Thomam de Cheyleus proba-
 uit ex Instrumentis venditionum illorum autoribus
 ab ipso Alemanno factarum cum clausula constituti
 quae constituentis, & constitutorum possessionem
 probat etiam in praedictum habentium ab eis cau-
 lam ex plenè deductis in Romana de Incorporatis 20.
 Februarij 1617. coram bon. mem. Vbaldo Seniori, & in Ro-
 mana Dotis seu Saluiani 10. Iunij 1626. coram Durano
 inter eius impress. decis. 40. num. 4. & in Romana Censui
 seu Saluiani 26. Iunij 1647. 8. continet coram me. Quo
 verò ad Spiritum Armillon possessio probatur ex Peti-
 tio eius authoris confessione emissa in transactione
 inita anno 1616. & libello Iudici porrecto anno 1621.
 Summario num. 7. & 8. iuncta etiam substantiatione li-
 10 tis t̄ quae reorum conuentorum possessionem admini-
 culatur. Cef. de Grass. decis. 4. de rest. poliar. Rot. dec. 488.
 num. 8. apud Cinc. de Consensu.

Nec obstat quod rei conuenti possideant titulo
 venditoris, quia cum venditiones ipsis factae sint po-
 sessionis credito, & hypotheca Hectoris impedire non
 11 valent t̄ ne ille tanquam creditor anterior super bonis
 venditis consequi possit refectionem damnorum, &
 interesse Rot. decis. 935. num. 3. per Seraph. dec. 308. n.
 6. & 7. par. 5. recent. Menoch. de adips. rem. 3. num. 57. &
 12 segg. quorum appellatione t̄ cum fuerint expresse pro-
 missa veniunt etiam expensae litis tam processuales
 quam aliae in Aduocatis, Procuratoribus, & similes vt
 declaratur Rot. in Maceraten. Hareidatis 24. Ianuarij
 1642. coram me, & in Romana Saluiani 7. Maij 1646. co-
 ram R. P. D. meo Peuring.

Interpetitua nihilominus particulari dubio desu-
 per hodie proposito visa fuit Hectoris petitio, quia

contra ipsum adhuc lata non fuit sententia ad fano-
 13 rem Terulij, sed solum emanauit decisiones t̄ quae
 sunt actus extraiudiciales. Borfat. decis. 138. num. 8. Rot.
 inter seg. decis. 602. sub num. 2. par. 2. decis. 137. nu. 5. apud
 Modern. Persuasionem de manu eorum. Expensas autem &
 14 damna, quae ex hac lite se passum esse affirmat non
 dum liquidauit vt oportet in hoc iudicio Saluiani,
 t̄ quod non competit nisi creditum actoris sit in ali-
 qua quantitate certum ac liquidum, ad effectum vt
 reus conuentus per oblationem dictae quantitates sen-
 tentiam contrariam praenire, & evitare possit. Pasif.
 de Saluian. in spec. 5. cap. 1. num. 11. & segg. Rot. dec. 328.
 num. 1. per Cardinalem Millinum decis. 688. nu. 4. dec.
 743. num. 9. par. 4. recent. praeter quod respectu Claudij
 de Pas, nulla afficitur probatio possessionis suae debi-
 toris, suae ipsius rei conuenti.

Et ita decilum vtrique parte informante.

AVXIMANA VSVSFRVCTVS.

Veneris 15. Ianuarij 1652.

ARGVMENTVM.

Vsusfructus alicui relictus sub conditione donec
 castam vitam duxerit cum permissione dicendi Vxo-
 rem casu quo haeredes proprietarij Vxorem non duc-
 erent nec filios haberent non consolidatur cum pro-
 prietate si vnus tantum ex haeredibus Vxorem non
 duxit, neque adhuc effectum oportet vtrumque ha-
 redem sine matrimonio, & filiis decessisse, quando
 praesumpta Testatoris voluntas concurrit, & ex qui-
 bus illa desumatur?

SVMMARIVM.

- 1 Condicio plures respiciens personam debet in omnibus verificari.
- 2 Pluralitas nunquam resoluitur in singularitates quando concurrat dictio restrictiua casu quo.
- 3 Dicitur Et appositae inter personas stat copulatiue, declarata num. 16.
- 4 Pluralitas non resoluitur in singularitates quando adest coniunctio vt, & verbi.
- 5 Pluralitas in substitutionibus resoluitur in singularitates concurrente praesumpta Testatoris voluntate quatenus resolutiles non esset, & ex quibus illa desumatur num. 6. 7. 9. 10. 11.
- 6 Vna pars testamenti aliam declarat.
- 7 Dispositio quando non est prohibitiua, sed permissiua favorabiliorem interpretationem requirit.
- 8 Condicio abstinendi a nuptiis reicitur Allegato, & hoc favore matrimonij.
- 9 Dicitur casu quo quandoque non stat restrictius, sed demonstratiue.
- 10 Praesertim vbi non adest reciproca substitutio inter vo-
 caros.
- 11 Dicitur Et appositae inter diuersas personas non stat copulatiue, sed resoluitur in disjunctiuam nec omnium copulatorum concursus requiritur.
- 12 Legatarius quando dolose non contrahente conditione appositae legato non cadit ab illius commodo.

DECISIO CCCCXCVIII.

Sibi in bonis quocum vsumfructum Ioseph Senior
 reliquit Iosepho Juniori donec vitam castam ser-
 uauerit concedi manutentionem, & quatenus opus
 sit immisionem petiti Alcanias eiusdem Testatoris

hæres proprietarius, asserens Iosephum Iuniorum ob matrimonium nuper contractum, & sic ob defectum conditionis calitatis relicto usufructu adiectæ cecidisse à commodo usufructu non obstante quod in alia parte testamenti testator ei potestatem fecerit ducendi uxorem casu quo idem Afcianus, & Ludouicus frater hæredes proprietarii, quos solos voluit uxorem ducere, uxorem non ducerent nec filios haberent; Ludouicus verò matrimonio nusquam contracto decessit quia adhuc effectum oportet quod virtutem hæredem proprietarium sine matrimonio, & filii decessisse l. *quandus* vers. si mihi l. cum quidam §. nos eiusdem C. *impub.* & ab *substit.* l. qui duos ff. *uulg.* & *pupill.* Rom. conf. 131. num. 2. vers. 1. quia Dec. conf. 594. num. 2. vers. quod substitutio Rinn. l. un. conf. 367. num. 9. Surd. conf. 136. num. 16. & seg.

2 Præsertim attenta dictione restrictiva quod casu quo obitarius resolutioni pluralitatis in singularitates *Zareh. in l. hæredes mei §. cum ita num. 299. ff. de Trebell. Rom. conf. 19. num. 1. Menoch. conf. 1028. num. 23. Peregr. conf. 3. num. 3. & segg. lib. 3. Fufar. de substit. ques. 473. n. 75. quam pariter impedit dictio Et ibi, dicti D. Ludouici & Afcianus quæ appositæ inter personas stat copulatiue Sacc. Sen. conf. 40. num. 18. lib. 4. Hond. conf. 60. num. 16. lib. 1. Nat. conf. 573. num. 14. Rot. dec. 600. num. 24. par. 5. recent. nec non coniunctio re & vercis quod hæredes proprietarium Menoch. conf. 661. num. 15. & 16. Corn. conf. 99. num. 9. lib. 3. conf. 298. num. 7. lib. 4. Fufar. de substit. d. qu. 473. num. 74.*

Contrariam tamen sententiam quicquid sit in aliis casibus Domini ampli fecerit in presenti ex præsumpta voluntate Testatoris, quam in his terminis attendendam esse admittunt quod omnes ex aduerso allegati ex signanter Menoch. conf. 661. num. 15. & 16. & conf. 1028. sub num. 18. Ciriac. contr. 336. num. 17. & 18. Rot. dec. 804. num. 1. in fin. par. 1. diuers. & in Interamnen. fideicommissi 10. Februarij 1642. §. minus obstat coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in eadem 14. Decembris 1646. §. ex quibus, & 14. Februarij 1648. §. sed esse coram me.

6 Quæ præsumpta voluntas colligitur. 1. Primò quia testator scilicet contemplant propagationem suæ familiæ mediante matrimonio nepotum, & adhuc effectum voluit uxorem duci ne dum ab Afciano altero ex illis, sed etiam à Ludouico fratre, & respectiue coherede, & casu quo prædicti uxores non ducerent nec filios haberent permisit quod omnes alij nepotes qui tres erant uxorem ducere possent. At verò nisi hæc permissio purificaretur per obitum alterius ex hæredibus proprietariis sine filiis vel sine matrimonio non adimpleretur modus à Testatore intentus propagandi familiam per duos saltem nepotes uxoratos, ut ergo impleatur resoluenda est pluralitas in singularitates esto quod alias resoluibilis non esset, ut in simili Cym. conf. 130. num. 6. vers. itaque ut voluntas Paris. conf. 30. num. 22. & segg. lib. 2. Rinn. conf. 164. num. 9. lib. 3. Ladereb. conf. 160. num. 3. Surd. conf. 96. num. 15. Rota in Romana fidei commissi de Zephiris 8. Februarij 1647. §. 2. nisi coram me.

Secundò quia infra distribuitio omnes nepotes substituit si Ludouicus præcepto Testatoris contraxerit vel ipse aut Afcianus bona alienaret, vna enim pars testamenti etiam declarat l. qui substitui ff. leg. 1. Fufar. conf. 5. num. 7. Menoch. conf. 123. num. 27. Ojse. conf. 71. num. 19. maxime quia alioquin sequeretur absurdum quod alij nepotes per contractum matrimonij caderent à portione illis directo relicta, & nihilominus capaces essent portionum deuoluendarum per contranentionem alterius ex hæredibus proprietariis, quam rationem absurdi euitandi ponderant in his terminis Menoch. conf. 1028. sub numer. 29. Fufar. qu. 473. num. 81. Rota in d. Interamnen. fideicommissi §. minus obstat in fin. coram Reuerendiss. D. meo Decano, & in eadem coram me 14. Februarij 1648. §. sed esse vers. & *facilius*.

Terriò quia non superest persona proximior, quæ ex præsumpta voluntate testatoris præferri debeat quod casu intrat præsumptio, quod testator licet pluraliter locutus fuerit, voluerit etiam singulariter disponere text. in l. falsa demonstratio §. fin. in fin. ff. *cond. & demonstr.* l. Lucius 77. §. Caio scio ff. *ad Trebell.* lib. que *Dei.* omnes, & notat Bart. in d. l. hæredes mei §. cum ita num. 8. vers. si verò loquimur Bera. conf. 119. num. 14. lib. 2. Ceph. conf. 132. num. 6. Fufar. conf. 24. num. 13. Rot. dec. 804. num. 3. & 6. par. 1. diuers. decif. 1190. num. 4. apud Seraph. quam secuti est decif. 419. num. 10. par. 4. tem. 2. recentior, talis enim non dicitur persona Afcianij, cum non sit de descendentes testatoris, sed transuersalis quod nec ab intestato succederet in totum, sed vna cum fratribus *Mant. de coniecl. lib. 1. tit. 5. num. 19. Peregr. conf. 33. num. 8. lib. 3. Fufar. conf. 60. num. 19. Rouit. conf. 77. num. 11. vbi quod non sufficit esse æqualem in gradu Seraph. dict. decif. 1190. num. 4. vers. neque frater Rota inter recent. dec. 257. num. 11. par. 5. decif. 341. num. 14. & 15. par. 6.*

Et hæc facilius recipienda sunt cum quia non agitur de dispositione prohibitiua sed permissiua, quæ fauorabilem interpretationem requirit Bart. in l. scia quis §. ea lege num. 7. ff. *verbor. oblig.* Surd. conf. 10. num. 12. conf. 71. num. 12. & decif. 279. num. 11. Et magis fauore matrimonij adeo à Doctores contemplato, ut conditionem abstinendi à nuptiis reiici à legato senserit *Couar. var. resol. lib. 1. cap. 19. num. 10. vers. nam quod frequenter Mant. de coniecl. lib. 1. tit. 19. num. 1. & segg. aliquæ relati per Sanch. de matrim. lib. 1. diff. 34. n. 3.*

Tum quia in casu nostro non adiungit dictiones restrictiue, sed solum dictio casu quo, quam stat de monstratiue non restrictiue tradit Soc. l. un. conf. 106. n. 27. lib. 1. Mant. de coniecl. lib. 3. tit. 14. sub num. 10. vers. sed tamen Caball. conf. 37. sub num. 13. lib. 1. Peregr. conf. 22. num. 25. lib. 6. & in fortioribus terminis Rota decif. 77. num. 38. dec. 134. num. 1. dec. 142. num. 22. & segg. par. 7. recent. præsertim quod vbi non adest reciproca inter primos vocatos, Seraph. decif. 1190. num. 6. ipsæque dictio, Et appositæ inter diuersas personas quod non stat copulatiue, sed resolutiue in disiunctiuam, nec omnium copulatorum concursum requirit ex allegatis in Bonnen. Legati §. Iunij 1645. & 18. Maij 1646. §. fin. coram R. P. D. meo Cerro, & 27. Maij 1648. §. sed tamen coram R. P. D. meo Roias in puncto Fufar. Rouit. conf. 77. num. 10. conf. 24. num. 14. Ciriac. contr. 336. num. 16. Peregr. de fidei. art. 18. num. 61. circa fin.

Tum terriò, quia saltem negari non potest quod prædictis potuerit Iosephus Iunior credere purificatam esse per obitum Ludouici permissionem nubendi, ut propterea cessante dolo priuari non debet, & capite contranentionis usufructu à testatore relicto, ut pluribus allegatis fuit in similibus terminis decif. coram in Romana Hæreditatis 10. Maij 1650. §. 1. & segg. coram R. P. D. meo Roias.

Consequenter Afciano ex dicto capite contranentionis petenti se in bonis Iosephum Iuniori relicto minueri, vel immitti necesse non concedendum esse Rota censui utraque parte informante.

MELEVITANA FRVCTVVM.

Veneris 15. Martij 1652.

ARGVMENTVM.

Remifforia ex fola releuancia abfque fumo conceditur in prophanis, etiam poft difcuffa dicta teftium, quando folemnis publicatio non interceffit mediante transportatione à Iudice à quo ad Iudicem ad quem. Remifforia an, & quando concedenda veniat cum retardatione, vel fine arbitrio Rotæ?

SVM MARIVM.

1. Articuli releuantes dicuntur à quibus pendet victoria caufa.
2. Remifforia paffim conceditur in prophanis, ex fola releuancia abfque fumo.
3. Fumus materia articulata celfare facit omnem fufpicionem calumnie.
4. Terminis reprobatorius præbet folum facultatem reprobandi teftes, non autem probandi intentionem propriam.
5. Probatio per teftes non excludit probationes in contrarium.
6. Remifforia denegari nequit etiam poft difcuffa dicta teftium, nifi infimul concurrat illorum publicatio mediante transportatione proceffus ad Iudicem, ad quem.
7. Dicta teftium ad effectum remifforie non dicuntur difcuffa, ex fimplici traditione Summarij.
8. Remifforia conceffa auctori concedi debet, & Reo ad feruandam equalitatem.
9. Remifforia quo cafu fimpliciter concedenda veniat abfque claufula fine retardatione, & quando cum retardatione, vel fine arbitrio Rotæ?

DECISIO CCCCXCIX.

FRuctus perceptos à Maria, & Barbarica de Habela liquidauit Rota fub die 26. Maij 1651. pro annis 1643. & 44. in fecutis 1492. iuxta confectionem aliorum annorum per teftes ad instantiam Angeli Hieronymi examinatos probatum: vnde eadem mulieres de Habela exhibuerunt articulos ad probandam in fpecie quantitatem fructuum in dictis annis recolectam, ac defuper concedi petierunt remifforiam, quam difputato vt parte opponente folet particulari dubio Rota cenfuit concedendam effe cum retardatione, vel fine arbitrio Rotæ.

Cum enim agatur de condemnandis dictis mulieribus ad fructus, quos dictis annis perceperunt, à quoque propterea liquidatione victoria caufa pender, negari non poteft articulum à illam refpicientia releuancia *Caualer. decif. 332. n. 2.* quia poffit paffim in prophanis à conceditur remifforia etiam abfque fumo *Caf. de Graff. decif. 1. num. 10. de dilat. Caputag. decif. 68. par. 2. Caualer. decif. 222. num. 3. Cocc. decif. 149. num. 1. eo magis in cafu noftro, quo ex instrumentis locationum datur fumus materie articulata, qui à celfare facit omnem fufpicionem calumnie* *Caf. ad. decif. 3. num. 2. de dilat. Rota in Romana Societatis de Religioſis. Nouembrij 1646. coram Reuerendifſimo Terracinenſi, in Auſonien. Dilapidationis Bonorij. May eiusdem anni coram R. P. de Cero, & in Bonorij. fideicommiſſi de Noſſetorij 15. Ianuarij 1649. coram bon. mem. Ar. guelles.*

Gratiffque tribuitur negligentie Inſtantium, quod hocce articulos non produxerint in termino reprobatorio ipſis concedo, quando Angelus Hieronymus actor fuos teftes examinauit, vel ſtatim poſt eam anno præterito decifionem fuper liquidatione fructuum ex teſtibus actoris deſumpſit. Quia terminus reprobatorius à præbebat folùm facultatem reprobandi teſtes exaduſſo examinatos, non autem probandi intentionem propriam *Marani. in præxi par. 6. ad. 13. num. 8.* cumque inſtantes opinari poſſent teſtes aduerſarij non bene concludere, non mirum ſi antequam Rota eorum dicta ſequeretur articulos contrarios non produxerint; poſtquam vero ſupra memorata decifio Rotæ prodit ſtatim aduerſus illam petierunt, & obtinuerunt nouam audientiam, ac deinde exhibuerunt articulos, qui tanquam continentes in ſpecie fructus perceptos anni 1643. & 44. non ſunt contrarij teſtibus ab Angelo Hieronymo actore examinatis, & quatenus contrarij eſſent, adhuc venirent admittendi, quia probatio per teſtes à non excludit probationem in contrarium, vt in terminis remifforie dixit Rota in Calaguritana Proceſſum 30. Aprilis 1629. coram bon. mem. Card. Virili, & in decif. 70. num. 8. & 9. par. 6. recent. decif. 163. num. 4. apud Modern. Peruſ. de manu.

Non obſtat, quod remifforia petiuit poſtquam fuerunt difcuſſa dicta teſtium actoris, quia hoc ſolum non excludit à remifforia niſi ſimul à ſecuta fuerit teſtium publicatio, quam imporat quidem transportatione proceſſus à Iudice, à quo ad Iudicem ad quem, in quibus terminis loquitur exaduſſo allegata decifio in *Caninen. Penſionis 4. Maij 1640. §. 2. quia coram me, ſed non difcuſſio depolitionis teſtium à cruce duntaxat ex Summario partibus tradito Rota decif. 497. num. 4. ibique add. num. 8. decif. 583. num. 3. coram ſan. me. Greg. XV. decif. 270. num. 6. apud Modern. Peruſ. de manu. Eo minus ad effectum ne altera pars poſſit luas probationes facere; nam quod licuit actori petiendum eſt et reo ad equalitatem feruandam e. non debet de reg. iur. in 6. l. fin. C. fruct. & lit. expen. Dec. conf. 162. ante fin. verſ. præterea Rota coram ſan. mem. Greg. XV. decif. 581. num. 1. & ſeqq. & in Vltibonen. Proceſſum 29. Ianuarij 1638. coram Reuerendifſimo Salernitano.*

Ex quibus poterat forſan remifforia à concedi ſimpliciter abfque clauſula fine retardatione, quia non ſumus in expeditione caula, nec illam petentes diſtulerunt diu teſtes in partibus examinare, quo caſu concedendam eſſe fine retardatione, dixit Rot. apud Pur. decif. 380. lib. 3. in corr. Sed nihilominus ad maiorem cautelam, vtque omnis exaduſſo altera calumnie præcludatur aditus Domini conceſſerunt remifforiam cum retardatione vel fine arbitrio Rotæ, vt aliàs ſeruauit Rot. in Theatina, ſen Nullius Abbatis 15. Martij 1641. coram me, & aliàs ſape.

Et ita decifum vtique parte informante.

ROMANA, SEV VELITERNA
AFFECTVS.

Luna 18. Martij 1652.

ARGVMENTVM.

Transactio ob defectum non implementi licet reſcindendi non poſſit, & agi primæ actione, quam transactio extinxit, conſuſio tres recipit limitationes in decifione adductas, quæ declarantur. Mandatum ſpeciale ſequitur ad transigendum, nec fuſſicit generale cum libera, præſertim quando transactio non eſt

villis, nec mandatum cum libera tribuit liberam administrationem omnium bonorum.

SUMMARIVM.

- 1 Locator licet habeat specialem hypothecam super bonis conductoris, non tamen dicitur habere dominium.
- 2 Dominium pecuniarum transfertur mediante descriptione in Banco ad creditum alicuius.
- 3 Hypotheca quamvis specialis dominium non transfert.
- 4 Dominium absque saclo proprio amittere graue est.
- 5 Locator non potest dominium, quod ad conductorem spectat sibi sine privata auctoritate adiudicare.
- 6 Consensus praestitus contra formam concordia habetur pro non praestito.
- 7 Adimpleuisse non dicitur qui consensit cum clausulis non pertinentibus.
- 8 Fides simplex de auditu nihil probat.
- 9 Commento de tradendo quando non dicatur impletus.
- 10 Promittens aliquid restituere, adimplere nequit si casus ante promissionem rem tradendam vendidisse.
- 11 Dominium, aut possessio per traditionem clauium non transfertur, si tradens non est possessor, aut Dominus.
- 12 Mandatum speciale requiritur ad consignandum claves animo dimittendi dominium, ac possessionem.
- 13 Continuatio possessionis supponit in necessarium antecedens precedentem, ac nunquam interruptum possessionem.
- 14 Confessio propria praualeat in concursu depositionibus Testium.
- 15 Promissio non dicitur adimpleta, si effectus rei promissae manet sub domino, & possessione alterius.
- 16 A transactione ex capite non implementi recedi nequit, nec ari prima actione, quam transactio extinxit, sed agendum est ad implementum transactionis.
- 17 Et speciale est in hoc contractu, quia fuit adiumentus ad dirimendam litem.
- 18 Declara primo ut procedat, quando transactio fuit iura mediante stipulatione, vel acceptatione, vel munia iuramento secus si pacto nudo, & absque iuramento.
- 19 Ratio diuersitatis est, quia primo casu transactio parit actionem secundo vero exceptionem, & reo excipienti de transactione replicatur de dolo ob non adimpletam transactionem, habetque promissio vniu tacitam conditionem quatenus altera pars adimpleat.
- 20 Item ratio diuersitatis est, quia primo casu transactio est vestita, ac secundo oportet ut vestigatur interuentu rei id est implemento.
- 21 Pactum nudum de Iure canonico absque stipulatione vel alio vestimento parit actionem.
- 22 Statutum Vbis lib. 1. cap. 42. mandans in Vrbe seruari Ius civile, ubi Statutum aliquid non determinat locum non habet in personis Ecclesiasticis.
- 23 Declara secundo principalem conclusionem supra firmatam nam. 16. & 17. non procedere quando transactio impleri non potest, tunc enim superuacuum est agere ad implementum, & deficiente causa finali transactionis, prima iura illa manent.
- 24 Amplius quamvis aliquid fuerit impletum, si maior pars impleri non possit.

- 25 Declara tertio non procedere quoties transactio est nulla.
- 26 Ad transigendum non sufficit mandatum ad litem generale ad negocia, sed speciale requiritur.
- 27 Et quidem ab omnibus quorum nomine fuit iura transactio.
- 28 Mandatum speciale ad transigendum non requiritur, quod conuenit utilitas transactionis, & transactio tantum dat, quantum sententia Iudicis dare possit.
- 29 Spoliatus est restituendus in eo statu, quo erat tempore commissi spoli, usque ad ultimum quadratam, ac etiam ad expensas, & damna. & n. 30. & 31.
- 30 Locator si ex pacto inito cum conductore habet pralationem etendi pro eodem pretio fructus percipere ex re conductae auctori conductori potestatem vendendi personam beneficij a iure concessam.
- 31 Et talis conuentio reddit omni nimis graue, & odiosum.
- 32 Locator de iure non habet super fructibus rei locatae solo separatis pralationem in emptione, aut dominio, sed solum in hypotheca aduersus alios creditores.
- 33 Bonum ius resultat ex decisionibus in causa editis.
- 34 Clausula adiecta in mandato procura generaliter &c. promittens, &c. importat mandatum cum libera.
- 35 Mandatum cum libera sufficit ad transigendum.
- 36 Intellege de transactione iusti, ac super iure dubio, non autem quando ius est clarum, & graue prauidendum transigendo inferitur.
- 37 Mandatum ad lites non praebeat facultatem transigendi, nisi simul demandata fuerit libera administratio omnium bonorum, & totius causa.
- 38 Mandatum non resultat ex societate inter interfectos, nisi solum ad gerendam utilitatem.
- 39 Mandatum speciale quomodocumque requiritur ad transigendum, ita etiam requiritur ad ratificandam transactionem sine speciali mandato factam, & non probata scientia alius ratificandi.
- 40 Conductor potest fructus rei conductae obligare, & hypothecare.
- 41 Ratificatio transactionis non elicitur per alium viucos, & per concessum non concluduntur, & n. 44.
- 42 Ratificare non dicitur qui percipit, quod in eam causam, & euentum erat perceptum.
- 43 Praesertim non probata in recipiente omnium qualitatum individua scientia ad id requisita.
- 44 Scientia praesumpta non sufficit in praesudicialibus, cum est in non praesudicialibus.
- 45 Praeses facit porrecte nomine plarium, non omnium mandatum praesumitur.
- 46 Narrans in supplicatione personam referuatam, non ideo censetur ei consentire.
- 47 Praesertim quando narratio emanauit ad diuersum effectum.
- 48 Narratio non est attendenda, sed potius conclusio supplicationis, vel memorialis.

DECISIO D.

Presumdata spe transactionis hortante Rota die 16. Iulij 1647. desuper edita decisionis, quarum hodie reuocandum esse Domini censuerunt ob defectum implementi ex parte Capituli, ac potestatis ex parte Martellij, qui procuratorio nomine afflictiorum trans gisse asseruit.

Implementum Capituli deficit primo, quia reuocatio

ioni sequestratorum, ac inhibitionum ad eius instantiam contra debitores DD. de Sannesiis, Arrigis, & Venturinis executarum non consensit simpliciter ad effectum exinde non amouendas nisi Capitulo integre satisfacto, vt in asserta concordia conuenit fuerat Summ. impress. Capituli num. 4. sed adiecit conditionem, quod debitores sequestratorum soluant in d. Banco ad creditum Capituli, & non aliis aliter, nec alio modo Summ. impress. Affict. num. 8. quod longe distat a conuentis, nam primo casu pecunie à lequestrariis exacte manebant in dominio affictuariorum, ac depositum præferebat solum quandam solutionem locatortis ¶ vigore specialis hypothecæ de iure competentem Bald. in l. eadem num. 3. vers. in Colono p. C. locat. Menoch. de adipsæ. reuoc. 3. mem. 116. Man. de iac. lib. 3. tit. 6. num. 13. ad fin. Theaur. Iur. qu. m. 5. lib. 1.

Altero verò casu dominium pecuniarium, nec momento temporis est penes affictuarios, sed statim ac immediate è manibus sequestratorum euolat ad Capitulum, cum hoc importet descriptio ¶ in Banco ad eius creditum Ros. decis. 179. in princip. apud Modern. Pers. de manu. dec. 377. n. 5. par. 1. recent. & in Romana Spolia 4. Iulij 1641. coram Reuerendiss. Terracinen. id quod hypotheca ¶ quantumvis specialis præstat l. descriptum 41. ibi, quia in dominio man. debitoris ff. de re pignori. Auth. hoc in C. pignori. & in corpore vnde famitur Auth. de litig. Ros. dec. 759. n. 3. par. 2. recent. dec. 109. n. 1. coram Durano, & valde nocet Affictuariis tum quia graue est ¶ rei suæ absque facto proprio dominium amittere l. id quod nostrum ff. de reg. iur. & pari quod locator illud libimet priuata autoritate adiudicat ¶ contra dispositionem textus in l. Creditores in fin. Cod. pignori. l. 1. & 3. C. iur. domini. impetrat. gloss. in l. Creditur la 2. verb. testator C. distrah. pignori. Cinn. ibid. circa med. vers. primo casu Castr. in l. 8. conuenit n. 3. ff. pignori. ali. tum etiam quia ipsis aufertur facultas alio modo soluendi non subdita in prima concordia, ac disponendi de pecuniis absque nouo consensu Capituli, qui primo casu necessarius non fuisse, sed satis erat ostendere Capitulum aliunde esse satisfactum, & è conuerso Capitulum potest de pecuniis ad libitum disponere, etiam inuitis, vel incitis conductoribus, quod iuxta terminis concordia permissum non est, ¶ vnde respectu eiusdem concordia perinde est ac si Capitulum reuocationi sequestrorum non consensisset l. si quis stipulatus § si quis ita ff. verb. oblig. l. constitutus in vi ff. ad mun. Sura. conf. 3. n. 35. Misling. obseru. 91. m. 2. cent. 1. & magis in terminis quod non dicatur ¶ impenitile, qui consensit cum clausulis non pertinentibus Pat. decis. 162. sub nu. 3. par. 1. recent.

Secundo conuentionem, ibi, Cb' il detto Reuerendissimo Capitolo diu à detti Signori Venturini il conto dell'affitto del detto Casale distrazzi dal giorno della vendita fatta da esso, non adimpleuit Capitulum exhibendo notulam non extractam à se, vel à Francisco Antonio de Comitibus in quem eisdem effectus distraherat, sed à quodam Ministro asserente fecisse diligencias pro habenda distractionum à Francisco Antonio factarum notitia Summ. impress. Affict. nu. 7 quia notula huiusmodi resoluitur in simplicem dicti Ministri si dem de auditu ¶ quæ nil probat cap. licet ex quodam cap. super litteris de re lib. l. § finem C. cod. Capmag. dec. 279. par. 1. eo minus quidem Minister procectatus fuit id facere absque consensu Francisci Antonij, & quod illi præiudicium inferre non valeat, & cum facultate augendi minuendi, & variandi partitas, vt Francisco Antonio visum fuerit, & sic vaga alterius incerta, &

Paro Secunda.

imperfecta est cumque non præstet effectum à partibus contemplatum liquidationem videlicet integram quantitatis, ac valoris resum à Francisco Antonio distrahtarum, & è credito Capituli proportionabiliter demandatum, vt conductores reliquatum sciunt, & soluant non efficit, vt conuenit ¶ de traden. notulam dicatur impleta Bart. in l. quid ergo § cum autem in prima solut. ff. de qui notat infam. Roman. conf. 199. n. 2. & 3. Sura. conf. 3. n. 10.

Defecit pariter Capitulum in restitutione promissa, ¶ & signanter frumenti existentis in horreis, & area Cafalis Campi Mortui quod imò nec restituere poterat, quia illud vna cum aliis omnibus effectibus vendiderat, tradideratque Francisco Antonio de Comitibus successori in affictu, vt ad propositum ponderauit Ros. in Anenimon. Salutan. 28. Martij 1650. coram me § in fin. Non releuat, quod Benedictus de Benedictis vice, & nomine Francisci Antonij claus distorum horreorum Cafalis consignauerit Horatio Santorio Capituli Ministro, & hic Francisco Sfontie institutori conductorum Summ. impress. Capit. num. 16. quia stante præcedenti transactione dominij, & possessionis in Franciscum Antonium, vt dominium, & possessionem conductoribus redderet, satis non est consignatio clauum facta ¶ à Capitulo qui possessor, aut Dominus non erat l. clauib. 74. & ibi gloss. fin. contrab. empti. gloss. in l. qua ratione § item si qua merces verb. proprietatem ff. acquir. rer. domini Iouan. Harprell. in § item si quis sub nu. 3. vers. si modo ingit. de verum diuis. vel à Francisci Antonij famulo. quem non constat habuisse mandatum speciale ad consignandas Cafalio claus ¶ animo dimittendi dominium, ac possessionem frumenti ibi existentis, vt requiritur gloss. in l. Procurator cui in fin. Bart. in princip. procur. Abbas in cap. petitiu num. 1. in fin. cod. tit. Feder. de Senis conf. 177. num. 1. & 4. Dec. conf. 402. num. 9. Ros. decis. 377. num. 5. in fin. par. 1. recentior. quia è conuerso constat Francisco Antonio nunquam voluisse dominium, ac possessionem cedere, nam paulo post certioratus de clauibus traditis institutori conductorum, quodque institutor eum in libera fruidione frumenti turbat, protestatus de hoc fuit tam contra Capitulum, quam contra conductores petendo hos à turbatione desistere, & ab illo impedimentum remoueri Summ. impress. Affict. num. 11.

Et re vera, nec dominium frumenti, nec possessionem fuisse aliquando à Francisco Antonio dimissam probat aptissima confessio Capituli in memoriali portecto sub die 4. Maij anno 1646. Summ. impress. Affict. numer. 12. resultans ex assertione, quod Franciscus Antonius post lapsos 20. dies conductoribus ad soluen. in concordia præfixos continuauit in possessione effectum Cafalis, continuatio namque ¶ supponit in necessariam antecedens præcedentem, ac nunquam interruptam eiusdem Francisci Antonij possessionem Alex. conf. 99. num. 5. lib. 5. Dec. conf. 103. n. 2. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. lim. 1. num. 79. num. 81. & seqq. Ros. dec. 196. n. 4. apud Modern. Pers. de manu. vt proinde protestationes Francisci Antonij de turbatione, impedimentis, ac molestiis sibi illatis à conductoribus, quas prima decisio ponderat ad eliciendam conductorum possessionem illam non probent maxime quia molestiæ huiusmodi referri possunt ad prætensiones conductorum occasione Spolij adhuc non purgati, & originalis locationis, fidemque aliquam non mereantur testes deponentes de restitutione effectum Cafalis facta institutori conductorum Summ. impress. Capituli numer. 15. quia præualeat ¶ contraria confessio Capituli Aym. conf. 61. numer. 3.

Q

Gabriel. de testib. conclus. 4. num. 77. Burat. decis. 317. nu. 8. decis. 367. n. 4. prater quod testes ad iniuicem contrariantur in substantialibus nempe in persona, cui factam aiunt restitutionem, & que in omnem euentum, quia effectus aduoc remanebant sub dominio, & post sessione Francisci Antonij promissæ f. Capitulo restitutionis implementum non praxat Ros. decis. 162. numer. 3. vers. non implementum decis. 242. sub numer. 4. par. 1. recent. ubi alleg. concord. decis. 35. num. 3. apud Peniam.

Non obstat, quod ex capite non implementi non possit agendo à transactione recedi, ac agi primæ actione, quam transactione extinxit, sed agendum sit ad implementum transactionis l. actionem l. si pro fundo 33. l. quauis 39. l. ubi passum 40. C. transact. ubi Curt. 17. inuor. not. speciale esse f. in hoc contractu, quia fuit adiungent ad dicendum lites Surd. alleg. 19. num. 22. C. transact. 130. num. 4. & segg. Nat. segg. 333. num. 88. Hond. conf. 447. num. 39. & conf. 480. num. 18. & dec. 266. num. 12. Rot. dec. 131. num. 4. in fin. par. 3. recent. decis. 356. num. 1. & 2. par. 5.

Hæc enim conclusio tres recipit declarationes, aliteram ut procedat quando transactione fuit inita mediante stipulatione, vel acceptatione, vel munitione iuramento, secus si (ut in casu nostro) pacto nudo, & absque iuramento: ratio diuersitatis est f. quia primo casu transactione parit actionem, ac secundo non nisi exceptionem, & ite expiciente de transactione replicatur de dolo ob non impletam transactionem, nec fides seruanda est eam non seruanti, habetque vnus promissio tacitam conditionem quatenus adimpleatur textus iure expressi ita distinguentes in l. ut responsum 15. l. cum proponi la 2. l. ubi si ubi stipulatione non propeffixi l. sine apud aza 28. C. transact. ubi Bart. nu. 14. & 15. 20. dicit rationem diuersitatis, f. quia primo casu transactione est vestita, ac secundo oportet veliatur interuentu rei id est implemento, & soluit iura in contrarium allegata ibid. Alex. nu. 16. vers. & quando la. nu. 8. & 12. Fulg. nu. 2. Barbo. nu. 6. idem Bart. in l. si pro fundo n. 1. ibique Ang. nu. 2. circa med. vers. obperio non adimplerit C. eo d. tit. Cast. plene conf. 412. n. 1. lib. 1. Cuman. conf. 179. n. 2. ad fin. vers. sed præcedens Rim. sen. conf. 102. n. 26. Barfaut. conf. 101. n. 13. & segg. Surd. conf. 339. nu. 9. Mant. de tacit. lib. 26. tit. 7. n. 14. vers. reu autem, & nu. 15. Care. var. resol. tom. 1. c. 18. sub n. 44. vers. & idem Ioseph. Lud. decis. Persu. 101. n. 19. Ambros. decis. Persu. 3. n. 37. ante fin. Larrea remissus alleg. fiscal. 26. n. 45. & hanc opinionem videtur amplexa Rota penes Mohed. d. decis. 3. col. 1. ibi, si concordia est valida, & impleta per alleg. autem de transact. decis. 393. n. 3. & 7. apud Peniam.

Cuius declarationis, seu limitationis veritas inconcussa est de iure ciuili, non ita forsan de iure Canonico, quia ex dispositione text. in cap. 1. & cap. qualiter ubi notant omnes de pact. etiam pactum nudum f. absque stipulatione, vel alio vestimento parit actionem, ut notat Ang. in 3. alteri vers. sed an de iur. Canonico Inst. in stipul. Covarrus. in cap. quauis par. 2. §. 4. num. 9. vers. 10. de pact. in 6. Gutier. de iuram. c. confirmat. par. 1. cap. 36. num. 3. Rot. decis. 476. n. 14. coram bo. men. Burat. decis. 183. num. 2. & 9. par. 6. recent. ubi signatur n. 27. & segg. ad Statutum Vbi 22. lib. 1. f. mandans in 22. Vide Roma futurum ius ciuile ubi Statutum aliquod non determinat, respondetur illud non habere locum in promissore Ecclesiastico quale est Capitulum.

Sed quicquid sit de hoc habet altera declaratio, f. seu verius obiecta conclusio limitatio quando scilicet transactione non potest impleri, tunc enim superueniente cibagere ad implementum, & deficiente causa finali transactionis illa non manet primæ

iura, ne præstetiam actor ex defectu implementi à promissis dampnum patitur, sic Suar. in exord. f. de iura allegatio 19. sub numer. 22. vers. ad thauratorem Mantie de tacit. lib. 27. tit. 7. num. 15. in f. ad med. vers. diuersum est Larrea alleg. fiscal. 26. per tot. & signatur numer. 24. num. 31. & segg. ubi id ampliat quauis 24. f. aliquid fuerit impletum, si maior pars impleti non possit Rota decis. 676. num. 7. par. 2. recent. qui est casus noster, quia ob distractionem, & consumptionem effectum Casalis à Capitulo restitui promissorum impossibile est, quod Capitalium ex parte sue assensum concordiam adimpleat.

Tertia est limitatio f. quoties transactione est inita, l. interpositam C. transact. Caneer. var. resol. tom. 1. cap. 1. num. 44. Nullitas in casu nostro est evidens ex defectu potestatis Benedicti Martelli, cum quo procurator nomine conductorum fuit transactionem (quod est alterum decisionis fundamentum.) Habebat enim ille 26. mandatum ad lites, f. quod non sufficit l. transactum C. transact. pro nec generale ad negotia, sed speciale requiritur l. mand. generale ff. procur. Rot. decis. 414. n. 2. par. 2. & decis. 529. mon. 1. par. 4. recent. decis. 14. num. 4. coram Buratto ubi ad liti. B. alleg. concord. Ex quidem 27. ab omnibus f. conductoribus l. 1. §. cum igitur la. transact.

Vilius autem transactionis f. ponderata in prima decisione ad euitandam specialis mandati necessitatem cum supposito, quod transactione tantum deducit conductoribus quantum sententia ipsa Iudicis dare potuisset ex doctrin. Anbar. in c. quia ad agendum, de procurat. & alior. ibi allegat. visa est ex nouiter deductis emanare penitus, quia per sententiam in idio 29. dicio spoli f. per eos modo ferendam consecuti conductores fuissent integram, & liberam omnium effectum Casalis possessionem abque aliquo vinculo, aut conditione in instrumento locationis non expressa, & in eo statu, quo erant tempore commissi spoli cap. conuerente ubi DD. omnes de restit. spoliati. Lauel. de autenti. par. 1. cap. 4. ampliat. 1. nu. 9. & cap. 3. nu. 71. Rot. decis. 559. num. 1. coram Card. Causal. decis. 34. mon. 30. & segg. apud Modern. Pilsauren. de subbas. vique f. ad vltimum quadrantenem Rot. lun. conf. 41. sub nu. 16. Rota decis. 15. de restit. spoliati. in nou. dec. 100. nu. 1. apud Modern. Perus. de subbas. ac etiam f. expensas, & dampna passa cap. grauis der estit. spoli. Bald. in d. c. conueniente n. 1. cum aliis alleg. dec. 693. n. 6. coram Penia.

At in transactione, nec verbum quidem de expensis, ac dampnis huiusmodi, & effectus Casalis, quod animalia non fuit conuentum quod restituerentur conductoribus, sed quod manerent in manibus eorum, penes quos repetiebantur hoc est Franciscum Antonium nouum conductorem, eiusque Ministrum quo verò ad frumentum adiecta fuerunt vincula liberæ eius dispositioni prius competenti omnino repugnancia, quod nimirum horrea frumentaria duobus clauderentur clauibus, quarum altera penes Capitulum maneret; quod frumentum vendi, & ab horreis extrahi non valeat, nisi per emptorem depositum pratio in Bancho S. Spiritus non exinde amouendo ante satisfactionem Capitalium, quod in emptione sine frumento, siue cuiuslibet alterius effectum Capitalium 32. pro eodem pratio habeat declarationem, f. quæ efficit ut difficultius reperiantur emptores, & cum auctore potestatem vendendi personis bene visis à iure concessum l. quidam C. contrah. empt. cap. constitutum de reb. 33. donib. redoleat onus f. nimis graue, & odiosum Tirap. de varoque retrat. in presat. nu. 60. & segg. Reland. conf. 22. num. 12. lib. 2. Salom. de Pace conf. 30. n. 13. Rot. dec. 34. sub nu. 11. par. 1. recent. nec de iure locator f. super locat.

ROMANA SEV IANVEN. CAMBIL

Lune 18. Martij 1652.

ARGVMENTVM.

Recognitio scripturarum quot modis fieri potest in Curia A. C. Mandatum de soluendo litteras cambij ex quibus refultet? & ex quibus probetur illarum solutio?

SVMMARIVM.

- 1 Recognitio scripturae qua sine Testibus confici solet sufficienter fit per Testes habentes notam manum scribentis.
- 2 Recognitio scripturarum habetur pro facta si Index in contumaciam non comparuit ad recognoscendum pronuncians eas haberi pro recognitis.
- 3 Quod seruatur in Curia A. C. & disponit etiam statutum Vrbi lib. 1. c. 34.
- 4 Mandatum de soluendo litteras cambij ex quibus probetur?
- 5 Identitas probatur ex pluribus simul iunctis.
- 6 Mandatarum agere potest contra mandantem contraria actione mandati.
- 7 Solutio litterarum cambij facta de ordine sue mandato alienius pro certo negotio probatur ex subsecuta approbatione mandantis, necnon ex aliis de quibus, num. 10.
- 8 Praesertim quando non constat aliud inter partes de tempore solutionis extitisse negotium.
- 9 Confessio implicita idem operatur, ac explicita, & expressa.
- 11 Liber nuncupatus scartafaccio di fiera post completas nundinas, & praesertim concurrentibus adminiculis plenè probat.
- 12 Cambium nuncupatum con. la ricorfa refertur à Salon de Paz.
- 13 Exceptio requirens altiorum indaginem apta non est ad retardandam executionem litterarum cambij.
- 14 Littera cambij paratam habens executionem.

DECISIO DI.

Obiecta ab Alexandro, & Ioan. Baptista de Sitis in memoriali mensibus praeteritis porrecto pro obtinenda noua audientia, (propterea obtinuerunt) aduersus decisionem æditam die 27. Nouembris proximè praeteritis, cuius hodie examen assumptum fuit circa tria verfabantur, negarunt enim primò litteras, quarum vigore Balbus creditor agit esse recognitas. Secundò solutionem factam à Balbo sibi in executionem litterarum Cambij, quas Fiscus è Ciuitate Mediolani sub die 3. Septembris anni 1649. ipsi direxerat dici posse factam vigore mandati de soluendo à Sitis per litteras recepto, quippe hoc emanauit die 23. Octobris, & sic longè post litteras Fisci. Tertio cambium esse parum, ac directum, sed vt dicitur con. la ricorfa, & constatur ex fructibus aliorum cambiorum praecedentium.

Primum obiectum tollitur, quia litteræ cambij conscriptæ à Fisco recognitæ sunt per Testes bonam rationem reddentes, & cum agatur de scriptura, & quæ sine Testibus confici solet satis est, quod Testes depo-
nant se habere notam manum scribentis iuxta stylum Curiae, & praesertim A. C. de quo testatur Scacc. de iud. lib. 2. cap. 11. num. 971. Buratt. decis. 582. num. 5. decis. 624. num. 1. Ad recognoscendas verò alias litteras scriptas

à Sitis continentes mandatum de soluendo citati fuerunt ipsimet Sitis, & ob illorum contumaciam in recognoscendo, Index decreuit eas haberi pro recognitis, vt solet in Tribunali A. C. vbi recognitio facta fuit, & disponit Statutum Vrbi lib. 1. c. 34. ac satis est tradit Coler. de process. execut. par. 3. cap. 1. num. 95. & 158. Gail. obseru. lib. 1. obseru. 80. num. 6. Scacc. de iudic. dist. cap. 11. num. 1055.

Alteri obiecto satisfit animaduertendo, quod litteræ cambij, & si scriptæ die tertia Septembris solutæ non erant, nisi in nundinis Sanctorum, vt constat ex ipsis litteris, ibi, in coseffi pagamenti di fiera a passina de Santi pagarete &c. vnde satis est, quod mandatum de soluendo ante dictas nundinas emanauerit; praeterea cum idem mandatum non possit referri ad alias litteras cambij, sed concederetur cum ipsis, tum in nomine scribentis, ac loco ibi, vi farà tratto da Milano, tum in summa, ibi, scudi 548. 19. ero Marche, tum in tempore solutionis, ibi, nella prossima fiera de Santi, tum in personis à quibus debetur relatuus, ibi, per detto nostro conto, & in litteris cambij, ibi, e potete a conto delli Signori Gio. Battista, & Alessandro Sitis, tum tandem in persona eius, cui litteræ cambij pagabiles erant, ibi, sotto vostro nome, & in litteris cambij, ibi, a voi medesimo, quæ omnia & abundè identitatem probant iuxta theor. Bart. communiter receptam in l. demonstratio num. 14. ff. condit. & demonstr. Alex. conf. 73. num. 6. lib. 3. Soccr. conf. 89. m. lib. 1. Caualer. dec. 31. n. 4.

Vnde cum Balbus dictas litteras cambij soluit in nundinis sanctorum, & iam praefuisset mandatum Sitorum, cuius contemplatione soluit, dubium non est, quin pro summa soluta & agere possit contra mandantem contraria actione mandati ex allegatis in prima decisione, §. altera in fine. Praesertim quia incessum, sub die 11. Nouembris Balbus de dicta solutione per epistolam monuit Sitis, vt in Summ. praeterita posuit, num. 5. & Sitis respondendo solutionem approbatur, ibi, in risposta del vostro spaccio di fiera passata de Santi si dice hauer accommodato scrittura di vostra conformità del negotio & per vostro conto in detta fiera, dicto Summ. n. 6. Quo approbatio subsecuta & coherens in responsum ad Epistolam Balbi, ac proxima temporis, quo Balbus vt supra soluerat litteras cambij restituit per necesse ad hoc ipsum negotium, Memch. de arbit. cas. 432. n. 38. & praesumpt. 35. sub n. 8. lib. 3. Gratian. discept. 897. n. 11. Rot. dec. 114. num. 6. & 7. par. 5. recent. Meximè quia non constat & aliud inter has partes de dicto tempore emanasse, vt per Bar. in l. qui Romæ §. deo fratres nu. 19. ff. verb. oblig. Bald. in rub. Cod. verb. signifi. 4. vers. nisi aliud Roman. in l. si constante n. 33. vers. deimitarem ff. solut. matrim. Surd. conf. 23. n. 31. & segg. Bat. conf. 34. n. 14.

Hinc gratis negatur, quod Balbus litteras cambij à Fisco missas soluerit, cum id Sitis in dicta approbatione implicitè fassi fuerit, quod iussit Aegid. Belam. dec. 683. ante n. 1. Rot. in Marfisen. Iurisdi. 10. Ianuarij 1644. §. primum adminiculum in fin. coram n. 10. Et vltius probetur ex quietantia ipsius Balbi & data in dicto Summ. n. 4. necnon ex libro nuncupato scartafaccio di fiera, quod completas nundinas & concurrentibus praesertim dictis adminiculis plenè probet esto quod alias non probaret, Caput ap. dec. 234. num. 1. par. 1. Rota dec. 198. num. 2. par. 1. recent. dec. 418. n. 5. par. 1. dec. 716. n. 4. coram bo. me. Burati.

Tertium obiectum euacuat ex deductis in prima decisione, §. altera, vbi comprobatur fuit nos veritas extra species cambij nuncupari con. la ricorfa de quo 12. & vltra ibi allegatos loquitur Salon de Iuss. & Tur. res. 2. tit. de camb. quæst. 4. art. 3. m. 2. & segg. & in omnium eorum

eventum exceptionem hanc uti requisitem alioquem
iudaginem aptam non esse retardare executionem,
13 quam litteræ cambij ¶ paratam habent *Seacc. de camb.*
§. 7. glo. 4. num. 1. *Rot. decis. 7. nu. 2. apud Zaccb. de oblig.*
Camer.

Et ita decifum informante solum Balbo expectatis
tamen diu, & citatis septies aduersariis.

ROMANA CENSUS.

Veneris 1. Aprilis 1632.

ARGVMENTVM.

Census cum sit species alienationis imponi nequit
ab Ecclesia non seruata forma extrauag. ambiciose de
reb. Eccles. non alien. Beneplacitum Apostolicum non
requiritur in querendis per Ecclesiam, & nondum in-
corporatis. Censui ex præscripto Bullæ piæ im-
poni debet super re existente in rerum natura, ac fructi-
fera de tempore contractus, Ecclesia valet generaliter
hypothecare eius bona absque beneplacito Apostoli-
co pro obseruantia contractus, quod tamen declara-
non procedere quando vigore generalis hypothecæ
deuincendum est ad alienationem.

SVMMARIVM.

1. Restitutio in integrum non datur absque lesione.
2. Archiconfraternitas Spiritus Sancti nationis Neapolitana de Vrbe est Ecclesiastica.
3. Ecclesia nequit bona alienare non seruata forma extrauagantis ambiciose de reb. Eccles. non alien.
4. Censui cum sit species alienationis imponi nequit ab Ecclesia non seruatis solemnitatibus extrauagantis ambiciose de reb. Eccles. non alien.
5. Et ad validitatem censui requiritur causa, & solemnitas, itaut vnum sine alio non sufficiat.
6. Beneplacitum Apostolicum requiritur in impositione censui etiam pro utilitate Ecclesie.
7. Beneplacitum Apostolicum non requiritur pro bono acquirendis ab Ecclesia, & eidem non incorporatis.
8. Censui ex præscripto Bullæ piæ imponi debet super re existente in rerum natura, & fructifera tempore contractus.
9. Censui præsumitur impositus super fundo reddente fructum æquivalentes.
10. Alienatio rei Ecclesie modici valoris permittitur absque solemnitatibus.
11. Ecclesia valet generaliter obligare eum bona pro bono acquirendis.
12. Hypotheca generalis constitui potest super bonis Ecclesie ex iusta causa absque beneplacito, non autem respectu hypothecæ specialis.
13. Limita non procedere etiam respectu generalis quando per eam deuincendum est ad alienationem.
14. Censui impositus ab Ecclesia, quatenus sit nullus fructum tamen debetur legæ damnum, & inuereffe, ipsaque foris venit restituenda confitio de illius versione in Ecclesia utilitatem.

DECISIO DII.

V Sque de anno 1632. per sententiam bon. mem. R.P.D. Tornelli iudicis à Sac. Vistia depurati declaratus fuit nullus census ab Archiconfraternitate Spiritus Sancti Nationis Neapolitanæ impositus de
Parte Secunda.

anno 1637. ac venditus Antonio Thefantrio cuius est hæres Confraterulus B. Mariae de Hosto, aduersus quam sententiam in iudicium lapsa, commissa mihi causa restitutionis in integrum, Rota negatiue respondit stante validitate, & iustitia sententie exclusis omnibus exceptionibus, & sine qua restitutio in integrum non datur *Burrat. dec. 130. n. 1. & 2. dec. 213. n. 1. Canal. decis. 516. n. 1.*

Validitas non impugnatur, iustitia, hoc est nullitas Censui parit, quia cum Archiconfraternitas Spiritus Sancti ¶ sit Ecclesiastica, ut fuit decifum in *Romana Spoly 4. Iulij 1627. & 1632. coram recol. m. Coccini*, sicuti non poterat ¶ non seruata forma extrau. ambiciose de reb. Eccles. non alien. domum propriam alienare, ita nec desuper imponere Censum, quippe quæ est species alienationis, ut in terminis *Cine. de censib. quest. 88. sub nu. 15. vers. prout etiam Censui Rot. inter impress. post d. tract. decis. 27. num. 2. decis. 25. num. 1. decis. 36. num. 1. & segg. decis. 37. num. 1. & 2.* in quibus vltimus firmatur, quod copulatiue, & solemnitas, itaut vnum sine alio non sufficiat *inter text. in cap. sine excep. 12. qu. 2. Abb. in cap. tua nuper mun. 8. de his, que sunt à Pralat. Dec. conf. 142. num. 4. Seraph. decis. 1490. num. 1. cum aliis allegatis in Cracouien. Decimarum 21. May 1640. §. ex desilu coram R. P. D. Inno Cerro.*

Hinc nil refert quod Censui fuerit impositum pro utilitate Ecclesie ¶ pro domo, scilicet constructæ cæpta perficienda, quia adhuc desiderabatur beneplacitum Apostolicum, quod deest, & quatenus replicetur, quod in querendis, ¶ & Ecclesie non incorporatis non requiritur beneplacitum Clar. in §. secundum quest. 13. num. 3. vers. item quia Molin. de iust. & iur. tom. 2. de contrah. disp. 468. sub num. 17. vers. ex eodem Guidopapa decis. 154. num. 1. & seg.

Respondetur, quicquid sit de hac conclusione in abstracto sumpta, eam non applicari casui nostro, quia vel Censui præterdicitur impositus super parte domus fabricanda, & sic super querendis, & non tenet ex alio capite, cum ex præscripto Bullæ Piæ ¶ debet imponi super re existente in rerum natura, & fructifera tempore contractus, ut legitur in verbis Bullæ *vers. hac igitur nostra*, ibi, de sua natura fructifera, ut notat Nauar. de vsur. sub num. 79. vers. cum suis, & nu. seq. *Boccacc. de Censib. par. 2. num. 100. Seacc. de Camb. §. 1. quest. 1. num. 177. Cine. de Censib. quest. 35. n. 1. per 101.* vel dicitur impositus super parte domus iam constructæ & quæ tunc fructifera erat, & in ea non verificatur, quod esset querenda, quia iam erat in pleno dominio Ecclesie reddebaturque fructus excedentes ¶ Censum impositum, ut contrahentes in Instrumento Censui asseruerunt, & præsumitur *Rot. dec. 19. nu. 11. & 12. inter impress. apud Moder. Perns. de manutenendo, & in Meliten. Hæred. 6. Feb. 1640. co. bo. me. Card. Verosio Iun.*

Gratis propterea allegatur vltimus, quod res modici valoris ¶ distrahi possit sine solemnitatibus cap. territoriali 12. g. 2. *Seraph. decis. 36.* Quia talis non erat pars domus constructæ censui subiugitæ minus releuat quod eadem pars potuerit obligari pro fabrica purificanda non secus ac pro bonis acquirendis ¶ *Abbon. null. n. 2. & 3. de reb. Eccles. non alien. Rot. in d. bono. 21. Febr. 1642. coram Reuerendiss. nepiscopo Tarraconensi*, quia id solum procedit respectu hypothecæ generalis, quæ super ¶ bonis Ecclesie constitui ex iusta causa permittitur, & quæque beneplacito, in quibus terminis leuantur ex aduerso allegari, & quot quot in id allegari possunt, non autem respectu hypothecæ specialis. *Abb. in d. e. nulli. nu. 3. Molin. de iust. & iur. disp. 466. num. 1. & 2. Redd. de reb. Eccles. non alien. quest. 2.*

cap. 6. m. 11. & 12. & 16. Etque minus respectu impositionis Censui, quæ ut dicebam est species alienationis, quinimò nec generalem suffragari quando per eam deveniendum esset ad alienationem tradit *Berou. in d. c. nulli n. 15. vers. animaduertendum tamen est de reb. Eccles. non alien. quem sequitur Redan. eod. tract. 9. 2. c. 6. n. 13. & 16. vers. ubi etiam Rota in eadem Amerina Bonorum 2. Iunii 1645. coram Domino Tarraconensi. impress. post tract. Moder. Foroliviensi. de pig. dec. 97. n. 6. & segg.*

Non obstat, quod fructus Censui restituatur saltem tanquam damna, & interesse, ipsaque fors restituenda veniat, ex quo probatur verba in utilitatem Ecclesie. Nam sententia bon. mem. Tornielli solum negat deberi fructus Censui, nec explicat an debentur tamquam damna, & interesse, aut in fors principalis ratione versionis in utilitatem Ecclesie, si restituenda, quæ proinde non pertinent ad dubium propositum, sed loco loco discutienda erunt, ut servatum fuit in decis. 620. m. 1. & segg. apud Peniam, & in decis. 229. per tot. apud Cenc. de censib.

Et ita decilum vtraque parte informante.

PORTVEN. AFFICTVS.

Veneris 19. Aprilis 1651.

ARGVMENTVM.

Quantitas frumenti recollecti probatur per Testes singulares, quando circa perceptionem nulla est questio, non obstante, quod in libris gabellæ minor quantitas adnotata reperitur, quia dictus liber probat affirmatiuam, nempe dictam quantitatem fuisse ibi delatam, nec pro maiori fuisse solutam gabellam, non autem concludit maiorem quantitatem à testibus relatum non fuisse perceptam, quibus in concursu potius, quam libris standum est.

SYMMARIVM.

1. Quantitas frumenti recollecti probatur per Testes singulares, quando de perceptione non dubitatur.
2. Liber gabellæ probat quantitatem frumenti in ea adnotatam, & pro maiori non fuisse solutam gabellam non tamen concludit maiorem quantitatem à Testibus relatum non fuisse perceptam, & numer. 3.
4. Testes si deponant de maiori quantitate frumenti recollecti, quam in libro gabellæ continetur, illis magis adhibenda est fides, quam libro.
5. Liber gabellæ non probat in præiudicium tertij, qui præsens non fuit denunciationi factæ circa quantitatem in eo descriptam.
6. Quantitas frumenti quod fuerit asportata probatur ex solutione naui.
7. Naui solutio pro tanta quantitate si apparet facta non potest deinde à solente impugnari, quod tanta quantitas non fuerit delata.
8. Liber Dobanæ continens descriptionem ordi loco frumenti, ex quibus erroris deprehenditur?
9. *Idem* mendacium evitandum quolibet interpretatio sum. 1. est.
10. Condemnatus ad restituendum pretium frumenti venditi dolere non debet si ad illam quantitatem condemnatur pro qua apparet verum in libris Annone, nec est inquirendum, an pretium iustum, nec ne fuerit.
11. Decisio iuxta stylum Rota supponenda, nec in dubium reuocanda.

Reardandæ expeditioni mandati executi ab Eminentiss. D. Card. Roma petite pro quantitate expressa in vltima decisione huius causæ Sbaccari, & Socij rei conuerti, eandem decisionem hodie impugnant tam circa quantitatem frumenti recollecti anno 1650. in Casali Portuensi, quam circa illius precium.

Negantes videlicet quantitatem in rubris 1178. frumenti probati per Testes exaduerso examinatos, tum quia sunt singulares eisque aduersatur liber Portæ, seu Dohanæ continens minorem summam, nam quia signanter ex eodem libro tres ex Testibus mendaces deprehenduntur, nempe Prosper Coppola quia deponit asportasse ad Vrhem suo nauiculo rubra 600. frumenti circiter, in libro vero legitur asportasse rubra 321. Item Nicolaus Patientes, qui affirmat delatasse rubra 110. frumenti, nam in libro hoc descriptum non apparere, solumque legitur delata ab illo illius rubra 103. ordi. Ac tandem Hieronymus Sciatra cum deponat transmississe ad Vrhem frumenti rubra 99. in libro autem sint adnotata rubra 51.

Circa vero pretium delumptum ex venditionibus adnotatis in libro Annone, negant illud etiam in minori quantitate scutorum 5. pro quolibet rubro referri posse ad rubra 110. è Casali Portuensi hoc delata à nauiculario nuncupato Nicolao Patiente, quia ipsemet iuxta vigesimum interrogatorium deponit dictum frumentum fuisse ut dicitur conciliatur, & gestura d'ora, quæ sanè tanti empti à summati Vrbi non præsumitur, vt propterea partem libri Annone loquentes de venditione ad rationem scutorum intelligendæ sint de aliis frumentis collectis ab eisdem affictuariis in Casale Malleane: præsertim quia non excedunt rubra 50. & ex fidibus extrajudicialibus prædictæ exaratis constat in horreis Sbaccari, & sociorum hodie nihil frumenti reperiri, & sic etiam frumentum malleanæ venditum fuisse.

Tertiò loco iterum exceptunt de expensis factis nel zappone, & nella mondarrella, omnino necessarias vt deponunt testes dati in Summario Sbaccari numer. 1. necnon de deductione annuorum scutorum 400. quæ soluerunt contemplatione licentie ferendi in vltimo anno affictus per apocam priuatam exaduerso non admissam concessæ.

Hæc tamen omnia quia facili negotio dissoluantur visa non sunt meriti vltimæ decisionis revisionem, qui apta ad impediendam expeditionem petitam post quatuor decisiones in hac causa emanatas ac licet, licet executum ferè biennalem, vtque aduersus vbertius fatishat Domini voluerunt per me in relationibus causarum extendi decisionem respondendo.

Ad primum obiectum per Testes etiam singulares probati quantitatem frumenti, cum de perceptione non dubitaret ex allegatis in vltima decisione, & quantitate, maxime quia quoad actum onerationis frumenti in area Portuensi, ac delationis ad Vrhem singulares non sunt, nam quattuor iuxta vigesimum, & super quatuor, & sextus iuxta trigessimum deponit, necum à seipso sed etiam ab aliis nauiculariis eos propriis nominibus nuncupando, (qui sunt illi met examinati) frumentum fuisse delatum ac sibi pro tanta quantitate solutam mercedem ad rationem vnius Iulij pro quolibet rubro. Nec eorum fides minuitur ex quo liber gabellæ, & minor quantitate continetur, quia ille probat quidem affirmatiuam tantum scilicet fuisse delatum, quantum ibi descriptum est, siue etiam negatiuam, quod videlicet pro maiori quantitate non fuerit soluta.

soluta gabella, vt per Bald. & alios allegat. à Mascardo de probat. concl. 834. nu. 36. & concl. 375. nu. 40. idem non de probat. maior quantitas non fuerit in Casali Portuensi
 3 recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 4 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 5 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 6 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 7 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 8 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 9 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 10 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 11 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 12 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 13 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 14 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 15 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 16 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 17 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 18 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 19 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 20 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 21 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 22 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 23 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 24 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 25 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 26 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 27 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 28 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 29 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 30 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 31 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 32 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 33 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 34 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 35 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 36 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 37 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 38 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 39 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 40 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 41 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 42 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 43 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 44 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 45 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 46 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 47 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 48 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 49 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 50 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 51 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 52 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 53 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 54 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 55 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 56 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 57 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 58 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 59 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 60 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 61 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 62 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 63 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 64 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 65 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 66 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 67 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 68 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 69 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 70 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 71 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 72 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 73 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 74 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 75 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 76 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 77 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 78 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 79 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 80 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 81 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 82 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 83 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 84 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 85 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 86 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 87 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 88 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 89 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 90 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 91 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 92 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 93 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 94 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 95 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 96 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 97 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 98 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 99 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat
 100 Recollecta de qua Testes deponunt, vt bene ponderat

libris annonæ, & aduersarij dolere non debent si ad eandem rationem condemnantur, f. erit dictum prærium iustum, necne l. qui proprio §. procurator ff. procur. l. si quis absentis negotia ff. neg. gest. l. cum autem §. cum redhibetur ff. edicti. editi. Vincent. de Franc. decis. 172. nu. 4. & 5. Korin Romana seu Iaxen. Pecuniaria 1. Iuly 1644 §. cum igitur coram. me. Aut non fuit venditum, & poterunt illud idem consignare Domino Cardinali in computum summæ, ad quam vti papes eos extantis non fuerunt condemnati in pecunia, sed in specie augendo tamen eandem summam ad septem partes duorum rubrorum in duodecim partes diuisorum, quia sic frumentum extans non esset calculandum in rubris 108. sed 110. quod deponit Testis fuisse rubra frumenti immundi, & de conuerso dolendo & condemnatione in pecunia estimationem eiusdem quantitatis ad rationem scutorum quinque in vltima decisione calculate.

Ad prætenlas dedactiones iterum decantatas, respondere opus non est, quia reiectæ fuerunt in decisione edita sub die 19. Iunij 1651. quæ f. iuxta stylum supponenda est, nec debet in dubium reuocari, postquam deuenit fuit ad aliam inspectionem, ac liquidationem fructuum exaduerso perceptorum.

Et ita resolutum vtrique parte per memorialia vtriusque communicata semel, & iterum informante.

LYCANA CENSVS.

Luna 22. Aprilis 1652.

ARGVMENTVM.

Saluianum non datur creditori posteriori aduersus anteriorem. Hypotheca translatæ de vno contractu in alium durat cum sua anterioritate. Hoc limitatur in censu, qui licet creetur ex gratia Principis ex credito, creati tamen non potest nisi creditum extinguatur eoque extincto nulla remaneat anterioritas, vel posterioritas. Ius ostendit competit creditori posteriori Hypothecario aduersus anteriorem bona debitoris possidentem.

SVMMARIVM.

- 1 Saluianum datur probatis solitis extremis.
- 2 Saluianum non competit creditori posteriori aduersus anteriorem.
- 3 Creditor possidens bona debitoris presumitur ex fructibus perceptis satisfactus de eius credito, vel saltem redditur illiquidum.
- 4 Creditum clarum, & liquidum requiritur in iudicio Saluiani.
- 5 Censu creatus ex credito cum expressa reservatione anterioritatis in casu molestiarum super eodem censu, qui casus euentus dicitur ex ipso, quod censuarius impeditur in exactione fructuum ex fundo censito.
- 6 Anterioritatis reservatio suffragatur hoc casu aduersus alios creditores.
- 7 Hypotheca translatæ de vno contractu in alium durat cum sua anterioritate.
- 8 Purificato tamen casu reservationis anterioritatis licet regredi ad primam iura.
- 9 Limita conclusionem non procedere in censu, & ratio est, quia si ex gratia Principis creetur ex credito, creati non potest nisi illud creditum extinguatur, idcirco illo extincto nulla remaneat anterioritas, vel posterioritas.

Q 4

Part. Secunda.

- 10 Anterioritas reservatio incompatibilis est cum extinctione crediti. *Declarat. n. 12. & 13.*
- 11 Decis. 189. apud eundem Cenc. de censib. *quo casu loquatur?*
- 12 Reservatio iurium anterioritatis, quando constat de voluntate partium extinguendi censum admittitur, operaturque suos effectus quoad sortem principalem censum, & fructus ante extinctionem decursos.
- 13 Ius offerendi competit creditori hypothecario posteriori adversus anteriorem bona debitoris possidentem.
- 14 Creditum ut suffragetur debet inspicari.
- 15 Creditum posteriorius in concursu anterioris, non attenditur, licet secum sit in praiudicium ipsius debitoris.
- 16 Immissus in Saluiano tenetur in suum creditum imputare nedum fructus perceptos, sed & quos propria negligentia non percepit.
- 17 Creditor posterior solvens anteriori, tenetur ipse anterior cedere ad favorem posterioris iura talia, qualia translatiue, & non extintive, dummodo contra cedentem reorqueri non possint.

DECISIO DIV.

Vincencius, & Ioannes de Bottinis iudicium vilis Saluiani interdicti contra Moniales Sanctæ Theresiæ de Camaiore possidentes prædium olim possessum à Ioan Baptista, & Alphonso de Antognolis communibus debitoribus instituerunt ad effectum sibi satisfaciendi de fructibus duorum censuum, alterius creati de anno 1615. ad favorem ipsius Io. Baptiste Bottini, cuius est hæres Vincencius, alterius de anno 1626. ad favorem Elisabethæ de Malignis, cuius actores fuerunt hæredes, nec dubitavit de extremis t hypothecæ, vel possessionis tam debitoris, quam reorum conuenturum in hoc iudicio, probandis, *Mench. de adips. rem. d. 3. num. 161. & seqq. Rot. dec. 491. n. 6. coram san. mem. Greg. XV. dec. 407. num. 1. par. 5. recent. & aliis sapissimè.*

Sed Moniales obiecerunt primo se possidere ex causa crediti contracti de anno 1604. & sic anterioris, t quod excludit agentes pro creditis posterioribus Scapp. de Saluian. lib. 2. g. 6. Rot. dec. 176. num. 5. & 6. dec. 206. num. 1. apud Pacif. de Saluian. dec. 894. n. 1. coram bon. me. Buratt. & in Romana Saluiani, seu atentavornum 29. Maij 1643. coram Reuerendissimo Salamantino.

Secundo quod ex Testibus datis in eorum Summ. num. 3. probatur Vincencium Actorem possedisse quandam petiam Terræ ad communem debitorem spectantem t ex cuius propterea fructibus illius creditum, vel præsumitur extinctum, vel saltem illiquidum redditus, & per consequens inefficax ad obtinendum in hoc iudicio, quod t crediti clari, & liquidi probatione requirit, *Rot. dec. 435. nu. 4. par. 2. recent. dec. 113. n. 7. coram bon. me. Vrgellen. dec. 122. n. 18. & seqq. inter impress. apud Modern. Foraliniens. de pignor.*

Ad primum obiectum per informantes pro Bottinis responsum fuit admittendo posterioritatem census creati, vt supra de anno 1626. sed non alterius creati de anno 1615. cuius anterioritas trahit originem ab anno 1602. cum ex credito tunc orto t pro pretio bonorum venditorum reservato venditori dominio donec illud solueretur, creatus fuerit sub expressa reservatione anterioritatis in casum extinctionis, seu molestiarum super eodem censu, qui casus evenisse dicitur per oppositionem Monialium ne ex fructibus fundi censuali ab illis possessi valeat censuarius de fructib. census satisfieri, vt in puncto ponderavit Rota

in Romana Saluiani 30. Ianuarij 1645. §. Tum quia coram me, vbi habetur, quod anterioritatis reservatio t huiusmodi suffragatur quo ad fructus census aduentus alios creditores, vt etiam tradit Castil. decis. 17. num. 5. & seqq. lib. 1. Masfril. decis. 1. g. nu. 18. & 19.

Hanc reservationem non omnes Domini amplecti sunt, quia licet hypotheca translata t in alium contractum daret cum sua anterioritate l. 3. in princ. & l. 6. prior ff. qui pot. in habere. Negus. de pign. memb. 6. par. n. 7. vers. sed dubitatur Rot. dec. 93. n. 2. & 3. inter impress. post addit. Cenc. ad trall. de censib. & putificato casu reservationis t liceat regredi ad priora iura Rot. dec. 293. nu. 5. & 6. apud Pacif. de Saluian. dec. 342. n. 3. par. 5. recent. Hoc tamen limitandum videtur t in censu, quia & si ex gratia, Principis ille creetur ex credito, vel creatus conualidetur, creati non potest nisi illud creditum extinguatur; ideoque illo extincto nulla remanet anterioritas, vel posterioritatis, vt dictum fuit in Romana nullitatis census 9. Aprilis 1602. coram bon. mem. Cardinali Lancellotto impress. apud Cenc. de censib. dec. 2. n. 2. & 3. secundum vlt. impress. & reservatio in casu cax est, t quia est incompatibilis cum dicta extinctione, vt advertit Rot. dec. 289. nu. 2. apud Cenc. de censib.

Verum præter quod allegata decisio 2. t non loquitur de hypotheca anteriori, sed de reservatione dominij ad favorem venditoris, quæ cum esset temporalis donec rei vendite prætium solueretur, & alia decisio 1289. t loquitur pariter in diverso casu eliciendo, videlicet ex reservatione iurium conicidarum, quod partes noluerint habere censum pro extincto, de cetero autem vbi constat de voluntate extinguendi t mittitur reservatio iurium anterioritatis, t operaturque suos effectus quo ad sortem ipsam principalem censum, & fructus ante extinctionem decursos, vt dicit Rot. inter impress. apud Cenc. dec. 290. & dec. 411. sub nu. 2. 3. & seq. & in Romana domus 24. Ianuarij 1650. §. Cum ergo coram me.

Non fuit opus super his insistere obstante semper secundo obiecto, illiquiditate nimirum crediti ob præsumptam solutionem fructuum census ex fructibus bonorum communis debitoris, quæ ab Actoribus possessa fuisse probatur, vt supra per testes, & fatentur actores, qui respondendo ad secundum obiectum aiunt se possedisse ex causa dicti primi census, & proinde adhuc se remanere creditores saltem ex causa secundi census anni 1626. neque vergeat creditum veteris Monialium creatum, vt supra de anno 1604. retorquet eandem solutionis præsumptionem contra Moniales, quippe quæ non negant ab anno 1637. citra possedisse bona communis debitoris, ac in omnem euentum quatenus in aliqua summa creditices remaneant cum solvere offerunt facta sibi à Monialibus cessione iurium translative, & non extinctive, Cum omnibus clausulis præferentiis vtendo iure offerendi, t quod competit creditori hypothecario posteriori aduentus anteriorem bona debitoris possidentem, l. cum secus ff. de pignor. pignor. Salve. in l. 1. quest. vlt. Cod. si anteq. credit. Negus. de pignor. par. 5. mem. 3. num. 7. Malu. de contr. trall. 2. disp. 538. sub num. 19. Moros. de iur. offer. num. 18. & 19. Vinc. de Franch. dec. 69. num. 3. & 5. Rot. dec. 108. nu. 1. inter impress. apud Moder. Perusini. de subhast.

Omnis ideo difficultas versatur circa quantitatem fructuum, quos Moniales ex dictis bonis perceperunt, de quibus pro parte Monialium exhibetur calculus è propriis libris extractus continens hinc inde partitas tum creditum, tum fructuum perceptionem, & delinquit iuxta ordinem Rote audiens à me paritatis in contradietorio informantes pro Bottiniciis supposita sine

exerceat Cardin. in Clem. 1. §. sane non. 1. de iurepatr. Moled. decis. 5. ante num. 1. de decimis, & fuit dictum in Augustana decimarum 18. Iunij 1635. §. primo coram Eminentissimo Cardinali Macchiauello, in eadem 27. Iunij 1639. §. in casu coram me, in Leonida. Decimarum 27. Iunij 1651. §. iniuria coram R. P. D. mro Melio. Accedente praesertim, quod octo testes super 3. artic. 4. affirmant Priores pro tempore attendisse decimas praefatae rectoriae de Oluetia, & signanter quatenus Testis super tertio loquitur in specie de attendamēta decimarum loci controversi.

Neque Joanni reo conuenio suffragatur quod hoc territorium conduxerit in emphyteusim a Monasterio, & Canonicis de Roncellualles cum eadem exemptione, quia ipsi Canonici gaudent vigore privilegiorum. Quia privilegia huiusmodi tunc sunt personalia pro rebus fauent quidem privilegiato in bonis quae propriis manibus colunt, non autem in iis quae aliis colenda tradunt, ut propterea coloni, & conductores, seu alio titulo causam habentes teneantur decimas soluere Ecclesiae Parochiali eiusque Rectori, ut ad litteram probat text. in cap. licet de decimis, & not. Immo in Clem. 1. non. 13. eod. tit. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 1. cap. 19. num. 15. Barbof. de iure Ecclesiast. lib. 3. cap. 26. num. 19. & 40. & dixit Rot. decis. 4. num. 1. de priuileg. in ant. dec. 387. num. 1. & segg. apud Seraph. decis. 961. num. 3. apud Peniam decis. 393. n. 1. & 2. apud Mellinum decis. 728. num. 1. & 2. inter unpress. par. 4. recent. ubi prout etiam in dicta decisione Penie ponderatur eo minus intrare privilegia quando ut in casu nostro soluitur pensio, seu merces in pecunia.

Allegata vero immemorabilis † probat exaduerso non fuit cum requisitis gloss. in c. 1. de praeser. in 6. ut necesse esse tradit Maref. var. res. lib. 2. cap. 100. num. 10. add. ad san. mem. Gregor. XV. decis. 252. num. 15. Man. decis. 129. num. 4. & in his terminis Penia 508. num. 3. 9. & 15. Rot. in Tulerana decimarum 21. Iunij 1649. coram Eminentiss. D. Card. Ottobono

Et ita dictum informante solum Priore, quia aduersarius fexies citatus ad informandum non comparuit.

MELEVITANA FIDEICOMMISSI.

Luna 13. Maij 1651.

ARGUMENTVM.

Sub fideicommissio particulari veniunt etiam bona separata quando destinatione Testatoris unita perpetuo, & annexa probantur rei fideicommissariae, & ex quibus talis annexio siue vno probata remaneat?

SVMMARIVM.

- 1 Sub fideicommissio rei particularis regulariter non veniunt bona separata. Limita ut num. 8. & segg. usque ad 11.
- 2 Praesertim quando Testator nullam fecit mentionem pertinentiarum, ad effectum ut censentur inclusa membra separata diuersae qualitatibus, etiam si essent de pertinentiis ex quadam commoditate annexatis rei principali.
- 3 Item si in alius instrumentis de eadem re loquentibus pertinentiarum facta est mentio exinde arguitur, quod si Testator voluisset dicta bona separata comprehendere, ea quoque expressisset.
- 4 Reo, & possessori sufficit probasse realem separationem bonorum nisi fideicommissarius ea unita, & incor-

porata rei fideicommissio subiecta preber.

- 5 Nec sufficit fideicommissarium probare semel fuisse locata, quia hoc fieri potuit gratuita commodiora conditio.
- 6 Confessio Tutoris emissi in Inframento tutelari non nocet tertio a consuetudine causam non habente, nec minus papillo, declarata ut n. 11. & seg.
- 7 Praesertim quando erronea detegitur.
- 8 Sub fideicommissio particulari veniunt etiam bona separata, & localiter distincta quando destinatione patris familiae unita perpetuo rei fideicommissio subiecta apparent, cum fundus constituitur ex voluntate, & destinatione Testatoris.
- 9 Tunc enim non requiritur quod bona exprimantur nominatim, vel per verba ampliativa.
- 10 Facilius, ubi Testator ad designandam rem fideicommissio subiectam usus est verbis generalibus universitatem designantibus nempe Territorium seu poderium.
- 11 Bona separata fuisse destinatione Testatoris perpetuo unita rei fideicommissio subiecta ex quibus probatur remissione num. segg.
- 12 Confessio Tutoris adulterata probat etiam contra pupillum ea ratione, quia hoc est speciale in Inventario Tutoris, quod maxima solemnitate fit, & num. 13. & 14.
- 13 Exceptio bonorum in locatione alicuius tenus supponit in necessarium antecedens quod illa sit de membris tenus, alias enim frustratoria esset exceptio.
- 14 Maxime quando exceptio non est simplex, sed qualificata per expressionem aliquorum membrorum rei principalis, & per explicita verba relativa ad ipsam rem principalem.
- 15 Dilectio ex denotat separationem, & dismembrationem bonorum a re concessa.
- 16 Priuatio supposito habetur.
- 17 Assertio auctoritatis plene probat contra ab eo causam habentem.
- 18 Displacere non debet, quod semel placuit.
- 19 Error confessionis ex quibus excludatur?
- 20 Confessio potest pro parte acceptari, quando versatur in facto separato.
- 21 Bona aliqua si fuerint separatim locata ex indifferen non potest ad diuersitatem membrorum, quando aliunde constat destinatione patris familiae illa esse perpetuo unita rei principali.
- 22 Negativa coarctanda est a Testibus.
- 23 Sub fideicommissio particulari favore agnationis constituto veniunt bona destinatione patris familiae perpetuo unita etiam si de illis nulla fiat particularis mentio, nam illa veniunt appellatione rei principalis fideicommissio subiecta.
- 24 Praesertim quando Testator ad augendum fideicommissum ei subiecti alia corpora separata, unde fortius censetur voluisse inducere unita alias esset incongruum ab expressa mentione corporum separatim facta ad augendum fideicommissum, illius diminutionem educere.
- 25 Bona fideicommissio subiecta alienari possunt pro extinguendo a re alieno fideicommissum.
- 26 Declaratio non procedere quando alia bona existunt ex quibus et alienum extinguere valeat.
- 27 Do: Vxoris fideicommissum solvenda est ex aliis bonis hereditariis existentibus, quam fideicommissum.
- 28 Et si dicta bona Vxor admittit, aut ex illis debet satisfieri, vel praesumitur satisficere vel sibi impare debet si maluit debita posteriora vel ad fideicommissum non spectantia solui.

¶ *Do si sit constituta super certo reddito, tunc in casu
resignationis, idem redditus venit restituendus.*

DECISIO DVI.

RE & loco à Tenuta Taueneria, quam Io. Paulus Manduca testator particulari fideicommissò de quo agitur subiecit, sciendū est imò tribus miliaris distate clausuras nuncupata Tantiin, Taimedi, & Taccian, deponunt differtissime plures testes ab informantibus pro Cumulo Charitatis examinati in Curia post decisionem huius causæ aditam coram me sub diebus Martij 1631. Vnde fidem informantis ab ea recedi iustiterunt, quia sub fideicommissò ceteræ rei non veniunt bona separata *Inf. conf. 91. num. 3. lib. 1. num. 5. Cephal. conf. 144. mon. 1. & segg. Menoch. conf. 337. num. 1. & segg. Grat. disp. 126. num. 6. & 14. Petra de fideic. quest. 13. num. 405.*

Et minus quia Testator locutus fuit simpliciter de fundo Taueneria nulla facienda mentione eius, pertinentiarum tunc necesse esse ad effectum ut consentantur inclusa membra separata diuersæ qualitatē, etiam si essent de pertinentiis ex quadam commoditate annexas rei principali, tradunt *Moderni Parisenses quos refert & sequitur Petra de fideic. d. quest. 13. num. 520.* Atteno præsertim quod in aliis instrumentis de eodem fundo loquentibus tunc pertinentiarum facta est mentio, & in ventre ipsius fideicommissi expressa nominatim fuerunt alia quæ corpora, ex inde enim arguitur quod si testator voluisset dictas Clausuras comprehendere, illas quoque expressisset ut in terminis ratio faciat *Menoch. d. confil. 337. num. 9. vers. 6. confert Cephal. conf. 144. num. 6. Bellon. l. un. confil. 10. num. 30. in fin. & num. 31.*

Sufficitque Cumulo reo & possessori tunc probabiliter haturum clausurarum realem localemque distinctionem, nisi fideicommissarius eas perpetuo vnitas, & incorporatas fundo Taueneria probet *Crauer. confil. 236. sub num. 2. vers. Apotibea Curt. l. un. confil. 158. num. 6. l. un. d. Pont. confil. 63. num. 36. & segg. lib. 1.* Neque ad id satis est quod doceat tunc fuisse milia locatas, quia hoc fieri potuit gratia commodioris conductionis *Alex. conf. 169. num. 9. lib. 5. Menoch. dicto conf. 337. num. 26. & 27. Bellon. l. un. d. confil. 10. num. 14. & segg. d. Pont. d. conf. 63. num. 39. pro ut nec releuat confessio emissa à Turrice tunc in Inuentario tutelari, quia non nocet Cumulo à Turrice causam non habente, aut pupillis ex allegatis in decis. 18. num. 30. decis. 39. num. 2. coram bon. mem. Vrgellen. & conuincitur erronea; tunc quia contextualiter exprimit clausuras tunc fuisse simul cum fundo Taueneria locatas, tum ex testibus examinatis super pertinentiis dicti fundi has clausuras non recensentibus Summario Cumuli num. 12.*

Nihilominus Rota stetit in decis. 1, quia separatim locorum non efficit quia etiam alia bona veniant sub fideicommissò particulari tunc quando destinatione patris familias vnita perpetuo erant rei fideicommissi subiectæ, cum fundus constituitur ex voluntate ac destinatione Testatoris tunc si cui edes 30 ff. legat. 3. l. ex factò 31 ff. verum autem ff. hered. inst. ff. leg. si quando ff. aur. & argen. legat. 1. ff. si iurame. ff. fund. inst. Cephal. d. conf. 344. num. 15. & segg. Odd. conf. 21. num. 36. & segg. vsque ad 52. Bellon. l. un. d. confil. 10. num. 23. Petra de fideic. quest. 13. num. 512. & 514. vbi quod tunc necesse non est tunc quod exprimat nomen nominatim vel per verba ampliatiua Causæ quæ dicitur contr. lib. 5. cap. 62. num. 26. & plurib. segg. Rot. decis. 18. num. 10. & 11. par. 5. recent. facilius vbi in casu nostro ad designandum rem fideicommissi subiectam tunc testator vltus fuit verbis generalibus vnuer-

sitate quamdam significantibus quale est nomen Territorij ibi Territorium, &c. appellatum Taueneria vti in terminis verbis minus generalis, quale est verbum Poderium aut possessio quam testator habet in tali loco ponderat *Bart. in d. l. scilicet d. iurame. in fin. & in l. 1. in fin. reb. dub. Soc. l. un. conf. 65. num. 28. lib. 1. Bellon. l. un. d. confil. 10. num. 26. in fin. & sub num. 29. Mau. de consil. lib. 9. tit. 2. num. 13. Sard. d. decis. 124. sub num. 12. vers. quarto testator, & num. 13.*

Quod autem clausura controuersie fuerit destinatione Testatoris vnita perpetuo tunc ac membra Territorij Taueneria apparet tum ex confessione Catharine matris ac tutoris filiorum fideicommissorum in Inuentario hæreditario emissa, ibi, quale clausura finis membra, &c. quæ ex infra dicendis administrata probat etiam contra pupillos Gloss. in l. cum præbuit in fin. Cod. probat. Cyn. in l. fin. num. 6. C. arbit. tutel. & ibidem *Saly. num. 2.* vbi quod hoc est speciale tunc in Inuentario tutoris quia sit maxima solemnitate *Rimin. l. un. conf. 819. num. 68. & 69. Mascard. de probat. concl. 938. nu. 9. Grat. disp. 766. num. 56. & seg. vsque ad fin. facit Sard. decis. 325. num. 5. & seg. Rot. decis. 362. num. 8. par. 1. recent. & per consequens tunc contra Cumulum hæredem Petri Pauli alterius ex dictis pupillis, Rot. decis. 42. num. 2. & 6. par. 5. decis. 96. num. 2. & segg. decis. 127. num. 7. par. 7. recent.*

Tutor ex instrumento cessionis medietatis tenetur Taueneria per dictam Tutricem de anno 1600. Angelo filio factæ, vbi, cessa fuit dicta medietas, & nominatim aliquæ alie clausuræ tanquam illi conicæ, & exceptantur nostre clausuræ per verba, exceptis, & exclusis è prædicta Territorij medietate clausura appellata, &c. & terræ appellatus Tantiin Taimedi, & Taccian; ex huiusmodi nimirum exceptione tunc in actu in quo de Tenuta Taueneria membrisque ei vnitis dumtaxat agebatur, resular in necessariam antecedens quod tenetur exceptuata essent de membris tenetur, quia alioquin frustratoria fuisset exceptio, & eque supponit exceptuatum de sui natura inclusionem in corpore nominato l. 1. §. sed excipiuntur ff. feris Barz. decis. 71. num. 15. & 26. Comit. decis. 165. num. 14. ponderando maxime quod non vestitur in simplici exceptione tunc à qua inferri non possit ad inclusionem rei excepte in re principalis, quæ ad eadem rem principali diuersa erat ait Soc. conf. 47. num. 3. lib. 1. Alex. conf. 14. nu. 4. lib. 7. l. un. in exceptione qualificata per expressionem aliquorum membrorum rei principalis, & per explicita verba relatiua ad ipsam rem principalem, ibi, exceptis ex dicta medietate: multumque facit dictio illa ex tunc quia denotat harum terrarum tunc recessu disimbrationem quandam, & separationem *Bald. conf. 121. vers. ex linea lib. 1. Bell. l. un. conf. 97. nu. 9. Barbos. dict. 115. num. 7.* quæ intrinsicatem supponit non secus ac priuatio tunc supponit habitum l. mammillationes ff. iust. & iur. leg. decem ff. verb. oblig. cum vulg.

Tum ex alio instrumento retrocessionis eiusdem tenetur celebrato de anno 1610. cum simili exceptione ac verbis supra relatis stipulante ipso Petro Paulo auctore Cumuli contra quem tunc propterea probatur non secus ac contra Petrum Paulum Soc. conf. 13. num. 5. vers. & probatio lib. 3. Ruin. conf. 50. num. 53. lib. 1. Aret. conf. 112. num. 2. Rot. coram san. mem. Gregor. XV. decis. 172. num. 1.

Tum quarto ex confessione ipsiusmet Cumuli, qui alias per decisionem aditam coram Eminentiſſimo D. Cardinali Orthobono has clausuras esse comprehensas in tenuta Taueneria vti illius membra obtinuit canonizari necesse est hodie displicere debet tunc quod semel

contra alias personas placuit ut in terminis tradit Decian. conf. 78. num. 41. lib. 3. Menoch. conf. 337. num. 39. Fulgar. de subli. quest. 500. num. 1. in fin. & num. 4.

Ex quibus gratis dicitur erronea supracitata con-
21 fessio turticis, quam imo subsequencia instrumenta, & ipsius Cumuli observantia confirmat. Parumque refert quod ibi turtix per errorem afferunt bona hæc solita esse simul locari, nam quicquid fit de hoc nihil
22 commune habet cum confessione & annexitate horum membrorum proflus separata; Gloss. 1. in l. si qui- dem Cod. except. Barr. in l. Aurelius §. idem quasit me. 3. ff. liber. leg. Sura. decis. 258. num. 2. Cef. Maurent. decis. 69. num. 2. sicuti nec vrget quod successiva eadem turtix hæc membra separatim locaverit, quia unica datur locatio facta de anno 1606. de quo tempore turtix non possidebat tenuram Tavenetia cum illam de anno 1600. his membris exceptis cesserat Angelo; præter
23 quod non ex inde, inferri posset ut ad diversitatem membrorum destinatione parvis familias vitiorum Grat. diff. 116. num. 21. Ad testes autem deponentes de membris tenetur, & hæc non recentibus, respon-
24 detur eos non coartare negotium & inclusionis alio- rum membrorum, ut requiritur Bald. in l. 1. num. 7. Cod. Boner. post secund. Tabul. Rot. decis. 92. num. 4. par. 2. rec. decis. 604. num. 10. coram Barate.

Non obstat quod testator locutus non fuerit de penitentiis tenetur, & illa adhuc veniunt eius membra
25 & unica destinatione patris familias ex allegatis supra in §. nihilominus; eo magis, quia agitur de fideicom- misso particulari favore agnationis constituto, eique testator expresse subiecit etiam alia duo corpora, sepa- rata unde fortius præsumendum est voluisse includi has clausuras vbi cuiusdæ tenetur destinatus, de quibus expresse mentionem non fecit sicut de aliis corpori- bus separatim, quia de se veniebant appellatione tenetur, & sufficit hoc modo fuisse inclusas Menoch. conf. 80. num. 30. Sura. conf. 25. num. 39. Rot. decis. 258.
26 num. 19. par. 5. recent. & incongruum esse ut ab expressa mentione corporum separatim facta ad arguendum ac ampliandum fideicommissum illius diminutionem adducere, ut bene in fortioribus terminis ratiocina- tur Sura. decis. 241. sub num. 19. vers. respondetur, & num. 20.

Posita autem horum membrorum inclusione in fideicommissum, sequitur nulliter fuisse de anno 1620. alienatum, non obstante quod alienatio allata sit facta
27 ut pto extingendo ære alieno fideicommissum, quia ut respondet prima decisio in §. quo vero, æs alienum quod fuit extintum exceptis duobus censibus modici momenti, non spectabat ad fideicommittentem, & hodie additur quod signanter Censui seu mille venditis ab hærede gravato de anno 1613. Peto de Bononia, esto quod cessasset in solutionem summæ a fideicom- mittente promissæ Angelo, non debuit extingui alienando bona fideicommissi quia tempore impositionis
28 nis census aderant in hæreditate alia bona & ex qui- bus dicta summa promissa Angelo solui poterat, ut inter has ipsas partes fuit decium in Melenciana Cens. 29. January proxime præteriti §. observantur coram R. P. D. meo Penzingerio, quæ licet loquatur de statu hæreditatis de anno 1611. bene applicatur dictæ imposi- tioni proxime subsecute de anno 1613.

Dos pariter Catherine uxoris fideicommittentis
29 & soluenda erat ex aliis bonis hereditariis de dicto tempore ut supra existentibus; cumque Catherine quæ
30 illa vique ad annum 1619. administravit & potuisset ex ipsis sibi satisfacere vel satisficere præsumitur, vel sibi imputare debet si maluit alia debita aut posterio- ra, aut ad fideicommittentem non spectantia solui

Fontanell. de pact. mupr. claus. 6. gloss. 1. par. 2. num. 66. Bar. decis. 71. num. 21. & segg. Rot. decis. 50. num. 62. inter impro- apud Moder. Foreluisen. de pigvor. & in Romana Dign. 11. Februarij 1647. §. nec obstat in fin. coram me. Ex iustis animaduertendum est quod pro maiori parte, nempe pro vnicis 455. dos constituta fuit in certo corpore, nempe & Petre de Guevara Summario Cumuli num. 20. & propterea idem redditus erat restituendus Campegg. de dot. par. 2. quest. 79. num. 1. P. bamec. de dot. gloss. restituenda num. 48. & 49. Gimb. in consuetud. Massan. cap. 10. gloss. 8. par. 1. num. 6. Corn. conf. 52. num. 2. lib. 1.

Et ex his, & aliis adductis in prima decisio nec adeo confirmata hodie fuit post trinam causæ propositionem vtraque parte, & nouissime etiam Maria, & Barbara de Habelis ad causam admissis informa- tibus.

CALAGVRITANA BENEFICII

Lune 13. Martij 1652.

ARGVMENTVM

Prelatio in adiudicatione Beneficii debita est digniori, & quinam dignior inter plures oppositores putetur? plenè in decisione discutitur.

SVMMA RIVM.

- 1 Prelatio in concursu debita est inter plures opposi- res antiquiori ætate, ac sacerdotio ac etiam in ex- cecio cure animarum per plures annos.
- 2 Habilitas minor requiritur ad confessiones audiendas, quam ad exercitium cure animarum.
- 3 Institutus ab ordinario habet præsumptionem dignioris pro se, quod tamen intelligi, quando institutio pendet a Iudicio ipsius ordinarii seu vero quando tenetur sequi præsentationem Beneficiatorum.
- 4 Beneficiatorum Iudicium detegitur erroneum eo ipso, quod inter plures approbatores ad Curatæ ipsi non præsentantur digniores.
- 5 Litis mentio facienda est in gratia, qua tendit in præiudicium colligatoris, alia gratia ei non nocet.
- 6 Litis regulariter non extinguitur nisi per sententiam i. iudicationem transactam, vel per longam tacite- nitatem, dammodo in actis constet de non lito tacentis.
- 7 Litis per cessionem ab vno ex colligatoribus facta non extinguitur, si dicta cessio non fuit ab aliis colligantibus acceptata.
- 8 Baccalaureatus gradus non probatur per simpliciter emittentius, prout nec probatur gradus doctoratus.
- 9 Præsertim quando sunt de recenti, & emanant ab ipsanet parte, ac proinde suspecta redduntur.
- 10 Baccalaureatus probatur redditus dubia ex contra- ria probatione alicuius exclusiva.
- 11 Origio propria, & paternæ potius attenditur, quam avita vel materna ad effectum ut quis demonstrat originarius alicuius loci.
- 12 Curam animarum exercens in Ecclesia vnicuique, id est ac si in Ecclesia cui est facta vnicui illam exercetis eum per vntionem vtraque Ecclesia vna dicatur esse facta.
- 13 Beneficiarius Ecclesiarum vnicuius tales dicuntur vntius, & alterius.

14 Testes

14 *7. officio defuncti suppletur ex numero, & administratio.*
 15 *Palatio debita est nullum beneficium possidenti, illud possidenti, praesertim si alia concurrunt qualitates quae digniori eum reddunt.*

DECISIO DVII.

1 **A** cum est de Antonio Gualite, & Michaeli Gurtea, quia etiam hodie pro vi alias sub die 13. Ianuarii proxime praeteriti illis praecellere Rota censuit Ioannem Gonzales, & Stephanum Palatios vi facer-
 2 *datio, & etate antiquiores, & ex exercitio Curiae animatum per plures annos addictos, quod praeter allegatos in prima decisione ponderatum fuit in Calagurritana Beneficii de Alexano S. Maritj proxime praeteriti coram R.P.D. meo Albergato, & in Calagurritana Beneficii de Lumbros die 18. eiusdem mensis coram R.P.D. meo Melio.*

3 *Nihil suffragante quod Antonius alias fuerit admissus ad audiendas confessiones, & ad hoc beneficium institutus ab Ordinario, quia minor habilitas requiritur ad confessiones audiendas quam exercitio Curiae animatum, & institutio Ordinarij, & quia pendet necessario a praesentatione beneficiorum quorum iudicium ex praedictis apparet erroneum.*
 4 *Et cum iuxta opinionem quam passim secuta est, Rota coram Eminentijs Cardinalibus Outhobono & Corrado, & alijs in prima decisione allegatis, debuissent etiam inter plures approbatos ad Curiam eligere digniorem, non inducit praesumptionem dignioritatis ut solet quando ipse Ordinarius praetelligit eo minus quia iam fuit declarata attentata, ut ponderatum fuit in dictis Calagurritanis coram R.R. P.P. D.D. meo Melio, & Albergato.*

5 *Concordia vero inter eosdem Antonium, & Michaellem ac prouisio Apostolica ad eius limites emanata non nocet Io. Gonzales, & Stephanum Palatios colligantibus ac dignioribus, de quibus aut de lite tunc pendente mentio facta non fuit, & ve debeat ut plene comprobatur fuit in Beneuentana Canonicius S. Feb. & 17. Maij 1647. coram meo. Licet autem tunc temporis non fuisse extinctam constet ex adductis in prima decisione 5. numerum, quia scilicet regulariter lis non extinguatur nisi per intentionem in iudicium lapsam, vel longam taciturnitatem, dum modo in actis constet de non iure tacentis ex allegatis in Fauen. Cappellania 22. Ianij 1646. coram R.P.D. meo Roiaz, quae in casu nostro non concurrunt, quia Io. & Stephanus poterant quandoque appellare a die habite notitiae ac adherere appellationi interpositae ab altero ex aduersariis, ut fecerunt, obtinendo ad maiorem cautelam commissionem admissionis ad causam ut propterea nec cessio litis 7. tunc ipsis non acceptantibus facta ab aduersariis litem extinxisset. Ius in l. post annum liti n. in fin. C. pall. Rota in Cerebren. Archiepiscopi 19. Ianuarij 1598. coram Litta in prescriptis. Archiepiscopi de commissis par. 2. fol. 516. nu. 2. & in Vlixbonen. nullitatis professionis 17. Maij 1641. S. min. obstat coram Reuerendissimo Salamannico.*

6 *Ex quibus Domini confirmatum primam decisionem in parte exclusiua Antonij, & Michaelis, ab ea tamen ex probationibus nouiter factis recesserunt in secunda parte, quae Stephanum Palatio praefert Ioannem Gonzales tanquam Baccalaureum, Parochum huiusmodi Ecclesiae Sanctorum Iacobi, & Andree in qua situm est beneficium controversum, ac descendente ab Anis originariis huiusmodi loci.*

7 *Ad probandum enim gradum Baccalaureatus non releuant plures actus, in quibus Io. Baccalaureus enuncietur, & quia cum potuerit expediri ab iure hac qualitate simplices enuntiationes illam non probant ut in*

Part. Secunda.

terminis Doctoratus, dixit Rot. in Casaranguana Pensionis 21. Decembr. 1591. coram clar. mem. Cardinali Hieronymo Pamphilio in prescriptis. Apud Archiepiscopi de commissis 10. fol. 564. n. 5. in fin. & n. 6. eo minus quia sunt de recenti.

8 *Et quia plerique emanant ab ipso Iohanne ideoque suspecta sunt Rot. dec. 160. n. 9. dec. 405. n. 2. par. 1. recent.*
 9 *Et quavis altera ex dictis enuntiationibus emissae fuerit in comparatione, quam coram Notario contextualiter fecerunt idem Iohannes, & alij oppositores, inter quos etiam Stephanus, ac iuramento ibidem ab omnibus praestito; aduertendum est quod iuramentum non cadit super omnibus ibi contentis, & enuntiationibus, sed solum super eo quod omnes sunt Christiani origine, bonae conscientiae, non excommunicati nec irregulares, & quod eorum quilibet potest beneficium obtinere ut legitur in summario dato pro Iohanne num. primo; interiri ergo exinde non potest quod Stephanus in concursu Iohannis ut in proxime praeteritis terminis ponderauit Rot. in Hispanen. Decimarum de Almonite 4. Iulij 1642. coram meo. Accedie dictum testis seruatis seruandis examinatis assensitens audiuisse a diversis quod licet Iohannes se Baccalaureum denominet, talis*

10 *verum non est, & unde eo magis dubia redditur probatio aduersarij, & reicienda, cum illam offuscet Stephanus sufficiens Bald. conf. 79. nu. 7. d. 2. Surd. conf. 305. sub n. 6. Rot. dec. 238. n. 2. in fin. par. 1. d. iuris dec. 664. nu. 7. par. 1. recent. ut in Augustiana Decimarum 27. Iunij 1639. coram meo.*

11 *Quod vero Iohannes sit originarius huius loci excludunt testes dati in Summario Stephani nu. 1. qui deponunt illum cuiusque partem esse originarium loci de Autol, & potius attendenda venit origo propria, & paterna, & quam Auita vel matris, filius C. n. n. cup. & orig. & in l. exemplo C. de iur. l. 10. Duran. dec. 31. n. 3. & seq. cum alijs allegatis a Moder. Hist. nov. de iudic. tom. 1. lib. 1. tit. 1. diff. 2. qu. 2. 101.*

12 *Cumque iidem testes deponant quod Stephanus Curam animarum exercuit in Ecclesia de Rincondi-*

13 *sotto, quae est vana Ecclesiae Sancti Antonij Andree, & Iacobi de qua agitur, & ferè idem est ac si in ipsa Ecclesia Sancti Andree exercuisset, cum vtrique Ecclesia per vniorem vna fuerit effecta, cap. translatio de Conf. Gonz. super reg. 8. Cane. gloss. 5. §. 7. nam 56. & beneficiarij vnius tales, & alterius dicantur ut discrete affirmant iidem testes, & est de iure Rebuff. in prax. tit. de votib. num. 49. Gratian. discept. 635. num. 6. Barbof. de iure Ecclesiae lib. 3. cap. 16. numer. 21. Rot. in Ampurien. seu Civitaten. Archiepiscopi 14. Decembris 1646. coram meo.*

14 *Hinc cessantibus in Iohanne praerogatiuis ob quas prima decisio illum praetulerit, & e converso per plures testes quorum si aliqui defunctus patenterit & supplet numerus, & administracula reserenda ex filiabus in Summario Stephani num. 5. datis Alexand. conf. 149. num. 6. lib. 5. Surd. confil. 23. num. 43. Casar. de Grassi. dec. 5. n. 8. & 9. de personis. Baratt. dec. 604. num. 5. Rot. in Receps. dec. 147. num. 3. & 4. par. 1. Probato quod idem Iohannes possidet pingue aliud beneficium annui redditus scut. 1303. Stephanus vendit nullum, & si quod habuit exiguu proliis fructus dimisit, Stephanus ipse qui de cetera doctrina, & bonis moribus praedictus ac multis annis Curam animarum exercuit praefertendus est, & in cui de praeb. in 6. cum alijs allegatis in fin. prime decisionis.*

15 *A qua proinde in hoc tantum Domini recesserunt omnibus partibus informantibus Stephanum Beneficium adiudicandum esse dixerunt.*

R

Luna 27. Maij 1652.

ARGVMENTVM.

Religiosus non potest emere Censum vitalitium, seu annuum redditum cum non sit Dominus pecuniarum, sed illarum dominium spectat ad Monasterium, præsertim si ante emptionem facultas sibi à Sede Apostolica concessa erogandi pecunias pro annuo reddito ad vitam usque ad certam summam iam erat consumpta. Licentia concessa religioso retinendi bona ad vnum usum ad alium non extenditur, & quatenus concessa dicatur indistincte intelligenda est de vltibus pijs, non autem prophanis.

SVMMARIVM.

- 1 Dominium pecuniarum spectat ad Religiosum, statim dicitur monasterio questum.
- 2 Religiosus professus est in particulari incapax dominij, vel possessionis.
- 3 Religiosus cum non sit Dominus pecuniarum non potest illarum dominium in recipientem transferre, mediante emptione alicuius census vitalitij in præiudicium Monasterij.
- 4 Pecunia à Religioso recepta restituenda sunt Monasterio vero Domino.
- 5 Facultas concessa Religioso à sede Apostolica emendi ex pecunijs sibi vndeque obactis annuum redditum, si est restricta ad certam summam, ultra illam nihil operatur.
- 6 Et quando dicta facultas consumpta dicatur: & numer. 7.
- 8 Religiosus si facultatem habet erogandi in emptione, census vitalitij pecunias sibi provenient, ex pietate, & largitione piarum personarum, ut Censui substatueatur probari debet illam fuisse emptam ex pecunijs provenientibus ex supra nominatis personis.
- 9 Religiosus intra clausura existentis attento voto paupertatis non potest aliquid emere etiam ex pecunijs quas poterat honeste consumere.
- 10 Dictio ut supra est relativa.
- 11 Licentia, siue facultas concessa Religioso retinendi bona ad vnum usum ad alium non extenditur.
- 12 Religiosus est solum vsuarius bonorum, quæ sibi destinata sunt.
- 13 Vsarius non potest de bonis ad certum usum concessis in alios usus dissonere.
- 14 Religiosus licet facultatem habeat disponendi non solum in proprijs usus, sed etiam in alios, talis facultas intelligenda est de vltibus pijs, non autem prophanis.
- 15 Confirmatio etiam si emanaverit ex certa scientia addit quidem robur confirmatio in omnibus ibi contentis, sed non ultra.
- 16 Contractus non subsistit, etiam si bona fides concurrat in recipiente pecunias à Religioso si in tradente deficit potestas, & ius resistit.
- 17 Ex contractu Religioso nullum potest Monasterio præiudicium inferri.
- 18 Censui nulliter emptus resoluitur in purum mutuum.
- 19 Fructus ex mutuo percipi non possunt.
- 20 Amplia etiam si sponte solvantur.
- 21 Et solui lucrari nequeunt cum iactura soluentis.

E Sic locum restitutioni pecuniarum, quas dicto anno 1647. & 1648. P. Damianus Fonseca Religiosis Prædicatorum soluerat pro pretio duorum censuum vitalitiorum Guerrino Cracio, & Angeli eius coniugi. Rota hodie respondit præuio, ut soler particularis dubij examine. Nam dictarum pecuniarum dominium f. comparate fuerint, siue industria Patris Damiani, siue aliorum largitione, aut quomodolibet quorsum statim fuit Religioni, & Monasterio, cap. de Monachis 16. quest. 1. cap. de lapsis 16. quæ. 6. in præsentia de probat. cap. cum ad Monasterium de stat. Monach. Abb. in cap. cum olim il secondo n. 6. de priuile. Archid. in cap. vnicum. 3. 18. quest. 1. cum alijs allegatis à Modern. Carmelita Matritense quest. regular. tom. 1. 6. num. 41.

- Cumque Religiosus professus sit in particulari
- † incapax dominij, vel possessionis, vt ex dispositione Sac. Concil. Trid. sess. 25. de regul. cap. 2. notat Mench. conf. 722. nu. 37. & 59. Io. Voiggers de iust. & iur. tractat. 3. dub. 8. num. 21. Rot. in Persuasia Parochialis 7. Aprilis 1642. §. primo in fin. coram me. Ac proinde P. Damianus pecuniarum Dominium, quod non habebat, f. non potuerit in recipientes transferre in præiudicium Monasterij, vt in puncto census vitalitij tradit Emanuel Rodr. quest. regular. tom. 2. quæ. 47. art. 15. in princip. Siluest. in summ. verb. religio 6. sub num. 7. vers. secundum si Sanchez in præcept. Decalog. lib. 7. cap. 22. sub nu. 11. vers. si autem Barbof. de potest. Episc. allegat. 103. sub 14. & in collect. ad Conc. Trident. sess. 25. de regul. c. 1. nu. 15. Exinde resultat vt Guerrini, qui pecunias receperunt f. eas teneantur restituere Monasterio vero Domino Siluest. de verb. Religio 6. sub num. 7. vers. & tenetur restituere Reginald. in praxisor. Penitential. lib. 3. num. 597. Lopez. in suo Instruitorio consentiente par. 2. 1. vers. secundum ad quicquid ibi talisque secularis & c. Modern. Matriten. quæ. regul. tom. 1. c. 6. nu. 33.

Nec suffragatur antecessens beneplacitum Apostolicum elicitum siue ex Breni f. me. Pauli V. emanato dicto anno 1645. siue ex confirmatione concordis inter P. Damianum, & Monasterium Sanctæ Mariæ super Mineruam initæ obrepta à fel. rec. Urbano VIII. de anno 1645. Nam Breue Paulinum concedens facultatem f. Damiano emendi ex pecunijs sibi vndeque obuentis census temporales ad vitam, uti restitutum ad annuum redditum ducatorum 300. auri de Camera ultra illum non releuat, l. iubemus, Cod. de Vell. Caput 29. dec. 368. num. 2. & 3. par. 3. & in his terminis Barbof. in collect. ad Concilium Trident. sess. 25. de regul. cap. 2. num. 16. vers. dummodo Modern. Bergom. respons. moral. respon. 86. n. 112.

- 6 Consumpta autem fuerat eadem f. facultas quoad dictam ratam ducatorum 300. ante horum censuum emptionem in supremamotata transactione dicto anno 1645. inita inter Damianum, & Monasterium Sanctæ Mariæ super Mineruam, in qua Damianus cessit Monasterio loca 57. montium, & alia credita in locis in totum licent. 1200. circiter reueruati soli desuper annuo redditu ducatorum 300. auri de Camera, quos Monasterium soluere promisit, & pro maiori cautela assignauit Damiano totidem loca montium. Nec dubitari potest, quin talis reueruatio, ac repectuæ promissio emanauerit in executionem Breuijs Paulini, & pro adimplemento facultatis ibidem concessæ, quia non est concepta pro maiori cautela, vt exaduerso gratis asseritur, sed simpliciter, & absolute assignando tamen loca montium Damiano

ita et principalis executioni demandando sententiam super ea petitione latam, eandem petitionem ratificasse censetur.

- 2 Nec potest dictam petitionem amplius impugnare non docto de illius errore.
- 3 Excessus sententia probatur si post petitam certam summam in iudicio soluta fuit aliqua summa, que summam petitam minuebat, nec poterat reus ad totam summam petitam condemnari.
- 4 Excessus sententia executioni demandata sententiam iniustam in totum reddit.
- 5 Sententia exprimens certam quantitatem excedentem corrui in totum, etiam si continet explicitam relationem ad Instrumenta.
- 6 Spolium resultat propter excessum sententia, ideoque reus conuentus venit reintegrandus.
- 7 Sententia valida, et iusta venit confirmanda.

DECISIO DIX.

Rota in gradu appellationis reuocauit ex capite excessum sententiam à Iudice de partibus latam in iudicio vtilis Saluiani interdicti concedentem Thomano immisionem in bonis possitibus à Theiseis per ipsum retinendis donec ex fructibus eorumdem bonorum satisfactus fuerit de scut. 1440. debitis ex causa fructuum census decursum, & insuper dictis Theiseis reis conuentis reintegrationem decreuit, vt legitur in sententia Rotali lata ab Eminentiss. D. Cardinali Corrado.

Quam hodie causa per appellationem ad me deuoluta Domini confirmantur Quia vt bene ponderat decisio sub die 19. Iulij 1651. edita coram Eminentiss. Corrado, excessus primæ sententiæ patens est t attentatum petitione scutorum 1440. initio iudicii facta à Procuratore Thomani pro remanenti, hoc est residuali debito calculato à die impositionis d. Census; Cumque Thomas mandando executioni sententiam super ea petitione latam eandem petitionem ratificauerit. *Laurel. de atten. par. 1. cap. 1. n. 63. & 64. Vant. de nullit. tit. qualiter sententia n. 103. Aym. conf. 159. n. 5. circa m. d. vers. deo Rot. coram Sa. me. Greg. XV. dec. 176. nu. 9. & in Firmiana Compromissi 21. Iuny 1625. coram Reuerendiss. D. meo Decano, non potest hodie procuratoris mandatum, t vel ipsam petitionem impugnare non docto de illius errore, vt præter allegatos in decisione D. Cardinalis Corradi §. tertio quia tradit Abb. in c. ult. nu. 22. & 23. de confess. Tirag. de retract. conuent. gloss. 5. n. 13. Grat. discept. 3. n. 9. & fuit dictum in Rosanen. Decimarum 18. Nouembris 1659. §. nec obstat coram me.*

Tum successiva solutione scutorum 550. in causam dictorum fructuum Census pendente iudicio facta, t quæ minuebat summam petitam scutorum 1440. & licet emanauerit post licem motam, suffragabatur reis conuentis ne ad totam summam petitam condemnari possent iuxta theoreticam gloss. in cap. pastoralis verb. de nouo de excep. quam sequitur Felin. ibid. sub nu. 16. vers. dum dicitur Barr. in l. 1. nu. 9. in fin. sed. tit. Surd. conf. 114. num. 1. Grat. discept. 546. nu. 45. Casar. Manent. decis. 113. num. 56. Vnde vt dicebam euidentis est excessus sententiæ t dantis nominatim retentionem pro scutis 1440. qui præsertim subsecuta executione ipsam sententiam iniustam in totum reddit Rot. apud Pen. decis. 384. num. 1. cum aliis in prima decisione allegatis, & in fortioribus terminis, quod sententia exprimeas certam quantitatem excedentem, t corrui in totum etiam si continet explicitam relationem ad instrumenta, fuit dictum in Salamantina Pensum 9. May 1583. coram Bubalo.

Posito autem excessu sententiæ merito sententia Rotalis decreuit vltius reintegrationem Theiseis reus conuentis, t quia propter excessum resultare spolium dixit Rota in Romana Spolij Bonorum 21. Februarij 1600. coram Iusto impressi. apud Marches. de commiss. tom. 1. fol. 1249. & in Camerinen. Spolij 28. Nouembri 1603. coram eodem impressi. apud Marches. tom. 2. fol. 234. num. 1. in fin.

Quare cum sententia Rotalis sit in omnibus iusta, & de cætero probetur valida t ex reuolutione processus iuxta scriptum receptam decis. 260. Caput. par. 2. confirmanda visa fuit informantibus solum Theiseis citato septies aduersario.

SENOGALLIEN. FIDEICOMMISSI.

Veneris 7. Iuny 1652.

ARGVMENTVM.

In donatione fideicommissum constitutum detrahis debitis donatoris censetur tantum super residuo bonorum donatorum, quæ detractis debitis superant constitutum. Debitor nequit eius bona fideicommissum subicere in prædictorum creditorum habentium speciale hypothecam. Donator si de bonis relictis in donatione non disposuit, an illa spectent ad donarium, vel ad hæredem donatoris?

SVMMARIVM.

- 1 Agidiana prohibens appellationem à sententiis laici in possessorio locum non habet, quando illa sunt iniuste.
- 2 Excessus sententiæ illam iniustam reddit, & ex quibus excessus resultet nu. 3. & seqq.
- 3 Confessio donantis emissã in Instrumento donationis plenè contra donarium fidem facit.
- 4 Census acquisitus à duobus pro medietate ad totumque æqualiter spectat.
- 5 In donatione regulariter non veniunt bona futura, sed tantum à donante possessa tempore donationis.
- 6 Tempus præciè probandum ubi est fundamentum intentionis alicuius.
- 7 Fideicommissum si sit in donatione constitutum detractis prius debitis ipsius donantis, tunc nulla competit Donatorio immisso nisi facta prius per Iudicem liquidatione debitorum, quæ ex bonis donatus sunt detrahenda.
- 8 Et fideicommissum tunc constitutum censetur postulationem debitorum num. 11.
- 9 Ablatus absolutum actum suspendit, & executionem impedit.
- 10 Dictio, prius, præcisam ordinem, ac formam procedendi importat.
- 12 Debita fideicommissitatis detrahenda fideicommissum minuit.
- 13 Detractiones quando consistunt in quantitate, autquam illa fiant non datur immisso fideicommissario.
- 14 Confessio dotis recepta probat illius numerationem concurrentibus præcedenti dote prouisione, diuinitate matrimonij cum alimentorum præstatione contra habentes causam à consentiente.
- 15 Bona libera prius excutenda sunt, quam fideicommissaria, ex dispositione Auth. res que C. commun. de legat.
- 16 Bona patris sunt hypothecata pro dote, quam pro ipsa ipse recepit.

- 17 Creditor hypothecarius potest immediatē ac relictā via creditum exigere ex quibuscumque bonis etiam particulari fideicommissō a debitori subiectis, prout ante fideicommissum exigere poterat.
- 18 Debitor subyctendo eius bona fideicommissō non valet creditorum hypothecis praedicare.
- 19 Inventarium confici non est necesse ab herede, dum omnia bona fuerunt a defuncto singulariter expressa & descripta in testamento.
- 20 Hoc enim descriptio, quia sub oculis ponit omnia bona defuncti praesumptionem doli alius ex omissione Inventarii resultantem cessare facit.
- 21 Mobilia cursu longi temporis consumpta praesumuntur.
- 22 Hæres gravatus non tenetur in suis detractiones imputare mobilia cursu temporis consumpta.
- 23 Donatus si de rebus in donatione non disposuit tunc illa non ad donatarium, sed ad heredem ipsius donantis pertinent.
- 24 Declaratio procedere, quando simpliciter certum quantitatem sibi reservavit scilicet si reservavit eam capiendam ex bonis donatis.
- 25 Theod. decis. 97. num. 3. reprobat. ut Vinc. de Franch. decis. 600. lib. nu. 2. & ab aliis.
- 26 Legitima detrahenda est potius ex bonis liberis, quam particulari fideicommissō subiectis.
- 27 Das detrahenda est ex bonis liberis non autem fideicommissō subiectis non obstante precepto fideicommissum de donando descendentes ex bonis fideicommissi, quia intelligi debet in casu deficientie aliorum bonorum.

DECISIO DX.

Vigilaris conclusio, quod Egidianæ Constitutioni a sententiis in possessorio latis appellatio non suspensivam prohibenti locus non est, quando sententia sunt iniunctæ ex alleg. in dec. 80. nu. 11. dec. 191. nu. 1. dec. 182. nu. 1. dec. 349. nu. 23. par. 4. tom. 2. recent.

Dicta est hodie applicabilis immixtioni vigore fideicommissi in donatione Guidonis Senioris constituti per sententiam A.C. Guidonis Junioris, & litis contestatis concessa stante illius excessu ꝑ ultra bona in donatione, & fideicommissō comprehensa, qui iniunctus est l. coheredi s. cum filio ff. de legat. & pupill. l. ex factis in princ. ff. ad Trebell. cum aliis allegatis in Romana Bonorum 19. Ian. 1643. coram Reverendiss. Terracinen. si.

Resultat autem primo ꝑ quia censum, ad quorum medietatem sententia actores immitit, non medietas, sed solum quarta pars cadebat sub fideicommissō; subiecte enim donator dimidia bonorum, ac Censum a se possessorum tempore donationis, ut in Summ. utriusque partis num. 1. & sic quartam tantum partem eorum, quorum dimidia ab ipso possidebatur, possidebatur autem dimidia dumtaxat præfatorum censum, quia ut constat ex assertione donatoris ꝑ in Instrumento donationis emissā plenè fidei contra donatarios actores Bari. in l. facta s. si hæres num. 5. ff. ad Trebell. Aym. conf. 307. num. 4. & seqq. Peregr. de fideic. art. 5. num. 36. Baratt. decis. 183. num. 7. decis. 243. num. 7. census acquisiti fuerunt ꝑ ad fauorem donatoris, & ladhæ Archangelæ eius matris, quod importat vni cuique dimidiam l. reus s. cum tabulis ff. de acq. rei p. card. in §. 1. num. 5. & 16. eod. tit. Gomez. var. resol. tom. 2. cap. 11. sub num. 1. Rot. in Bononiens. Nulitatis concordia 1. Iulij 1648. §. verum coram me.

Gratificæ dicitur, quod etiam dimidia spectans ad matrem per eius obitum ad donatorem devolutis, quia cum donatio sit peculiariter restricta ad bona possessa de tempore donationis cum expressa exclamatione

Par. Secunda.

- 6 futurorum, quæ nec regulariter ꝑ ia donatione comprehenduntur Bari. in l. stipulatio hoc modo concepta n. 5. ff. verb. oblig. & in l. i. in mon. 11. C. pat. Calder. conf. 2. de donat. Bellon. conf. 5. in princ. Surd. conf. 450. num. 45. Card. Manz. de tacit. lib. 13. tit. 25. num. 8. & 9. probant.
- 7 dum exaduerso esset tempore mortis matris, ꝑ quod nempe tempore donationis ꝑ prædecessisset iuxta theoricam gloss. in l. cum altum ff. neg. gest. Der. in c. in presentia nu. 13. de probat. Rinn. l. un. conf. 23. nu. 306. conf. 71. nu. 17. Surd. dec. 75. nu. 10. eo magis quia ibi sit mentio matris absque aliqua dictione lechali.

Secundo quia sententia dar immixtionem in dimidiam veluti quotam hereditatis continentem scilicet etiam debita donatoris; illæ autem locutus fuit de dimidia uti quota bonorum, hoc est de ea, quæ remaneret detractis debitis, ibi, detractis prius debitis, & quibuscumque hypothecis, quibus debitis solitis, & hypothecis resolutis d. Dominus Vincentius donatarium habeat illam dimidiam partem &c. Igitur antequam lude executionem donationi, ac fideicommissō daret, liquidare in primis debuisset, ꝑ an & quæ debita, & hypothecæ super bonis donatis adessent; intento præsertim ablativo illo ꝑ absolutio detractis &c. ut in puncto aduertit Surd. conf. 186. numer. 23. Peregr. de fideicom. art. 50. num. 85. F. inser. de subli. quæst. 572. num. 16. Rot. bis in Bononiens. fideicommissi de Bolognini 29. Novembris 1641. §. quia hoc, & 17. Martij 1642. §. secundo, nec obviare coram Reverendissimo Salvanianis, fortius quia ablativo ille gemitivus est, ibi, detractis &c. & infra, ibi, quibus debitis solitis &c. necnon quia adiecta fuit dictio prius, ibi, detractis prius &c. quæ ꝑ præciliū ordinem, ac formam procedendi iniungit Barboz. dist. 186. num. 1. & 2. efficitur, quæ ut fideicommissum ꝑ censetur collatum post solutionem debitorum, ut in puncto clausula detractis prius, Negus. Cass. & alij quæ refert, & sequitur Moder. Pascornus ann. var. resol. tom. 1. resol. 14. sub nu. 43. quod vltro explicant aperitissima verba subsequencia, ibi, quibus solutis &c. Vincentius donatarium habeat dimidiam partem &c.

Cum itaque lude immixtionem decreverit indebitè in medietatem censum ibi descaptorum non detractis prius, ac solutis debitis, duplex adest excessus. Alter circa ordinem processus a donatore iniunctum, alter circa rem ipsam, quia debita detrahenda, ut ꝑ infra minuebant medietatem fideicommissō subiectam Card. Manic. in paulo de tacit. & ambig. lib. 13. tit. 25. num. 7. Surd. decis. 62. num. 22. ex lex. in l. Papias. nu. 4. quarto ff. inoff. test. ut propterea non integra medietas, puta census seu 300. deberetur, ut in sententia exprimitur, imò quia detractiones consistunt in quantitate, ꝑ ideoque euenire poterat, quod nihil ꝑ fideicommissō remaneret, nec in aliqua modica rata ante factas detractiones, poterat concedi immixtio Decian. conf. 87. numer. 2. lib. 2. & hinc decisiū in Ferrarien. de Tuffanis 18. Novembris 1618. coram Sanctissimo D.N. in Romana de Spinosi 10. Maij 1613. coram bono. me. Pirouano, in Romana de Mellinis 15. Decembris 1643. coram R. P. D. meo Cerro.

Debita detrahenda sunt duos Felicis vxoris donatoris, quæ donatori soluta in scutis 1450. probatur per publicum Instrumentum confessionis de recepto ꝑ iuncto præcedenti Instrumento promissionis dotis, ac diuturnitate matrimonij cum alimentorum prestatione plenam fidem faciens aduersus actores habentes causam a consensu Couar. var. resol. lib. 1. c. 7. n. 6. Marrese. var. resol. lib. 1. c. 8. num. 33. Sach. de matrim. lib. 6. disput. 9. nu. 10. Fontanell. de pact. nupt. tom. 2. claus. 5. gloss. unica numer. 35. & seqq. Seraph. decis. 795. num. 1.

R 3

Rot. in Equibina Hæreditas 2. Iunij 1651. coram me.

Item scuta 200. pro rata dotis Angelæ vxoris Vincentij primi donatarij, quæ fuerat donatori eius parti in quantitate scutorum 400. soluta, quamque idem pater in instrumento donationis pro dicta rata scutorum 200. hypothecauit in specie super bonis donatis pro alijs vtriuscuius 200. super remanentibus bonis. Nec quæ hic iurat necessitas extendendi prius bona libera iuxta notata in *Auth. res que C. canon. de legat.* quia donator bene declarauit, pro qua rata vellet dotem restitui de bonis liberis, & pro qua de bonis donatis fideicommissio subiectis, cumque hæc specia-
liter hypothecauerit, ac essent antea et quoque hypothecata, ex dispositione Iuris communis l. si cum do-
tion §. transgrediamur ff. sol. matr. ibique Barr. & Alex. nu. 16. *Surd. dec. 7. nu. 1. de c. 62. nu. 33. & fideicommissum* restrinxerit ad medietatem bonorum residualium detractis debitis, ac hypothecis solutis; clarum est ex voluntate fideicommittentis, quod hæc rata hypothecata in bonis donatis minuire debet fideicommissum, & iuris quoque dispositioni consonum est, vt
creditor hypothecarius si possit immediatè, ac recta via creditum exigere, ex quibuslibus bonis etiam particu-
lariter fideicommissio à debitore subiectis, prout ante fideicommissum potuisset, quia debitor fideicommittendo et creditor hypothecis præiudicium inferre non valuit, *siluis familiaris §. Dini l. 2. ad fin. ff. leg. 1. l. pero §. pradiuiss. leg. 2. Barr. in l. Marcellus §. res que in prima opposit. ff. ad Trebell. Soc. l. in confil. 28. nu. 3. lib. 2. Nat. confil. 110. nu. 13. Gamm. dec. 218. n. 4. Buratt. dec. 920. n. 3.*

Non obstat, quod Vincentius donatarius, & ex cuius persona competunt dictæ detractiones non confes-
sit inuentarium, quia non erat opus inuentarium et dum in ipsa donatione omnia bona donatoris singulariter expressa fuissent, vt post *Dec. & alios in l. debitori C. pall. tradit Caspr. confil. 88. nu. 2. lib. 1. hæc nimis* descriptio, et quia sub oculis ponit omnia bona fideicommittentis præsumptionem doli, alijs ex ommissione inuentarij resistentem cessare facit *Minado. confil. 4. nu. 14. Peregr. confil. 19. sub nu. 30. & 31. lib. 4. Ciriac. contr. 316. nu. 10. & segg. contr. 411. nu. 22. & mobi-*
lia si quæ aderant et lapsu 30. annorum post donationem decemorum præsumptum consumpta absque culpa donatarij *Barr. in l. quod ad præsent. n. 3. C. Murileg. lib. 11. Peregr. de fideic. art. 10. nu. 39. & 40. Fufar. de subst. q. 624. nu. 6. Affili. decif. 13. num. 27. Rota decif. 259.*
22 *num. 36. par. 5. recent.* nec ea et in suas detractiones imputare donatarius, siue hæres gratuitus tenetur *Peregr. d. art. 10. num. 44. Fufar. d. quæst. 624. num. 10. & 11. Rauden. dec. Pisana 28. num. 161. & 162. Rot. dec. 335. num. 2. par. 5. recent.*

Alias deductiones à reis conuentis præsentas, nempe scutorum 200. causa testandi referuntur donatori, ac legitimæ, & Trebellianicæ illi debite in bonis Iudicæ Archangelæ matris pariter sibi reueruatæ à donatore; Item legitimæ competenti Vincentio filio in bonis donatoris. Item dotis Iudicæ Iunioris, quam donator donari mandauit opportunis discutiendas, Domini censuerunt cum ad conuincendam inuultitiam sententiæ sufficienter superius adducta, & respectu scutorum 200. causa testandi referuntur ponderandum sit, quod licet regulariter, nisi vt in casu nostro donator de reueruatæ testatus fuerit, et aut alias disposuerit illa pertineant non ad donatarium, sed ad hæres donatoris *Cancer. var. resol. tom. 1. cap. 8. nu. 196. & vltra ibi alleg. Vincent. de Franch. dec. 600. remissive per tot. Menoch. dec. Bononien. 71. num. 80. & segg. Sese*
24 *dec. 48. num. 1. & segg.* id procedere, quando et simpliciter certam quantitatem sibi reueruatæ, secus si re-

seruatæ tam capiendam ex bonis donatis, quæ noster, ibi, *reueruatæ & reueruatæ de jure in 200. capiendæ ex dictis bonis donatis*, tradunt alij, quos secutus est Senatus Pedemontanus apud *Thes. dec. 97. fol. de Franch. l. dec. 600. sub nu. 2. vers. & similiter Sese. decif. Aragon. 48. num. 3. & segg. Fontanell. de pall. iur. claus. 4. gloss. 23. sub nu. 14. Mader. Siculus de donat. contemplat. matr. tom. 1. discept. 2. par. 2. nu. 21. fol. 79.* Et quò ad legitimam, & Trebellianicam competentem donatori in dote Archangelæ matris liquidanda patet est ipsa dos matris.

Respectu legitimæ Vincentij videndum est, an ob-
stet prohibitio donatoris iuncta præsertim renuntiatio-
ne expressa deinde à filio facta in diuisione con-
fratre, nec non existentia aliorum bonorum libero-
rum, ex quibus potius quam ex fideicommissio particu-
lari detrachenda est *Mench. confil. 401. n. 138. cum alij relatis in Bononien. Domus 30. Apr. 1646. coram me, in Rauematen. Bonorum 1. Febr. 1647. §. quia coram me, in Menesif. D. Card. Corrado, tandem quoad dotem Iudicæ Iunioris aduertent, quod simplex præceptum donatoris
27 de dotando et descendentes ex veriori Doctorum sententia interpretatur in casum defficientis aliorum bonorum, ex quibus femine dotari possint *Caspr. Bern. Alex. alijsque plena manu concessit, ac approbat in P. nestina dotis 25. Nouembris 1647. Siman contraria, & per tot. coram eod. D. Card. Corrado.**

Et ita decifum vtrique parte informante.

BAREN. SALVIANI.

Lune 10. Iunij 1652.

ARGVMENTVM.

Sententia nulla, si alioquin iusta detegitur potest
secundo Iudice confirmari, quando quilibet non fuit
specificè coram eo ante seruationem terminorum
substantialium deducta. Pater valens vna cum filiis,
qui se Dominos afferunt, censetur talis assertiva filio-
rum adhibita pro maiori cautela emptoris cum tota
dominium apud patrem residet. Excessus fructuum
compensatiuorum quando allegari nequeat contra
cessionarium venditoris?

SVM MARIVM.

- 1 Sententia lata post decem dies citationis edita ad ser-
uationem est nulla, etiamsi citatio sit concepta ad
primam diem cum continuatione iuxta stylum de
partibus, quia stylus huiusmodi subsistit sententiam
triduo sequenti, & non vltra.
- 2 Nullas prima sententia opponi debet coram secundo
Iudice ante seruationem terminorum substantia-
lium, alius enim si sententia est iusta potest à secundo
Iudice confirmari.
- 3 Fructus compensarij non amplius debentur, si medi-
ante retrovenditione res vendita, iterum reuendita
in posse venditoris tunc enim cessat acquisitio legiti-
ma C. act. empt. Declara vt nu. 9. & 10.
- 4 Fructus recompensarij debentur pro rata quantitate,
quam ex re vendita venditor percipiebat.
- 5 Filij si vendunt vna cum patre rem ad patrem po-
tenter, & in Instrumento venditionis afferunt se
esse Dominos; censentur ad maiorem cautelam em-
ptoris sub hoc nomine vendidisse.
- 6 Filij etiam viuente patre dominium quod amodo ha-
bere dicuntur.

- 7 Pater admittendo filios ad vendendum tanquam Dominos, & patronos, eos tales non efficit in sui praeiudicium.
- 8 Pecuniarum profectuum filiorum sub dominio patris existere dicitur.
- 9 Emptor si caute rem emptam dimittit tunc fructus compensatarios venditoris non tenetur venditori.
- 10 Emptor si cessionario venditoris promissu solvere fructus compensatarios non potest eo infuso retrovendere venditori rem emptam, & sub hoc pretextu fructuum solvationem evitare.
- 11 Quintimo nec potest sortem ipsam principalem pretii cessam solvere cedenti in praeiudicium cessionario.
- 12 Excessus fructuum recompensatiorum licet opponi possit venditori, non tamen eius cessionario, qui credidit cessum emisse, & excessum ignoravit.
- 13 Text. in l. si quis delegaverit, & l. doli mali exceptio, & l. si Titius ff. de donat. loquuntur in terminis delegationis ad fauorem cessionarii, cui est facta delegatio, non autem cessionis ad fauorem cessionarii, & ratio diuersitatis asseritur m. 14. & 15.
- 14 Cessionarius agit ex prima actione quaesita cedenti d. m. 15.
- 15 Text. in l. Iulianus ff. doli mal. except. & in l. 2. §. aliud iuris ff. de donat. dantes exceptionem doli contra secundum credidorem, & conditionem aduersus primum intelligenda sunt in cessione, non in delegatione.
- 16 Exceptio valet: competens contra cedentem transactam indistincte in cessionarium, tam ex causa lucrativa, quam onerosa.
- 17 Cessionarius repraesentat personam cedentis, & non plus iuris habere potest, quam ipse cedens.
- 18 Debitor cessus solvendo cessionario non dicitur novam obligationem ad eius commodum contraxisse sed agnoscere cessionem factam cedentis transactam ut proinde solvere amplius cedenti non valeat.
- 19 Exceptio usuraria praeiudicis remitti non potest, quia non pendet a potestate contrahentium.
- 20 Et parte non opponente suppletur a Iudice.
- 21 Sententia verba intelligenda sunt iuxta iuris dispositionem.
- 22 Creditor si non vult agere, nisi quod verum interest, licet contra eum producatur pactum taxatum certi interesse non releuat.
- 23 Pactum quomvis sit usurarium, quoad taxationem certi interesse, nihilominus promissu sortis principalis marctur executionem.
- 24 Solutio competit probatis solitis extremis.

DECISIO DXI.

Laura Barona, & Isabella Regna creditrices Ioannis Vincentij de Rubels illa in scutis 492. hac in scutis 500. in sorte; & eorum fructibus recompensatiuis vt habentes causam ab illis, quibus recepta summa Bernardus, & Paulus Regna de anno 1616. & 1617. cessantem pro concurreniti quantitate tum sortem, tum fructus recompensatios cedenti, quod contra eundem Ioannem Vincentium de Rubels habebant occasione venditionis cuiusdam domus ei de anno 1614. per ipsos vendite pro pretio scutorum 3192. quod donec solueret promiserat emptor se soluturum fructus recompensatios ad ratam scutorum 7. pro quolibet centenatio.

Vt consequerentur, & sortem, & fructus praefatos egerunt vili Saluiano interdicto contra bona existentia in Territorio Modunici possessa a Leonardo

Parti Secunda.

Russo Successore Io. Antonij, cui praefatos Io. Vincentius debitor eadem bona vendiderat de anno 1628. & obtinuerunt ab Ordinario Batoni sententiam finos rabilem confirmatam in secunda instantia ab A. C. cuius sententia cum necdum de iniunctis, sed etiam de nullitate eorum lre in tertia instantia redargueretur edita hodie dubium, an ea sit confirmanda, vel infirmanda, & pro confirmatione responsum fuit.

Allegata enim nullitas ex defectu legitimacionis personarum tollitur ex datis in Summario actricium num. 2. & seqq. vsque ad octauum. Altera ex defectu citationis ad sententiam vigeret sane si de ea coram A. C. fuisset oppositum, si quidem sententia Ordinarij Barenis lata fuit post decem dies citationis editae ad sententiam, & nec releuat, quod citatio concepta esset ad primam diem, cum continuatione iuxta stylum illarum partium, quia stylus huiusmodi substat quidem sententiam triduo sequenti, sed non ultra latam, vt declarant Rot. decis. 476. num. 7. par. 2. recent. & eorum bo. me. Buratto dec. 723. m. 3. & in alijs alleg. ab add. ad sa. me. G. 27. XV. dec. 71. lit. A. & B. Sed quia de hac nullitate coram A. C. non fuit oppositum, & quidem specificè ante seruationem terminorum substantialium, vt debuit Rot. in Romana fideicommissi de Spiritibus 14. Iunii 1645. & 15. Ianuarij 1646. coram R. P. D. meo Cerro, potuit A. C. primam sententiam alioquin iustam confirmare Gabr. conf. 28. num. 2. lib. 2. add. ad sa. me. Greg. XV. dec. 176. m. 11. & 16. alijsque relati in d. Romana fideicommissi de Spiritibus, & in Romana Pecuniaria 10. Febr. 1648. coram Eminentijs. D. Card. Corrado, & in Romana Domorum 20. Iunii 1650. coram Eminentijs. D. Card. Orthebano.

Excessus pariter sententiarum fuit in re, quia dante immixtione in omnia bona petita, cum tamen solum quartam partem spectante ad se Vincencium debitorem conlter ex instrumento ab actricibus producto, in quo non ille solus, sed simul Marcus Antonius, Ioseph, & Andreas eius filij tamquam Domini, & patroni ea se habere tenere, ac possidere asseruerunt, ac vendiderunt Sum. Leonardi m. 3. fuit in credito; tum quia Io. Vincencius postquam de anno 1626. domum, vt supra de anno 1614. a se emptam retrovenderat Petro Paulo Regne primo venditori non debebat amplius fructus recompensatios, cum tunc cessaret equitas l. curabit C. ad. empt. vt aduerti ibid. Cognol. nu. 48. Lup. comment. 1. §. 7. m. 14. Barbos. in d. diuisa §. n. 13. & 14. ff. sol. matr. Odd. conf. 87. m. 18. & 19. Molin. de contratt. dispur. 368. m. 14. in fin. add. ad sa. me. Greg. XV. dec. 297. m. 11. Rot. coram eodem Greg. XV. dec. 347. m. 5. ibi quo add. m. 17. Tum quia originalis promissio solvendi fructus recompensatios ad ratam 7. pro centenatio non erat exequibilis antequam exaduerso aliunde, quam ex partium assertione probaretur, quod totidem fructus ex domo & empti percipiebantur, nam fructus recompensatiui excedere non possant, quos res ipsa ferebat emptori Socjen. in d. l. de diuisione m. 13. & seqq. ff. sol. matr. Alex. conf. 60. m. 4. lib. 3. Gratian. d. 158. m. 18. & 19. discept. 716. m. 1. & 2. discept. 911. m. 18. & seq. Cas. de Grass. dec. 1. sub m. 10. vers. & liquidatis de usur. Rot. dec. 71. m. 2. & 5. par. 2. diuers. 331. m. 3. & 4. inter impress. post consil. Farru.

Euantur animaduertendo circa primum quod filij, etiam Domini, & patronos se cum patre asseruerunt nisi tamen alio modo tales se probent censetur hoc nomine vendidisse ad maiorem cautelam emptoris, & reuera dominium apud patrem tantum resedisse Rot. conf. 90. m. 8. & 23. lib. 2. Mench. praescrip. 50. m. 1. lib. 3. Rot. dec. 125. m. 7. par. 6. recent. & in Rem diuisione 20. Iunii 1639. §. m. 1. & §. seqq. vers. & quia, &

15. Iunij 1640. *non obstant instrumentis a coram me* potueruntque se Dominos, & patronos dicere, quia etiam viuentē pater dicuntur habere quodammodo dominium in eius bonis, *l. in suis, ff. lib. & postib. s. sui autem vers. sed si nescit infirm. bar. qualis. & diff. P. card. in princ. tit. de exhered. lib. num. 6. vers. habetque Ioann. Harpreit. ibid. sub numer. 5. & nec pater eos admitendo ad vendendum secum q̄ tamquam Dominos, & patronos tales effecit in sui p̄iudicium etiam si id animo donandi fecisset, quia quicquid ex patris confessione, vel donatione in filios deriuasset adhuc vñ proueniens à patre, q̄ et peculium profectum ad patris & dominium reuolasset, *l. donationes quas parentes, Cod. donat. int. vir. & uxor. gloss. in l. fancillum, s. si pater p̄ pro suo Paris cons. 1. c. 60. lib. 2. Ioann. Franc. à Ponte cons. 90. n. 11. Olsch. dec. 12. c. 12. n. 2.**

Circa secundum, quod obiectum foras procederet, si coacti Ioannes Vincentius possessionem domus emptæ dimississet antequam cessacionis Regne venditoris agnosceret in creditores, tunc enim dimississet, cuius contemplacione fructus soluebat, ab eorum solutione in posterum esset immunis, alleg. per Felician. de cens. lib. 3. cap. 6. numer. 7. Cenc. in addit. ad rat. de cens. par. 3. cap. 1. quest. 3. art. 6. num. 13. fol. 98. Ciriac. contrax. 440. num. 17. Postquam à cessacionariis fuerat ex causa onerosa questum ius consuetudinis fructus à ipso Ioan. Vincentio, atque ille le debitorum erga eos agnouerat non potuit in eorum præiudicium, eiusque incisiis sponte rem emptam retrouduendo primo venditori, ac respectu cedenti fructuum solutionem in futurum euitare, vt bene distinguit, Castr. in l. cum naler. 56. num. 3. vers. interdu illud emolumentum, ff. solut. matr. Auzan. de Amat. var. resolut. lib. 1. resolut. 22. num. 5. Rot. in Romana Fructuum censui 11. Decembris 1635. §. secundo quia conclusio coram R. P. D. meo Cerro, sicut nec potuisset fortem ipsam principalem præcij à actidicibus cessam soluendo cederei, l. 3. ibique Bald. numer. 2. & Doctor. omni. C. nuat. glaf. in l. nomen verbo certior. C. que res pign. ablig. poss. Cancr. var. resolut. tom. 1. cap. 6. num. 80. Osafch. de res. 44. sub num. 6. Vt propterea non obstant retrouduendo valeant cessacionarij fructus exigere à Ioan. Vincentio, eoque certius, quia idem Vincentius fructus pariter recompensarios sibi stipulatus fuit à Regna, cui retrouduidit ad eandem rationem futur. 7. pro rata futur. 1000. quæ excedit creditum actidicum Swn. Leonardi. num. 4.

Tandem excessum in taxatione fructuum informantes pro mulieribus acribibus euadere conabantur dupliciter. Primo quia exceptio huiusmodi, etsi oblaet Regne primo venditori ꝛ obici non potest eius cessionariis, qui creditum emerunt, ꝛ assertum excessum ignorarunt, *tax. in l. si quis delegatus 12. ubi quod debitor condicere tantumdem poterit ad reuocare l. doli mali exceptio 19. l. si Titius 33. ff. nonas.* Verum periculosa est responsio, nam allegati text. loquuntur ꝛ in terminis delegationis ad fauorem eius, cui facta est delegatio, non vero versamur in terminis cessionis ad fauorem cessionarij, qui casus longe inter se differunt, ꝛ ratio diuersitatis est ꝛ quia ille cui facta est delegatio non agit ex prima obligatione elidibili per exceptionem, sed ex secunda interposita ad sui fauorem a debitore delegato, ꝛ sic non ex actione qua competeat deleganti, sed ex propria stipulatione in qua debitor delegatus videtur remissio nouo creditori exceptionem, ibi ortam contra delegantem; cessionarius vero ꝛ agit ex prima stipulatione, ꝛ actione quaesita cedenti, aduersus quam compete exceptio exclusiua obligationis vi ꝛ egregie aduertit

Bart. in dicta l. doli mali exceptio num. 6. & sub num. 10. & in l. si donatarius § si quis indebitum in pavel. vers. & t. et off. conf. de caus. d. vbi ait quod text. in l. i. ubi dantes exceptionem doli contra secundum credentem, & conditionem aduersus primum intelligenti sunt in cessione non delegatione Salys. in l. qui stipend. n. 5. in fin. C. procur. Cancer. var. resol. tom. 1. c. 2. § 6. vers. dicens. n. 68. & omnes exceptiones reales & c. perentes contra cedentem transeunt indistincte in cessionarium tam ex causa lucrativa quam onerosa Brun. à Sole qu. legal. qu. 10. sub n. 13. & 15. Cancer. dicto c. n. 69. & 70. quia plus habere non potest quam cedens

16 *§ si quis personam repræsentat Ros. decif. 145. ma. zapad Zaccb. de oblig. Camerali dec. 205. n. 4. dec. 503. n. 7. par. 1*

17 *recent. & debitor cessus soluendo cessionario ? non incit. nouam obligationem ad eius commodum contraxit, sed adiouit cessionem primæ factæ tamen cedentis transiunt vt proinde soluere amplius cedenti non valeat Cancer. var. resol. tom. 2. cap. 6. n. 74. & seq. Engen. conf. 77. n. 19. & 20. lib. 1. post Bart. in l. si agria sub n. 18. ff. de rei. pet.*

Que facilius procedunt in exceptione vñtati-
20 prauitatis,† quam debitor nec volens potest reme-
tere quia non pendet a potestate contrahentium *Grat.*
discep. 351. n. 11. & 12. *Ros. decif.* 77. n. 2. *par. 4. diuersf.* 95.
21 n. 2. *par. 1. rec.* & parte non opponente † suplicetur a la-
dice *Sesse de inibit.* cap. 4. §. 2. n. 7. & 8. *Capic. dec.* 175. n.
2. *cum aliis relat.* a *Moderno Neapolitano contra.* *Fu-*
rescent. n. 1. cap. 76. n. 10. & 11.

Domini propterea ampli sunt secundum respon-
sionem quod scilicet sententia Ordinarii Baren. & alia
confirmatoria A. C. non dant immisionem pro fru-
ctibus, sed generice pro credito actricium in actis de-
ducto quod intelligendum est de credito fortis prin-
cipalis ac etiam fructuum in ea parte qua licite de-
beantur, & non ultra, nam verba sententiae ⁊ inter-
petrandum semper sunt iuxta iuris dispositionem ut in
fortioribus terminis sententiae condemnantis nomi-
natum ad fructus *Vine. de Franch. decif. 327. m. 12. vof.*
nam dicebam Capic. Latro decif. 25. sub m. 38. vof. nam
verba sententiae Rot. decif. 66. n. 3. par. 2. vof. & in Roma.
fideicommissi de Campagnolis 8. Febr. 1649. §. non obstat
quod sententia coram R. P. D. Meo Peutingerio, & in Ro-
mana subastationis 7. Junij 1651. §. condemnatio coram
me. Tanto magis quia, & si fuisset productum pactum
taxationem certi interesse continens, ⁊ illud meretur
executionem, si creditor non vult exigere nisi quod
vere interest Gratian. difcept. 388. m. 9. Rot. apud Fario
decif. 331. sub m. 10. vof. & quia vbi allegatur concurren-
tes Causae. decif. 35. m. 33. lib. 1. & fortius meretur execu-
tionem promissio fortis principalis ⁊ quamvis illicitu
esset pactum vifuratum ex alleg. per Causae. decif. 33. m. 32.

Submissis igitur exceptionibus aduersarij cum de
cetero credimus, & hypotheca astrictum probatur ex
publicis instrumentis, & possessio Io. Vincenij debi-
toris nec non Leonardi rei constituti adiecta in in-
strumento venditionis horum bonorum per eundem
Io. Franciscum facta auctori Leonardi nec non exten-
sibus datis in Summario mulieris n. 10. confirmamus
sententia concedens immisionem in Iudicio
lis Salsianij Interdicti, quod probatis dicis exten-
25 sibus competere restat post alios ibi relatos Menoch.
adipisc. rem. 3. n. 161. & seq. & dixit Rot. decif. 491. n. 6.
orain. sen. mem. Greg. X. V. dec. 407. n. 1. par. 5. recent.
alias (aspicimus).

Excessus sententiae ex quibus iustificetur?

BAREN. IURISPATRONATVS.

Veneris 14. Iunij 1652.

ARGVMENTVM.

Institutio debita est presentato ab existente in quasi possessione presentandi non autem presentato à vero patrono, quando de illius iure incontinenti non apparet per confessionem partis, vel per rem indicatam, aut publicum instrumentum. Insuper patronatus ut acquiritur in præiudicium primi fundatoris ex rededicatione vel redotatione, quoniam requiritur? Patrono licet variare in presentando cumulatim.

SVMMARIVM.

- 1 Institutio debita est presentato ab existente in quasi possessione presentandi quando non dubitatur de existentia Iurispatronatus ac de presentationibus in tempore, sed solummodo ambigitur de pertinencia.
- 2 Presentatio probatur effectum fortitè dum beneficium vacat per obitum presentati.
- 3 Vnde presentatio effectum sufficit ad constituendum in quasi possessione presentandi.
- 4 Sententia transiit in iudicatum ob non profectam appellationem interpositam.
- 5 Quasi possessio presentantis eo magis infirmitur si presentatus continuo in possessione beneficii permansit quod per eius obitum postea vacat.
- 6 Presentatus à vero patrono ut presentatur presentato ab existente in possessione presentandi requiritur quod incontinenti constet de iure veri patroni per confessionem partis, aut per rem indicatam, aut per publicum instrumentum.
- 7 Item oportet instrumentum esse adeo clarum et indubitabile appareat de non iure existentis in quasi possessione presentandi.
- 8 Insuper patronus ex rededicatione vel redotatione ut acquiritur quod Ecclesia sit penitus diruta; ita ut indigeat noua Consecratione quodque prima dos reditu fuerit de esse ad non esse mem. 9.
- 10 Sententia lata ad fauorem presentati non nocet patrono non citato.
- 11 Precipue quando ex aliis non infirmitur.
- 12 Sententia lata ad fauorem presentati à vero patrono ne releuet contra presentatum ab existente in quasi possessione presentandi, sufficit aliquid contra eam posse opponi.
- 13 Prescriptio ob non presentationes factas ab aliis patronis non suffragatur contra presentatum à possessore iuris presentandi.
- 14 Patronus potest variare in presentando, dummodo variatio fiat cumulatim.
- 15 In patronatu gentilitio Exor patroni succedere nequit.

DECISIO DXII.

Iacobus Antonius de Iacobellis ad beneficium sub inuocatione Sancti Antonij de Padua presentatus ab illis, qui de anno 1652. presentauerant Horatium, per cuius obitum hodie beneficium vacat, instituendus est, ut hodie Rota censuit? nam de beneficii vacatione, de habilitate presentati, de presentationibus factis in tempore, ac de existentia Iurispatronatus non dubitatur; solumque ambigitur de pertinencia, quo casu instituendus est presentatus ab existentibus in

quasi possessione presentandi cap. consecrationibus de Inrepatr. cap. querelam de elec. cap. cum olim de caus. poss. & propr. Feder. de Benef. conf. 334 sub m. 2. Rot. decis. 13. m. 19. & 20. par. 6. recent.

Fuerunt autem qui presentauerunt Iacobellum constituti in quasi possessione presentandi per presentationem Horatii ut supra factam de anno 1652. quæ probatur effectum fortitè et ex quo beneficium hodie vacat per eiusdem Horatii obitum Oldr. conf. 219. Seraph. decis. 337. m. 1. & 2. decis. 1141. n. 1. Cavalier. decis. 625. m. 2. & segg. cum vñca presentatio et effectura adhuc effectum sufficit Rip. in cap. cum Ecclesia Surrina m. 91. de caus. poss. & propr. Roman. conf. 31. m. 7. Oldr. conf. 302. m. 2. Dev. conf. 117. sub n. 2. Garz. de Benef. par. 5. cap. 5. m. 59.

Eo magis quia presentario, & institutio Horatii lite desuper mota ab alio comprehensato seu præsens patris approbata fuit per sententiam Iudicis, à qua licet exaduerso fuisse appellatum, quia tamen nemo appellationem profectum fuit? atque ex inde sententia in iudicatum transiit Aurb. ei qui Cod. tempor. appellat. cap. cum sit Romana de appellat. Burat. decis. 885. m. 1. Et Horatius continuo in possessione mansit, & obit? et presentantium quasi possessio, & bona fides clarius elucet Rot. decis. 334. n. 6. par. 1. dñerf. dec. 1027. m. 11. decis. 1273. m. 3. decis. 1459. m. 15. penes Seraph. decisione 467. m. 1. penes Gregor. XV. & in his terminis in Maioricens. Beneficij 27. Iunij 1643. minus coram me.

Non obstat quod Fontanella aduersarius se presentatum asserat à veris patronis, quia video præferebat Iacobello presentato à possessores de iure suorum auctorum in peritorio docere deberet incontinenti per confessionem partis aut per rem indicatam aut publicum instrumentum ut aliis allegatis declarauit Rot. decis. 374. n. 4. par. 1. recent. decis. 332. n. 5. & 6. ubi quod oportet instrumentum esse adeo clarum et indubitabile in continenti appareat de non iure existentis in quasi possessione, decis. 335. m. 2. inter inopress. apud Moder. Perusini. de Manu. recent.

At publicum instrumentum exaduerso productum rededicationis ac redotationis factæ à Io. Iacobo Latello de anno 1572. cum reservatione Iurispatronatus ad eius heredumque fauorem non probat indubitabile dicti Latelli, & heredum Iurispatronatus; cum enim ex præcedenti instrumento anni 1549. constet beneficium fuisse prius constructum ac dotatum ab Antonio de Lillis, etque ac heredibus reservationem Iurispatronatus, ut illud in præiudicium heredum primi fundatoris et acquireretur ex rededicatione aut redotatione, probandum vitro esset Ecclesiam fuisse penitus dirutam; adeo ut indigeret noua Consecratione gloss. communiter approbata in cap. quoniam verb. fundatores de Inrepatr. Rech. de Inrepatr. verb. construxerit m. 12. Garz. de benef. par. 5. c. 9. m. 51. Gonz. super reg. Castell. gloss. 18. m. 53. Loitber. de re benef. lib. 2. quest. 8. m. 19. Burat. decis. 531. m. 7. cum aliis allegatis in Tuderina Iurispatronatus 19. Februarij 1644. §. 1. cor. R. P. D. into Cerro, vel primam dorem fuisse penitus redactam de esse ad non esse Garz. dicto cap. 9. m. 121. ad fin. Rot. decis. 457. m. 18. par. 1. dñerf. decis. 1285. m. 36. apud Duranum ubi allegantur concordantes.

Sententiæ patitur successus late ad fauorem presentatorum ab heredibus dicto Io. Iacobi Latelli ac in Iudicatum transactæ claræ, & necessariam probationem non faciunt in præiudicium heredum primi fundatoris; cum quia ipsi non citati emanarunt, non principaliter super pertinencia Iurispatronatus sed inter ipsos presentatos, quorum alteri potuit concedi

prælatio, vel quia alij comparati non præsentauerint, vel quia non præsentauerint in tempore, vel quia præsentauerint non idoneum, & certum est sententias
 10 ¶ ad fauorem præsentati non nocere patronis non citatis *Dec. conf. 445. num. 41. Soc. l. un. conf. 181. nu. 85. lib. 1. Menoch. conf. 688. num. 40. cum alijs in terminis Iurispatronatus alleg. in dicta Maioricens. Beneficij s. non. obijet coram me. & in fortioribus terminis in dicta Tudertina Iurispatronatus s. super sententia coram R. P. D. meo Cerro.*

Tum quia si tangerent pertinentiam Iurispatronatus inherendo dicto instrumenti reedificationis, ex eodem instrumento detegentes erroris, cum ne dum non probetur præcedens status dictus ac penitus depauperatus ut oportere supra demonstrabam, sed verba ipsa instrumenti contrarium demonstrant, cum ibi dicatur quod Io. Iacobus pro reparatione Capellæ impendit ducatos 50. & pro augmento doris quædam bona donauit *Summario Fontanelle num. 2.*
 11 Iustiticeque sententias ¶ non iustificari ex actis ut in puncto respondit *Rot. in dicta Tudertina Iurispatronatus s. eo que minus coram R. P. D. meo Cerro, & aliquid contra rem l. i. licetam vel publicum instrumentum*
 12 posse opponi, ¶ ne releuant ad excludendum præsentatum ab existentibus in quasi possessione presentandi *Lothber. de re beneficiar. lib. 1. quaest. 34. num. 31. Rot. decis. 785. num. 3. & segg. par. 3. recent. decis. 191. num. 2. ibi cui nihil opponi possit decis. 362. sub num. 5. par. 5. recent. & in Placentina Beneficij 23. Ianuarij 1647. s. nec pro capitulo vers. cum adhuc esset illam coram Reuerendissimo Terracinen. s. Clusina Beneficij 5. Iulij 1649. coram me, quia hæredes Io. Iacobi Latelli sunt quoque hæredes Antonij primi fundatoris, à quo idem Io. Iacobus descendit, & quatenus allegatur præscriptio ob non præsentationes factas ab alijs heredibus præfati Antonij,
 13 ¶ illa non suffragatur aduersus Iacobellum præsentatum à possessoribus Iurispresentandi *Rot. decis. 1494. num. 4. decis. 1650. per rot. apud Paniam. Eo minus quia dubitatur vtrius contingant etiam attentio supra memorato instrumento reedificationis Fontanelle sit præsentatus à maiori parte hæredum reedificatoris, cum duo ex illis, nempe Ersilia filia Thomæ, & Franciscus Antonius filius Catharinæ præsentauerint Iacobellum, nec Fontanelle iuari possit præsentatione Mariæ, quia illa quoque præsentauerat Iacobellum,*
 14 & quamuis postea variaverit, ¶ variare non potuit nisi cumulatim *cap. cum autem ubi Abb. num. 2. cap. quod autem ibique Abb. num. 3. de Iurepatr. Roch. eod. tract. verb. honorificum qu. 9. n. 30. Garz. de benefic. par. 5. cap. 9. n. 114. alique relati ab add. ad Buratt. decis. 942. n. 6. & in Cesarangustana Beneficij de Linares 4. Decemb. 1643. s. secundo quia coram me.**

Prout nec forsan inuari præsentatione facta ab hærede Isabellæ Melis vxoris, & hæredis Victorij nepotis Io. Iacobi Latelli nisi prius sumeretur an Iurispatronatus sit hæreditarium an gentilicium; in gentilitio enim ¶ vxor patroni succedere non potuit, ut fuit *decisum in Cesarangustana Beneficij de Linares 10. Febr. 1645. s. supposito coram me.*

Super quibus donec emanauerit res iudicata vndique verum est dicere quod clare, & in continenti non constat de iure eorum qui præsentauerunt Fontanellem, ut propterea instituendus interrim sit Iacobellus præsentatus à possessoribus, reiecta ad futuram vacationem pleniori cognitione pertinentiæ Iurispatronatus ex supra allegatis.

Et ita decisum utraque parte informante.

PERVSINA SVCCSSIONIS.

Veneris 14. Iulij 1652.

ARGVMENTVM.

Hæres scriptus est legitimus contradicor ad impedendam immiſſionem hæredi ab intestato quando Testamentum vitio aliquo non laborat Testatorum schedulam Testamenti Notario consignasse adhibitis septem testibus, ut de eo rogaretur constat ex ipsius Notarii rogatu, qui etiam abſque Notarii subſcriptione fidem facit, dummodo inter ſcripturas authenticas repertus fuerit; Idemius schedulæ testamenti, ex quibus probata remaneat?

SVMMARIVM.

- 1 Vxor poſſidens viro viuente Iure familiaritatis, et mortuo præſentatur maritæ cauſam poſſidendi ſi ſit hæres inſtituta etiam abſque alia declaratione.
- 2 Clauſula conſtituti tranſfert in conſtitutum veram poſſeſſionem.
- 3 Poſſeſſio capta auctoritate Iudicis ab hæredibus ab intestato cum clauſula dummodo poſſeſſio ſi vacua non ſuffragatur ſtante poſſeſſione anteriori hereditatis ſcripti.
- 4 Cauſa Teſtari ceſſare facit cauſam inteſtati.
- 5 Hæres ſcriptus eſt legitimus contradicor ad impedendam immiſſionem hæredi ab intestato quando Teſtamentum in ſui facie non eſt cancellatum ne vitiatum.
- 6 Teſtamentum fuiſſe ſcriptum, & ſubſcriptum manu Teſtatoris probatur ex teſtibus conciliantibus & uerſitatem, & inæqualitatem characteris.
- 7 Recognitio manus Teſtatoris ſufficit quod ſit a teſtibus habentibus notam manum, quamuis ſubſcriptum non inter fuerit.
- 8 Teſtamentum quando agitur de teſtamento nuncupatio nuncupatione implicita, cuius ſcriptura Teſtamentum adhibetur ibid.
- 9 Teſtamentum per relationem ad cedulas, quod Teſtator valere voluit Iure Teſtamenti & Cancellorum valet abſque alia nominatione explicata hæredibus.
- 10 Teſtamenti ſchedula quod fuerit conſignata Notario adhibitis ſeptem teſtibus probatur ex ipſius Notarii rogatu.
- 11 Rogatus Notarii fidem facit abſque illius ſubſcriptione dummodo inter alias ſcripturas authenticas repertus fuerit.
- 12 Rogatus Notarii probat nedum conſignationem ſchedulæ Teſtamenti, ſed etiam illius identitatem.
- 13 Teſtamenti ſchedula poſtquam diſpoſita fuit in manibus Notarii rogati pro verificanda illius identitate ſufficit fides ipſius Notarii.
- 14 Item ad probandum identitatem ſchedulæ diſpoſita penes tertiam perſonam puta Guardianum Sacri Frantiſci ſufficit illius Inſtrumentum.
- 15 Ad identitatem ſchedulæ Teſtamenti probandam plurimum conſert bona fana Notarii rogati.
- 16 Idem identitatem ſuadent conſuetudine nemp quædæ ſchedula continet diſpoſitionem preſentam ac dignam ſapienti viro.
- 17 Item quando conſtat eſſe manu Teſtatoris exaratum ſcilicet, alicui Viro Religioſo ſibi inſtituto, aliqua ex diſpoſitis communicauit.

18 Item

18 Item si continet legata, que heres sane omisset, si aliam scripturam supposuisset.

19 Pluribus Testatorum non presamitur.

20 Rogitus Notarii ad excludendam probabilitatem indubitate idem iuratus schedula necesse est quod ad se in dorso eiusdem schedula non in solo separato, eorumque num. 29.

21 Ratio est, quia Rogitus non colligatus schedula probat quidem Testatorem dedisse quandam scripturam Notario coram septem testibus, sed non probat illius idem iuratum, declarata ut num. 22. & 23.

22 Parisi. consil. 19. num. 26. & seqq. declaratur.

23 Proinde declaratur DD. allegati sub num. 20. & 21.

24 Schedula testamenti identitas quando agitur in Iudicio possessorio, & ad impedendam inuisionem heredis ab intestato sufficienter probata remanet ex pluribus simul innotet.

25 Quinto sufficit sola exhibitio testamenti non vitiat, non sola possibilitas suppositionis alterius schedule ex contrariis circumstantiis debilitata non nocet.

26 Possessor excipiens de testamento habet intentionem fundatam in eius exhibitione, itaque replicatio aliorum datus de non identitate, aut nullitate testamenti requirit alioverum indaginem.

27 Hares scripturam non est a sua possessione amittendus cum sola spes testamentaria successione suspendat quodlibet huius heredis ab intestato, & sufficit quod habeat solam titulum apparentem.

28 Successioni ab intestato locus non est, donec discutatur an Testamentum sit verum, vel falsum.

29 Schedula Testamenti identitas probata remanet ex solo rogatu Notarii etiam non sit extensus in eius dorso, sed in folio eam incoluente.

30 Notarii publica fides, & legalitas pluribus testibus comprobata praevalet excoitate suppositionis alterius schedulae Testamenti.

DECISIO DXIII.

Aut manutentionem, aut inuisionem in bonis hereditariis Petri Gentilis de Tranquillis petit Julia illius germana soror, & praesentia hares ab intestato, sed neutram competere censuit Rota.

Manutentioni enim obstat anterior possessio Isabella Alfane ree conuente uxoris eiusdem Petri Gentilis, quae ut discretissime probant testes dati in Summario num. 1. omnia bona viro viuentis possedit iure familiaritatis, & de eo mortuo causam possidendi sibi mutale praesumitur illico ex superuenienti titulo testamentariae successionis, & dotis ac donationis etiam absque aliqua declaratione Gratian. discept. 934. num. 1. Causaler. decif. 84. mon. 2. Gregor. XV. decif. 546. num. 1. alius relatus a Moderno Persae de manu. obseru. 34. num. 23. & seqq. praesertim quia in instrumento tum dotis, tum donationis inter viros adest clausula conditiui verbi possessionis translativa per propterea nullius momenti sit possessio Juliae & tamquam haeredi ab intestato tradita postea a Iudice cum clausula dummodo possessio sit vacans vt in terminis respondit Rota penes Causaler. decif. 629. num. 8. & 9. & interu. impress. apud Moderno de manu. decif. 28. num. 9. & 10. & seqq.

Interdicto autem quorum bonorum ex capite successione ab intestato locus non est, vbi in casu nostro adest testamentum, quia causa testati & cessare facit causam intestati. I. quanta. ff. de acquir. heredi. l. ante. quana. Cod. con. de success. l. ex testamento C. conditi. liber. Rot. decif. 403. num. 12. par. 4. tom. 2. recent. de hares scri-

ptus & est legitimus contraditor in Iudicio inuisionis ab herede legitimo petitur quando testamentum vicio aliquo in continenti probato non laborat, ac nec vitium aut cancellationem in sui facie apparet Barr. in l. scriptum heredi. num. 2. Cod. probat. Zuccard. in l. fin. nu. 201. Cod. edit. Diu. Adr. coll. Angel. de acquir. poss. gn. 6. ar. 8. nu. 144. Thomas. decif. 82. nu. 9. Rot. decif. 406. num. 1. par. 4. diuersorum decif. 671. nu. 1. vers. unde non est par. 1. recent. cum alii doctores relatus a Moderno Luciano consil. 74. num. 13. & seqq.

Quale est testamentum P. Gentilis ab Isabella productum quod scriptum, & subscriptum fuisse manu propria Testatoris & affirmant plures Testes formiter examinati, qui vterius concludentes rationibus conciliant diuersitatem, & inaequalitatem characteris Summ. Isabelle n. 8. & licet non interfuerint & quando testamentum a Testatore scribatur, quia tamen agitur de testamento nuncupatio nuncupatione implicita, cuius scripturae Testes non adhibentur satis est ad recognitionem manus Testatoris quod pro ratione sui dicti afferunt se habere illam notam eo quod pluries viderunt eum scribere vex doctor. Socii in l. si ita scripsit nu. 3. post m. 4. ff. condit. & demonstr. quam passim secuta est Rot. in pluribus decisionibus alleg. ab add. ad Bar. ar. decif. 143. num. 4. fuit in quid. decisionem in Persae testamenti 15. Decembris 1642. s. min. releuat coram R. P. D. mo Cervo.

Quodque eadem schedulam testamenti Notario ut de eo rogaretur condonatis testibus consignauerit testator afferens in ea scriptum esse eius testamentum quod valere & vultu iure testamenti Codicillorum, & vt sufficit absque alia explicita nominatione heredis Gorad. consil. 3. per tot. Guttier. pract. quast. lib. 2. quast. 41. sub num. 4. & seqq. Rot. decif. 263. num. 6. & seqq. par. 4. tom. 2. recent. & in Senog. alien. successione 29. Ian. 1642. s. nam est coram Eminentiss. D. Cardinali Corrad. do, constat ex ipsius Notarii rogatu & qui etiam abque Notarii subscriptione & fidei facie dummodo ut hic inter alias eius scripturas authenticas repertus fuerit Rot. consil. 144. num. 9. lib. 4. Menoch. conf. 48. num. 5. Rot. inter recent. decif. 349. num. 6. par. 1. decif. 618. num. 1. & 3. par. 2. & latiss. in Nouarien. bonorum 17. Decembris 1640. coram clar. me. Coep. probatur ne dum & consignationem schedulae testamenti, sed etiam illius identitatem Barr. in l. 2. vers. sed si Notarius est rogatus ff. quemadmodum test. aper. Causaler. conf. 593. num. 3. & seqq. lib. 1. Clar. in s. testamentum qu. 4. sub num. 3. vers. consulo tamen Rot. decif. 180. num. 3. & seqq. apud Duran. & in Romana testamenti 14. Iunij 1649. s. nec vlla coram Eminentissimo D. Cardinali Ortoobono, itaque postquam schedula testamentaria dimissa fuit & in manibus Notarii rogati nil aliud requiratur pro verificanda illius identitate quam fides Notarii penes quem dimissa fuit Decian. consil. 4. nu. 20. lib. 5. Alex. conf. 105. nu. 2. vers. 2. respondeo lib. 2. Duran. dista decif. 180. num. 3. Hartman. Pastor. obseru. 199. num. 10. alique allegati ab add. ad Bar. ar. decif. 475. num. 22. in fin. quos secuta est, Rot. in dista Romana testamenti 8. & cedula coram D. Cardinali Ortoobono, sicut in forterioribus terminis ad probandum identitatem schedulae dimisse & penes tertiam priuatam personam patre Guardianum Sancti Francisci ad quam testator se resaluit sufficit eiusdem Guardiani seutertie priuatae personae iuramentum Guadr. in l. hares palam n. 3. ff. de testam. Soc. Sen. conf. 142. nu. 7. lib. 1. Decian. conf. 74. n. 12. lib. 5. Vasqu. de success. creat. lib. 2. s. 17. n. 59. c. med. Rot. decif. 96. num. 5. par. 5. recent. & in Narnien. hereditatis 11. Ianuarii 1650. s. non obstant. dec. coram Reuerendissimo Terracinen.

Praesertim quia manus ac bona fama Notarii

- 14 rogati † probata est per testes Decian. libellæ num. 8. & 9. quod in punct. ponderat *Decian. dislo. conf. 74. sub num. 20. vers. que omnia lib. 5. Rot. in dilla Romana testamenti § sed. & eo coram D. Cardinali Otthobono.*
- 15 & alia coniectura identitatem suadet, † nempe quod schedula producta continet dispositionem perfectam ac dignam sapienti verò; *Decian. dislo. conf. 74. num. 18. quod exarata est integre manu † Testatoris* quam coniecturam approbavit *Rot. in dilla Perusina testamenti §. concurrentibus vers. & quod plus est coram R. P. D. meo Cerro*, quod concordat cum dicto quinti testis viti Religiosi ac Testatoris summe intimi cui re-
- 17 stator † antequam schedulam Notario consignaret aliqua ex ibi dispositis communicauerat; vt etiam ponderauit *Rot. in dilla Perusina testamenti § 2. deducitur* quod continet etiam legatam † quæ sane omisit vt in puncto aduertit *Decian. dislo. conf. 74. num. 26. ac tandem militat præsumptio † exclusiua pluralitatis testamentorum* *Lomnium Cod. testam. Surd. conf. 173. num. 43. Mant. de coniect. lib. 2. tit. 1. num. 6. Bergin. decis. 14. num. 37. par. 2. Rot. in dilla Perusina testamenti §. quia in causa.*

Hinc non obstat quod rogatus Notarij non adsit in dorso ipsius schedulæ, sed in alio folio separato quo schedula inuoluebatur, & è quo illa extrahi poterat quæ † ad excludendam probationem indubitatae identitatis omnino necessariam ponderat *Paris. conf. 19. num. 26. & segg. lib. 3. Gratian. discept. 973. num. 44. & segg. vbi ad 48. vbi ait quod rogatus iste in folio non colligato schedulæ probat quidem † Testatorem dedisse quandam scripturam Notario coram septem testibus, sed non probat identitatem scripturæ mox productæ* *Ciriac. controu. 444. nu. 19. & segg.*

22 Nam præter quod † in calu de quo *Paris. schedula testamenti remanserat in domo Testatoris* in qua interessati poterunt supponere aliam schedulam vt aduertit *Rot. decis. 96. nu. 14. vers. & etiam par. 5. recent. nostra* enim schedula remansit penes Notarium eamque sic inuolutam ab eius manibus mortuo Testatore habitam libella statim exhibuit Iudici gnara esse hæredem institutam vel ex dicto Religiosi cui vt supra testator id comunicauerat, vel ipsiusmet Testatoris quem id vxori dilectissimæ in longa infirmitate de beneficiis vt lacrimis inter obsequia vi mos est morientis leniter reuelasse verisimile est.

23 Omnes allegati in obiecto † loquuntur in Iudicio peritorio, & de schedula cuius identitas ex aliis coniecturis non coadiuuatur, secus si probabile aliquod signum identitatem certificans concurrat, vt respondendo contrariis explicat ipse *Ciriac. ex aduerso alleg. contr. 444. sub num. 36. circ. fin. vers. nam eorum*, in calu autem nostro multa identitatem coadiuuant, & agi-

24 tur in Iudicio possessorio † ad impediendam immisionem hæredis ab intestato ad quem effectum dum de cætero in testamento non adest vitium

25 visibile † sola possibilitas suppositionis alterius schedulæ tot aliis circumstantiis debilitata non nocet, quia possessor expiciens de testamento habet intentio-

26 nem fundatam † in eius exhibitione, & altior indago est in replicatione Actoris dantis de non identitate aut nullitate testamenti, quædonec in Iudicio ordinario plenius cognoscatur non releuat, cum sola spes testamentaria successione suspendat quodlibet ius hæredis ab intestato, & interim hæres scriptus habens

27 titulum saltem apparentem non sit † amonendus à possessione *Surd. conf. 268. nu. 47. vbi subdit quod pen-*

28 dente dubio an testamentum sit verum † vel falsum non est locus successioni ab intestato *Argel. de acquir. possess. quest. 6. art. 3. nu. 142. & segg. ac de legit. contrad.*

quest. 11. art. 5. num. 73. & segg. Decian. conf. 74. num. 14. & segg. lib. 5. Thomas. decis. 1. Macerat. 32. num. 9. nu. 10. & 11. alique plures quos refert rationibus egregijs exco-
Adoern. Lucan. conf. 74. nu. 5. & segg. per tot. & signa-
ter nu. 18. nu. 31. nu. 40. in punct. schedulæ testamentarie
 29 cum rogatu Notarij † non extenso in eius dorso sed in folio eam inuolvente *Rot. in supradicta Romana tes-*
tamenti §. neque obstat coram D. Cardinali Otthobono,
& in Senogallien. success. 29. Ianuar. 1652. coram Eminen-
diss. D. Cardinali Corrado §. tum quia vers. tum quia
 30 publica vbi dicitur quod publica Notarij fides † acque legalitas pluribus testibus comprobata præualeat cogitata huiusmodi suppositionis, & fraudis possibilitati, ac eius præsumptionem excludit.

Et ita decilum vtrique parte informant.

ROMANA CENSUS.

Luna 19. Iunij 1652.

ARGVMENTVM.

Extinctio census facta cum cedente postquam debitor census noticiam habuit cessionis nulla est, & inuolida. Hæres grauatus emens cum pecuniis fideicommissariis pro se, & hæredibus, sibi & non fideicommissio acquirit, licet etiam debitor fideicommissi.

SVMMARIVM.

- 1 Via executiua competent cedenti transiit in cessarium.
- Cessarium succedit cedenti etiam quod executiua obligatorius Cameralis vid.
- 2 Cessarium si agit pro solutione fructuum census cessi, & debitor suscepit reuerentiam ad soluendum, per dillam terminat suspensionem censetur in executionem agnoscere.
- 3 Fructus census cessi non debentur amplius post cessionem cedenti cessario.
- 4 Maxime quando cessio fuit denunciata debitori cessi, & Index ad instantiam cessarii inhibuit amplius soluatur cedenti.
- 5 Amplia etiam si tempore denunciationis coram Iudice exhibitum non fuerit Instrumentum cessionis dum illud necum erat debitori censui.
- 6 Item exhibitio Instrumenti necessaria non est quando cessarius non agit nomine cedentis sed propria.
- 7 Cessionis seu imitacionis defectus suppletur et scientia etiam personalis requiritur.
- 8 Inhibitor seruari debet donec à Iudice reuocetur.
- 9 Filius in conditione positi censetur exstatuo Vrbis l. cap. 141. dispositiue vocati, quod locum habet etiam in substitutione facta in contractu.
- 10 Soluens absque preestatione, sponso solvere dicitur, etiam si iussu Iudicis processerit.
- 11 Amplia præsertim si nullam fecit molestiarum denunciationem vero creditori.
- 12 Citatio quando non ardet ad comparandum?
- 13 Censui cessus non potest post cessionem extingui cedente.
- 14 Censui emptus cum pecuniis fideicommissi reuocatur ex reuocatione aliorum censuum fideicommissariorum acquiritur ementi si nomine proprio emat, licet debitor fideicommissi totidem pecuniarum euadat.

Hæres grauatus emens cum pecuniis fideicommissi nomine proprio sibi, & non fideicommissi acquirit, licet debitor pecuniarum euadat ibid.

15 Declara

- 13 *Declarata conclusio non procedere in subditiis, vel quando non appareat evidenter voluisse heredem gravatum sibi, & heredibus rem de novo cessionem libere acquiri.*
- 16 *Census fideicommissarius cedi potest, quando non ad est expressa prohibitio alienationis.*
- 17 *Cessa rei fideicommissaria fieri potest cessante prohibitione alienationis, ibid.*
- 18 *Census comprehendit sui cedenti competens donec vivit quando adest expressum fideicommissum.*
- 19 *Census in dubio censetur etiam proprietatem rei cessatransferre voluisse in cessionariam, quando scientiam alicuius vinculi super re cessa non habuit.*
- 20 *Cautio de liberando a molestiis quando locum habeat?*

DECISIO DXIV.

Census scilicet 3500. in sorte principali sibi venditi à Ioan. Petro del Drago Plautella Falconeria ratam fecit. 2500. assignavit in dorem Butio Talsche viro, & aliam fecit mille, quam emisse declaravit ex pecuniis Hieronymæ, & Francisce filiarum reportata deinde ab illis amplissima retrocessio data in Summario Tibalde, num. 2. cessit de anno 1592. Diane mariti, quæ eiusdem rate fructus à Io. Petro impositore, & successore à Domino Marchione del Drago exegit donec vixit, & tandem de anno 1619. heredem universalem in testamento instituit Francisum Tibaldum.

Ad cuius favorem contra dictum D. Marchionem relaxato ab A.C. pro fructibus decursis, & non solutis mandatum executivum, deoluto nuper ad me per commissionem appellationis à Signatura Iustitiæ subscriptam cum clausula, *si quid exequendum*, dubitatum hodie fuit an illud sit exequendum, & affirmativè respondit, nam de impositione Census eiusque respectu venditione facta Plautilla à Io. Petro del Drago auctore Marchionis constat ex publico instrumento vallaro obligatione Camerali, quæ paratam executionem habet tum contra successorem impositoris, tum ad favorem Diane Cessionariæ non secus ac ad favorem Plautillæ Cedentis, tum cessa actione principali censetur etiam cessum ius executivum, *Bero. consil. 187. numer. 27. lib. 1. Tiraquell. de retract. lig. §. 10. gloss. numer. 12. & 13. Rot. decis. 140. numer. 9. inter impress. apud Pacif. de Salu. decis. 490. num. 2. & 3. apud Cinc. de Censib.*

Nec relevar quod Marchio vsque de anno 1635. Census extinxisit, & sortem principalem restituit Leonardo Talsche filio prædictorum Butij, & Plautillæ Falconerie coniugum; cum enim longe prius cessionis à Plautilla ve supra factæ Diane auctoris Tibalde ne dum habuisset certam noticiam, sed etiam, eandem cessionariam fumendo non semel ea instante terminum ad solvendum in crediticem agnovisset, *Rot. in Romana militaris obligationis 28. May 1618. coram bona mem. Vbaldo Seniore, & in Romana militaris coram 26. Aprilis 1624. coram bona mem. Bura t inter eius impress. decis. 783. numer. 19. & quod plus est ciloango tempore fructus soluisset Summario Tibalde, num. 3. non potuit deinde fructus in aut sortem, principalem, Census solvere cedenti, siue eius filio, vel rest. expressus in l. 3. ibi vel aliquid ex debito accipere Cod. mon. ubique notat, Bald. n. 2. gloss. in l. nomen verb. certior. C. qua res pignori oblig. poss. Caneer. var. resolut. n. 2. C. n. 80. O. scilicet. dec. 44. sub n. 6. vers. aut solutio*

Et minus postquam ex abundanti de anno 1629. paulo post mortem Diane, Tibalda cessionariæ hæres denunciaverat in Marchioni ne auderet fructus aut sortem Census alteri quam illi solvere, & A.C. ad for-

Pars Secunda.

mam huius denunciationis Marchioni inhibuerat ut haberet in ead. l. 3. vers. vel debitori, & traditi Corn. consil. 154. nu. 16. lib. 2. Maur. de solut. n. 2. §. 6. nu. 9. & cap. 5. n. 57. & seg. O. scilicet. dec. 44. sub n. 6. Burat. decis. 476. n. 10. quamvis Instrumentum cessionis exhibitum non fuerit, quia illud satis erat notum Marchioni, qui plures fructus solverat cessionariæ; & instrumenti huiusmodi exhibitio necessaria non est tempore denunciationis, quando Cessionarius non agit nomine cedentis sed proprio, & ludez inhibuit debitori ne solvat cedenti, *Surd. consil. 22. nu. 19. & 42. Grat. discipul. 356. nu. 40. Cinc. de Censib. quest. 72. sub nu. 23. col. 4. in fin. & col. 5. in princ. Rot. decis. 161. num. 3. inter impress. post dictum tractatum Cinc.* Negari neque potest vis inhibitionis ac intimationis sub prætextu quod facta fuerit domi dimissa copia, quia cum ipsa pars aduerla afferat protestationem postea eius nomine factam ut in eius Summario, nu. 6. ex iode probatur quod habuit scientiam intimationis, quæ sufficit etiam in intimatio personalis requiretur, *Clement. causam in fin. de elect. Felin. in cap. cum sit Romana, nu. 15. de appellat. Rot. decis. 11. in fin. de dol. & cont. in nou. & in Leodien. Abbatis fatum 20. Junij 1644. §. 1. coram Reuerendissimo Terracenis in Pistorina. Pecuniaria 15. Iulij proxime præteriti, §. neque coram Eminentissimo D. Cardinali Othobono.* Nihil obstante quod in eadem protestatione peratur ne aliquis exaduerso audiat sine mandato procuratoris, quia manat procuratoris qui Tibalde nomine comparuit probatur ex coniecturis; cumque ludez inhibuerit in servati debuit inhibicio donec reuocaretur.

Quatenus verò Dominus Marchio ad se excusandum ait quinquennio ante extinctionem Census, nempe de anno 1630. fuisse contra se relaxata duo mandata executiva ad instantiam Talsche pro duobus semestribus fructuum decursorum ac reuera censum ipsum de illis ad dictam Talscham quia provenit ex alio simili Census à clar. mem. Duce Vrbini olim imposito ac vendito Hieronymæ Falconerie, quæ deinde illum de anno 1589. dedit in dorem Plautillæ nepti ex Horatio filio, cum substitutione eiusdem Horatii casu quo Plautilla decederet sine filiis; qui propterea filij, qualis est Talscha, tanquam in conditione positi in censentur ad dictum Census vocati ex dispositione Statuti, *Vrbis lib. 1. cap. 142. militantis etiam in substitutione facta in contractu, Rot. dec. 141. n. 3. par. 4. recent. dec. 114. n. 4. par. 7.*

Respondetur ad primum quod Marchio qui longo tempore antea fructus Census solverat cessionariæ nemine contradicente, debuisset excipere de cessione facta per Plautellam auctricem Talsche, imò & de inhibitione Iudicis ne alteri solveret, quæ præcesserat relaxatione secundi mandati, quibus non oppositis, nullaque alia exceptione adducta eum solverit, ut haberet ac si sponte soluisset quamvis iussu Iudicis solverit, *Alex. consil. 57. num. 3. & seg. lib. 1. Afflic. decis. 150. sub nu. 24. V. me. de Franc. dec. 107. num. 9. & seg. Civiac. contr. 540. nu. 74. subique imputare potest si parum mandato Iudicis, non facta saltem denunciatione*

11 *ut molestiarum cessionariæ, quam crediticem esse sciebat ve debuit, Menoch. de arbit. l. 4. §. 137. nu. 18. Rot. dec. 198. n. 2. decisio 345. n. 3. & 4. par. prima recent.*

12 Nec suffragatur quod tempore relationis secundi mandati protestatus fuerit quod citarentur interesse habentes, & successore citata fuerit pro suo lure, & interesse ipsa, Tibalda Cessionariæ hæres, quia citatio huiusmodi non arcebat Tibaldum ad comparendum, *Felin. in cap. cum inter, num. 2. de excepti. Curier. consil. 40. num. 1. Gurb. decis. 1. numer. 21. Surd. dec. 16. nu. 7.*

Præter quod executâ fuit domi dimissa copia contra mulierem vix supra minoritatem, nec hodie agitur de fructibus dictorum duorum semestrum, quos, & si Marchio coactus soluisset, non idè tenebatur eidem Tascâ solvere fructus postea decursos, eoque minus quinquennio post poruit sponte, & nullo iudicis iussu præcedente solvere † vt fecit formen principalem Censum, vt bene ponderat *Cancer. var. resol. lib. 2. cap. 6. n. 80. vers. neque obstat Ciriac. cour. 9. n. 56. Cyn. Salys. Bart. & alij ibid. alleg.*

Ad secundum respondetur quod fideicommissum Hieronymæ restringitur ad censum scut. 3300. in sorte à Duce Vrbini debitum quo postmodum redempto, quia fideicommissum non mandauit in huic casum pecunias reuocari remanere fideicommissum non amplius super Censu sed super peniis ex illius necessitate retrovenditione retractis, ex quibus licet Plantilla alium Censum emiserat Io. Petro del Drago,

† quia tamen hunc Censum non subrogauit fideicommissum Hieronymæ nec subrogare tenebatur, sed emit nomine proprio pro se hereditibus, & successoribus, idè Censum suis libere acquisitus Plantillæ, quæ vice versa euasit debitor fideicommissi totidem pecuniarum *l. si ex ea, & ibi Doct. Cod. rei vendic. l. quantum la. 2. Cod. pignor. l. qui aliena pecunia l. nihil prohibetur C. si quis alter. vel sibi Rot. decis. 26. num. 3. decis. 162. sub. n. 7. par. 1. recent. & magis in puncto est magistralis distinctio Baroli in l. Imperator 72. sub. n. 2. vers. aut eum peruenit, & vers. si vero si leg. 2. quam secuta est Rot. penes Burat. dec. 787. n. 3. & seq. usque ad 9. penes Duran. dec. 63. nu. 1. & 2. decis. 128. n. 1. decis. 241. num. 19. & inter recent. decis. 637. nu. 5. ibi vel expressa subrogatio par. 3. licet secus sit*

† in subsidium vel quando non apparet euidenter voluisse heredem gratum sibi, & heredibus rem de nouo emptam libere acquiri in quibus terminis loquitur *Rot. in Bononiens. fideicommissi de Forma gliariis coram clar. me. Cardinali Hieronymo Pamphilio in press. apud Gionag. respon. 23. num. 12. & 19. lib. 2. & bene distinguendo declarat Bart. in dicto §. fin. sub. num. 2. in fin. vers. aut dubitatur.*

Igitur rata census à Plantilla empti non cadit sub fideicommissio, eo minus quia illa habuit in dotem nedum scut. 3300. à fideicommittente assignata, sed 3000. ex quibus scilicet 1000. soluta fuerunt de peniis filiarum Dianæ quibus ipsa Diana mediante renunciatione successit. Actio autem quæ fideicommissariis Hieronymæ fortan competit pro rata pecuniarum fideicommissi quam Plantilla vt supra nomine proprio, & libere pro se inuestiuit dirigenda est contra illius heredem, qui est ipsemet Tascâ, qui quæ propterea esto etiam quod census caderet sub fideicommissio teneretur habere ratam cessionem, & quia Plantilla eius auxit fecit Dianæ, quia cum non adesset expressa prohibitio alienationis † cessio non fuisset ipso iure nulla Menoch. Sura. Pufar. & alij plures relati ab add. ad Barut. decis. 154. num. 6. & segg.

Nec dicendum quod cessio Plantillæ comprehendat diuinitat ius cedenti competens donec viueret, † quia obiectum procederet si super Censu adesset fideicommissum expressum, & alix in id concurreret coniectura in quibus terminis loquuntur *Molina Perez. & alij quos secutus est Rot. in Romana fideicommissi de Nicolinis 28. Aprilis 1651. §. quia, & per tot. coram R. P. D. meo Cerro; At in casu nostro fideicommissum ex prædictis super rata cessio non adest, & verba cessionis sunt prægnantissima directa ad ipsum Censum, ibi, omnia, & singula bona iura res, & credita, & infra ibi, item omnia iura, &c. nullo iure, &c. & insuper id declarauit obseruantia, nam etiam mortua Plantilla Marchio*

aduersarius fructus Censum postea decurso soluit cessionariæ, & ad soluendum terminum seiscipit, vnde quod etiam in dubio rei proprietatis cessio † censu notiam non habuit iuxta distinctionem Bald. in rubr. Cod. contr. empt. nu. 11. quæst. 6. quam magis committere receperam esse ait Alex. in l. si domus §. fin. num. 4. ff. leg. 1. Inf. Negus. & alij plures relati à Sura. conf. 13. nu. 29. & seg. Cinc. de Censibus quæst. 20. num. 6.

Vel in omnem euentum cum fideicommissarij hodie non sint in causa satis esse consilium Marchioni per cautionem de illum liberando ab eorum molestia † si quando inferrentur vt in similibus terminis tenuit *Rot. in Antonionem Saluiani 8. Martij anni currens §. fin. coram me.*

Ec ita decilum vtrique parte informante.

CRACOVIE. ATTENTATORVM.

Luna 17. Iunij 1652.

ARGVMENTVM.

Inhibitionem fuisse presentatam ex quibus probatur; ad effectum vt deinde gesta tanquam attentata reuocentur?

SVM MARIVM.

- 1 Inhibitionis Rotalis presentatio probatur ex relatione executoris, cui tanquam de re ad eius officium spectant fides addibitur.
- 2 Item probatur ex illius productione coram Iudice de partibus, contra quam aduersarius allegauit esse nullam, eandemque non esse obtemperandam, ac et alius Iuribus ab actuario extractis plenam fidem facientibus.
- 3 Iura extracta à Notario actuario causa plenè probos ibidem.
- 4 Index de partibus non potest absque vitio attentati adiri super rebus comprehensis in lite pendente in Rota.
- 5 Inhibitionis Rotalis postquam fuit presentata reddi emnia deinde gesta attentata, siue presentata fuerint Iudici, & parti, siue alteri ex illis.
- 6 Bona super quibus Index de partibus pronuntiatus esse comprehensam in lite, ac inhibitione Rotali constat ex actis.
- 7 Inhibitionis Rotalis Iustitia apparet ex decisiombus in causa emanatis.
- 8 Inhibitio Rotalis, siue iusta, siue iniusta timenda est nec ad Iudices de partibus spectat cognoscere de illius iustitia.
- 9 Item nec de comprehensione, an scilicet hæc, vel illa bona comprehendat inhibitio, quia recurritur dum est ad Rotam, vel ad Signaturam pro declaratione.
- 10 Attentata lite pendente, & post presentatam inhibitionem veniant in primis reuocanda, quia attentata eodem tempore Ius, Iudicem, & partem offendi.
- 11 Ius cogendi ad reuocandum attentatam commissam spectat ad Iudicem cuius maiestas est lesa.

DECISIO DXV.

Inhibitionem Rotalem emanatam sub die 15. Augusti 1650. in vim Commissionis à Signatura Iustitiae per monasteriũ, & Monachos Cœuentus Androuicentis Cisterciensis

Cisterciensis Ordinis concessæ super nullitate donationis quorundam bonorum ab Alexandro Tikebionensi olim dicti Conuentus Abbate Commendatario factæ Ecclesiæ Patrochiali Sanctæ Catharinæ eiusque Redtori huic personaliter præsentatam ꝑ cum Mattheo Alexandro Rudski Modemo Redtori dictæ Ecclesiæ, nũm Gregorio Grochonski Iudici ac successu eius Ioanni Tarnowski ab eo subdelegato probant ne dũm relationes executorum quibus tanquam de re ad eorum officium spectante adhibetur fides, *Gloss. in c. cum parati verb. suis nunciis de appellat. & in c. prudentiam verb. per certum nuncium ff. offic. deleg. Mandos. conf. 96. n. 10. Put. dec. 187. lib. 3. in Corr. Rot. in Vercellen. Priora. 11. 25. Februarij 1647. coram R. P. D. meo Pentingerio.*

Sed etiam eiusdem inhibitionis actualis productio coram Iudice facta, sub die 28. Nouembris 1650. Redtore aduersario temere allegante illam esse nullam, & eidem non esse obtemperandum Summario Monachorum, numer. 6. Item alia similis productio sub die prima Iulij 1651. Summario ibidem, num. 5. & decretum aggregatorium a Iudice subdelegato die 6. dicti mensis latum cum explicita mentione inhibitionis sibi præsentatæ Summario, numer. 11. De quibus omnibus extant publica documenta extracta à Notario aduario causæ ideoque plenam probationem facientia, *Bart. in auct. si quis in aliquo sub mem. 2. vers. 1. oppos. & n. 3. Cod. eodem Egid. dec. 38. n. 4. & seq. Caput. 19. dec. 170. n. 1. par. 1. dec. 1. n. de fid. Instru. in mem. dec. 98. n. 4. apud Cocc. dec. 59. num. 4. coram sancti memor. Gregor. XV.*

Ideo cum præta inhibitione Index de partibus competentem se pronunciauerit sub die 28. Nouembris 1650. & sub die 2. Ianuarij anni 1651. adiudicauerit præfæto Mattheo Alexandro Redtori Ecclesiæ Sanctæ Catharinæ Stagnium Trezieniek vnã cum hortulania, & attentius comprehensio in præcitata donatione, super cuius nullitate Signatura Iustitiæ causam commiserat in Rota, & Rota ad formam commissionis inhibitionis nec non die 16. Maij 11. Iulij, & 14. Octob. 1651. ad instantiam dicti Matthei contra Monachos Androuenses litteras executoriales pro damnis, & expensis relaxauerit, & sententiam reaggitationis censurarum tulerit Summario Monachorum, n. 7. & seqq. vique ad 13.

Hæc omnia, & si quæ cohærenter subsecuta sunt attentata esse particulari dubio desuper proposito decisis hodie fuit iuxta receptissimas conclusiones quod super rebus comprehensio in lite ꝑ pendente in Rota non potest absque vitio attentati Iudex de partibus aditi, *Butr. in cap. cum meo Ferrar. n. 61. de const. Lancell. de attent. par. 2. cap. 4. limit. 2. n. 52. & seqq. Grat. distep. 914. n. 29. Put. dec. 116. in fin. lib. 1. Rot. dec. 148. n. 7. par. 5. recent. Quodque inhibito Rotalis post quam fuerit præsentata ꝑ attentata reddit omnia deinde gesta, siue præsentata fuerit Iudici, & parti, siue alteri ex illis, *Ces. de Grass. dec. 6. n. 5. de caus. posses. & propr. Rot. dec. 311. n. 2. par. 4. tom. recent. & in Lucana Canonica. 20. Aprilis 1646. coram R. P. D. meo Pentingerio in Vercell. Prioratus 28. Nouembris eiusdem anni coram eodem, & in Taurinen. Parrochialis 13. Nouembris 1647. coram R. P. D. meo Celfo.**

Eo magis quia bona ꝑ super quibus Iudex de partibus pronunciauit comprehensa esse in lite ac inhibitione Rotali constar ex actis eiusdemque inhibitionis iustitia ꝑ ex decisionibus in ea lite emanatis contrarium me, sub die 16. & 26. Nouembris 1650. satis apparet, aduadita in dec. 1678. num. 1. par. 2. dec. 325. num. 4. par. 5. dec. 361. n. 3. par. 6. recent. Quod ex abundanti dicitur, quia inhibito Rotalis ꝑ siue iusta, siue iniusta timent.

Parte Secunda.

da est nec ad Iudices de partibus spectat cognoscere de eius iustitia, *Archill. dec. 329. num. 6. de appellat. Rot. dec. 785. num. 2. par. 1. diuers. dec. 71. num. 2. dec. 72. numer. 10. apud Pacif. de Saluian. & in alijs relatis in d. Taurinen. Parrochialis, 8. & idco prius, & in Lucerien. Attentatorum 26. Iunij 1648. coram R. P. D. meo Cerro in Anglonen. Territorij 13. Iunij 1650. coram R. P. D. meo Meltio. Pro vt nec de comprehensione, ꝑ an scilicet hæc vel illa bona comprehendat inhibito; recurrentum enim est ad Rotam vel ad Signaturam pro declaratione comprehensorum in inhibitione, & interim inhibito seruanda, *Lancell. de attent. post inhib. limit. 26. num. 7. Seraph. dec. 53. vers. iterum casus Cauteler. dec. 611. num. 1. Buratt. dec. 632. nu. 8. Rot. in Ariminen. Bonorum 26. Iunij 1645. coram R. P. D. meo Versophio.**

His consequens est vt prædicta omnia lue pendente in Rota, ꝑ & post inhibitionem præsentatam gesta reuocanda in primis veniant, quia attentatis eodem tempore ius iudicem, & partem offendit, *Rot. dec. 235. n. 1. par. 1. recent. cum alijs relatis à Moder. de man. obseru. 48. num. 6. & ius cogendi ad renouandum ꝑ spectat ad Iudicem cuius Majestas læsa fuit, Lancell. de attent. par. 3. cap. 27. numer. 39. & seqq. Rot. dec. 164. n. 2. & 3. par. 1. recent.*

Et ita decem informatisibus solum Monachis quinque tamen aduersario citato.

ROMANA RESCISSIONIS CONCORDIÆ.

Ven. 1. Iunij 1652.

ARGVMENTVM.

Prohibito Testatoris, ne eius hæres hæredem aliquem illegitimum procrearet ex patre aut matre illegitima illicitat, eique donationem aliquam faciat nõ comprehendit omnem illegitimum sed illum dumtaxat, qui sit natus ex patre aut matre illegitima, & sic concursus vtriusque qualitatis est necessarius.

SVMMARIVM.

- 1 Testator si prohibuit, ne illegitimus procreatus ex patre, & matre illegitima in eius bonis succedat, tunc prohibito vt locum habeat requiritur concursus vtriusque qualitatis, nec sufficit quod illegitimus sit natus ex patre, aut matre legitima.
- 2 Ratio est, quia odiosior videtur qui nedum propriæ, sed etiam paternæ, aut maternæ originis maculam patitur.
- 3 Dicitio, Et accipi potest ampliativè seu disjunctivè, quando respicit diuersa seu personas, & cadit inter duas orationes respectu alicuius accidentis.
- 4 Declarat procedere quando ex contextu eiusdem orationis non apparet Testatorem vsurpasse disjunctivè seu disjunctivè disponere voluit.
- 5 Discretus modus loquendi Testatoris diuersam denotat voluntatem.
- 6 Fides quando continet materiam quæ ex pluribus redditur inuicem simili attendi non debet.
- 7 Fides extrajudicialis non facit fidem.
- 8 Testes deponentes Testatorem aliter dixisse ante conditum testamentum nihil concludunt, si verbum Testamenti contrarium suadent, sed oportet quod deponentes de dictis in actu Testandi.
- 9 Ratio redditur quia multa non produciuntur ad effectum, vel ab alijs recedunt.

- 10 *Proferitur vbi ante Testamentum, vel post Testator inciditur locusus fuit.*
- 11 *Transactio quando non est restricta ad causas in lite deducitas, sed in ea causa non cognita fuerint etiam expresse vti que comprehendit quacunque alia lura non expresse, & in litem deducita.*
- 12 *Distinctio Baldi relata à Cancr. var. resol. lib. 3. c. 15. num. 272. & 273. declaratur.*
- 13 *Transactio substatuatur saltem in vim pacti super re qua in lite non cadebat.*

DECISIO DXVI.

Testamentum Rutilij prohibens ne Cæsar eius filius & hæres possit institui, & nominare, nec aliquam donationem facere ad suorem personæ illegitimæ, & naturalis, & procreatæ ex parte illegitimo, & naturali, aut ex matre illegitima, & naturali, non aduersari Marcello, & Horatio liis lo. Baptista lunioris quo minus bona Rutilij consequi possint iterum hodie decisum fuit rationibus in vltima decisione coram me, & aliis prioris instantiæ coram Eminētissimo Domino Cardinali Corrado adductis.

- Quibus vnus ex Dominis addebatur quod dicta prohibitio non comprehendit omnem illegitimum, & sed copulatiue requirit quod sit natus ex patre aut matre illegitima; ponderando dictionem, *Et ibi, ad fauorem personæ illegitimæ, & procreatæ ex patre & ex matre* utramque hanc qualitatem coniungit, vt propterea vtriusque concursus requiratur. *l. si heredi plures ff. cond. inst. l. si in qui ducenta §. vtriusque. reb. dub. l. semibi. & Titio ff. verb. oblig. Fusar. de subst. quest. 340. num. 16. Surd. decis. 272. num. 5. Rot. dec. 115. nu. 8. par. 1. diuers. nec mirum, quia odiosior est q̃ qui ne dum propriæ sed etiam paternæ, aut maternæ originis maculam patitur, & sæpe videmus alteram ex illis non obesse Bald. conf. 146. sub num. 5. lib. 1. conf. 363. num. 4. l. b. 5. Guidopap. conf. 94. num. 3. & segg. Alex. conf. 158. num. 4. lib. 7. Capra conf. 2. num. 18. Corn. conf. 25. num. 7. & segg. lib. 1.*

- Neque in casu nostro Copula, Et accipi potest
3 *ampliatiue, seu distinctiue pro vt quando respectu diuersa subiecta seu personas, & cadit inter duas orationes respectu alicuius accidentis per ea que tradit Alex. conf. 101. n. 8. lib. 3. Barbof. dist. 95. nu. 10. quia hæc procedunt quando ex contextu eiusdem orationis*
4 *non apparet testatorem vñum fuisse dictionibus distinctiuis, ac ampliatiuis vbi voluit distinctiue vel ampliatiue disponere, qui est casus nolter; nam Rutilius contextualiter, loquens de origine patris, & matris, quia etiam alteram ex illis odio habuit, non fuit vsus dictione copulatiua sed distinctiua, ibi, procreatæ ex patre illegitimo aut ex matre illegitima: discretius enim*
5 *iste modus loquendi denotat diuersam in vtroque casu voluntatem nec sine misterio eadem dictio alternatiua videtur omitta in primo casu l. vnica §. si autem deficientis Cod. caduc. tollend. Alex. conf. 170. num. 7. lib. 2. Gozzad. conf. 29. num. 16. Menoch. conf. 266. nu. 21. & seg. Rot. decis. 388. nu. 12. par. 1. recent.*

- Et hoc fundamentum satis esset ad victoriam quia Marcellus, & Horatius licet eorum mater nata fuisset illegitima, orti sunt ex legitimo matrimonio. Nec obstant fides extraiudiciales & Francisci de Alexandris, &upertima Sororis Flauie Monialis in Monasterio Turris Speculorum de declarationibus à Rutilio ante testamentum editis contra descendentes illegitimos vel natos ex illegitimo patre aut matre, quia hæc posterior mulieris agentis 76. annum ac de re audita per 60. & amplius, ante annos, admodum meritisimilis visa est vti in fortioribus terminis de solo cursu 40. anno-

rum in muliere ponderauit Rota in Romana quædam Demoran 28. Aprilis 1651. coram R. P. D. meo Francisco; idemque respondetur ad priorem fidem Francisci de Alexandris, quæ præterea vti extraiudiciales & fides non meretur, licet dum ille viueret actores obtinuerint ne examinaretur formiter, quia iuste obstituerunt attendita dicta inuestigatitudine, & aliis & gnanter in secunda decisione coram Domino Cardinali Corrado ponderatis, cumque hæc fides referat dicta à Testatore per annum ante testamentum conditum, nullius momenti esset & esto quod idem in examine solemniter franciscus deposuisset, quia oportet testes deponant de dictis in actu testandi, quando pro vti hic verba testamenti aliud fudent Oldr. conf. 119. num. 1. vers. sed contrarium Dec. conf. 159. num. 9. & seg. Seraph. decis. 1357. num. 11. vbi dicit rationem & quia multa non perducuntur ad effectum vel ab iis receditur, & optime distinguendo declarauit Rota in Romana legat. 14. Martij 1644. §. nec obstat quod non sufficiat coram
10 *Reuerend. Episcopo Salamantrino. Præteritum & vbi ante testamentum vel post testator locutus fuit incidenter Gabr. conf. 112. numer. 29. & 30. lib. 2. cum aliis allegatis à Modern. Neapolitano Quotidian. resol. lib. 2. cap. 95. num. 23.*

Verum iusticiantur Horatio, & Marcello etiam personalitas prohibitionis restrictæ ad Cæsarem, & clausula vniuersales ac effrenatæ appositæ in translatione inter hæc partes iuxta de anno 1632. non obstante quod in prohemio transactionis narrata facit præcedens lis super testamento, & hereditate Cæsaris, quia simul pro causa transgrediens expressa fuit ratio conferendi agnationem, & se habens ad omnes ex testamento siue Cæsaris, siue Rutilij obstatum conferuati bonorum in agnatione Horatij, & Marcelli à transigentibus contemplatæ, & quod plus est transactio non fuit restricta ad lites natas, & que nasci possent ex causa supra narrata tantum, scilicet testamenti Cæsaris, sed etiam ex causa infra dicenda, ibi, causa, & occasione supra narrata, & infra dicenda; vnde dum inferius expressa fuerunt & etiam causæ non cogitare vtique ipsa comprehendit quæcumque alia nullatenus expressa, & in litem non deducta; attamen præteritum aliis clausulis prægnantissimis vt comprobatur vltima decisio in §. solidissima. Et sic non applicatur & distinctio Baldi relata à Cancr. var. resol. lib. 3. cap. 15. n. 272. & 273. quam secuta est Rot. decis. 428. num. 7. & 8. par. 5. recent. quod nempe clausula generalis operatur quando certa causa non est expectata, sed in conuerso, nam in casu nostro non fuit expressa sola causa litis vertentis super testamento Cæsaris.

Ac præter clausulas generales positas in corpore transactionis partes in fine promiserunt cum amplius clausulis illam obseruare eamque sub quouis preteritu etiam novorum iurium, & ex quacunque alia causa non impugnare siue agendo, siue excipiendo quapropter semper obstat vniuersalis hæc promissio præxiitensis litis, & fideicommissi Cæsaris in prohemio narrati non restricta, & ex voluntate transigentium transactio afficit & saltem in vim pacti etiam super eo, quod in illa lite non cadebat, vel expectatum non fuerat Salys. in l. si de certa num. 2. Cod. de transact. cum aliis adductis in §. fin. vltima decisionis.

Quam Domini confirmarunt vtraque parte in iudicio manente.

ROMANA DEVOLUTIONIS.
DOMVS.

Veneris 21. Iunii 1652.

ARGVMENTVM.

Caducitas si fuit ab Emphyteuta incursa, & à Domino directo remissa, si iterum Emphyteuta fuit inueftitus cum nouis pactis, & conditionibus non exprefsis prima inueftitura, tunc concessio dicitur noua.

SVMMARIVM.

- 1 Emphyteuta caducitatem à se incursum approbare censetur, eo ipso quod à Domino directo illius remissionem obtinet mediante solutione certæ quantitatæ, ac nouis pactis interuenientibus.
- 2 Quam caducitatem impugnare, & excusare nequit causam habens ab Emphyteuta.
- 3 Ab eo super caducitate inueftita censetur recessum, si Emphyteuta à Domino directo remissionem caducitatis accepit.
- 4 Liti super caducitate dicitur calumniosa, quando est clara, & incontrovertibilis.
- 5 Li calumniosa non est attendenda ibid.
- 6 Appellatio suspensiuæ non datur à mandato de manu tenendo.
- 7 Concessio seu inueftitura obenta post incursum caducitatem culpa Emphyteute, & post possessionem à Domino directo captam dicitur noua.
- 8 Amplia quauis Dominus directus processerit per viam remissionis caducitatis incursum, si continet noua pacta, diuersa ab antiqua inueftitura.
- 9 Concessio licet emanauerit sub commemoratione antiquæ, si continet noua pacta respicientia substantiam contractus Emphyteutici est prorsus noua.
- 10 Caducitatis remissio non dicitur noua concessio, nisi noua pacta contineat alia secus.
- 11 Caldas. de renouat. Emphyt. lib. 1. quæst. 4. num. 13. & 14. alique allegati, in quibus terminis loquantur ibid.
- 12 Noua concessio non resultat ex solo verbo de nouo concedimus, nisi alia concurrant demonstrantia mentem de nouo concedendi.
- 13 Concessio noua non inducitur ex nouis pactis Ecclesiæ utilibus Declarat. vt num. 14.
- 14 Beneficium Apostolicum non requiritur, si noua pacta in concessione Emphyteutis Ecclesiastica non tangunt substantiam contractus, & res est solita locari, secus vero si pacta essent præiudicialia, & num. 17.
- 15 Concessio an dicatur noua, & independens à prima solum attenditur, an noua pacta respiciant substantiam contractus, & acceptata fuerit caducitas, & aliunde constet de voluntate de nouo concedendi.
- 16 Beneficium Apostolicum non est necessarium, quando noua pacta in concessione Emphyteutis sunt utilia Ecclesiæ.
- 17 Beneficium Apostolicum defectum à sola Ecclesiæ oppositi, & excipi potest.
- 18 Obligatio soluendi laudemium non congruit contrariis locationis.
- 19 Clausula ad habendum, & in perpetuum non faciunt Emphyteutis transitoriam ad extraneos, quando adeft expressa prohibitio alienandi sine consensu Domini, & num. 22.
- 20 Decis. 294. par. 2. recent. declaratur.

Par. Secunda.

20. Decis. 741. num. 17. & 18. par. 4. tom. 3. rec. quo casu loquatur.
- 21 Alienatio Emphyteutis cum consensu Domini fieri potest in personas comprehensas.
- 22 Canonum receptio tunc præiudicat Ecclesiæ, quando caducitatis remissio pendet ab eius potestate, secus quando ulterius requiritur beneficium Apostolicum, tunc enim talis receptio non præiudicat, & num. 14. & 25.
- 23 Beneficium Apostolicum requiritur, quando res non est solita locari, vel si alteratur solitum transferendo rem Emphyteuticam in manum mortuam.
- 24 Quinimo requiritur ultra beneficium Apostolicum etiam evidens Ecclesiæ utilitas.
- 25 Utilitas Ecclesiæ defest, si pro domo annui redditus fecusorum centum exigens Canon soluitur.

DECISIO DXVII.

Nouas esse concessiones factas de anno 1597. Francisco Calandro, & de anno 1601. Angelæ Calandæ, prout firmat decisio ædita sub die 14. Decembris proximè præteriti hodie ad tutum reuocata præmittendum esse ad faciliorem eiusdem decisionis confirmationem Domini censuerunt, ponderantes iterum, quod dictæ concessiones non emanarunt ob litam finitam, sed post apertam deuolutionem ex culpa Emphyteute in alienandum domum Emphyteuticam, ac non soluendo canonem quam culpam, & consecutivè caducitatem Hospitale Aduersariorum, cum habeat causam à dicta Angelæ, & Francisco qui in præcitis concessionibus caducitatis remissionem præterit mediante solutione certæ quantitatæ, ac sub nouis pactis, vt infra dicam acceptando facti fuerunt cap. ex ore veris. per hoc de his que sunt à maior. par. cap. Dec. cons. 206. n. 6. vers. ubi exhibens Rot. in Craconien. liris respondens de 28. Iunii 1651. coram me, & cutare, aut impugnare præter non potest Rot. decis. 290. n. 2. par. 1. recent. dec. 293. num. 2. ad med. par. 2.

Vt propterea gratis exaduerso legetur præexistentialis super caducitate, & appellatio interposita à decreto manutentionis Monialibus Dominis directis, quæ tanquam de re deuoluta possessionem apprehenderant concessit, quia post modum per acceptationem præter supra remissionis caducitatis à lite recessisse, & bonum ius monialium cognouisse, nec non dicto decreto manutentionis acquiescisse censetur Caldas. de renouat. Emphyt. lib. 1. qu. 4. sub num. 12. vers. Emphyteuta enim ex text. in l. si quis autem ff. acq. poss. l. p. al. nouissima C. p. al. alique initio allegari. Præter quod cum factum alienationis, & mora in soluendo Canonem esset incontrovertibilis, & exinde ex speciali pacto in antiqua inueftitura appositio resultaret effectus caducitatis, præter sententia litis tanquam calumniola, non merebatur attendi l. 1. §. si iterum ff. de litig. Lancell. de attentat. lit. pend. c. 4. lim. 4. Loribar. de re benef. lib. 2. qu. 20. mem. 97. eoque minus appellatio interposita vt supra à mandato de manutendo, præter illius executionem non suspendebat l. unica C. si de nomen. possess. cap. fin. §. de possessione secunda q. 6. Seraph. dec. 1294. n. 1. Duran. dec. 212. num. 6. Rot. in Bononien. Bonorum 17. Martij 1649. coram me.

Quapropter cum ex natura rei, & partium confessione constet concessiones emanasse post incursum caducitatem ex culpa Emphyteute, & quod plus est post incorporationem, ac possessionem bonorum à Monialibus ex hoc capite captam, Iudicisque decreto confirmatam, nec appellationem suspensibilem eas nouas esse dicendum est iuxta distinctionem Beroi

conf. 112. num. 3. & 4. lib. 1. passim ab aliis in prima decisione allegatis, receptam quamvis processerint per viam remissionis caducitatis † inuenta, vt in fortioribus terminis dixit Rota in Portuen. Signiū 10. Iunij 1641. §. nec refragatur vers. nihilominus coram bo. me. Card. Panzirolo; attentis præsertim nouis pactis ibidem appositis, nempe quod non nudus situs, vt in antiqua, sed domus ipsa desuper ædificata conceditur, quod secunda concessio facta Angela habeatur pro non facta quatenus Angela esset Monialis, quod soluatur Laudemium, quod augeatur Canon, quod per solam moram bienij in soluendo Canones caducitas contrahatur, quod in causam contrauentionis Moniales possint domum cum melioramentis propria autoritate capere, quod inuestitura sit pro hæredibus, & successoribus absque clausula ceterata, quæ aderat in antiqua, & absque pacto francandi in eadem adiecto, hæc enim omnia de nouo conueniunt cum pleraque respiciant non solum accidentia, sed ipsam substantiam rei, & contractus Emphyteuticus efficitur, vt concessiones licet emanauerint sub commemoratione antiquæ sint prorsus nouæ, vt præter allegatas in prima decisione tradit Ofsic. decis. 23. num. 21. & segg. Causale decis. 30. num. 88. par. 2. Alexand. conf. 9. num. 2. lib. 3. aliisque allegatis à Modern. Fulginat. de Iur. Emphyt. tit. de contrah. Emphyt. qu. 9. num. 12. & segg. quibus additur Capic. Laro decis. 67. num. 12. Rot. coram Jan. mem. Greg. XV. decis. 522. num. 19. & in Cernien. Bonorum 23. Martij 1648. coram Reuerendissimo Terracinenf.

Nihil obstante, quod ibidem fuerit nominatim remissa caducitas, quia hoc esset momenti, nisi noua pacta adessent, in quibus terminis loquitur Cald. de renou. Emphyt. lib. 1. qu. 4. num. 13. & nu. 14. in fin. Seraph. decis. 1496. nu. 2. & quorquor exaduerso allegantur, secus è conuerso vt bene declarat Rosent all. de feud. cap. 2. conclus. 19. num. 4. vbi loquitur de fortioribus terminis, & allegat concord. quorum opinio libentius recipienda in casu nostro, quia ipsa remissio caducitatis facta legitur pro certo prætatio ab Emphyteuta soluto, & verba ipsa sonant in nouam concessionem, & vltorius illam anni 1597. nouam fuisse declarantur partes in subsequenti anni 1612. facta auctrici Hospitalis Aduersarj: atque ita multæ concurrunt ad demonstrandam † mentem de nouo concedendi, licet secus esset si ea mens eliceretur tantum ex verbo de nouo concedimus, in quibus terminis loquitur Malus. conf. 40. num. 25. Rot. decis. 499. num. 18. par. 5. recent. aliique exaduerso allegati.

11 Non obstat, quod noua pacta † quando sunt vitia Ecclesiæ non reddant concessionem nouam, quia verum est ad effectum, vt si substantiam contractus non tangunt, & res sit solita locari † beneplacitum Apostolicum desuper non requiritur, prout loquitur Calder. conf. 11. de feud. Feder. de sen. conf. 179. nu. 1. quos refert, & sequitur Caldas. dista quest. 4. num. 8. vers. hoc tamen, & comprobatur Rot. decis. 191. nu. 15. par. 4. diuers. requireretur autem si pacta † essent præiudicialia Rot. dec. 243. num. 16. par. 7. recent. non autem ad effectum ne concessio dicatur noua, & independens à prima,

14 quia tunc † solum attenditur, an noua pacta respiciant substantiam contractus & acceptata fuerit caducitas ex capite contrauentionis, vel aliunde eluceat mens de nouo concedendi ex superius allegatis. Minus obstat, quod si concessiones essent nouæ partes referuissent beneplacitum Apostolicum, quia vel illud necessarium non erat, ex quo † noua pacta vitia erant Ecclesiæ, vt mox dicebatur, vel prætulerit alie coniecturæ imò, & demonstrationes supra adductæ, vel in omni euentum de beneplaciti Apostolici defectu

16 † sola Ecclesiæ excipere potest Mant. de tacit. lib. 3. tit. 16. sub num. 12. Grat. disp. 202. num. 25. Surd. decis. 377. num. 17. add. ad Jan. mem. Greg. XV. decis. 467. 377. Rot. decis. 133. nu. 11. par. 2. diuers. & in Macerata. Cernymio Versipio.

Elaborandum ergo non est super intellectu antiquæ inuestituræ, fuerit (scilicet nec ne transitoria ad extraneos, vel ob correspondentiam Canonis fructuarius agitur ex nouis concessionibus præcitam habentibus naturam contractus Emphyteutici, & in quibus non militat correspondentia Canonis, quin ille longe minor est fructu domus concessæ ad annua fere sexcentum ascendente, & insuper adest obligatio † soluendi Laudemium locationi non congruens ex alleg. in prima decis. §. his positum.

Quatenus verò etiam nouas concessiones transitorias esse ad extraneos educitur ex clausula ad habendum, & in perpetuum, † ibi apposita, placuit Domini responso primæ decisionis in §. contrarium, quod videlicet clausularum huiusmodi virtus euacuatur ex prohibitione alienandi sine consensu Domini vt articulo mature discussio, & alius decisionibus allegatis in his respondit Rota in Caietana Bonorum 3. Decembris 1646. quod sine difficultate, & segg. & 10. Iunij 1648. §. & proinde vers. loquitur coram R. P. D. meo Cero, vbi insignanter declaratur † decis. 294. par. 2. recent. quæ eadem est cum decisione relata per Gioagn. conf. 44. nu. 85. lib. 2. exaduerso allegata. Alia autem decis. † 741. nu. 17. & 18. par. 4. tom. 3. recent. pariter exaduerso allegata loquitur de prohibitione alienandi restricta ad personas prohibitas, solumque firmat quod fieri potest aliter.

21 natio † cum consensu Domini in personas comprehensas vt legitur sub num. 16. vers. saltem; vnde non se-

22 quitur quod inuestitura sit transitoria ad quoscunque vt bene declarat Corbul. de Iure Emph. tit. de causis priuat. ob alienat. limit. 3. num. 2. & 3. aliique in dista Caietana Bonorum, & in dec. huius causæ allegati.

Ex quibus inuicibilis manet deuolutio ob deficientiam lineæ Franciscæ, & Angelæ tertio loco vitæ pra inuestita, nec non ex quo Angela domum transiit in manum mortuum hoc est Hospitalis aduersarium, cui non suffragantur solutiones Canonum factæ procuratori monialium vel earum Priorissæ, quia etiam quod procurator seu Priorissa possint recipiendo per iudicare Ecclesiæ † quando remissio caducitatis pendet ab earum vel Ecclesiæ potestate, in quo calu loquitur Dec. conf. 329. sub num. 3. Mant. de tacit. lib. 22. tit. 24. 33. sub n. 10. secus est quando vltro necessarium † est beneplacitum Apostolicum, quia tunc sicuti non potuissent præiudicare expresse faciendæ nouam inuestituram, eo minus tacite recipiendo Canones iuxta textum in l. oratio off. sponsal. Surd. conf. 5. nu. 40. & in proximis terminis Rota in Gerunden. Beneficij 30. Aprilis 1640. §. nimis dicto coram R. P. D. meo Roisat, & in puncto 25. quod dicto calu receptio Canonum † non præiudicat Ecclesiæ tradit Mant. dist. tit. 33. nu. 12.

In casu autem nostro necessarium fuisse beneplacitum Apostolicum, † quia res non est solita locari, & quia solum alteratur transferendo domum in manum mortuum, comprobant alleg. in prima decisione §. fin. & alij quos secuta est Rota in Cernien. Bonorum 23. Martij 1648. §. non substituitur ille secundo coram Reuerendissimo Terracinenf. Quin nec sufficeret beneplacitum Apostolicum † cum copulatiue requiratur con-

28 utilitas Ecclesiæ quæ hic desit † cum pro domo annui redditus scilicet 100. exiguis Canon. seu. 0.20 soluatur vt in fortioribus terminis de concessione Domus redditus annui

anni scilicet 77. pro anno Canonice scilicet 12. dixit Rotā in
Roma a Dominorum 18. Febr. 1650. coram me.

Et ita utraque parte informante Domini primam
decisionem confirmant.

NOVARIEN. FIDEICOMMISSI

Mercurij 26. Iunii 1652.

ARGUMENTVM.

Retrocessioni locus est stante pacto inter cedentem, & cessionarium in casu cuiusvis seu inexigibilitatis. Et ex quibus inexigibilitas probata remaneat?

SUMMARIVM.

1. Retrocessioni locus est in casu promissa inexigibilitatis.
2. Inexigibilitas ex quibus probata remaneat?
3. Sententia lata contra cessionarium affliccentem si ei a Cessionario fuerint intinata molestia, & ipse non comparuit, nec a sententia appellavit.
4. Cedenti imputari debet si post intinatas molestias a Cessionario ipsum non defendit.
5. Fideiussor excutendus est, ad hoc ut inexigibilitas probata dicatur.
6. Inexigibilitas debitoris cessi constat ex inhibitionibus super eius bonis obtentis.
7. Declara hoc non sufficere, nisi etiam fuerint facta diligentia pro revocatione, & moderatione ad inhibitionum.
8. Tamen si dicta inhibitiones fuerint intinata cedenti, & ipse non curavit illas revocari imputandum est ei, si diligentia pro illarum revocatione non fecit.
9. Filium familias non presumitur habere alia bona quam paterna.
10. Cessionarius si contra debitorem cessum obtinuit mandata verisimile non est quod ipse ab ulteriori executione se abstinuisse si revera bona adessent satis est adhuc effectum bona esse intricata.
11. Cessionarius tenetur excutere credita debitori cessi competentia.
12. Inexigibilitas quando subest pro concurrente quantitate crediti cessi intrat regressus contra cedentem.
13. Excussio ulterioris necessitas cessi, eo ipso quod constat credita cessi esse inania, & sine effectu.
14. Inexigibilitatem debitoris cessi probandi modus resultat ex interpellatione facta cedenti siue ab eo causam habenti pro indicatione bonorum super quibus fieri possit executio.
15. Negligentia cessionarii in exigendo siue illius culpa in prorogando tempus ad solvendum cedenti nocere non debet.
16. Nomen cessum, ut inexigibile dicatur ob negligentiam cessionarii probandum est quod ante cessionem tale non erat.
17. Nomen cessum, ut sit exigibile non satis est probare exigibilitatem de tempore cessus, sed requiritur continuatio per aliquot annos stante promissione manutenendi creditum exigibile.
18. Promissio de evulsione, & cum expressa obligatione debitores esse solvendo eosque manutenendi operatur neque respectu veritatis crediti, sed etiam exigibilitatis.
19. Dictio ut supra est precedentium quantitationem repetitiva.

Paras Secunda.

20. Evulsio siue conservatio indemnitas si fuit simpliciter promissa nulla facta mentione quod non sit cessum esset solvendo, tunc sufficit esse verum Castrensis, conf. 170. num. 2. lib. 2. in quibus terminis loquatur ibidem.

DECISIO DXVIII.

A dicto pacto quod ubi credita cessi, & infra cessi evincantur in totum seu pro parte seu debitor, cessi reperiantur non solvendo eo in casu non teneatur ille ex add. contrahentibus, qui de manutenzione teneri debet ut infra ad aliud quam ad retrocessionem tantumdem ex creditis, in quibus cessi ad ratum eius quod actualiter vel pro quo debitor cessi reperiantur non solvendo Petrus Franciscus Caccia, & Iacobus Antonius Riccus nomine proprio, & Ottavij patru sibi ad invicem plura credita ingentis summa cessum contra diuersas personas ut latius in instrumento rogato sub die 18. Febr. 1656. dato in Summario utriusque partis num. 1.

Successive quoniam inter credita cessi a Caccia reperta sunt inexigibiles summa libratum 34800. in sorte principali, & interusuriorum quam & quæ debebant Franciscus de Teste ac Theodorus eius filius pro eadem summa, interusurii Barnabas, & alij de Siccis ut hæredes præfatorum Iacobi Antonij ac Ottavij sibi retrocessionem fieri duplicis crediti solvendi a communitate mallente, & Marco Doredado petiterunt iudicialiter, & sententiam fauorabilem reportarunt a D. Vicario Generali Curie Archiepiscopalis Mediolani contra Capitulum, & Canonicos Ecclesie Cathedralis Novariæ ut administratores fabricæ hæredes institutæ a dicto Caccia.

Quia sententia per appellationem victi ad me devoluta cognitur hodie fuit an sit locus retrocessioni, & affirmatiue responsum, quia inexigibilitas Francisci ac Theodori Teste ut infra probata aperit viam pacto retrocessionis in eum casum ut supra conceptum Aym. conf. 127. num. 13. Eugen. conf. 73. num. 2. lib. 1. post Neuf. conf. 11. num. 10. conf. 66. num. 18. Becc. conf. 105. sub num. 35. Rot. decis. 476. num. 3. coram bon. mem. Buratto decis. 51. num. 1. decis. 72. num. 4. & 5. inter impress. apud Modern. Perus. de subast.

Est inquam probata inexigibilitas ex concursu creditorum, & sententia graduatoria inter ipsos lata assignante unicuique locum iuxta anterioritatem, seu potioritatem per quam apparere debita anteriora credito cessi ascendere ad lib. 11873. Summ. Sicci nu. 5. iuncto quod in executionem eiusdem sententia bona omnia Francisci debitoris prævia estimatione ser. ser. facta fuerunt aperta in lib. 4045. & pro hoc prædicto data in solum Catharinæ sexto loco graduatæ dicto Summario numer. 6. adeo quod nil remanet pro Siccis 17. loco graduatis. Grati que pro hæredibus cedentis obicitur quod imò creditum cedentis uti contractum de anno 1629. debuisset credito Catharinæ præferri, quia cum cedenti fuerint plures intinata molestia in iudicio graduatorio pendentis, & ulterius ipsa sententia graduatoria prolata fuit Summario ibid. num. 8. neque tunc cedens comparuerit aut a sententia appellaverit, ea propterea contra ipsum cedentem eiusque hæredes plene probat, ut ex text. in l. ab eo c. quomod. & quando. Ind. dicit in punct. Rot. in Rauentaten. Salu. 17. Decembris 1646. coram R. P. D. meo Melrio impress. apud Modern. Froluven. de pignor. decis. 141. num. 4. 16. & 17. sibi que imputare ille debet quod cessionarium non defendit Fulgos. in l. si per imprudens mon. 6. & seqq. evuls. Bald. cons. 460. num. 4. vers. item

S 4

considero lib. 4. Anen. conf. 58. num. 4. Rot. decis. 381. nu. 5. penes Buratt. decis. 18. num. 23. par. 4. tom. 2. recent. & magis in terminis Roderic. de ann. reddit. lib. 2. qu. 21. nu. 23. Castr. conf. 170. nu. 3. in fin. lib. 2.

Respectu vero Theodori qui vna cum Francisco patre obligatus, & proinde excutiendus est Cuman. conf. 53. num. 2. vers. nisi appareat Secunde de camb. §. 2. gl. 5. num. 159. Rot. Iamen. decis. 91. num. 25. cum aliis alleg. à Modern. Pisaurien. de euil. quæst. 78. num. 8. Rot. decis. 66. num. 11. apud Modern. de pignor. constat de inhibitione super omnibus eius bonis obrenta & à Catharina vxore creditrice dotis ultra summam ex aliis causis ei debitam à Francisco Socero, & pro qua bona vt supra in solum recepti Summario Sicci num. 4. Et quamvis hoc regulariter non sufficiat & nisi factæ fuerint diligentiæ pro reuocatione aut moderatione inhibitionis vt per Felin. in cap. venerabilis nu. 7. vers. 3. limita de Iudic. Aym. conf. 1270. num. 3. Caputaqu. decis. 72. num. 4. & 6. par. 2. in punct. Eugen. conf. 75. num. 21. & 22.

Cum etiam præfata inhibicio fuerit intimata cedenti & signanter sub die 15. Decembris 1639. ad effectum vt eam reuocari curaret dicto Summario nu. 8. col. 3. circ. med. imputandum ei est si vltioris diligentiæ pro ea reuocanda non fecit ex supra alleg. tanto magis quia tunc collationis suspensionem, excludit veritas crediti dotalis, præsumptio quod Theodorus tamquam fil. familias ultra bona paterna tri alieno vt supra imparia nihil habere vt in punct. excussionis aduertit Ioseph Ludoniciu decis. Perns. 45. num. 18. nec non solertia cessionarij & in obtinendis mandatis executiis contra Theodorum eorumque expeditio Summario num. 2. verisimile namque non est, quod abstinuisset ab vltiori executione si verè bona Theodori iuperfuissent satisfactio credito dotali vxoris, factique ei bona fuisse intricata vt habeantur ac si non adesset Seace. de camb. §. 2. gl. 5. num. 268. Bellon. decis. Iamen. 156. nu. 7. & 8. Thomat. decis. 61. nu. 12. Rot. decis. 72. num. 8. apud Modern. Perns. de subh.

Non obstat quod ex ipsa sententia graduatoria creditorum patris appareat Theodorum filium habere contra eum duo credita, & quidem anteriora nempe lib. 303. pro expensis funerum, & libr. 6000. pro dote 11 Candidæ matris, quæ idè credita & excutienda essent Bellon. decis. Iamen. 91. sub num. 25. Nam præter quod 12 semper subesse inexistibitas & quo ad libr. 28. & amplius, & pro concurrenti quantitate intrat regressus contra cedentem Bellon. di. 1. decis. Iamen. 156. num. 6. in fin. & num. 7. relat. & Modern. Pisaurien. de euil. qu. 73. num. 10. Cum dicta credita Theodori ob inopia patris æt alieno obruti, & adiudicationem omnium bonorum ad fauorem Catharine intumato vt supra etiam cedente secutum inaniam esse & notorium sit, cessat vltioris excussionis necessitas Gloss. & Dd. in l. vi. in prin. ff. cert. pet. Neguz. de pignor. par. 5. inem. 1. num. 14. Pacif. de Salu. in p. 2. cap. 2. nu. 27. Thomat. dicta decis. 61. n. 3. & 13. Rot. in firmata pecuniaria 4. Decembr. 1651. coram meo, eo magis accedente interpellatione ad 14 ueritatis à cedente causam habentibus facta & ad indicanda bona super quibus fieri possit executio, qui est modus probandi inexistibitatem vtriusque debitoris Gloss. in l. diuo Pio §. in venditione verb. capiuntur ff. rei indicatis Cirtas. contr. 5. num. 142. & seq. Rot. decis. 49. num. 1. apud Modern. Feroliu. de pignor.

Tandem non obstat negligentia cessionarij in exigendo & à debitoribus cessis imò culpa eo quod illis prorogauit tempus ad soluen. vt in terminis ponderat Theaur. Ian. quæst. forens. lib. 4. quæst. 10. sub num. 7. vers. 3. negligentia & nu. 8. Quia dilatio ad soluen. concessa

fuit in ventre ipsius instrumenti cessionis præcedente, vtque ob negligentiam in exigendo nomen cessum & diceretur effectum inexigibile probandum exaduerso cesset quod antea tale non erat Rain. conf. 93. num. 8. lib. 5. Surd. conf. 228. num. 16. vers. dicens quod ad proban. Becc. conf. 577. sub n. 20. vers. iniquis Gravian. discept. 527. nu. 36.

Nec probatur, quin contrarium apparet nam cessus emanauit de anno 1638. & de anno 1639. subsecum fuit concursus creditorum ac molestiæ quæ contextualiter fuerunt intimatæ cedenti vna cum sententia graduatoria lata de anno 1640. Neque satis esset probare exigibilitatem & de tempore cessionis sed requireretur continuatio per aliquod annos stante promissione manutendi creditum exigibile Grat. discept. 527. num. 35. & 36. Barz. decis. Bonon. 110. num. 22. Rot. dec. 404. sub num. 8. coram Durano. & in Romana cessu 5. Martij 1627. coram clar. mem. Coccino in Bonon. litterarum cambij 8. Aprilis 1647. §. ex his vers. & exigibilis 1. as coram R. P. D. meo Versorio.

Quæ promissio literalis est in casu nostro nec potest restringi respectu veritatis crediti dumtaxat 18 & quia verba sunt vniuersalia, & indehita ibi, dicta credita cessus, & iura sibi iniuncta respectu in cambium cessu, &c. defendere, & manutene animaduertendo præsertim quod supra fuerat specificæ ac æque principaliter promissa euictio, & debitoris esse solvendo, cum relatione ad manutentionem infra promittendam, ibi, obieredita, &c. euincantur, &c. seu debitor cessi reperiantur non soluen. eo in casu ille ex contrah. qui de manutentione teneri debet vt infra, &c. vnde tot magis subsequens obligatio manutendi completi debet tam veritatem crediti, & euictionem quam inexistibitatem sicuti vtrunque amplectentur paulo post sequentia verba ibi, saluo semper paulo retradatiua in 19 casu euictionis, & vt supra, attenta dictione & vt supra omnium præcedentium qualitatum repetitiua Gabr. conf. 150. num. 18. lib. 2. Menoch. conf. 114. num. 58. & seq. Rot. decis. 187. nu. 5. par. 4. tom. 2. recent. licet secus esset 20 si nuscquam facta mentione & quam nomen cessus esset solvendo promitteretur simpliciter euictio seu defensio, & confirmatio indemnitis in quibuscumque loquitur Castr. conf. 170. num. 2. lib. 2. Gozad. conf. 8. num. 17. Becc. conf. 105. nu. 14. Theaur. Ian. quæst. 75. lib. 4. add. ad san. mem. Greger. XV. decis. 579. in fin. vtriusque casus diuersitas bene deprehenditur ex deductis per Roderic. de ann. reddit. lib. 2. quæst. 21. num. 14. & ff. in iusl. numer. 20. & 21. Mastrill. decis. 240. numer. 9. & 10.

Et ita decisiu vtraque parte informante.

ROMANA SEV IANVEN. CAMBII

Mercurij 26. Iunii 1652.

ARGVMENTVM.

Via executiua competit stante facultate tribus creditoribus reuolendi in nundinis, mediantibus litteris Cambij paratam executionem habentibus, aut eundem litterarum complementum per effectiuam solutionem, quæ in materia Cambiorum de vniu. suspensa non probatur per confessionem creditæ, quando persona recipientis est distincta à persona soluentis, secus vero quando idem est phisice soluens & recipiens. Continuatio Cambiorum, quo casu à Constitutione plana damnetur.

S. M.

SVM MARIVM.

- 1 Executivè procedi potest stante facultate concessa creditori pro cambiis se reuolendi in mundinis.
- 2 Modus vsuatum se reuolendi in mundinis est, mediantibus litteris Cambij paratam executionem habentibus.
- 3 Vel eandem litterarum complementum per effectiuam solutionem iuxta illorum tenorem sibi meti a creditore faciant.
- 4 Solutio in materia Cambiorum de vsuris suspecta non probatur per confessionem creditoris, nisi aliunde de numeratione constet maxime quando persona recipientis est distincta à persona soluentis.
- 5 Probat tamen solutio vbi idem est phisice soluens, & recipiens. Quia tunc impossibile est dare à parte rei actum numerice solutionis, & receptionis, hoc est actum in eodem subiecto.
- 6 Quinimo quæritur ipsa, & scriptura directio in libro solutæ debentis habet implicitum actum numerationis, non aliter praticabilis, quam per modum æquipollentem.
- 7 Solutio impugnari nequit ab eo, qui illam alias approbat.
- 8 Procurator ut agere possit contra mandantem contraria actione mandati sufficit docere de adimpleto ordinis sue mandati sibi directi.
- 9 Cambium ex quibus probatur esse nouum, & non continuatio antiquorum?
- 10 Cambiorum continuatio non est illicita, aut damnata à Constitutione Pij V. nisi quando primus Cambium contrarium fuit cum pacio quod recipiens non possit in primis mandatis cambium extinguere.
- 11 Cambium dicitur constitutum pro pluribus mundinis, & debitor cogitur pecunias tenere sub vsuris si fuit contrarium cum supradicto pacio quod pro primis mundinis non possit extinguere, ideoque rei vsurarium damnatur à Constitutione.
- 12 Cambium non dicitur ab initio contrarium pro pluribus mundinis si pecunia fuerint data pro primis mundinis addita solum facultate cambiandi casu quo quo debitor sit morosus cum sit in eius potestate se liberandi ab vsuris.
- 13 Cambium continuandi si cessat coactio à constitutione contemplata cessat constitutio, & tunc licitum est convertere debitum in aliud cambium, quod dicitur nouum, & non idem.
- 14 Cambium licite dicitur continuatum ex Cambiis antiquis stante mutuo partium consensu, desumpto à continuata transpositione, & retentione litterarum pro singulis feriis.
- 15 Litterarum transmissio ad effectum ut Cambium licite continuatum dicatur, probatur per litteras reditus, quia litteræ transmissæ remanere solent penes mercatorem, cui fuerint directæ.
- 16 Litteræ reditus impugnari nequeunt ab eo, qui illas produxit.
- 17 Fides mercatorum pro iustitia cambij, quando non sit attendenda?

DECISIO DXIX.

Q Vicquid de via executiva afferunt duæ priores decisiones editæ sub die 27. Nouembris, & 18. Martij proximè præteriti, causa hodie super eisdem posita confirmatur Domini, cum negari non possint aut facultates A. C. aut consensus Syriorum in

- 1 eorum litteris expressis quod Balbis possit se reuolere in mundinis vbi executivè proceditur; maxime
- 2 quia vniuersus modus, se reuolendi in mundinis, est mediantibus litteris Cambij paratam executionem habentibus, aut earundem litterarum complementum
- 3 per effectiuam solutionem iuxta illarum tenorem sibi meti a Baldo factam, quæ & si in materia Cambiorum
- 4 tunc de vsuris suspecta non probetur per confessionem creditoris, nisi aliunde de numeratione constet quando persona recipientis est realiter distincta à persona soluentis; probatur sanè tunc vbi idem est phisice soluens, & recipiens, quia tunc impossibile est dare à parte rei actum numerice solutionis, & receptionis hoc est in eodem subiecto actionem, & passionem
- 5 l. vranus ff. feruit. urban. pred. l. i. ff. quemadm. feruit. amitt. l. neque pigmas ff. reg. iur. Rot. decis. 2767. num. 6. par. 6. recent. & decis. 213. num. 5. inter impress. post Zaccb. de oblig. Cameral. & quietantia ipsa scripturæque directio in libro solutæ debentis habet tunc implicitum actum numerationis non aliter praticabilis, quam per modum æquipollentem; ideoque admitendum Rot. decis. 52. num. 10. vers. merito par. 3. recent. & in panti. Cancer. var. resol. tom. 2. cap. 6. n. 210. Rot. Iamen. decis. 1. num. 8. & 22. vbi quod hoc in dubitatum est in præiudicium mandantis solui.

Præsertim quia vltro adnotata est solutio à tergo litterarum, & in libro nuncupato Scartafacio quod vocant di fiera, & Balbus de solutione sibi meti facta certiorauit Siros per epistolam successivè ad illos scriptam sub die 11. Nouembris 1649. que non loquuntur de partitis terminatis in præcedenti feria Augusti vt ex aduerso supponitur sed in feria Sanctorum, ibi, in quæstia fiera de Santiricentum, &c. Summario primæ positionis pro Balbo num. 5. Eiusdemque tenoris est responsio Sirotum ad dictam Epistolam, ibi, in risposta del vostro Spaccio di fiera passata de Sani, dicto Summario nu. 6. vnde verum est dicere quod Siri solutionem vt supra factam approbatur, & propterea eam impugnare hodie non possint cap. quod femel de reg. iur. in 6. l. in diem ff. de q. plu. arce. Ceph. conf. 386. nu. 29. Romin. l. un. conf. 362. n. 34. & 35. Decian. resp. 2. n. 148. lib. 1.

Hincque resultat etiam iustitia mandati executiui contra Siros ad instantiam Balbi relaxati pro reimpbursement scilicet 448. auri, quæ de eorum ordine Balbus soluit, cum sufficiat procuratori tunc docere de implemento ordinis sibi directi vt contraria actione mandati repetere possit quod soluit ex allegatis in prima decisione §. sed de rependienda.

Non obstat quod Cambium de quo agitur proueniat ab alio seu 20. m. & alio seu 935. marcatum contractis de anno 1640. tum quia diuersum esse apparet ex quo priora illa duo limitata erant pro vna tantum feria, cumque adhuc vltimum Cambium processum fuerit creando debitum contra mandantem abtque vlla relatione ad antiqua, & acceptando Cambium de nouo factum per mandantem sine aliqua noua specificatione quod sit factum in continuationem antiquorum, tunc eo minus eorum continuatio dici potest ad quem effectum satis non est quod ab illis occasionaliter dependeat iuxta theoricam Anchor in cap. accessorium sub n. 16. vers. præterea isti duo actus de reg. iur. in 6. Baptista de Sancto Blasio tract. de Corolat. g. 66. n. 54. Pacian. de probat. lib. 1. cap. 28. in addit. lit. F. Rot. in Engubina erroris Calenti 26. Aprilis 1641. cor. Reuer. Salamantino, & in Romana seu Veliterna restitutionis in integrum 17. Decembris 1646. coram me. Et sufficere de hoc dubitari posse ne per hanc exceptionem iudicium executurum retardetur vt ponderat prima decisio in §. fin.

- 10 Tum etiam quia continuatio Cambiorum † non est illicita aut damnata à *Constitutione* *san. mem. P. 17.* nisi quando primum Cambium contractum fuit cum pacto quod accipiens non possit in primis nundinis pecuniam restituere, & Cambium extinguere; hoc enim casu quia debitor cogitur pecunias tenere sub vluris, cambium dicitur constitutum pro pluribus nundinis, † & propterea tanquam vlurarium à dicta Constitutione reicitur. Aliud autem est quando pro vt hic pecunia data fuerunt pro primis nundinis, 11 † addita solum facultate Cambiandi casu quo in illis dubium non soluitur; nam tunc cum sit in potestate debitoris pecunias restituere in primis nundinis, & sic se eximere ab onere vlurarium, non dicitur ab initio 12 contractum cambium † pro pluribus nundinis, & cessante coactione continuandi contemplata à Constitutione Piana, cessat pariter dicta Constitutio; licet tunc que est conuertere debitum in aliud Cambium quod dicitur nouum, & non idem vt doctè distinguendo firmatum fuit in *Romana Pecuniaria seu Cambiorum* 10. Junij 1616. §. 2. principaliter coram bon. mem. Cav. dinali Sacro, & in *Romana Pecuniaria* 13. eiusdem mensis Junij coram Sanctissimo D. N. in press. part. 4. recent. dec. 304. num. 3.

Quatenus igitur Sibi debitores in primis nundinis anno 1640. dicta scilicet 20. m. & alia 935. integra non restituerunt eadem cambia originaliter nundinalia ex mutuo consensu partium delumpso à continuata transmissione, & retentione litterarum pro singulis factis, transissent licet in Cambium continuatum, 14 † & irregulare productum legirimi interesse de actuali transmissione litterarum ad nundinas constituto vt dixit *Rot. Iansen. decis. 37. numer. 11. Rot. a nostra decis. 946. num. 1. apud Seraph. decis. 274. num. 5. par. 5. recent.* quæ transmissio † ad hunc effectum probata dicitur per litteras redditus, quia litteræ transmissæ remanere solent penes mercatorem, cui fuerunt directæ vt aliis allegatis respondit *Rot. a. dec. 174. nu. 6. par. 5. recent. dec. 32. num. 21. coram bon. me. Vigellens. & in Romana Cambij* 17. Februarij 1642. coram me. Et litteras redditus 16 † non possunt Sibi qui eas produxerunt impugnare vt per *Bald. conf. 402. num. 9. lib. 5. Rot. decis. 84. nu. 3. par. 6. recent. cum aliis relatis in Nonarum. Bonorum* 17. Decembris 1640. coram resol. mem. Coccino Sacra Rota Decano dignissimo.

Ex his euacuatur fides nuper producta de iudicio 17 aliquorum mercatorum Urbis, † quia vel idem iudicium versatur circa ius, & tunc si prædictis aduersarius non debet attendi *Rot. decis. 32. num. 11. & 12. par. 7. recent.* vel circa factum, & non vrget, quia etiam admissa continuatione Cambij, nostrum Cambium est licitum, & exequibile vel saltem aduersariorum exceptio altiore indaginem requirit: attento præsertim quod inter has partes ne dum secuta sunt negotia Cambiorum, sed Sibi exegerunt etiam fructus locorum montium, & censuum ad Balbum spectantes, vt apparet ex partitis relatis in calce responsionis factæ pro Balbo lit. B.

Quapropter Domini steterunt in decis. vtrique parte informate.

CASSANEN. PAROCHIALIS.

Mercurij 26. Junij 1652.

ARGVMENTVM.

Sequestrum vig. *Clement. unica de sequestran. posses. & fruct.* locum habet siue sententia lata sit in Curia

contra possessorem in Iudicio petitorio, siue in petitorio plenario, siue agatur de Beneficio Cætero, siue simpliciter.

SVMMARIVM.

1. *Lit. super executione litterarum Apostolicarum ob- ualiter includit cognitionem subreptionis, vel obreptionis quæ si obreptionis vel subreptionis suæ executionem non merentur.*
2. *Littere Apostolicæ quando sunt subreptiæ, vel obreptiæ non merentur executionem ibid.*
3. *Lit. pendente in Curia super subreptione vel obreptione litterarum Apostolicarum non potest Episcopus adiri, nec ipse se ingerere absque iuramento attentatum.*
4. *Attentata eo magis veniunt reuocanda si Signatura Iustitiæ commisit causam cum clausula reuocata attentatis.*
5. *Sequestrum venit apponendum vig. Clement. unica de sequestran. posses. & fruct. siue sententia lata sit in Curia contra possessorem in Iudicio petitorio, siue in petitorio plenario.*
6. *Item venit apponendum siue agatur de beneficio simpliciter, siue de habente curam animarum.*
7. *Sententia lata quando dicitur complere penuriam, & possessorium?*
8. *Littere Apostolicæ ad instar legis finalis Cod. de edict. Diu. Adrian. tollend. executionem merentur.*
9. *Sequestrum impediri nequit sub prætextu appellacionis à sententia super executione litterarum Apostolicarum, cuius vigore apponitur.*
10. *Sequestrum vigore Clem. unice obtineri potestam à Iudice, qui Sententiam tulit, quam à Iudice appellacionis absque alia commissione.*

DECISIO DXX.

Neglecta litis pendente in Curia, & sententia sub die 11. Decembris 1651. ab A. C. lata super nullitate concursus in quo Petrus Antonius Battipiede præelectus fuerat ad Parochialem Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Castello Ciuitatis Castriuellarum Cassanen. Diocesis ac super executione prouisionis Apostolicæ obtentæ ex hoc capite à Iosepho Baratta. Dominus Episcopus Cassanensis ad instantiam eiusdem Battipiede sub die 23. Martij 1652. monuit Barattam vt coram ipso dictis litteris suæ promissionis exhiberet ad effectum cognoscendi de earum subreptione vel obreptione, & interim abstinere ab illarum executione, & sub eadem die ipsam Barattam tanquam contumacem in parendo dicto Monitorio excommunicatum declarauit.

Ideo Baratta in gradu appellacionis à dicta sententia A. C. coram me pendente per specialem commissionem à Battipiede impetratam, quam deinde Signatura Iustitiæ reformauit addita clausula *reuocata attentatis*, infertis gestis vt supra à Domino Episcopo cum omnibus inde secutis tanquam attentata reuocari, & simul possessionem controversi beneficij poni sub sequestro. De quibus habita hodie particulari cognitione, Rota pro reuocatione attentatorum, & sequestri appositione respondit.

Cum enim lis in Curia pendens super executione litterarum prouisionis Apostolicæ impetratæ vt supra à Baratta, † includeret primario cognitionem subreptionis vel obreptionis earundem litterarum quippe quæ si obreptiæ vel subreptiæ essent executionem

nem non mererentur cap. super litteris c. ubi notatis
de refer. Gemm. conf. 120. num. 1. Zabarell. conf. 30. sub nu.
9. Abbas. conf. 70. num. 2. lib. 2. Rot. dec. 68. num. 4. decis.
12. num. 12. par. 4. tom. 2. recent. Ea pendente t non po-
tuit Episcopus super subreptione aut obreptione co-
muni litterarum adiri: eoque minus potuit ipse
eandem executionem in Curia petam impedire,
Episcopus procedere absque vicio grauis attentari
& ad predicta procedere absque vicio grauis attentari
Butt. in cap. cum M. in 61. de Const. Lancel. de attent.
par. 2. cap. 4. limit. 2. nu. 52. & seq. Gratian. disceps. 914.
num. 29. Put. decis. 116. in fin. lib. 1. Rot. decis. 148. num. 7.
par. 5. recent. & in Leodien. Beneficij 4. Iulij 1642. §. 1. &
par. 5. recent. & in Leodien. Beneficij 4. Iulij 1642. §. 1. &
24. Feb. 1644. §. attendit coram me in Messanen. Deca-
natus 12. Februarij 1645. §. 1. coram Reuerendissimo Ter-
racinese in Cracouien. Propos. Sauli Floriani 12. De-
cembri 1650. §. aperitissima coram me.

Vnde merito Signatura lustris commisioni addi-
dit clausulam reuocatis attendit, quæ cum de lute re-
uocationi sit locus, t vti concepta per ablatum ab-
solutum, eo magis importat reuocandis necessitatem
vitalis allegari fuit decum in Ianuen. Pecuniaria seu
preteritum attentatorum 20. Aprilis 1640. §. non obstat
quod Signatura coram Reuerendissimo D. meo Decano, &
22. Aprilis 1641. §. fin. coram eodem.

Petium verò sequestum t Rota apponendum
causit in vim clem. unica de sequestr. poss. & fruct. quæ
vt ex eius verbis apparet locum habet fuit sententia
diffinitua lata sit in Curia contra possessorem in iudi-
cio petitorio, siue in possessorem plenario vt etiam ad-
uenit Mobed. decis. 2. sub num. 2. & per tot. de sequestr.
poss. & fruct. Put. decis. 146. numer. 1. lib. 3. in cor. Rot. in
Messanen. Decanatus 6. Nouembri 1645. in princ. coram
Reuerendissimo Terracinese, & siue t agatur de benefi-
cio simpliciter, siue de habente curam animarum vt no-
tat etiam Salys. in l. unica n. 3. Cod. probib. sequestr. Gonz.
super reg. 8. Cancell. §. 7. proemial. num. 69. Maref. var.
resol. lib. 2. c. 77. nu. 20.

In casu namque nostro sententia lata ab A. C. com-
plectitur tum petitorium t declarandum principaliter
nullum concurrendum, & prælectionem Baptipede, tum
possessorium adipiscende concedendo executionem
litteris Apostolicis ad quam t ad intar l. fin. Cod. edit.
Dni Adr. vellent. proceditur Menoch. de adipisc. remed.
3. num. 35. Rot. decis. 335. num. 15. coram san. mem. Gregor.
XV. & in Hispan. præmunitiarum 24. Ianuarij 1614.
coram bon. mem. Cardinali Sacro.

Neque sequestum t retardat appellatio interposita
ab huiusmodi sententia Vestr. in prax. lib. 7. cap. 2. sub n.
1. circa fin. vers. quod sis, ubi ait quod sis qui senten-
tiam obtinet in ipsa petitione sententia omiserit pe-
tente sequestum non eo minus poterit victor t illud
post sententiam vel ab eodem Iudice qui pronuncia-
uit, vel si interim causa appellationis fuisset commif-
sa, & priori Iudici inhibito facta, à Iudice appellatio-
nis obtinere absque aliqua speciali commisione:
id est quæ tradunt alij allegati à Moder. de Manus. obser.
75. num. 45. quibus addit. Maref. var. resol. d. cap. 77.
num. 50. & 51. Lancel. de attent. par. 2. cap. 12. limit. 12. nu.
6. Gonz. super reg. 8. Cancell. dicto §. 7. proemial. n. 81.

Et ita decum informante solum Baratta aduerfa-
tio tamen sextes ad informandum citato.

BONONIEN. HEREDITATIS.

Veneris 28. Iunij 1652.

ARGVMENTVM.

Statutum Bononia lib. 4. de success. Ascendent. & Col-
lateral. §. Dicit verò fratres, præferens fratrem forori

in successione communis fratris locum non habet in
hereditate Clerici, non obstante quod Statuta Bonon.
fuerint à Sede Apostolica in forma specifica confir-
mata, quia nihilominus, nisi in Statuto fiat expressa
mentio de Clericis eorumque bonis, statuentes non
consentunt illos voluisse comprehendere, vnde ex defe-
ctu voluntatis confirmatio quamvis specifica nihil
operatur.

S V M M A R I V M.

1. Fratrum defuncti succedunt in capita frater, & soror
ex dispositione Iuris communis.
2. Interdictum quorum bonorum competit succedentibus
ab intestato.
3. Statutum Bononie lib. 4. de success. Ascendent. &
Collateral. §. dicit verò fratres præferens fratrem
forori in successione communis fratris prædefuncti
cum sit à Laicis conditum non comprehendit here-
ditatem Clerici.
4. Statuta laicalia ideo non comprehendunt Clericos,
quia non possunt laici in specie de personis Ecclesi-
asticis neque de eorum bonis directe, nec indirecte
disponere.
5. Statutum exclusivum seminarum locum non habet in
hereditate Clerici ob defectum subiectionis bono-
rum Iurisdictioni statuentium, quæ ratio sola sufficit
non attento, an agatur de bonis quæ sit aut, vel
post Clericatum.
6. Bona patrimonialia quæ ante Clericatum su-
perueniente Clericatu exeunt de potestate lai-
corum.
7. Statuti exclusivi seminarum effectus conferuntur ad
tempus mortis, quod solum attenditur.
8. Statuta Bononie sunt confirmata à Sede Apostolica in
forma specifica.
Confirmatio specifica verbis amplius concepta vim
nova legis habere videtur ibid.
9. Confirmatio statuti laicalis supplet solum defectum
potestatis non autem voluntatis, nam nisi in statuto
fiat expressa mentio de Clericis, vel adsint verba
vniuersalia apta eos includere non censetur sta-
tuentes voluisse illos comprehendere.
10. Confirmatio quamvis sit in forma specifica nunquam
supplet defectum voluntatis, cum natura confirma-
tionis sit addere robur confirmato, non autem illud
extendere.
11. Confirmatio Statutorum continens verba, Dummo-
do contra libertatem Ecclesiasticam non sint,
nihil operatur contra Clericos, & libertatem
Ecclesiasticam ex defectu voluntatis confir-
mantis.
12. Confirmatio quamvis vim habeat nova legis operari
non potest contra voluntatem legislatoris.
13. Confirmatio non egreditur terminos confirmati, cui sa-
mulatur.

DECISIO DXXI.

Valeria Catanzæ, eiusque cessionariis decum
hodie fuit dandum esse immisionem in medie-
tate bonorum hereditariorum Bernardini Catane-
i fratris ab intestato superstitibus tum dicta Valeria so-
rore, tum Bartholomeo fratre defuncti, nam fratri suc-
cedunt t in capita frater, & soror ex dispositione Iuris
communis in §. 1. Auth. de hered. ab intest. in Auth. ces-
sante C. leg. hered. cum alijs alleg. in Aleximana predij
28. Iunij 1649. §. fin. coram me, & succedentibus ab inte-
stato statim competit t interdictum quorum bonorum

Menoch. de adipisc. remed. l. i. n. 33. & segg. & in his terminis *Burrat. decif. 262. num. 10. decif. 309. n. 2.*

Nec obstat Statutum Bononiæ lib. 4. de successione *Ascenden. & Collater. §. disti. vero fratres*, præferens fratrem forori in successione communis fratris prædefuncti, quia Statuta huiusmodi ¶ à laicis condita in hæreditate Clerici (qualem fuisse Bernardinum probant testes dati in Sum. Valeriz.) non habere locum Rota censuit articulo maturè discussio, & omnibus contrariis relictis in *Rauennaten. hereditatis §. Iunij 1648. coram Eminentiss. D. Card. Orsibono, ubi allegantur concordantes*, & assertur solidissima ratio, quod scilicet hæc Statuta nullo modo comprehendere potest illud, de quo in specie statui, atque disponi à statuentibus non potuit; Laici verò non possunt in specie statuere de personis Ecclesiasticis neque de eorum bonis directe, aut indirecte, quia illorum iurisdictioni non subsunt *cap. Ecclesia S. Maria de const. c. decernimus de iudic. cap. fin. de vii. & honest. cleric. cap. 1. de immunit. Ecclesie in 6.*

Quæ ratio militat siue Statutum dirigat verba in personam defuncti ¶ siue disponat tantum de eius bonis, siue agatur de bonis quæsitis ante, vel post Clericatum; semper enim deest subiecto bonorum iurisdictioni statuentium, quæ sola sufficit ne Statuto exclusio fœminarum sit locus, ut sequendo *Dott. Bart. in l. 1. n. 31. & 33. Cod. de Summ. Trinit. & fid. Carth. expresse dictum fuit in decifionibus velatis à san. me. Greg. XV. decif. 255 num. 1. & segg. ibique add. eum. 7. à Burrat. decif. 188. num. 2. & ab add. ibi num. 14. ac decif. 262. num. 13. Et superueniente Clericatu etiam bona patrimonialia ¶ antea quæ sita excent de potestate Laicorum *Imol. conf. 55. num. 7. Honded. de commun. conf. 3. num. 12. lib. 1. Lancell. Gall. conf. 59. num. 14. aliique relati à Modern. Pedemontano disquis. clerical. par. 1. de except. Cleric. & eorum bon. §. 5. num. 6. attendique debet ¶ solum tempus mortis, in quod Statuti exclusio eff. & us coheretur Salye. in Auth. Cassand. numer. 34. C. Sacros. Eccles. Dec. in cap. Ecclesia S. Maria n. 207. nu. 212. & segg. de Const. Abb. ibid. nu. 25. Apehar. conf. 207. num. 2. conf. 108. nu. 1. & 2. aliique plures quos in terminis Statuti exclusio fœminarum servata est Rot. in Tuderina Successione 29. Maij proxime præteriti coram R. P. D. meo Melio, & magis in puncto Modern. Neapolit. de Iurisd. par. 4. cap. 5. nu. 15. Modern. Mancalicatensis ad Bullam Cane Domin lib. 2. Can. 15. qu. 17. n. 28. Reverendissimus Episcopus Eugubinus decif. fori Eccles. 11. n. 140 & 21.**

Nihil suffragante, quod Statuta Bononiæ confirmata ¶ fuerint à Sede Apostolica in forma specifica, verbis tam amplis, ut nouæ legis vim ipsa confirmatio habere videatur, ut ponderatum fuit in decif. 438. nu. 54. & segg. par. 4. tom. 2. recent. relata in Bononiæ bonorum 17. Martij 1649. §. grati verò in fine coram me, quia id esset momenti, si Statutum eliminaretur à successione Clerici, ex defectu dumtaxat potestatis statuentium, ¶ hunc enim defectum dicta confirmatio subtiliter: verum viget ulterius defectus voluntatis, quia nempe, nisi in Statuto fiat expressa mentio de Clericis eorumque bonis, vel adiunt verba vniuersalia apta Clericos includere statuentes non censentur voluisse illa comprehendere *Hond. conf. 20. num. 6. vers. sed etiam, & sub num. 7. vers. quæ conclusio lib. 2. & aliis allegatis aduertit Rota in Romana Doris 11. Febr. 1647. §. addebatur coram me.* Hunc autem voluntatis defectum confirmatio ¶ quamvis in forma specifica non supplet, cum natura confirmationis sit robur addere confirmato, non autem illud ad ea, quæ in confirmato non includebantur extendere *cap. 1. & 2. de confirm. tit. vel inutil. Dec. in l. mora num. 31. ff. Iurisd. omn. Iudic. Bero. conf. 7. num.*

37. lib. 3. Menoch. conf. 75. num. 32. Rot. Rota in Romana sentor. 4. mil. 26. Novembris 1618. eorum clar. mem. C. cino, decif. 604. num. 1. par. 4. recent. & in puncto Scand. confirmati à Sede Apostolica decif. 38. nu. 29. & 30. par. 6. recent. in Spoletana Bonorum 13. Aprilis 1646. §. con. ten. hereditatis §. neque suffragatur, ibi, nec in statu facta esset expressa mentio Clericorum coram Eminentiss. D. Card. Orsibono, & in d. Tuderina Successione coram R. P. D. meo Melio, quæ loquitur in terminis confirmationis ex certa scientia amplissimis clausulis conceptæ.

Eo facilius attentis præcisè verbis confirmationis ¶ 11 Julij 11. ibi, dummodo contra libertatem Ecclesiasticam non sint, quibus ille Pontifex satis declaravit non intellexisse aliquid disponere contra Clericos, & libertatem Ecclesiasticam, quæ etiam in exemptione bonorum Clericorum à iurisdictione Laicali consistit, unde viget quoque defectus voluntatis confirmantis, & esto quod confirmatio ¶ vim habeat nouæ legis operari non potest contra voluntatem legislatoris, ut per *Bart. in l. Iulianus verum debitorum n. 19. ff. cond. indeb. Dec. conf. 43. num. 4. Burrat. decif. 52. nu. 2. & 3. egredi terminos ¶ confirmati qui famularum Casaf. dec. 1. num. 2. de confirm. tit. vel inutil. quem cum aliis allegatis refert, & sequitur Rot. dec. 176. n. 36. par. 5. recent.*

MAIORICEN. CELEBRATIONIS MISSARVM.

Veneris 28. Iunij 1652.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur Ecclesiæ in possessione recipiendi à Canonicis seruitium canendi per se ipsos Evangelium in quibuscumque festiuitatibus, præsertim quando ex pluribus simul iunctis constat de obligatione Canonicoꝝ, ex qua excluditur actus antea gestus fuisse voluntarios, & facultatiuos.

SVMMARIVM.

- 1 Manutentio competis Ecclesiæ existenti in possessione recipiendi seruitium à Canonicis canendi Evangelium in quibuscumque festiuitatibus eiusdem Ecclesiæ.
- 2 Quasi possessio recipiendi seruitium dicitur quæsi Ecclesiæ si constat aliquando ita fuisse seruatum.
- 3 Quasi possessio non acquiritur ex actibus facultatiui.
- 4 Facultatiui actus spontanei dici nequeunt quando concurrat titulus, seu obligatio, quæ est contraria materie facultatiue.
- 5 Ad obritudinem manutentionem sufficit, quod dolus sit an actus sint facultatiui, nisi presumptis valde vehemens aduerseur.
- 6 Obligatio Canonicoꝝ canendi Evangelium, ex quo iustificetur.
- 7 Verbum fiat est præceptum ibid.
- 8 Verbum dicat, importat præcisam obligationem, & spontaneam excludit.
- 9 Verbum creetur indiffinè prolatum in re de futura tractum successum habente iniungit vni perpetuo faciendi.
- 10 Turnus ex instituto Ecclesiæ in materia canonici non cadit nisi inter Canonicos.
- 11 Canonice legitimo impedimento de iure potest non celebrare, vel canere si vult.

Decif.

Decretum capitulare in quo datur Canonico in turno existeri facultas non celebrandi, aut canendi si nullo interpellandum esse, si in isto impedimento detineatur, ibid.

- 11 Facultas non celebrandi concessa Canonico Turnario, non inferit quod omnes Canonici possint recitare.
- 12 Ratio est, quia stat simul, quod alius respectu Canonici Turnarii sit voluntarius, necessarius vero respectu totius Capituli, in quo residet formale onus canendi; Turnus dividit solum in singulos Canonicos exercitum.
- 13 Facultas non celebrandi concessa Canonico Turnario, quod non extendatur ad alios Canonicos designatur, si expresse in decreto Capitulari mandatur, quod Turnus in casu recusationis Canonici Turnarii transeat ad alios.
- 14 Verbum Mancamento supponit præexistentiam debiti, cum deficere in adimplendo non dicatur, qui non debet.
- 15 Acceptans aliquod opus non potest amplius illud recusare.
- 16 Negativa coarctata dicitur sufficienter probata a Teste informato quatenus non subdat aliter fieri non potuisse quia sciverit.
- 17 Observantia longi temporis in re divinum cultum respiciente obligationem nedum probat, sed favet Ecclesie, quatenus opus sit ex integro illam inducit.
- 18 Et sufficit ad hunc effectum observantia decem annorum, etiam si dentur aliqui alius contrarii, qui non sunt attendendi, si dederunt causam liti, & num. 20.
- 19 Facultatis non presumuntur alius, stante illorum multiplicata per longum temporis intervalum.
- 20 Alii qui dederunt causam liti non attenduntur.
- 21 Canonici legitime impudens si cavere nequit Evangelium potest alius non Canonici cavere iuxta declarationes Sacre Rituum Congregationis.
- 22 Possivum summarissimum admittit leniores probationes.

DECISIO DXXII.

Celebrat Cathedralis Ecclesia Maioricensis duplicis generis festiuitates dictas de Aloy, alias nuncupatas capitulares, alias fidelium deuotione fundatas, ac dotatas. De primis non est questio, sed in secundis recusantibus Canonici canere per se ipsos Evangelium Missæ solemnis, Reuerendis. Episcopus decreuit Ecclesie manutentionem in quasi possessione recipiendi ab illis seruitium cantus Missæ, & Evangelij. Deuolutoque per appellationem Canonico- rum negotio ad hoc Sacrum Tribunal, & mihi commisso, decidendum hodie proposui. An Promotori Ecclesie sit danda manutentio in quasi possessione cani faciendi Evangelium a Canonici in solemnitatibus prædictis, & assumptua sententia placuit, nam quasi possessio recipiendi seruitium huiusmodi, cum sit pæ Ecclesiam ipsi tunc eius nomine Promotori compari manutentio, ut ferè in his terminis respondit Rota in Salamantina Stipendiarii 16. Ianuarij 1606. & 3. Decembris 1607. coram Card. Lancellosto Iura impressi. apud. Moder. Persus. de manu. dec. 96. nu. 2. & dec. 97.

Neque Canonici negant idem seruitium in præteritum præstitisse pluries, quod etiam asserunt testes

Parti Secunda.

deponentes de viis per longissimum tempus dati in Summario Promotoris num. 4. & 5. & satis esset ali- quando ita fuisse sententia, tunc quasi possessio dice- retur Ecclesie quæta, iuxta thron. Ripa in e. cum Eccle- sia Sutrina num. 91. de caus. poss. & propr. Rom. conf. 311. num. 7. Oldrad. conf. 312. num. 2. Dec. conf. 137. sub num. 2. vers. quod autem Garz. de benef. par. 5. cap. 5. num. 59. Rot. dec. 337. par. 2. apud Capuacena. & alias sapientie. Sed afferentes id sponte fecisse, ac petinde actus fuisse voluntarios eos præterunt adduci non posse ad probandam aliam quasi possessionem quippe quæ tunc ex actibus facultatis non acquiritur. l. Proculus ff. de damn. infect. Decian. conf. 144. nu. 131. lib. 4. Rot. Dec. 473. num. 1. par. 3. recent. cum reliq. allegat. à Modern. Persus. de manu. obfer. 53. nu. 2. & segg.

Verum Promotoris replicationes infra adducen- de visæ sunt obligationem tunc canendi spontaneo, & facultatis cantui contrariam Rip. in cap. cum Eccle- sia Sutrina numer. 55. de caus. poss. & propr. Menoch. præsumpt. 67. numer. 1. & segg. lib. 6. add. ad san. mem. Greg. XV. dec. 162. sub lit. E. vers. primo sciendum Rot. apud Pen. dec. 135. numer. 9. & in Pamplonensi. Iuris nominandi Vicarium 15. Maij 1644. & quia hoc coram R. P. D. meo Peutingio, suadere posse, ut sal- tem dubium tunc actus canendi fuerint facultati- ui, quod sufficit ad obtinendam desuper manutentio- nem, nisi præsumptio valde vehemens aduersetur. Add. ad san. mem. Greg. XV. dist. dec. 162. num. 15. in fi. relatus à Modern. Auenionensi. quasi. & resolu. lib. 8. cap. 15. num. 17. & à Modern. Persus. de manu. d. obfer. 53. nu. 16. Rota Bonon. diuers. dec. 158. num. 58. & 59. Scraph. dec. 313. num. 3.

Adest siquidem capitulare decretum editum die 5. Septembris anno 1603. disponens quod festi de qui- bus agitur sint a Canonici tunc per turnum, verum enim fiant cum sit præceptum Cleti. exui de Para- diso vers. item ordo de veri. figu. Paris. conf. 19. num. 112. lib. 2. propt. & subsequens verbum dicat tunc ibi dicat Evangelium importare videtur prædictam obligatio- nem, & spontaneum excludere, ut in puncto celebra- tionis Missæ aduertit Modern. Carpenfis contraforens. cap. 38. num. 22. & segg. Cor. sonat aliud decretum capitu- lare sub die 17. Septembris eiusdem anni mandans, quod in hisce festis seruetur Turnus ponderando ver- bum seruetur, tunc quod indefinitè prolatum in re de sui natura tractum successuum habente iniungit omni sic perpetuò faciendi Felin. in cap. 2. num. 5. Fallent. 2. & 5. de trequa, & pace Cun. in l. si quis heredem vers. nam quidam nu. 2. C. inst. & sub. l. asin l. si ab arbitrio sub nu. 13. vers. secundo, & fortius qui satis de cog. Ang. conf. 34. num. 9. Rot. dec. 677. num. 2. par. 1. diuers. Turnus enim tunc ex Ecclesie instituto non cadit, nisi inter Canonicos, qui proinde per se ipsos canere debent Garz. de benef. par. 5. cap. 2. nu. 495. Nec obstat, quod in vtroque decreto detur Canonico existeri in Turno potestas non celebrandi, aut canendi si nolit. Nam præter quod vnus ex Dominis animaduertit inrelligendum hoc esse de voluntate legali iuxta boni vii arbitrium hoc est si legitimo impedimento tunc declinetur, ut in fortioribus terminis Garter. conf. 11. num. 1. vers. & præ- dicta Barbat. conf. 33. num. 8. vers. quia ad hoc respondeo lib. 2. Garz. de benef. par. 5. cap. 2. num. 504. & alij quos ad rem nostram allegat Modern. Carpe. dist. cap. 38. sub n. 27. vers. verum, & num. 28. non rectè à libertate cou- cili Turnario inferitur, quod tunc omnes Canonici pos- sint recitare, dum vltro disponitur, quod eo recu- 12 tante Turnus ad alios transeat, quia tunc statim, quod actus respectu Canonici Turnarii sit volun- tarius, necessarius vero respectu totius Capituli in

quo residet formale onus canendi, solumque Turnus diuidit in singulos Canonicos eiusdem oneris exercitium, vt ex doctor. *Barthin* l. inter tutores numer. 6. ff. *admin. tutor.* tradit in term. Turni inter Canonicos *Lorther. de re benef. lib. 2. quest. 21. numer. 29.* & dixit *Rota pener Seraph. decis. 380. num. 10. & 11. & in Montis Alti beneficij 15. Decembris 1645. §. & additur coram me.*

13 Eo magis quia decreta arbitrium nolendi tribuunt quidem existenti in Turno, † sed in hac parte non loquuntur de alijs Canonis immediatè sequentibus imò explicite mandant, quod ad illos turnus transeat, ibi, *Canonium ad quem spectat Turnus, & eo non acceptante transeat Turnus ad alium immediate sequentem Summ. Promot. num. 6.* nec non quia emanant non ad minuendum Capituli obligationem, sed augendam disfundendumque illius elementa, ac exercitium omnes Canonicos, cum prius illi solum participerent, quos fundatores festorum inuitalent, vt deponit quartus testis d. *Sum. nu. 4.* Quam obligationem Capitulum agnouit etiam in alio decreto anni 1650. vbi inhærendo decretis anni 1603. vt facilius obferuentur, neque ex parte Capitularium deficiat seruitium, ibi, *per facilitare che non ci sia mancamento de Signori Capitolarj, che officiano in detti giorni, constituire vt ultra ordinariam distributionem alia extraordinaria celebrant Missam, & canenti Euangelium soluantur à mensa Capitulari Summ. num. 7.* Neque enim Capitulum propriam mensam extraordinaria distributione grauasset pro adimplemento huius seruitij, nisi ad illud teneretur, verbum, *illud mancamento* 14 † supponit præexistentiam debiti, cum deficere in adimplendo non dicatur, cum debet l. non intelligitur 3. §. multa ff. *lure fise l. amissione §. 1. ff. caput. dimitt. l. Caius 11. in fin. ff. vsur. l. si extraneus 24. in princ. ff. lure dot. l. non videntur §. 4. l. non potest videri 100. l. non potest videri 209. ff. reg. iur.*

Quod etiam demonstrant, tum fundationes harum festinarum, in quarum aliquibus assignatur certum emolumentum Canonico canenti Euangelium Sum. Promotoris num. 22. aliz fuerunt à Capitulo acceptate cum onere † solite solemnitate, quod per necesse intelligitur cum cantu Canonici vt explicant testes Summ. ibid. num. 4. in fin. vt propterea Capitulum ab onere acceptato recedere non valeat, vt in proximis terminis ratiocinatur *Rota apud. decis. 146. num. 1. & 2.*

Tum subsequens obseruantia probata ex pluribus testibus, quorum signanter quintus examinatus ad instantiam Promotoris Summ. num. 4. est ætatis 80. annorum, & deponit, quod spacio 66. annorum in quibus beneficiatus est Ecclesie huius Cathedralis semper vidit Euangelium in his festiuitatibus cani à Canonico, nec vnquam vidit, quod alius non Canonicos cecinerit, id quod in teste verisimiliter in 16 formato, † quia beneficiatus est includit negatiuum concordantem licet non subdat aliter fieri non potuisse quin scierit *Aretin. in cap. cum causam num. 37. de testib. Paris. conf. 162. num. 14. lib. 4. Farin. conf. 151. num. 18. add. ad fa. me. Greg. XV. decis. 325. num. 27.* Cumque omnes testes Promotoris deponant d. obseruantia longi temporis † hæc ipsa in re diuinum cultum respiciente obligationem Capituli nedum probat, sed quatenus opus sit ex integro parit fauore Ecclesie *Felin. in cap. ad Apostolicam num. 3. de Simon. post Abb. in cap. suam nu. 9. cod. tit. Guetier. Canon. qu. lib. 2. q. 21. nu. 144. Cassad. dec. unica nu. 2. & 5. de consuet. Rot. dec. 360. sub num. 7. ver. ultra quod par. 1. recent. dec. 145. num. 5. dec. 1135. muner. 2. & 3. coram Penia*, vbi subdit omnes 18 affirmare, quod sufficit † continua præstatio decem an-

norum, eo facilius ad obseruandam qualiteratem voluntarij, seu facultatiui, quæ ob actum multiplicatam 19 † non præsumitur add. *Greg. XV. dec. 162. num. 35. pener Cas. de Grass. decis. 1. numer. 3. de cons. poss. & prop. Seraphin. decis. 312. num. 2. decis. 323. num. 4. cum alijs relictis à Modern. Penu. de manu. obseru. 53. n. 20. & 159. nibilis.*

Hanc ipsam obseruantiam probant testes Capituli non attento, quod deponant de duobus actibus 20 contrariis, † qui cum dederint causam liti non meretur attendi *Giousign. conf. 28. num. 38. lib. 2. Lancell. de a. tent. par. 2. cap. 4. lim. 1. numer. 111. & segg. Rot. coram fac. mem. Greg. XV. dec. 4. num. 2.* prout attendi non meretur, quod semel, aut bis caute Missam Canonico 21 cecinerit Euangelium non Canonicus, † quia restant declarationes Sacra Congregationis Rituum relecta à *Barhof. de Canon. & dignit. cap. 34. sub num. 7.* idque factum credere pium est ob legitimum impedimentum, vt in proximis terminis ponderat *Modern. Capen. contron. cap. 38. n. 47.*

Quæ omnia, vt supra dicebatur Domini non amiserunt ad effectum aliquod decernendi in petitorio, 22 sed solum summariissimi possessorij, † quod leuiora probationes admittit ex alleg. in *decis. 396. num. 1. det. 547. num. 2. dec. 626. num. 2. inter impress. post tractat. Modern. Penu. de manu.*

Et ita decilum vtrique parte informante.

INTERAMNEN. FIDEICOMMISSI

Veneris 28. Iunij 1652.

ARGUMENTVM.

Remissoria nunquam denegatur quoties materia quoquomodo confert ad victoriam causæ. Remissoria in Summariissimo possessorio, etiam data reuocantia non conceditur absque retardatione Iudicij.

SVMMARIVM.

- 1 Remissoria in prophanis datur in quacunque inflatua ob irrelevantiam materia articulata.
- 2 Præcipue quando factus concurrat.
- 3 Articuli tendunt ad victoriam causa in iudicio mentionis: quoties probatio resultat fauore anteriori possessorij.
- 4 Relevantia materia articulata sufficit, quod quoquomodo conferat ad victoriam causa.
- 5 Relevantia ad effectum remissoria sufficit, quod sit dubia.
- 6 Remissoria deneganda non est sub pretextu, quod articuli tendant ad euertenda fundamenta decisio- nis, nisi aliunde suspicio calumnie resultet.
- 7 Alius apprehensionis possessionis est reiterabilis.
- 8 Possessio possessioni cumulari potest capiendi secundum in confirmationem primæ.
- 9 Remissoria in summariissimo possessorio concedi non so- let etiam data reuocantia, nisi absque Iudicij possessorij retardatione.

DECISIO DXXIII.

Impugnata RR. PP. Carmelita Discalceati Monasterij S. Valentini decisionem emissam sub die 28. Iunij 1651. Iosephum Rosatum manuencium esse declarantem, aduersus quam audiri obtinuerunt exhi-

Veneris 28. Iunii 1631.

ARGVMENTVM.

Post præsentatam inhibitionem omnia gesta redduntur attentata, nec inhibitioni dicitur renunciatum per comparitionem coram Iudice inhibito, quia adhuc attentata saltem officio Iudicis reuocantur. De viribus inhibitionis Rotalis non potest cognoscere Index inferior, sed illius cognitio spectat ad Papam, siue illius Signaturam gratia, vel iustitie, siue ad ipsam Rotam.

SYMMARIVM.

- 1 Inhibitiō Rotalis reddit omne post illius præsentationem gesta attentata.
- 2 Notario arrestanti de re ad eius officium spectante creditur.
- 3 Inhibitionem Rotaalem fuisse præsentatam ex quibus probetur.
- 4 Inhibitionis Rotalis cognitio non spectat ad inferiores, sed ad Papam siue eius Signaturam, vel ad ipsam Rotam.
- 5 Inhibitiō iusta, vel iniusta seruanda est.
- 6 Inhibitionis renunciatio ut inducatur per comparitionem coram Iudice inhibito requiritur, quod comparitio sit posteriore præsentatione inhibitionis.
- 7 Consensus in Iurisdictionem excluditur per comparitionem si appellando, & promouendo, quis comparuit.
- 8 Attentata officio Iudicis reuocari possunt, quamvis appellans expressis, vel tacite illis renunciasset.

DECISIO DXXIV.

Reuenter in primis accepit D. Mancinus Index delegatus in tertia instantia causæ inter Franciscum Romerum de Prada, & Michaellem Delgadum pendens inhibitionem Rotaalem sibi præsentatam, & petitionem Romeri, vt abstinere ab ulteriori cognitione causamque ad Sacram Romanam Rotam iuxta formam litterarum inhibitorialium remitteret, remisit ad Reuerendissimum Dominum Nuntium Apostolicum in Regnis Hispaniarum, qui illi rescripsit, vt procederet ad vltiora non obstantibus dictis litteris, vt in Summar. Romeri nu. 2.

Provt successu processit, ac sub die 19. Aprilis 1631. protulit contra Romerum sententiam diffinitiuam latam à secundo Iudice confirmatoriam; Quam cum omnibus inde secutis attentatam esse declarauit hodie Rotam, quia præcesserat inhibitiō Rotalis, & quæ præsentata ipsi Iudici, vt sufficit ad reddendum attentatum, quicquid postea gestum fuit *Ces. de Grass. decis. 6. numer. 5. de caus. posses. & propr. Rot. decis. 311. numer. 2. par. 4. tom. 2. recent. & in Lucana Canonicius 30. Aprilis 1646. coram R. P. D. meo Pentingerio in Paurinen. Parochialis 13. Nouembris 1647. coram R. P. D. meo Celfo.*

Probatum ex comparitione Procuratori Romeri coram Mancino sub die 23. Februarij 1631. data in Summar. numer. 1. vbi legitur quod ille litteras Inhibitoriales Sacre Rotæ præsentat, & petit per Mancinum abstinere à cognitione causæ illam remittendo ad Sacram Rotam, vbi pendet Accedente præsertim

T 2

Pars Secunda.

decreto eiusdem Mancini, qui hunc articulum inhibitionis decidendum remisit dicto Nuncio, ac subsequenti declaratione Nuncij remissiva, iterum causæ ad Mancinum non obstantibus dictis litteris inhibitorialibus. De quibus omnibus fidem facit Notarius actuatorius causæ † cui tamquam de re ad eius officium †
 2. *sub num. 2. vers. secundo oppono, & num. 3. Cod. elidendo, & Aqid. decis. 38. num. 4. & seqq. Caput. decis. 170. nu. 1. dar. 1. Coccin. decis. 98. num. 4. cum aliis quas in his terminis secuta est Roma in Cracoviensi. Attentatorum 17. mensis currentis §. 1. coram me*, quodque ex prædictis actibus † probetur Inhibitionis præsentatio, & scientia fuit decisum in *Leodien. Successionis, seu Attentatorum 19. Ianuarij proximi præteriti §. animadvertendum coram me*.

Nec ab attentatis excusari præmemorata declaratio, seu decretum D. Nuncij, quia Inhibitionum Rotalium cognitio † cum præ se ferant nomen, & potestatem Summi Pontificis, ac Sedis Apostolicæ non spectat ad alium, quam ad eundem Pontificem, siue eius Signaturam Gratiæ, vel Iustitiæ, vel ipsam Rotam inhibentem, cæteri vero omnes Iudices servare debent iuste † necne donec ut supra revo-centur *Lancell. de attentat. par. 2. cap. 10. ampliat. 11. num. 1. & num. 3. & seqq. Acchill. decis. 19. num. 6. de appellat. Rot. decis. 78. num. 2. par. 1. diuers. decis. 71. num. 2. decis. 72. num. 10. apud Paci. de Salu. & in aliis relatis in distila Taurinen. Parochialis, §. & ideo prius coram R. P. D. meo Celfo, in Lucerinensi. Attentatorum 16. Iunij 1648. coram R. P. D. meo Cerro in Anglonen. Territorij 14. Iunij 1650. coram R. P. D. meo Melio*.

Minus releuat affectus consensus Romeri in Iurisdictionem Mancini, quia ut induceret renunciationem Inhibitioni, † probandum esset postior Inhibitionis præsentatione, *Rot. decis. 312. num. 3. apud Duranum*, nec tamen probatur, quia ex datis in *Summ. Romeri num. 5. apparet Romerum quando comparuit appellasse à decreto D. Nuncij † remissivo causæ ad Mancinum*, id quod consensum in iurisdictionem Mancini excludit, ut in terminis respondit *Rot. in Romana Saluiani Interdicti 14. Decembris 1598. coram clar. mem. Cardinali Pamphilio, Patruo Sanctiss. D. N. Innocent. X. impress. apud Marches. de commiss. par. 2. fol. 35. sub num. 7. semperque gesta post inhibitionem reuocari † ut attentata possint ad eundem appellationis saltem ex officio quamvis appellans expressè, vel tacitè renunciasset deinde appellationi *Rot. coram san. mem. Gregor. XV. decis. 243. num. 4. & ibi add. Litt. A. decis. 426. num. 1. coram Berar. & in Romana fideicommissi, seu Attentatorum 17. Maij 1647. coram bon. mem. Arguelli in Leodien. Successionis, seu Attentatorum 19. Ianuarij 1651. coram me*.*

Et ita decisum informante solum Romero pluries tamen citato aduersario per contradic-tas.

ACERNEN. VICARII.

Luna 1. Iunij 1652.

ARGVMENTVM.

Electio Vicarij Capitalaris Sede Episcopali vacante spectat ad Capitulum Ecclesiæ Cathedralis ex dispositione Iuris communis, ac Sacri Concilij Tridentini priuatue quoad Clerum, & Capitulum Collegiatæ. Ius eligendi Vicarium contra Capitulum Ecclesiæ Cathedralis non dicitur Capitulo Collegiatæ quæsitum, nisi concurret præscriptio, ac scientia, &

patientia eiusdem Capituli. Quasi possessio eligendi Vicarium non dicitur quæsitæ Capitulo Collegiatæ ex electione æquiuoca, & inefficaci. Transactio facta inter Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, & Capitulum Ecclesiæ Collegiatæ super Iure eligendi Vicarium Copiularem absque beneplacito Apostolico non substat.

SYMMARIVM.

1. Rota semper solet reuerenter amplecti Decreta sacrorum Congregationum.
2. Capitulum Ecclesiæ Cathedralis ex dispositione Iuris communis, ac Sacri Concilij Tridentini Sede Episcopali vacante iurisdictionem habet in preterea deputandi Vicarium Capitalarem priuatue quoad Capitulum Ecclesiæ Collegiatæ, & n. 16.
3. Locus quod sit nullius Diocesis, & Territorium separatum constituitur probari debet per immemorabilem, vel privilegium Apostolicum, cum id ad ipsam Papam spectet.
4. Vnio supponit præcedentem separationem, que maior speciali privilegio, vel præscriptione immemorabilis probanda.
5. Vnio cum sit quid facti non presumitur, sed in factis probanda est.
6. Vnio accessoria operatur, ut res vnica efficiatur numerum, & prædium eius, cui est facta vnio.
7. Fides extrajudicialis confessa licet pendente iudicio fidem mereatur.
8. Enunciatiua vnica non attenditur præsertim quando dempto tempore litis mota est recens, & numer. 9.
10. Deputationes Vicariorum morte Episcopi expirant.
11. Capitulum Ecclesiæ Cathedralis solum in iurisdictione Episcopi succedit.
12. Immemorabilis non extenditur de casu ad casum.
13. Ius eligendi Vicarium Capitalarem competet Capitulo Ecclesiæ Cathedralis, ut præscribat in ius preiudicium à Capitulo Ecclesiæ Collegiatæ requiritur tempus sufficiens ad præscribendum.
14. Item constare debet de scientia, & patientia Capituli Ecclesiæ Cathedralis ad hunc effectum necessaria.
15. Electio Vicarij Capitalaris facta per Capitulum Ecclesiæ Collegiatæ, quando est æquiuoca redditur inefficax ad præscribendum Ius eligendi, vel ad acquiendam quasi possessionem eligendi.
16. Electio que dedit causam licet, nec probatur effectus nullus momenti est.
17. Transactio inita inter duas Ecclesias valet absque beneplacito Apostolico, quod necessarium non est quando agitur de re modici præiudicii, ac continet licitæ, & honestæ.
18. Item necessarium non est, quando transactio non continet alienationem, sed dimissionem eius quod altera pars antea habebat.
19. Item si transactio est restricta tantum ad fructus.
20. Transactio super Iure eligendi Vicarium Capitalarem, quod liberè, & absque nominatione alterius competet Capitulo Ecclesiæ Cathedralis, cum sitis alienationem iuris iurisdictionalis absque beneplacito Sedis Apostolicæ non tenet.
21. Præsumptio beneplaciti Apostolici cessat ex defectu obseruantie.
22. Beneplacitum Apostolicum ante transactionem non fuisse obtentum probatur ex illius reservatione in instrumento eiusdem transactionis.

num. 7. & numer. 25. & sequentibus add. ad san. mem. Gregor. XV. decis. 418. num. 17. Coccin. decis. 301. num. 1. vel tantum transigitur super fructibus, fuerit decum in Elten. Portionum 27. Aprilis 1648. §. penult. coram R. P. D. meo Roias, ubi allegantur concordantes. Requirebatur omnino in hac transactione super iure eligendi Vicarium Capitularem et liberè & absque aliqua nominatione alterius competenti Capitulo Cathedralis ex dispositione Iuris Communis, & Concilij Tridentini cum sapiat alienationem Iuris Iurisdictionalis, que nec licita, nec honesta est absque Sedis Apostolicæ beneplacito etiam inter Ecclesiasticas personas, ut in puncto similis transactionis respondit Rot. in Marfin. Iurisdictionis 18. Februarij 1647. §. nam peritur coram me. & comprobatur prima decisio huius causæ in §. quia.

21. Presumptio verò beneplaciti et cessat ex defectu observantiae, ut habetur in eadem decisione §. si per ponderando præsertim quod in electione Vicarij ad nominationem Capituli Montis Coruini secuta de anno 1637. exaduerso producta referuatum explicite fuit beneplacitum Apostolicum ex inde enim colligitur
22. illud antea non fuisse et obtentum super ipsa transactione, ut ad propositum ponderauit Rota decisione 286. sub num. 1. vers. & Pamponus par. 1. recent. Quia alioquin in actibus sollicitis ab ea dependentibus,
23. & eius vigore gestis fructu a partibus et referuatum fuisse Feder. de Sen. consil. 100. num. 3. & sequentibus Tiraguell. de leg. contig. gloss. 5. numer. 50. Carpan. ad Statuta cap. 328. num. 94. Fic. ad Statut. Verb. 131. gloss. 7. num. 133. Duran. decis. 156. num. 15. & 16.

Quapropter merito Sacra Congregatio in decreto relato ab initio nullam habuit rationem transactionis, quam non fuisse tunc allegatam partem, que ex hoc

24. capite dat de subreptione dicti decreti et probare deberet Lotcher. de re benef. lib. 2. quest. 54. num. 77. Rota decis. 108. num. 1. & 2. coram san. mem. Gregor. XV. decisione §. num. 4. decisione 86. numer. 1. par. 2. recent. Maxime quia verisimile admodum est, quod illam allegare non omiserit cum sit capitale sue intentionis fundamentum, & de cætero omnem conatum pro habenda resolutione fauorabili adhibuerit, & decretum utraque parte informante emanauerit. Idemque decretum excludere Clerum, seu allectos Canonicos Montis Coruini etiam à iure nominandi Vicarium Capitularem in transactione concessa demonstrant illius verba ibi nullum ius competere ponderando verbum nullum et quod excludit à quocumque consorcio, & participatione in electione Vicarij, itaut penes Capitulum Cathedralis resideat eligendi potestas
26. et omnimoda hoc est sine alterius participatione iuxta gloss. in clement. 1. verbum omnimoda de for. comper. & magis in terminis quod excludatur alterius nominatio, vel electio German. de Indult. Card. §. ac beneficia num. 37. Caput aqu. decisione 297. num. 5. & sequentibus part. 1. Socc. consil. 43. num. 12. lib. 4. quem in proximis terminis secuta est Rota decis. 296. num. 1. par. 1. diuers. & in Montis Alti Beneficij 15. Decembris 1645. §. sed verè circa med. coram me, ut etiam suadet explicata relatio decreti ad Concilium Tridentinum, ibi, ad prescriptum Sacri Concilij Tridentini, quod omnimodam hanc potestatem absque nominatione alterius Capituli tribuit Capitulo Cathedralis sess. 24. de reformat. cap. 16.

Et ita decisum utraque parte informantem.

MELEVITANA AFFECTVS

Lune 1. Iuly 1652.

ARGVMENTVM

Conductori, ut debita sit remissio affectus ratione damni passi in re locata, requiritur, quod damnum proberetur tale, ut deductis expensis circa recollectionem fructuum resulteret læsio ultra dimidiam pensionem soluen. locatori. Via executina an competat locatori contra conductorem pro exactione pensionum, an verò ei competat actio ex locato? Materia plene in decisione discutitur, & pro utraque parte varie adducuntur opiniones.

SYM MARIVM.

1. Instrumentum publicum facit probationem probatum acrem claram, & manifestam.
- Locatori potest agere contra conductorem vigore obligationis de solendo pensionem ibid.
2. Conductori alleganti solutionem incumbit onus probandi.
3. Conductori sit pensionis promissio ad damnum passum in re conductæ.
4. Conductor ad effectum ut ei fiat remissio ob damnum passum tenetur probare damnum esse tale, ut deductis expensis circa recollectionem fructuum resulteret læsio ultra dimidiam pensionem soluen. locatori.
5. Executina an contra conductorem procedi possit per viam relaxationis mandati? pro affirmatiua facit text. in l. præfcs ff. locat. Pro negatiua effert decisio Rota firmans, quod solum competit actio ex locato, & num. 6.
- Locatori de iure communi pro pensione non competit nisi actio ex locato, vel ex stipulato dicto num. 6.
7. Actiones ex locato, vel ex stipulato ordinariae sunt, non autem executinae.
8. Amplia quamuis obligatio fuerit contralla per publicum Instrumentum, quia nisi ad sit obligatio Cameralis, vel quarentigia viam executinam non habet.
- Instrumentum publicum iuxta opinionem, quam Rota seruauit viam executinam non tribuit, nisi ad sit obligatio Cameralis, vel quarentigia ibid.
9. Amplia quamuis contineat clausulam, omni exceptione remota, vel ad sit iuramentum, quia nec illud, nisi sit litis decisum habet priuilegium via executinae.
- Via executina non competit vigore iuramenti, nisi si litis decisum, ibid.
10. Verba Text. in leg. Præfcs Cod. locat. ibi, sine mora, important solum quod censetur soluta appellatio.
11. Et secundum Bald. dicta verba esse intelligenda à die sententiae, vel intra quatuor menses, vel infra decem dies, vel infra duos menses ex text. in cap. potuit de locat. vel arbitrio Iudicis.
12. Text. in l. Præfcs non excluditur quin et quot sententiam procedi debeat via ordinaria. Diuersum enim est, quod non possit appellari, & quod executio debitor conueniri debeat.
13. Debitor in executina habetur pro condemnato, & in ordinariis quamuis appellatio sit prohibita procedit cognitio, & condemnatio.

14. Clausula

14 *Clausula*, appellatione remota, solita apponi in commissariis causarum, quamvis tollat appellationem, non tamen tollit cognitionem, & processum ordinarium usque ad sententiam diffinitivam.

15 *Clausula*, appellatione remota, non tollit appellationem si sententia est iniusta.

16 *Conductor* si promissit solvere sine aliqua exceptione tante dicta promissio non potest appellare.

17 *Clausula*, sine aliqua contradictione pignora retentione cuicumque exceptioni operatur ut non possit a sententia appellari.

18 *Conductor* potest executione conveniri a locatore quando agitur super rebus inuictis, & illatis in re conductis, in quibus terminis loquuntur Rebuff. Coler. Alin. & alij allegati num. 5.

19 *Conductor* si ut armata se opponat, tutius erit non auctoritate primam, sed ministerio officialium a Iudice petitorum contra eum procedi.

20 *Locator* debet hoc casu adire rem locatam ducendo secum Tabellionem, qui describat res conductoris ibi reperias, cuius si facta descriptio pensio non solvatur possit eadem res capi tanquam post desertionem possessa.

21 *Conductor* pensionem solvere recusans potest propria auctoritate a locatore expelli.

22 *Amplius* quamvis in instrumento conventum esset, quod conductor intra tempus locationis non possit expelli.

23 *Text.* in leg. Praefes Cod. locat. tollit appellationem.

24 *Verbum*, sine mora, contentum in d.l. Praefes ind. cat., quod cognitio sit brevis, & summaria, non autem executiva.

25 *Iudicium* summarium differt ab executivo.

26 *Verbum* sine mora, verificatur respectu prohibitionis appellationis.

27 *Contra* conductorem procedi non potest executione sed via ordinaria agendum est praevia sententia, appellatione tamen sublata.

28 *Conductor* si se obligavit iuxta Ritum magne Curie Vicaria potest contra eum executione procedi.

Ritus magne Curie Vicaria tribuit contra conductorem etiam executionem ibid.

29 *Ritus* magne Curie Vicaria tanquam laicalis locus non habet contra personam Ecclesiasticam.

30 *Et* cum privilegium sit concessum toti ordini Ecclesiastico, non potest conductor si est persona Ecclesiastica illi se submittere renunciare.

31 *Conductor* si confiteatur non solum Ritui magne Curie Vicariae, sed vltimus executioni in personam, cum dicta obligatio sit consecutiva, & independens laborat eodem defectu potestatis in Ecclesiasticos ut ipsomet ritui.

32 *Declarata* conclusionem non procedere quando consensus executioni in personam stat independentem, & non consecutivum ad ritum, tunc enim prohibitum non est Clericis pacisci, ut executione possint conveniri, & nota. 33.

34 *Statutum* Melite del Consiglio, e d' Giudicio tit. 7. praescribit formam procedendi in causis civilibus inter Fratres Religiosos.

35 *Repetitioni* ut locum sit, quae sunt probanda?

36 *Statutum* Melite de communis erario, quid in specie disponat?

37 *Mandatum* pro certa summa relaxatum defectu liquidationis corrumpit.

Part. Secunda.

Felix Pontremolus Fr. Cappellanus sacrae Hierosolymitanae Religionis, qui vixit de anno 1644. bona Commendae nuncupare de Ratibona Almunister locaverat ad quinquaginta Fratri Francisco Sonnerbergh Equiti eiusdem Religionis pro anno affictu scutorum 100. franco ab omni onere impositionum, ac responsum, ut in instrumento dato in Summa num. 1.

Obtinuit de anno 1646. contra praefatum Sonnerbergh. mandatum executivum a D. Magno Magistro, & Consilio pro scut. 767. nempe scut. 500. pro affictibus quinq. annorum decursum, & scut. 267. pro responsum debitis communi Erario Religionis; A quo mandato appellante debitor, & causa appellationis mihi per Signaturam commissa cum clausula, si quid exequendum, propositum hodie dubium. An illud sit exequendum.

Et quod attinet ad affictus visa est clara iustitia mandati, quia obligatio Sonnerbergh ad favorem Pontremoli literalis apparet in publico instrumento locationis, & quod facit probationem probatam, ac rem claram, & manifestam. *Bart. in l. 1. num. 8. & ibi l. 1. ff. de oper. nunt. Bald. in l. interest in vlt. not. C. sol. cum aliis alleg. in Cremonensi l. amica. pecuniaria 1. July 1648. coram s. P. D. nro Rojas, & conductori allegati*

1 *†* solutionem incumbit onus probandi *Selyain l. 2. nu. 15. C. de emphe. Rip. in l. 1. illa num. 15. ff. de obl. Nat. conf. 406. n. 12. Bec. conf. 105. n. 12. Rot. dec. 735. n. 8. par. 4. tota. 3. reced. & in his terminis Rot. Bonon. apud Scatin. decis. 103. num. 13.*

Nec suffragatur asserta exceptio impedimenti, & damni ex causa belli, ob quod regulariter sic & remissio potest *Burfat. Vassenbec. & allegati a Capic. L. 1. dec. 16. nu. 13. quia & si conductor ad illud probandum expediret litteras remissionis vigue de anno 1648. non tamen probavit, ut debet pedum damnum, & sed tale, ut exinde deductis expensis circa reollectionem fructuum reculeret laesio. *Alia dimidium pensionis soluenda locatori, ut in l. licet Cod. locat. not. Bart. n. 1. Bald. n. 15. ac de com. stat. Aret. conf. 52. nu. 2. Alex. conf. 3. m. 6. ver. idem si autem, lib. 1. Rinian. in conf. 40. n. 26. Surd. conf. 34. n. 7. Capic. L. 1. dec. 171. nu. 40. Coccia. dec. 422. nu. 5. Rot. inter impress. apud Zacc. de oblig. Cam. dec. 15. nu. 3. & seq. usque ad 11. vbi subditur, quod nec attenditur damnum vnius anni, sed totius temporis locationis.**

Difficulas versatur circa viam executivam, an scilicet potuerit procedi executivae per viam relaxationis mandati, & pro affirmativa allegatur & fuit textus in l. Praefes ibi exolut sine mora curabitur locat. ex quo ponderatis dictis verbis ita videtur sensisse *Rebuff. in Const. Regni tit. de luer. oblig. art. 4. gl. 2. n. 10. art. 6. gl. 3. nu. 19. S. inian. commun. opin. 678. num. 26. quem sequitur Alin. de execut. c. 21. Coler. de process. execut. par. 1. cap. 2. n. 104. Gratian. dif. 117. n. 1. Modern. Tuderim. de locat. & conduct. par. 6. tit. 1. de appell. conf. prout in person. damor. & in addit. fol. 280. a tergo secundum impressionem Venet. Modern. Berghellian. ad Statut. Verb. lib. 1. cap. 121. n. 9. & seq. Modern. Aquilan. de causis execut. lib. 1. ampliat. s. num. 26. & 31. vbi quod procedit tam in praedio rustico, quam in Vibano *Vitus decis. 308. num. 22.**

6 *Conteratiam* sententiam & amplexa fuit Rota reependendo omnibus contrariis in Bonon. affictu 10. Nemb. 1629. cor. bo. me. Card. Virili impress. apud Zacc. de

Quod attinet ad secuta 267. pro responsivibus debitis communi ærario religionis; dictum fuit mandatum non esse exequendum, quia nullibi in instructo legitur, quod conductor eas solvere ærario, vel ipsi locatori promiserit, neque hodie Pontremolus probavit se de proprio soluisse debitori, ut pro repetitione opus erat, et tunc si conductor promississet, l. si pro ea Cod. mand. cap. peruenit ibi pecuniam, quod pro eis soluit de fideiuss. Hering. de fideiuss. cap. 25. m. 10. Rot. in Macerata. conf. 5. Junij 1638. coram bon. mem. Card. Hieronymo Versipio, aut est in causa ipsa Religio cui responsiones solui mandatur, Statutum de communi ærario relaxatum in Summ. num. 3. & 4. cumque idem Statutum d. Summ. num. 4. non diffinit certam responsionis quotam pro qualibet Commenda iustificari vltro debuisse, quæ rata in casu nostro esset soluenda, et alias ex defectu liquidationis et corruit mandatum pro certa summa relaxatum l. in l. sub. num. 31. vers. 49. etiam ff. eden. Cuman. in l. 1. num. 6. ff. leg. 2. Dec. conf. 322. sub num. 3. Soc. conf. 89. sub num. 1. vers. prima per ea lib. 1. Roman. conf. 21. sub m. 5. Rot. coram sav. mem. Greg. XV. decis. 224. n. 2. & in Viterbien. restitutionis dotis 23. Jun. 1632. altera, quod in suo coram Patriarcha Mantuano.

Et ita decilum informante tantum Pontremolo locatore citatis septies Sonnebergh conductoris procuratoribus.

BONONIEN. VSVSFRUCTVS.

Luna 1. Iulij 1632.

Argumentum patet ex Summariis.

SVM MARI VM.

1. Sententia validitas apparet ex revoluzione processu.
2. Iustitia sententia probatur ex decisionibus Rotalibus.
3. Sententia ob non interpositam appellationem intra decem dies transire iudicatum.
4. Restitutio in integrum denegatur stante validitate, et iustitia sententia, quæ lesionem excludunt.

DECISIO DXXVII.

Apollonia Gionagnona instante, ad cuius fauorem emanavit sententia Rotalis coram R. P. D. meo Rojas declarans ei deberi integrum vsumfructum domus positæ Bononiæ in loco nuncupato Cartularia vecchia cum omnibus mobilibus in ea existentibus ac prædij seu loci, & domus positæ in Territorio dictæ Ciuitatis in communi Sancti Raphaelis Camalduli similiter cum omnibus mobilibus ibi existentibus, nec non vnus crediti libarum 10. m. debitarum à Ludouico Giouagnono, eidem Apolloniæ à Iosepho Muratorio vltro relictum, subscripti dubium an consistat de re Iudicata, seu potius de causis restitutionis in integrum?

Et stante sententiæ validitate et apparente ex revoluzione processu iuxta dec. Caput. 26. par. 1. ac Iustitia satis comprobata et in duabus decisionibus coram R. P. D. meo Rojas emanantis Domini affirmatue quo ad primam partem, negativæ quo ad secundam respondendum censuerunt.

Transire enim sententia in iudicatum et ob non interpositam appellationem infra decem dies ut debuit cap. conseruati de appellat. in 6. Auth. hodie Cod. cod.

Aym. conf. 103. n. 1. Gaill. obser. 139. m. 1. lib. 1. Rot. decis. 81. nu. 1. par. 1. recent. et alia sapissime.

Eiusdemque sententiæ validitas, & Iustitia, quia lesionem omnem excludit, et excludit pariter causas restitutionis in integrum cap. 1. et ibi Abb. nu. 2. de restit. in integr. Salys. in l. 1. m. 8. Cod. si aduersus rem Iudic. Rot. decis. 16. nu. 1. coram Cardinali Cauerio decis. 132. nu. 1. recent. decis. 66. num. 1. par. 6. et in aliis relatis ab add. ad Burat. decis. 130. num. 14.

Et ita decilum informante solum Apollonia Angelo tamen aduersario pluries citato.

ASTRICEN. DECIMARVM.

Luna 1. Iulij 1632.

ARGVMENTVM.

Præilegia Apostolica Religionis Hierosolimitanæ concessa exemptiua à decimis tanquam personalia Equitum ad Colonos non se extendunt. Item præfata præilegia non continent expressam derogationem cap. nuper de Decimis. ac proinde non suffragantur pro decimis Spiritualibus. Immemorabilis non probatur per Testes non deponentes cum requisitis gloss. in cap. 1. de præscript. in 6. nec sufficit quod vnus deponat de vno, & alter de alio.

SVM MARI VM.

1. Parochus habet intentionem fundatam percipiendæ decimas prædiales ex bonis suis intra limites sue parochia.
2. Bona existere intra fines, et limites parochia probatur ex testibus.
3. Præilegia Religionis Hierosolimitanæ concessa exemptiua à decimis cum sint personalia Equitum ad Colonos non se extendunt, prout non se extendunt similia præilegia aliis Religiosis concessa, et n. 4.
4. Præilegia exemptiua à decimis quando non continent expressam derogationem cap. Nuper de Decimis. intelligenda sunt tantum de decimis impositis ab homine, non autem spiritualibus iure diuino debitis.
5. Immemorabilis insimul cum præilegio allegari nequit quia allegatio præilegij mouet Iustitiam sententiæ repugnat immemorabili, secus verò si præilegium nouum Ius non induceret.
6. Decisione in Toletana Decimarum 16. Martij 1648. coram R. P. D. Celso, in quibus terminis loquatur?
7. Res non potest vno, et eodem tempore exceptiones contrarias continui proponere.
8. Præilegium vltra expressa non se extendit.
9. Immemorabilis non probatur à testibus non deponentibus cum requisitis gloss. in cap. 1. de præscript. in 6. nec sufficit quod vnus deponat de vno, & aliter de alio.
10. Item debent corollare negatiuam allegando quod esse non possit qui ipsi scirent ac de publica voce, et fama.
11. Item concludere debent de visu per 40. annos ante motam litem.
12. Testes subdij, et Vallari non sunt integre fidei.
13. Præscriptio non extenditur de prædij ad prædium.
14. Parochialis Ecclesia vniuersa alteri parochiali, tunc Rector Ecclesiæ cui est facta vniuersa dicitur parochus strinsque.
15. Per vniuersam Ecclesiæ parochialis dicitur translata

cura, ac Ius percipiendi Decimas Ecclesie cui est facta vno.

17 In memorabilis excluditur quando datur initium.

18 Scripturis in concursu potius standum est, quam testibus.

19 Altit, & passio non datur in eodem subiecto.

20 Immemorabilis per alius contrarios destruitur.

21 Decima percepta ab habente iurisdictionem in loco præsuntur ex usurpatione.

22 Quasi possessio negativa non solvendi decimas non acquiritur nisi concurrat pro parte solvere debentis denegatio, & acquiescentia pro parte Parochi.

DECISIO DXXVIII.

Petio Decimarum ab Ares de Lofada Abbate nuncupato Parochialis Ecclesie Sancti Michaelis Oppidi de Montefurado contra possidentes prædia intra fines dictæ Ecclesie, & Commendatarium Commende de Quiroga ordinis Hierosolimitani illis adhaerentem in iudicio deducta, duas in partibus sententias fauorabiles reportauit, reuocatas deinde in tertia instantia per sententiam Prouisoris . . . à qua commissa mihi causa appellationis propolui hodie discutendum cui decimæ debeantur? & Rota censuit deberi dictæ Ecclesie Sancti Michaelis eiusque Rectori.

- 1 Habet ille siquidem fundatam intentionem ꝑ de iure super omnibus decimis prædialibus bonorum existentium intra fines dictæ Ecclesie cap. fin. & ibi gl. verb. prædiorum de Paroch. cap. cum contingat. cap. cum in tua de decim. cap. fin. de resist. spoliat. in 6. Abb. cons. 58. per tot. lib. 1. Put. decis. 169. num. 1. lib. 3. Rot. decis. 652. num. 1. par. 4. recent. decis. 591. num. 1. par. 4. & bona de
- 2 quibus agitur ꝑ existere intra d. fines deponunt plures testes dati in Summario Rectoris num. 1. & per quos id bene probatur Gratian. discip. 95. num. 4. & segg. Canaler. decis. 93. num. 11. Cocc. decis. 460. num. 2. Burat. decis. 578. num. 6. ubi alleg. concord.

Sed quoniam iidem testes subdunt, quod possesores bonorum huiusmodi se subtrahunt à solutione Decimarum eo quod illa habent in feudum à Commenda, & Commendatoribus de Quiroga, eique decimas prædiales soluunt, ac ab immemorabili tempore soluerunt. Domini respondendo tum ad priuilegia Apostolica Religioni Hierosolimitanæ fac Vallis, & Colonis Commendarum illius nominatim concessa à felic. record. Pio VI. constitutione 9. §. 63. inter eius impress. Bullar. nouo tom. 2. ibi, nec omnino aliquis ex prædicti Hospitalis fratribus Vallis, & Colonis in Prioratibus Commendis, &c. ut propterea dici non possit dictum priuilegium tanquam personale Equitum Commendarum ad Colonos, & Vallas non extendi, ut de priuilegiis concessis aliis Religiosis dixit Rot. apud Seraph. dec. 827. n. 1. & seg. penes Burat. dec. 691. n. 3. & in Toletana Decimarum 17. Iunij 1611. coram clar. noc. Cocc. Tum ad assertam immemorabilem.

- 3 Animaduertunt quod Rota de viribus dictorum priuilegiorum, eo quod non continent ꝑ derogationem specificam Concilij Lateranensis relati in cap. super de decim. læpe dubitauit, & signauerit in Hispan. Decimarum 27. Iunij 1644. coram Eminentissimo Domino Cardinali Corrado, & in Hispan. Decimarum de Barona 12. Ianuarij 1646. coram R. P. D. meo Cerro. Et supposita etiam illorum validitate ac intelligenda esse tantum de decimis impositis ab homine, ꝑ non autem de spiritualibus iure diuino debitis Ecclesie Parochiali, decimam fuit in Toletana Decimarum 21. Iunij 1649. §. penult. vers. pro ut eodem modo coram Eminentissimo

D. Cardinali Orsibono, & in Cesarangulana Decimarum 12. Decembris 1650. §. at supposito coram R. P. D. meo Melio, & in proximi terminis Seraph. decis. 1259. sub num. 6. Rot. decis. 182. num. 9. & segg. par. 7. recent. idemque Commendatarius de Quiroga dum simul priuilegij Piani vt potest nouum ius inducentis signat iuxta theoreticam quam amplexa est Rota in Pampilonen. beneficiorum de Tassalla 29. Nouemb. 1644. coram bon. mem. Remboldo, licet secus esset nisi priuilegium nouum ius induceret in quibus terminis loquitur decisio ꝑ in Toletana Decimarum 16. Martij 1644. coram R. P. D. meo Celfo aliquibus allegari, fateatur implicite priuilegium sibi non suffragari, nam reus non potest ꝑ vno, & eodem tempore exceptiones contrarias coniunctim proponere Felin. in cap. pastoralis col. 7. sub num. 14. vers. die contra glossam hic, & vers. intellige de except. 10. Andreas in reg. vltus 20. sub num. 1. vers. aut exceptiones de reg. iur. in 6. Gabr. de ill. consens. 1. num. 19. & 20. Et accidit quod nos versamur in casum Priuilegij, quia illud tribuit dumtaxat Commendatariis Vallis, & Colonis exemptionem à solutione decimarum, at Commendatarius de Quiroga præterdit decimas sibi esse soluendas quod in priuilegio non disponitur, ꝑ nec admittenda est illius exceptio vltra exprella cap. per exemptionem de priuileg. in 6. Rot. decis. 30. nu. 4. par. 6. recent. & in puncto huius priuilegij in dicta Cesarangulana Decimarum §. missus in fa. coram R. P. D. meo Melio.

- Testium vero ad probandam immemorabilem examinatorum aliqui non deponunt cum omnibus requisitis gloss. in cap. 1. de præscr. in 6. cum quibus omnes testes deponere debent, ꝑ nec sufficit quod vni deponat de vno, & alter de alio Marefc. var. resp. lib. 2. cap. 100. num. 10. vers. quolibet Mant. decis. 189. nu. 4. add. ad san. mem. Greg. XV. decis. 252. num. 15. Rot. diuif. decis. 557. ante fin. par. 4. & in Iseracen. Iurispat. 17. Ianuarij 1617. coram clar. mem. Cardinali Fabrizio Veriphi, non inquam coarctant negatiuum ꝑ dicendo non potuisse aliter esse quin ipsi sciuissent nec deponeret de publica fama per verbum fuit, & est vt requiritur iuxta præcitatum gloss. communiter receptam in cap. primo de præscr. in 6. quæ in his terminis secuta est Rota apud Pen. decis. 508. num. 3. & 9. & num. 15. & in Toletana Decimarum 21. Iunij 1649. coram D. Cardinali Orsibono.

Alij deponunt de visu per 46. annos; Cumque examinati fuerint de anno 1642. & hæc lis mota fuerit de 12. anno 1635. non concludunt de visu ꝑ per 40. annos completos ante moram litem vt oportet Anchor. in cap. licet causam n. 14. de probat. Put. dec. 348. nu. 1. lib. 2. Pen. d. decis. 508. nu. 8. Merlin. decis. 532. nu. 18. Non nulli de immemorabili nil deponunt.

- Aliorum tandem præter quod omnes subditi sunt Commendatario, & proinde minoris fidei Farin. de de test. quest. 55. num. 212. dicta non releuant cum quia non specificant bona & quibus Commendatarij decimas perceperint, & quod plus est nec in articulis specificata leguntur processu origin. fal. 1263. pro ut specificari debuerunt, quia præscriptio ꝑ non extenditur de prædio ad prædium Burat. decis. 402. num. 4. & in Hispan. Decimarum 15. Febr. 1644. §. inde coram R. P. D. meo Melio, tum quia fundantur in eo quod Ecclesia Parochialis Sanctæ Mariæ de Encetra cum omnibus decimis prædialibus fuerit propria Commende de Quiroga, quæ ratio non releuat stare vt testes deponunt vnione dictæ Ecclesie præteriti Ecclesie Parochiali Sancti Michaelis de Montefurado, ꝑ quodque huius Rector vniuersæ Ecclesie

est Parochus, est animarum curam habet ac exercet; esto namque quod aliis ad Commendendam de Quira-
 36 spectasset Ecclesia Parochialis de Encerra cuiusque
 Cura animarum, eadem Cura tunc deinceps translata in
 Rectorem de Monte Furado ius quoque percipiendi
 decimas in ipsam translaram fuisse ut alius allegatis,
respondit Rot. in Treventu. Decimarum 4 Aprilis 1629.
respondit Rot. in Treventu. Decimarum 4 Aprilis 1629.
coram bon. mem. Merlino inter eius impressi. decif. 402.
 nu. 1. vel in omnem euentum quia dicta ratio non mi-
 liet nisi in bonis intra limites Parochialis Eccle-
 siæ de Encerra, probandum exaduerso esset quæ nam
 sint bona huiusmodi; cum de cætero testes affirmant
 bona de quibus agitur fira esse intra limites Parro-
 chie de Monte Furado ut in Summario Rectoris,
 num. 2.

Tum quia ex scripturis datis in Summario, num. 8.
 & pro parte Commendatarij productis constat de
 17 initio infeudationum aduersariis factam t quod
 immemorabilem excludit, *Conar. in reg. possessor. par.*
283. num. 7. Par. decif. 426. num. 3. lib. 1. Seraph. decif.
414. numer. 4. Burat. decif. 551. numer. 1. & fuit dictum in
Cervini. Decimarum 22. Aprilis 1601. coram Pena in
ter eius impressi. decif. 595. numer. 4. Attento præsertim
 quod præterque infeudationes dempro tempore motæ
 licet non attingunt metam centum annorum, cum ema-
 naverint de anno 1551. vel 56. nulla ideò adhibenda est
 fides testibus deponentibus feudatarios ad immemo-
 rabile tempore decimas soluisse Commendatario,
 dum probatur initium infeudationum ex scripturis
 18 t quibus potius standum est, l. *Census. ff. probat. gloss.*
in cap. tertio loco vtr. testium eodem tit. Roman. conf. 319.
numer. 1. Rot. in terminis decimarum decif. 64. numer. 17.
par. 5. recent. nec dici potest quod Commendatarius
 etiam ante infeudationem decimas perciperet, quia
 hoc testes non deponunt; Cumque de dicto tempore
 bona possiderentur ab ipsa Commenda impossibi-
 le est quod ex illis decimis spirituales Commendata-
 19 rius perciperet t ne daretur in eodem subiecto actio,
 & passio ut in terminis, *decimarum tradit Vitalin. in*
element. 1. num. 82. de Decim. & ponderavit Rot. decif. 23.
num. 1. par. 2. diuersi.

Tum quia quia per alios testes decem, & octo
 examinatos ad instantiam Rectoris, *process. orig. fol.*
914. & seq. & datos in Sum. no. 10. apparet Parochum
 de Monte Furado exegisse integraliter decimas à Par-
 rochijs in quibus sunt feudatarij Commendæ de Quira-
 20 go, imò necdum modicum Parochum sed etiam eius
 antecessores exegisse à dictis feudatarijs in Parrochia
 Sanctæ Mariæ de Villaster affirmant, *super 8. articulo*
testu 7. 16. & 24. process. folio 989. folio 1075. & fol. 1123. &
 sic asserta immemorabilis t per actus conuictos de-
 monstratur, ad quem effectum aliqui actus sufficerent,
Seracur. de feud. par. 10. sect. 20. numer. 157. Bero. conf. 5.
numer. 23. lib. 1. add. ad san. memor. Gregor. XV. decif. 161.
numer. 15. Rot. in Marfisen. Iurisd. 18. Febr. 1647. 9. tan-
dem in fin. coram mem. præsertim, quia Commendatarius
 iurisdictionem temporalem in his locis habet,
 ut apparet ex confessione, & comparatione eius no-
 mine facta processu originali *folio 782. inquit presum-*
 21 ptio t quod decimas usurpauerit ut in terminis pon-
 deravit, *Rot. in Leoniden. decimarum 26. Nouembris 1635.*
coram bon. mem. Merlino inter eius impressi. decif. 694.
numer. 26. Nec non quia nemo ex testibus exaductis
 examinatis deponit quod feudatarij pulsati à Parro-
 cho pro solutione decimarum, eam solvere negauerint,
 22 & Parochus acquieuit t ut necesse est ad proban-
 dum consuetudinem negatiuum, & exemplum à
 decimis spiritualibus Parrocho debitis ut pluibus
 allegatis dictum fuit, in *Vespellen. Decimarum 1. Febr.*

1649. coram R.P.D. meo Rojas in Benventana Deci-
 marum 8. Martij eiusdem anni coram eodem in Leo-
 dien. Decimarum 27. Ianuarij 1651. coram R.P.D. meo
 Melio.

Et ita decifum informante solum Ares de Loffada
 Rectore Parochialis Ecclesiæ Santi Michaelis de
 Monte Furado, aduersariis tamen per contradic-
 ctas citatis.

CAMERINEN. BONORVM.

Lan. 1. Iulij 1651.

ARGVMENTVM.

Iura realiter non producta non sunt transportan-
 da, propterea nec minus irrelevantia in causis prophanis,
 & quando consilare dicatur ad effectum transpor-
 tationis de reali productione, ac relevantia?

SUMMARIVM.

- 1 Appellans tenetur alla prima instantia integrè trans-
 portare.
- 2 Amplia præsertim quando ex rescripto Signatura fuit
 præfixus terminus ad transportandum integrè alla.
- 3 Alla realiter non producta transportanda non sunt.
- 4 Nec minus alla facta coram diuerso Iudice, & in cau-
 sis diuersis.
- 5 Item nec irrelevantia in causa profana.
- 6 Iura Criminalia probant in causa Ciuili, & sine cita-
 tione ad dicen. contra non sunt in forma probanti.
- 7 Iura producta prævia citatione ad dicen. contra di-
 cuntur realiter producta, licet productio careat
 clausula, tenoris, &c. si tamen appareat aduocatum ad
 tergo folij, seu Instrumentorum productorum.
- 8 Item dicuntur realiter producta si producentis petitis
 Iura originalia mandari restitui dimissa in actis
 copia collationaria.
- 9 Item probant realiter producta si constat Notari-
 um causa Iura accommodasse, alioquin accommoda-
 dare non potuissent.
- 10 Alla præcedentia censentur circumscripta per depu-
 tationem alterius Iudicis factam ex integro.
- 11 Iudex præsumitur deputatus in statu, & terminis in
 quibus causa reperitur, præsertim quando manifeste
 idem causa Notarius, idemque Tribunal, & u. 12.
- 12 Iura coram Iudice, deputato non sunt de nouo produ-
 cenda.
- 13 Reperitis Iuribus productorum existentiam in actis
 eiusdem Notarij vim habet realis productionis.
- 14 Causarum diuersitas ex quibus excludatur ad effe-
 ctum transportationis actorum?
- 15 De diuersitate cause apparere non potest nisi median-
 te transportatione actorum.
- 16 Iura producta in Iudicio Criminali si fuerint repe-
 titia in Iudicio Ciuili sunt transportanda quia re-
 petitio essit, ut dicantur de aliis causa Ciuili, &
 mon. 18.
- 17 Confessio erronea non nocet contenti, nec ei præiudi-
 cat quin possit contrarium asserere.
- 18 Alla an sint transportanda non attenditur an fue-
 rint exaduerso impugnata, sed an fuerint realiter
 producta, & ad Iudicem appellationis spectat co-
 gnoscere de illorum relevantia.
- 19 Productio ut dicatur realis, citatione ad dicen. contra
 opus non est.
- 20 De non integra actorum transportatione quando
 apparet, tunc non fitur Notario contrarium asse-
 renti.

DECISIO DXXIX.

C AROLUS Gibertus qui à deputatione Æconomi decreta per R.P.D. Roccium Iudicem ab A.C. designatum causam appellationis committi obtinuit in Rota cum facultate manutene. quam de iure, & propterea ex dispositione iuris communis tenetur ad integram transportationem actorum primæ instantiæ *exp. cordi de appell. in 6. Gratian. disc. 121. n. 9. Rot. dec. 485. n. 11. coram san. me. Greg. XV. & in Ariminens. fideicommissi 28. Iun. 1641. coram R.P.D. meo Cervo*, præsertim accedente et successivo rescripto Signaturæ Iustitiæ, quod ei terminus præfigeretur ad transportandam acta prout fuit præfixus,

De non integratranportione à Theophilo Giberto appellato redargutus negauit se teneri transportare iura producta sine *clausula tenoris*, &c. siue quæ producta fuerunt non coram D. Roccio sed prius coram A.C. met coram quo Iudicium exspectat, aut non in causa manutentionis super qua emanauit decretum deputationis Æconomi, sed in aliis fideicommissi successioneibus scilicet ex testamento Gennilij, & repetitionis dotis Landemæ, Item nec iura existentia in quodam processu Criminali inter easdem partes emanato à quærelam Caroli super præsentia turbatione possessionis in bonis fideicommissariis Nicolai aui. Huiusmodi autem exceptiones iustificatas asseruit ex receptissimis conclusionibus quod transportanda non sunt et acta non producta realiter add. ad san. mem. Greg. XV. dec. 59. num. 20. Rot. in Teletina Canonatus Penitentiarij 15. Maij 1645. coram Eminentiſſimo D. Cardinali Orsibono, vel et coram diuerso Iudice Gratian. disc. 968. n. 7. vel in causis distictis Mareſe. var. resol. lib. 1. cap. 20. num. 25. Rot. in Romana societas affilij 27. Martij 1647. eodem coram bon. me. Arguelles, & in Romana censu 22. Iunij 1648. §. nec executio coram R.P.D. meo Peusingerio vel quæ non releuant in causa prophana Gratian. disc. 968. num. 11. & segg. Rota dec. 561. num. 12. par. 1. recent. dec. 564. num. 5. part. 2. & in Verulana fideicommissi 27. Apr. 1635. §. fin. coram bon. mem. Cardinali Panzirolo in Rom subſtationis 7. Iunij 1651. §. acta coram me, quæ sunt acta processus Criminalis et cum non probent in Ciuili Rot. dec. 58. num. 2. in fin. par. 3. recent. vt agnouit, & confessus fuit ipſemet Theophilus in quadam protestatione data in Summario Caroli num. 4. ibi, Item iura criminalia, &c. non probare in causa Ciuili, nec esse integra nec in forma probanti absque ulla citatione ad dicen. contra.

Cæterum disputato hodie dubio an constet de integra transportatione actorum censuerunt Domini non applicari defectum realis productionis ei quæ præuia citatione ad dicen. contra facta fuit sub die 14. Aprilis 1651. Summ. Theophil. num. 4. & licet careat *causula tenoris* et tamen adnotata à tergo folij seu instrumentorum productorum Summario ibid. num. 5. cum ex hoc indicet iura fuisse realiter producta Duran. dec. 9. num. 17. præsertim quia sub dicta citatione ad dicen. contra producent petiit iura originalia mandari restitui dimissa in actis copia collationata vt seruatur in actis copia collationata vt seruatur in productione reali add. ad san. mem. Gregor. XV. dec. 59. num. 11. & num. 15. vers. vel animo Rota dec. 123. sub num. 3. vers. & adeo par. 1. recent. dec. 139. num. 4. part. 4. tom. 2. nec non quia et iura producta vere, & realiter apud notarium remanserunt Burat. decisio 27. nu. 7. Rota in Romana societas lignorum 21. Iunij 1650. §. in fin. coram me, vt constat quia successiue notarius eadem iura ac-

commodauit Theophilo Summario ibid. n. 6. alioquin enim accomodare non potuisset vt fuit ponderatum in dicta Romana societas lignorum §. 1. & 2.

Et quamuis de tempore dictæ productionis casus pendenter coram A.C. met postmodum vero die 14. Maij subſequentis fuerit in illis ab eodem A.C. depans Index R.P.D. Roccius et quia tamen deputatione hac non legitur facta ex integro quo casu circumſpecta viderentur præcedentia acta ac si non emanasset, & terminis quibus causæ repetiebantur. Rot. dec. 20. de refer. in nou. dec. 384. num. 3. par. 4. tom. 2. recent. maximè quia manifeste eadem causarum notarius idemque Tribunal vt propterea Index deputatus non diuerſus à primò sed in eius locum subrogatus hanc sequitur vt non fuerit opus et noua productione coram Iudice deputato Coccin. dicta dec. 150. nu. 2. in fin. & num. 3. Burat. dec. 409. sub num. 11. vers. & com. & in terminis Seraph. dec. 1327. nu. 5. Rot. in Melitana hereditate 26. Ianuarij 1647. coram bon. mem. Cardinali Panzirolo.

Cessatque omnis amaritudo quia sub die 20. Maij coram Iudice deputato repetita fuerunt citato adſuario omnia iura et alias producta vt in Summario dato in calce responsionis facti pro Theophilo repetitio enim hæc iurium alias productorum, et existentium in actis eiusdem Notarij vim habet quatenus opus sit nouæ realis productionis Rot. dec. 125. num. 4. part. 1. recent. dec. 637. num. 5. & 16. int. impress. post tract. Moderni Persid. de manutendo, quo magis accedente subſtantiarij quod eadem iura producta, & repetita delata deinde fuerunt ad Iudicem deputatum, & quod aliquos dies ad officium reportata Summario Theoph. num. 7.

Ad eò quod nec applicatur secunda exceptio, quod acta emanauerint coram diuerso Iudice, sed nec acta quod scilicet emanauerint in causis diuersis quia omnia repetita fuerunt simul, & semel coram D. Roccio, cumque omnes causæ ceptæ fuissent vnicuique minorio, & in omnibus vnica deputatione D. Roccium deputatus, censeri non debent diuerſi et vt in puncto ad effectum transportationis actorum respondit Rot. dicta dec. 637. sub num. 10. vers. similiter, & nu. 11. apud Modern. de manut. nec potest de diuerſitate et apparere nisi mediante transportatione actorum Rot. dec. 584. num. 5. & 6. par. 7. recent.

Quarta pariter exceptio irreleuantia actorum Iudicij Criminalis cessat quia non petitur transportatio ipsius processus Criminalis sed instrumentorum ibi inferentorum, quæ et in vim repetitionis factæ in Iudicio Ciuili releuantissima sunt ideoque transportanda vt in puncto. Rot. dec. 320. nu. 3. coram san. mem. Greg. XV. nam repetitio efficit et vt dicantur de actis causæ Ciuilis Rot. dicta dec. 637. nu. 5. apud Modern. de manut. cum præsertim in Iudicio Ciuili acta Criminalia fuerint à Notario accommodata partibus, & delata ad Prelatum qui in Signatura Iustitiæ causam Ciuilem proposuit Summario Theoph. nu. 7.

Nec obstat quod Theophilus in ipſo Iudicio Ciuili negauerit acta Criminalia esse repetita, & probationem facere Summario Caroli num. 4. Quia cum constet de repetitione, & sic de errore et negotiationis non prohibetur hodie Theophilus contrariū asserere Rot. dec. 188. n. 2. & 3. dec. 283. nu. 18. par. 6. rec. vtque acta debeant transportari et non attenditur an fuerint exarbitrio impugnata, sed an fuerint realiter producta, & ad Iudicem appellationis spectat cognoscere de eorum releuantia, quæ in pendentiis à dispositione iurium non iniquit ex confessione partis Rot. dec. 338. nu. 2. par.

par. i. recit. & in Romana Casali 24. Nouembrii 1581. coram sel. recit. Clem. VIII. tunc nostri Ordinis And. impref. apud Marches. de Commis. tom. 2. fol. 61. num. 4. in Auesione. Sal. m. 10. Febr. 1651. coram me.

Nisi igitur transportentur omnia instrumenta in-
serta in proc. Criminali vt supra repetita, non alia iu-
ta realiter producta cum citatione partis ad dicen-
contra vel sine ea sed in termino interpellationis per
tra opus non est vt productio dicatur realis, Afia. in
praxi. §. 22. cap. 8. l. 2. sub num. 3. Ror. in dicta Romana
societatis liquorum 22. Ian. 1650. §. non obstat coram me.
acta dici non possunt integre transportata quicquid
asserunt actuarii qui locutus fuit de iuribus pro-
ductis, cum clausula te oris, &c. non aduertens etiam
aliud resolutare productionem realem, et fidem non
meritorum dum de non integre transportatione apparet
vt fuit dictum, in Melenitana Territorio 3. Decembris
1658. coram bon. mem. Card. Pancirolo, & in Eugubina
hereditatis 2. Ian. 1651. coram me.

LAVDEN. IVRISPATRONATVS.

Lut. 1. Ian. 1652.

ARGVMENTVM.

Appellans intra terminum Iuris si non rediit pro
Apostolis, sed commissionem impetravit sufficit,
quando non fuit appellatum ab interlocutoria sed à
diffinitiva, ratio diuersitatis est quia à diffinitiva lex
ipsa appellationi deferret, ab interlocutoria vero cum
lex appellationi non deferret expectanda est Iudicis
responsio, An autem in commissione teneatur appel-
lans exprimere quod pro Apostolis redire non cog-
natur: resolutur talem expressionem non esse necessa-
riam.

SVMMARIVM.

- 1 Intra terminum Iuris appellans pro Apostolis redire
teneatur.
- 2 Appellans intra terminum Iuris pro Apostolis redire
non teneatur si commissionem impetravit, que sufficit
quando fuit appellatum non ab interlocutoria sed
à diffinitiva.
- 3 Ratio diuersitatis est nam à diffinitiva in causa appel-
labili lex ipsa appellationi deferret, ab interlocutoria
vero, quia lex appellationi non deferret expectanda
est Iudicis responsio.
- 4 Appellans infra terminum Iuris commissionem im-
petrauit, an necesse sit exprimere quod pro Aposto-
lis amplius redire non teneatur?
- 5 Expressionem hanc necessariam esse firmat, Vestr. ad-
monens à cautis procuratoribus non esse omitten-
dam, aliter sententia transiit in Iudicium.
- 6 Cautela Vestr. non esse necessariam tradit, Lancel-
loti de attentat. vbi refertur de veriori opinione
Iudicis quod si appellans obtineat commissio-
nem executorialem rei iudicata, executio illius vi-
gere nulla erit attentata.
- 7 Declara principalem conclusionem esse intelligendam,
videlicet in Iudicis responsio non sit necessaria,
quando ab iuris fuit legitime appellatum, ac petiti
Apostoli.
- 8 Decis. 399. par. 4. tom. 2. recent. declarat.
- 9 Rei iudicata induit auctoritatem in termino prefixo ad
docere de causis restitutionis in integrum appellans
non decuit.

Pars Secunda.

16 Conclusio eo magis procedit post lapsum biennij à die
appellationis interposita.

11 Rei iudicata constitio de validitate, & Iustitia sen-
tentia venit exequenda.

DECISIO DXXX.

P Atrochiale Ecclesiam loci Sancti Columbanij
quoties vacauerit conferendam esse absque ali-
quo concursu ad presentationem Reuerendi Prioris
& Monachorum Cartusie Papiensis ac Communica-
tis, & hominum eiusdem loci Sancti Columbanij
pronunciatum diffinitum fuit per sententiam Rota-
lem die 23. Februarii anni 1650 à R. P. D. meo Melio
latam.

A qua appellante promotore Fiscalis Ecclesie Lau-
denfis, idem Iudex dedit terminum iuris, hoc est tri-
ginta dierum ad recipiendum Apostolos, quibus vlti-
mus non petitis Promotor causam suam appellationis
mihi simpliciter committi obtrinit, & aduersarios
ad dicendum contra Commissionem citari curauit.
Victores è consensu obtinuerunt nuper aliam Com-
missionem mihi directam executorialem rei iudicate
cum rescripto, quod prefixo appellanti breui, &
competenti termino ad docendum de legitima pro-
secutione appellationis, & pratenus causis restitu-
tionis in integrum, eoque elapso, & nihil quod rele-
uet docto expensas taxem ac moderet, & tam pro illis
quam aliis in dicta sententia, & re iudicata contentis
mandata quecumque decernam, & relaxem. In cu-
ius rescripti executione terminum huiusmodi prefixi.

Post quem lapsum instantibus victoribus ac rescrip-
tis appellatis vt ad executionem rei iudicate pro-
cederem proposui hodie dubium an constet de re
iudicata, que venit exequenda, & duo fuerunt ab
instantibus adducta fundamenta. Primum quod intra
terminum iuris et appellans non rediit pro Apostolis
vt debuit, cap. ab eo appellat. in 6. Clement. quauis
§. verum, & §. similiter eodem tit. Bari. in l. 1. cum §. 3. vers.
quero quid si Iudex ff. libell. diuiss. alique relati ab a. d.
ad Burat. decis. 356. lit. A. quibus additur Rota in Roma-
na fideicommissi de Inuolutis 16. Ianuarij 1645. §. nam
quo ad rem Iudicatum coram Reuerendissimo D. meo
Decano, & in Bonon. fideicommissi de Donis 30. April.
1646 §. 6. nam certis iuris coram me.

Hec tamen ratio dubitabilis redditur, quia appel-
lans infra terminum Iuris impetrauit commissio-
nem, et quod sufficere in Curia quando fuit appel-
latum non ab interlocutoria sed à diffinitiva tradunt
infra allegandi assignantes rationem diuersitatis quia
vbi à diffinitiva de sui natura appellabili, lex ipsa de-
ferret appellationi; vbi vero ab interlocutoria quia
lex appellationi non deferret, expectanda est responsio
Iudicis, & Apostoli sunt pars appellationis, ita Scace,
de appellat. quast. 13. num. 53. & 14. num. 26. post Lamell.
de attent. par. 2. c. 12. in praxi. num. 59. & cap. 13. nu. 29.
alioque multos ibi allegatos; Capita. dec. 38. par. 1.
Ror. decis. 34. de appella. in antiq. Et ob id in his pre-
cisitis terminis, Rota in Rom. Prati aguram 5. Iulij 1649.
§. quibus coram bon. mem. Arguelles, voluit aliquid fir-
mate super re Iudicata sed transiit ad confirmationem
sententie ex capite Iustitie, quamvis superius, ita §. &
licet, attulisset auctoritates ad probandum quod pen-
dente termino iuris non potest appellans Iudicem
aut commissionem impetrare quodque si impetret
non valet.

An autem in commissione infra terminum iuris
obscuta necesse sit exprimere pendendam termini iu-
ris ad redendum pro Apostolis dati, et quod pro

illis amplius appellans redire non cogatur attento quod à diffinitiva non explicat fupracitata, *decif. 54. de appellat. in antiqu. decif. 38. Caput aqu. nec alia cor. bon. mem. Arguelles, & à cautis procuratoribus* ¶ hanc expreffionem fieri admonet, *Vestri. in prac. lib. 7. cap. 3. mem. 37. in fin. quem fequendo, Rot. decif. 399. n. 2. par. 4. tom. 2. recent.* dixit in terminis appellationis à diffinitiva, quod nisi in commiffione facta fuerit dicta expreffio, fententia ob non fupratam pro Apoftolis tranfit in iudicatum. Verum præfatam cautelam Vestrij non effe neceffariam ¶ in appellatione à diffinitiva, tradit testando de veriori opinione, *Lancell. de attent. d. par. 2. cap. 13. numer. 28. & segg. vbi* quod etiam sine dicta expreffione commiffio tenet, & numer. 5. fubdit quod si (vt in casu nostro) appellatus obtrineat deinde commiffionem executorialem rei iudicata, executio eius vigore concedi erit attentata sic etiam *Scac. d. quæst. 14. sub numer. 26. vers. tamen ista*, femp̃ enim militat ratio, quod refponfione Iudicis t̃ opus non est, cum lex ipsa deferat appellatori dummodo tamen ab initio fuerit legitime appellatum, & petiti Apoftoli, vt benè declarat, *Comit. decif. 48. m. 7. num. 8. & 9. quem fequitur, add. ad san. me. Greg. XV. decif. 373. nu. 14. & ad decifionem 399. mox allega-* tam ¶ responderi potest, quod in eo casu commiffio obtrineat infra terminum iuris non habuerat effectum, ideoque alia longè post terminum fuerat impetrata, vt legitur, *sub numer. 1.* & res iudicata non ex hoc folùm, fed etiam ex lapfu fatalium absque nulla prorogatione ad prosequendam appellationem deducebatur, & ex facto cessat omnis difficultas, quia in commiffione originali appellationis à Promotore obtenta, quam mihi dum hanc decifionem extenderem volui à Notario caufæ oculariter exhiberi feruata legitur cautela Vestrij exprimendo, quod Oratores minime teneantur coram Iudice, à quo pro Apoftolis redire in termino iuris dato attento quod à diffinitiva.

Solidius ideo, ac tutius est fecundum fundamentum, quod videlicet appellans in termino sibi præfixo ¶ ad docendum de legitima appellationis prosecutione, de ea non docuit; refultat enim res iudicata siue non fuerit infra legitima tempora appellatum, siue appellans profeutus non fuerit appellationem, vt in fpecie repondit, *Rot. decif. 31. numer. 3. par. 1. recent.* præsertim ¶ post lapfum biennij à die appellationis interpositæ, ad text. in *cap. perfonas, & cap. cum sit Romana de appellat. clemen. ficut eodem tit. Cusad. dec. 6. m. 8. eod. tit. Rota in Aragoniana Doti 15. Martij 1641. coram Reuerendiffimo Salamantino, & in Afculana benedicti 7. Iunii 1649. R. P. D. meo Rojas.*

Cumque de cætero appareat fententiarum validitas ex resolutione processus, & iustitia ex decifione in priori instantia edita coram R. P. D. meo Melcio, est per consequens res iudicata exequenda, *si se non obulit, & si ex conventionem, ff. de iudic. l. 2. c. execut. rei iudic. Rota decif. 476. num. 2. par. 4. tom. 2. recent. decif. 69. num. 3. par. 6. dec. 168. m. 9. par. 7.*

Vnde confiare de re iudicata, quæ venit exequenda refponfum fuit informantibus tantum Priore, & Monacis Cartufæ Papien. & communitate, & hominibus loci S. Columban, citato tamen Promotore fiscali Ecclesiæ Cathedralis Laudensis.

AVENIONEN. SALVIANI.

Mercurij 21. Iulij 1652.

ARGVMENTVM.

Emptori pro liberatione à moleftiis competit Saluianum aduersus possessores bonorum venditoris,

præsertim poft latam contra ipsum fententiam ad fauorem creditoris venditoris, & potest emptor contra fententiam. Odo procedendi prius ad reuocationem attentatorum, quam super negotio principali non tantis.

SVM MARIVM.

- 1 Saluianum intentatum si sit contra emptorem potest ipse emptor simili Saluiano agere contra possessorem bonorum venditoris pro liberatione auoleftiis.
- 2 Alitio pro liberatione à moleftiis competit statim et sunt illata, vt res libera tradatur.
- 3 Et potest Emptor statim lata contra eum fententia aliam obtinere contra possessores bonorum venditoris absque vno libello, vel instantia parte nonponente.
- 4 Rota de stylo Tribunalis non potest ferre fententiam, nisi preuia decifione.
- 5 Nec minus si præcessit decifio contraria, nec ab eis recessum cum matura caufa cognitione, & particulari dubio de super propofito.
- 6 Stylus respiciens ordinatoria Iudicij seruanda, & tanquam lex, licet scriptus non sit.
- 7 Notorium induitur ex actis iudicialibus.
- 8 Notorium sufficit, quod allegetur absque alia fpeciei cognitione, aut declaratione.
- 9 Stylus cessat, vbi non concurrunt per ipsum stylum requisita.
- 10 Statum Auenionen. mandat eo dem tempore, quo feruntur fententia contrarium principaliter conuenientem habentem fuis consequendi reuocationem ab alia etiam pronuntiarum ad eius fauorem contrarium possessores.
- 11 Ex tale Statum feruatur etiam in fecunda instantia in eadem appellationis.
- 12 Preiudicio litigantium quantocius occurrere debet.
- 13 Rota in refecandis litigantium expensis, & inuolubis diffinitionibus dubiorum æquis atem feruare fuit.
- 14 Bonum Ius refultat ex decifionibus in caufa ibidem.
- 15 Equitas vt feruetur quandoque à stylo, & ordo procedendi recedunt.
- 16 Attentata ante diffuffionem negocij principaliter non reuocantur, quando constat de bono Iure attentatis.
- 17 Rota in vltimis audientibus quandoque ordinem feruari solitum non feruat, quando concurrunt preiudicium parit.
- 18 Præsertim, quando altera pars non inflat pro caufa repropofitione super item decifis.

DECISIO DXXXI.

HAc die in relationibus caufarum poft decretum immiffionem ad fauorem Domini Francifci Tertullis in possessionem Caftri de Rojas poffeffi à D. Hector de Bellis iuxta plures decifiones in caufæ fauoratas, idem Hector cuius pater initio litis contra fe in partibus morte fimile iudicium Saluiani ¶ pro liberatione ab hisce moleftiis, & fui indeminutate inflitit contra Dominos Thomam Tulliam Spiritum Armillon, ac Thomam Cheylus tertios possessores bonorum olim poffefforum ab Alemanos Sceffas, prosequendo d. Iudicium petiit etiam ad fui fauorem ferri fententiam immiffionis contra dictos tertios possessores; nam extrema ad hunc effectum neceffaria probata effe admittit.

Et quoniam in 5. *supra* idem decisio interpellat
sicut peritio huiusmodi, eo quod nondum contra
solentem laca fuerat sententia, latius exinde decifum
refultat, quod maturi fit hodie post laram sententiam,
cumque negari non possit quin instanti à die mole-
stissimam sibi, vi supra illatarum qd competere actio
pro obtinenda liberatione ab illis, & rei liberis tra-
ditione *Sera. confil.* 36. *num. 23. Ro. dinterf.* 386. *nu.*
6. *para. confil.* 337. *num. 5. q. 3. recent.* sequitur, iquod su-
perueniente d. sententia possit obtinere abique noua
dubij propositione, non lecus ac abique nouo libello
vel instantia parte non opponente, vi post *Cagnol.*
Re. Molin. & alios ibi alleg. tradit *Gracij. dec.* 17. *n. 20.*
et *Anton. Gabr.* in *Crat.* peritiam ad

Hinc Rota mandatum in
Hectore sententiam feram nihil obstante stylo † non
consequendi, nisi pravia decisione favorabili actoris;
cetero minus si precefferit decisio contraria, † nec ab
e recessum fuerit, cum matura cause cognitione, &
particulari dubio deluper proposito, qui stylus † prout
alii omnes huius Sacri Tribunalis respicientes ordina-
tionis Iudicii, fermandum fideliter est tanquam lex,
licet scriptus non sit, ut notant omnes in l. obseruan-
dam §. Iudic. in cap. ex litteris de cons. & plenè tradit
Christophanus de Paz. in Schol. ad leg. Reg. stili in rubr.
num. 88. & seqq. Baratt. dec. 882. nu. 11.

Quia prime parti farisilicet præfens decisio, quin
et alia præcedens creditum, ac hypothecam actoris,
et extrema possessionis comprobans. Alteri verò par-
ticolon non est, vel quia primò dicta decisio non ne-
gat: ferri pro Hædore sententiam, post quam cetera eu-
enit, et stante notorietate facti, quod videlicet senten-
tiam fuisse probatæ ac actis Iudicialis, quæ notori-
um inducunt eap. cum olim ubi Abb. num. 3. et per tot.
de verb. signific. Innoc. in cap. ex informatione num. 1. in
fin. de appellat. aliisque alleg. in Marfisen. Iurisdic. dist.
17. Jan. 1647. §. quo magis coram me, assumi deluper
specimens cognitio, et ut verbis declaratio non debuit
flos in clem. appellari verb. aliis de appellat. Dec. conf.
316. num. 4. vers. secundo respondetur Afflic. dec. 50. num.
5. Sard. dec. 259. num. 14.

Vel quia multa simul iuncta concurrunt, quæ ca-
sum nostrum diuersum reddunt; & præterea extrin-
sicum ponitur *Bertrand. conf. 143. num. 3. vol. 2. par. 1.*
Græc. de ref. 4. in fin. de procurat. Seraph. dec. 688. num.
2. Baratt. dec. 217. num. 4. Adest nimirum Statutum Aue-
nionense f. mandatis eodem tempore quo pronun-
ciatur contra reum principaliter conuenientem habentem
ins consequendi releuationem ab aliis pronun-
ciari ad eius fauorem, si releuationem petierit contra
alios tertios possesores; quod Statutum f. etiam his
seruandum esse firmat prima decisio in principio; &
seruari non potest, si noua disputatio super iam deci-
sis esset allumenda, quæ præterea cum flantibus fertili-
ter currentibus sequi non potest, nisi in futuro mensis
Novembris, cogeretur interim Hæstor in executio-
nem sententiæ contra se latæ, pati ejectionem à de-
stitutione Caltii à se positi, expectaturus post qua-
tuor menses suam releuationem ab adefactis tertii-
possessoribus cum maximo eius præiudicio, qui oc-
curren quantum de iure potest non secus, ac postquam
fuerit locutus prouideri fugerit æquitas, bene Sauch-
in fortioribus terminis referri. moral. lib. 4. cap. 2. dub. 9.
na. 2. in hoc Sacro Tribunali seruari f. solita Rotæ de-
60. num. 2. par. 2. recu. dec. 194. m. 47. par. 7. præferti-
in refecandis ligantium expensis, & inutilibus dispo-
ositionibus dubiorum.

Pars Secunda.

14 Dum de caetero clarum est bonum ius ¶ instantis,
quod ex prima decisione ostenditur, vt respondit *Rot.*
dec. 324. num. 4. coram san. me. Greg. XV. & in puncto
euctionis dec. 34. num. 2. & 3. par. 7. recent. efficaciter vt
15 nedum ab ordine procedendi ¶ inducta per Itylum,
sed etiam per legem scriptam, quandoque recedatur
vnde in simili videmus, quod ordo ad instantiam par-
tis procedendi prius ad reuocationem attentatorum,
16 ¶ quam super negotio principali, non semper serua-
tur quando constat de bono iure attentantis *Cassid.*
dec. 3. num. 4. de restit. solati. *Rot.* coram san. me. Greg.
XV. dec. 465. sub num. 8. vers. & non obstat dec. 235. n.
6. par. 1. recent. dec. 236. n. 1. par. 4. tom. 2. dec. 392. num. 3.
apud Card. Mellinum.

Tantò magis quia versamur in vlcimis audientis
 17 in quibus ne proper ferias a cōri preiudicaret ordo
 est ordinem non seruare, vt in fortioribus terminis
 respondit *Rota* in *Cremen. seu Iannu. Pecuniaria* 2. *Il-
 lij* 1648. coram R. P. D. meo Roia in impress. post vtriat.
Modern. Auenion. de preuent. tom. 2. dec. 4. num. 7. nec
 non quia Adversarij non petunt causam super iam de-
 18 cisis 7 reponi, vt ponderauit *Rota* d. dec. 4. *sub nu.
 1. v. et fin. receptissim. & dec. 30. num. 4. ibi parte non
 opponente par. 6. recent.*

Et ita resolutum vtrique parte citata, sed vna tantum informante.

Mercurij 31. Iulij 1652.

ARGVMENTVM.

Per emptionem fundi censu² factam à Censuario
Census licet extinguatur, nihilominus fundo euicto
iterum reuiuiscit-Retentio quando detur pro fructi-
bus decurrendis?

SV M MARIVM.

- 1 *Census per emptionem fundi censui facti à censuario
extinguitur.*
- 2 *Census extinctus mediante emptione fundi censui facti à
Censuario, eo extincto iterum reuiviscit.*
- 3 *Solutio habens causam expressam ad aliam referri
non debet.*
- 4 *Creditor posterior, si bona fide fructus ex bonis debi-
toris percipit illosque consumpsit non potest à credi-
tore anteriori molestari.*
- 5 *Creditor posterior immixtus in Saluiano possidens fun-
dum censum potest offerre creditori census solvere
fructus decurrendos, quando dies solutionis venerit,
& bona possederit quod sufficit pro securitate credi-
toris census*
- 6 *Solutio censuet facta in causam fructuum iam decur-
sum.*
- 7 *Retentio pro fructibus census decurrendis, quando
datur? & num. 8.*

DECISIO DXXXII.

Moniales Sanctæ Theresiæ de Camaio, quibus contradicentibus in possessionem prædij olim spectantis ad Ioannem Baptistam, & Alphonsum de Anagnolis, & per illas nunc possessi dandam esse Vincentio, & Ioanni de Borinis conuendæ de Anagnolis creditoribus ex causa fructuum census immisionis ex vtili Saluiano interdicto resolutum fuit sub die 22. Aprilis proxime præteriti ad retardandam

expeditionem causæ ab instantibus petitam in relationibus causarum subsecutus diez. currentis, nouum excitant obiectum, nempe quod anterioritas census ab Antognolis impositi, ac venditi Bottinis de anno 1615 sumenda non est à die impositionis, sed recompositionis Apostolica, ex quo fuerat ille census creatus non præsentè pecunia sed ex credito obtenta de anno 1635. unde resisteret Monialibus retentio prædij pro credito proveniente ex causa cutionis, quod ortum ducere ab anno 1629. admittit decisio contraria.

Cuius obiecti instantibus hæcenus non cogniti, ut congruum fieret examen Rota mandauit communicari Memorialia, & in hodiernis causarum relationibus veraque parte audita præcepit mihi, ut præuia huius decisionis extensione ad causæ expeditionem procederem, reiecta etiam nuperissima alia exceptione Monialium negantium se ex fructibus bonorum communis debitoris, ad quæ fuerunt immixtæ de anno 1637. fuisse integrè satisfactas de fructibus censuum anteriorum eis debitis, alterius nimirum creati de anno 1604 alterius de anno 1607. qui licet fuisset extinctus de anno 1629. ꝑ quo Moniales fundum censualem emerunt iuxta tradita à Cinc. de censib. par. 3. cap. 1. qu. 5. n. 12. & seq. secundum antiq. impress. Rot. decis. 276. num. 6. par. 6. rec. dec. 213. nu. 5. apud Zaccb. de oblig. 2. Cambr. Eodem fundo deinde euigto ꝑ de anno 1640. reuiuixit, ut fuit decisum in Velierna Censui 20. Iunij 1616. coram clar. mem. Coccino, & in dec. 300. num. 2. & 3. dec. 550. n. 12. apud Cinc. de censib. secundum vltimam impress. & in Romana Donna 24. Iannarij 1650. §. augeri coram me, & per consequens à dicto anno 1640. debentur Monialibus eiusdem censui fructus.

Primum namque obiectum tollitur ex facto, quia Bottini non agunt pro fructibus Censui impositi de anno 1615. sed vltimus valide creati de anno 1616. in cuius fructuum solutionem referendi non sunt fructus cuiusdam petiæ Terræ communis debitoris à Bottinis percepti; tum quia non sunt pares fructibus census; tum quia dicta petiæ Terræ possessio capta fuit expressè pro censu anni 1615. solutio enim ꝑ habens causam expressam ad aliam referri non debet leg. 1. ubi notant omnes ff. solut. Roman. conf. 94. sub num. 2. Aym. consil. 158. num. 13. Decian. consil. 60. num. 24. lib. 2. Muta decis. 41. num. 6. Cumque fructus fuerint bona fide percepti, & consumpti ꝑ nulla desuper Monialibus competit exceptio vel actio, esto sine veti præiudicio, quod eorum creditum proveniente anno 1629. esset antierius Din. Bart. Arg. Alex. Sec. & alij quos de communi testando refert, & sequitur Surd. conf. 4. numer. 43. & decis. 6. numer. 9. & bene ad propositum Gratian. discept. 224. sub num. 12. vers. nec facit, & num. 13.

Nouissimum pariter facto euitatur, quia præmemorati Censui creati de anno 1607. extincti de anno 1640. fructus in futurum decurrendos ꝑ Bottini præstita etiam cautione soluere promittunt, quando eorum solutionis dies venerit, donec bona de quibus agitur possederint, quod fuisse dixit Rota decis. 267. sub num. 3. decis. 269. sub num. 1. vers. & præstat inter impress. apud Cinc. de censibus idem Cinc. d. tradi. qu. 98. sub num. 65. vers. sed etiam. Decursum autem ab anno 1640. vsque ad præsens, qui iuxta calculum datum à Monialibus acceptatum pro num. ad actoribus sine præiudicio illum quatenus opus sit impugnandi, ascendunt in vndecim annis decursus vsque ad annum 1651. inclusiue ad scuta 334. Moniales ius habent, quia ut apparet ex calculo in prima decisione deducto & ex aduerso non impugnato illæ perceperunt ab

anno 1637. & fructibus bonorum communis debitoris scuta 393. ultra summas eis debitas pro alio censu anni 1604. quæ scuta 393. licet prima decisio impuleret portionabiliter in extinctionem sortis principalis pro modo dicti Censui, acceptando insuper oblationem factam à Bottinis de soluendo scutis 807. pro totius extinctione quatenus Moniales censum retrovenderent, ac cedere translatu vellet, quia retrovendiuntur & actioni Moniales non consentiant, impugando veniunt in causam dictorum fructuum ꝑ secundi census ab anno 1640. citra decursum l. in his in princ. l. si pluribus §. vlt. ff. solut. Menoch. conf. 121. num. 48. Gra. discept. 224. num. 6. Surd. decis. 186. nu. 7. Rot. in Romana seu Velierna Restitut. in integrum 25. Iunij 1646. §. prima autem vers. quod facilius coram me.

Ve propterea nullum superfit Monialibus creditum antierius adhuc maturatum, sine quo retentio pro locuritate fructuum maturandorum non competit Barbof. in l. diuortio §. interdum sub num. 4. vers. si nec prædictis ff. sol. matrim. cum alijs alleg. à Moder. Forolinien. de pign. lib. 4. tit. 5. qu. 188. num. 18. & in puncto Censui Rot. dec. 267. num. 3. apud Cinc. de censib. licet fecus sit quando adhuc remanet soluenda pars aliquæ fructuum decursum, quo casu ꝑ dari retentionem etiam pro decurrendis, dixit Rot. decis. 151. sub num. 3. apud Modern. Forolinien. de pign. & verumque eadem distinguendo tradit Cinc. de censib. quæst. 96. num. 96. & seqq. Surd. decis. 120. numer. 14. & seqq. ubi allegat concord.

Et ita decisum vtraque &c.

INTERAMNEN. FIDEICOMMISSE

Mercurij 27. Novembrij 1652.

ARGVMENTVM.

Expulsi Colanorum non requiruntur, quando caput possessio auctoritate Iudicis. Possessio hæreditaria, ut per Colonos quæsit dicatur quænam sunt necessaria; Constitutum appositum in testamento hæreditas non transfert possessionem ante acceptationem testamenti, & aditionem hæreditatis. Statutum continuans possessionem defuncti in hæredem, an operetur iniplo instanti mortis defuncti.

SVM MARI VM.

- 1 Testes ad perpetuam rei memoriam examinanti se pendente, & sine partis citatione nihil probant.
- 2 Scripturis publicis potius standum est in concessione quam Testibus.
- 3 Possessio retenta per Colonos non dicitur vacans, nisi aliu apprehensum fuerit expulsi.
- 4 Possessio apud hæredem vltimi possessoris dicitur extingui ministerio Colanorum.
- 5 Constitutum appositum in testamento cum clausula nunc prout ex tunc, transfert in hæredem veram possessionem.
- 6 Statutum Interamnen continuat possessionem defuncti in hæredem.
- 7 Statutum continuans possessionem defuncti in hæredem operatur in instanti mortis defuncti, ita ut non detur momentum temporis, in quo possessio sit vacans, ibid.
- 7 Colanorum expulsi non requiruntur, quando caput possessio auctoritate Iudicis.

8 Qui